

Regionalna razvojna agencija
Ljubljanske urbane regije

RRA LUR, Tehnološki park 19, 1000 Ljubljana
telefon: +386 1 306 1901, faks: +386 1 306 1903
e-pošta: lur@ljubljana.si, internet: www.rralur.si

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

STROKOVNE PODLAGE ZA PLOVNOST LJUBLJANICE

Končno gradivo

Ljubljana, 16. 11. 2012

Naročnik: **Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije**
Tehnološki park 19
1000 Ljubljana

Vsebina: **STROKOVNE PODLAGE ZA PLOVNOST LJUBLJANICE**
Končno gradivo

Številka pogodbe naročnika: **6/12**

Datum: **16. 11. 2012**

Vodilni partner: **Aquarius d.o.o. Ljubljana**
Cesta Andreja Bitenca 68
1000 Ljubljana

Številka projekta: **1264-12 SP**

Direktor: **mag. Martin Žerdin, univ. dipl. biol.**

Odgovorna nosilca naloge: **mag. Martin Žerdin, univ. dipl. biol.**
Leonida Šot Pavlovič, univ. dipl. biol.
Lea Trnovšek, univ. dipl. biol.

Soizvajalci: **Rečni transport d.o.o.**
Trnovski pristan 8
1000 Ljubljana

Kopač in otroci d.o.o.
Medno 31A
1210 Ljubljana Šentvid

Locus d.o.o.
Ljubljanska cesta 76
1230 Domžale

Medprostor d.o.o.
Breg 22/III
1000 Ljubljana

SODELAVCI PRI IZDELAVI POSAMEZNIH POGLAVIJ:

Referenčno stanje kvalifikacijskih živalskih vrst in habitatnih tipov in vplivi plovbe na vodni in obvodni ekosistem:

Aquarius d.o.o. Ljubljana

**mag. Martin Žerdin
Leonida Šot Pavlovič
Lea Trnovšek
dr. Boris Turk**

**Varnostni načrt:
Rečni transport d.o.o.**

Tomislav Zupančič

Zakonodaja, lokalni predpisi ter predlog sprememb:

Kopač in otroci d.o.o.

mag. Janez Kopač

**Prostorsko načrtovanje vključno s poplavno varnostjo in arheologijo:
Locus d.o.o.**

**Leon Kobetič
Nuša Britovšek
Nina Lipušček
Janja Železnikar
Rok Žnidaršič
Samo Mlakar**

**Arhitektura:
Medprostor d.o.o.**

Zakonodaja:

**Mirna Švarc
Radko Glavina**

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	1
2. OPREDELITEV OBRAVNAVANEGA OBMOČJA	2
2.1. OPREDELITEV OBMOČJA OBDELAVE.....	2
2.2. RAZDELITEV OBMOČJA PLOVNE POTI NA KARAKTERISTIČNE ODSEKE.....	5
3. POMEN IN STATUS REKE LJUBLJANICE	9
4. RAZVOJNI PROJEKTI, PROSTORSKI AKTI IN DRUGE PRAVNE PODLAGE	11
4.1. RAZVOJNI PROJEKTI.....	11
4.2. PROSTORSKI AKTI.....	12
4.2.1. Državni prostorski načrt (DPN).....	13
4.2.2. Občinski prostorski akti.....	13
4.2.2.1. Občina Vrhnika.....	14
4.2.2.2. Občina Borovnica.....	25
4.2.2.3. Občina Brezovica.....	30
4.2.2.4. Mestna občina Ljubljana - MOL.....	35
4.3. PRAVNE PODLAGE, POGOJI IN OMEJITVE	55
4.3.1. Varstvo narave.....	56
4.3.2. Plovba.....	58
4.3.3. Varstvo kulturne dediščine.....	64
5. ANALIZA STANJA	71
5.1. NARAVA.....	71
5.1.1. Rastlinstvo, živalstvo in habitatni tipi.....	71
5.1.2. Natura 2000 območja.....	83
5.1.3. Zavarovana območja.....	89
5.1.4. Naravne vrednote in ekološko pomembna območja.....	90
5.2. HIDROLOGIJA LJUBLJANICE.....	91
5.3. KRAJINSKE ZNAČILNOSTI	100
5.4. KULTURNA DEDIŠČINA	100
5.5. STANJE NAPRAV IN OBREŽNIH UREDITEV	109
6. DEJAVNOSTI IN RABE NA LJUBLJANICI.....	114
6.1. PLOVBA.....	114
6.2. PROMET.....	115
6.2.1. Cestno omrežje.....	115
6.2.2. Javni potniški promet.....	115
6.2.3. Kolesarski in peš promet.....	116
6.2.4. Premostitve reke Ljubljanice.....	118
6.3. TURIZEM IN REKREACIJA.....	118
6.3.1. Turistične atrakcije.....	119
6.3.2. Druge turistični zanimive točke in območja.....	119
6.3.3. Druge prostčasne dejavnosti, vezane neposredno na Ljubljano.....	120
6.4. POSELITEV	121
7. KLJUČNI PROBLEMI IN RAZVOJNE MOŽNOSTI ZA UREDITEV PLOVNE POTI	122
8. USMERITVE ZA UREDITEV PLOVNE POTI PO LJUBLJANICI.....	123

9.	NAČRT UREJANJA PLOVNE POTI.....	124
9.1.	PREDSTAVITEV PLOVNE POTI.....	124
9.2.	OBJEKTI, POTREBNI ZA UREJANJE PLOVNE POTI	124
9.3.	USMERITVE IN POGOJI ZA POSAMEZNA OBMOČJA UREJANJA	130
9.4.	UKREPI, POTREBNI ZA VARNO PLOVBO PO REKI.....	143
9.4.1.	Signalizacija in velikost plovil	143
9.4.2.	Širina in globina plovne poti.....	144
9.4.3.	Vertikalni odmik mostu	148
9.4.4.	Krivine	148
9.4.5.	Varnostna lovilna jeklenica.....	149
9.4.6.	Rečna kapitanija.....	150
9.5.	OCENA VREDNOSTI REALIZACIJE	150
10.	VPLIV PLOVBE NA VODNI IN OBVODNI EKOSISTEM.....	153
11.	PREDLOG SPREMEMB ZAKONODAJE IN LOKALNIH PREDPISOV	154
11.1.	PREDLOG SPREMEMB ZAKONODAJE.....	156
11.1.1.	Sprememba Pomorskega zakonika in Zakona o plovbi po celinskih vodah, potrebna za ustanovitev medobčinsko organizirane rečne kapitanije	156
11.1.2.	Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici in Ižici.....	159
11.2.	PREDLOG SPREMEMB LOKALNIH PREDPISOV	166
12.	VIRI IN LITERATURA.....	189

TEKSTUALNE PRILOGE

- Priloga P1.1: Seznam objektov in enot kulturne dediščine na širšem območju obravnave
- Priloga P2.1: Zapisnik in lista prisotnosti 1. delavnice
- Priloga P2.2: Zapisnik in lista prisotnosti 2. delavnice
- Priloga P2.3: Zapisnik in lista prisotnosti 3. delavnice
- Priloga P2.4: Zapisnik in lista prisotnosti 4. delavnice

GRAFIČNE PRILOGE

PRIKAZ OBSTOJEČEGA STANJA

- Priloga G1.1: Habitatni tipi in lokacije drstišč ribjih vrst (M 1:35.000)
- Priloga G2.1: Prikaz stanja širšega območja plovne poti (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.1: Prikaz stanja prostora – varstvo narave (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.2: Prikaz stanja prostora – kulturna dediščina (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.3: Prikaz stanja prostora – varstvo pred škodljivim delovanjem voda, varstvo gozdov (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.4: Prikaz stanja prostora – varstvena območja vodnih virov (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.5: Prikaz stanja prostora – državni prostorski akti (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.6: Prikaz stanja prostora – GJI – prometna infrastruktura (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.7: Prikaz stanja prostora – GJI – energetska infrastruktura (M 1:50.000)
- Priloga G2.1.8: Prikaz stanja prostora – GJI – okoljska infrastruktura (M 1:50.000)
- Priloga G2.2.1: Prikaz ožjega območja plovne poti od Vrhnike do Podpeči – odsek A

- (M 1:25.000)
- Priloga G2.2.2: Prikaz ožjega območja plovne poti od Podpeči do Ljubljane – odsek B (M 1:25.000)
- Priloga G2.3.1: Prikaz namenske rabe in podrobnejših prostorskih načrtov občin – odsek A (M 1:25.000)
- Priloga G2.3.2: Prikaz namenske rabe in podrobnejših prostorskih načrtov občin – odsek B (M 1:25.000)
- Priloga G3.1: Pristan Cankarjev trg (Vrhnika)
- Priloga G3.2: Pristan in nadvoz pri avtocestnem mostu na Vrhniki z ureditvijo podmostja za pešce in kolesarje
- Priloga G3.3: Marina za čolne in ladje na Vrhniki (sanacija s smetmi zasute glinokopne jame na levem bregu)
- Priloga G3.4: Pristan pri RD Vrhnika
- Priloga G3.5: Pristan in javni splav pri premostitvenem objektu za potrebe glinokopa v Sinji gorici (var. 1) oz. preveritev adaptacije objekta za potrebe peš brvi
- Priloga G3.6: Pristan pod izlivom Bistre na desnem bregu ob kolovozu
- Priloga G3.7: Pristan in javni splav pri samotni kmetiji v Bevkah (pri Kaminu)
- Priloga G3.8: Pristanišče za čolne pri/v izlivu Borovnišče
- Priloga G3.9: Pristan in javni splav pri železniškem mostu v Kamniku pod Krimom (var. 1) oz. preveritev umestitve brvi za pešce in kolesarje pod/ob most (var. 2), odstranitev v dno zabitih pilotov starega mostu
- Priloga G3.10: Pristan in marina za čolne in ladje v Podpeči v izlivu nekdanjega kanala do kamnoloma (var. 1) oz. industrijski coni Stolarna (var. 2)
- Priloga G3.11: Pristan in javni splav pri kmetiji Lipovec nad vodovodnim mostom v Črni vasi pri Lipah (var. 1) oz. preveritev prilagoditve mostu za potrebe pešcev in kolesarjev (var. 2)
- Priloga G3.12: Pristan pri cerkvi Sv. Mihaela
- Priloga G3.13: Šikana za zajemanje naplavin pri dvojnem ovinku »S«
- Priloga G3.14: Pristan pri sotočju Ljubljanice in Ižice
- Priloga G3.15: Pristan v Ižici pri mostu na Peruzzijevi ulici
- Priloga G3.16: Pristanišče za čolne v izlivu Prošče
- Priloga G3.17: Marina za čolne in ladje na območju Livade (cona za vzdrževanje plovil)
- Priloga G3.18: Pristan in navoz pri RD Barje
- Priloga G3.19: Pristan pri kajak kanu klubu Ljubljana
- Priloga G3.20: Pristan pri veslaškem klubu Ljubljana
- Priloga G3.21: Pristan v osi ulice Privoz
- Priloga G3.22: Pristan in polnilno mesto za gorivo (plin) pod Prulskim mostom
- Priloga G3.23: Pristan Trnovski pristan
- Priloga G3.24: Navoz na Grudnovem nabrežju
- Priloga G3.25: Pristan na Gallusovem nabrežju (Pod Stiškimi dvorcem)
- Priloga G3.26: Pristan na Bregu pri Novem trgu (pod Hribarjevim spomenikom)
- Priloga G3.27: Pristan na Gallusovem nabrežju pod Trančo
- Priloga G3.28: Pristan na Cankarjevem nabrežju
- Priloga G3.29: Pristan pri Dvornem trgu
- Priloga G3.30: Pristan pri Gerberjevem stopnišču (Makalonca)
- Priloga G3.31: Pristan pri Ribjem trgu
- Priloga G3.32: Pristan pod Mesarskim mostom

- Priloga G3.33: Pristan pri Žitni brvi (Rdeča hiša)
- Priloga G3.34: Pristan in splavnica pri Ambroževem trgu
- Priloga G3.35: Pristan pri Mrtvaškem mostu
- Priloga G3.36: Pristan pri Poljanski brvi
- Priloga G3.37: Pristan pri mostu na Grablovičevi ulici
- Priloga G3.38: Pristan pri Moščanski brvi
- Priloga G3.39: Pristan pri mostu na Kajuhovi ulici (Moste)
- Priloga G3.40: Pristan in pristanišče za ladje pri Špici
- Priloga G3.41: Dvigalo za popravilo in vzdrževanje ladij in čolnov na desnem bregu pod Karlovškim mostom
- Priloga G3.42: Nova zapornica z malo HE in splavnico pri obstoječo
- Priloga G3.43: Pristan pri Akademijah
- Priloga G3.44: Pristan pri športnem parku Kodeljevo pod mostom na Poljanski cesti
- Priloga G3.45: Pristan pri mostu na Kajuhovi ulici (Štepanjsko naselje)
- Priloga G3.46: Pristan pri brvi Štepanjsko nabrežje
- Priloga G3.47: Pristan pri brvi ob sotočju
- Priloga G3.48: Pristan in jez pri brvi ob izpustu hladilne vode iz TE-TO Moste (s prigrajeno malo HE)
- Priloga G4.1: Lokacije vstopno-izstopnih mest po obstoječem mestnem odloku
- Priloga G5.1.1: Fotografsko gradivo, karta 1 (legenda pogledov)
- Priloga G5.1.2: Fotografsko gradivo, karta 2 (legenda pogledov)
- Priloga G5.1.3: Fotografsko gradivo, karta 2 (legenda pogledov)
- Priloge G5.2 do G5.47: Fotografsko gradivo – pregled obstoječega stanja

PRIKAZ PREDVIDENIH UREDITEV

- Priloga G6.1: Območja programskih zgostitev na plovni poti (M 1:50.000)
- Priloga G6.2: Prikaz urejanja plovne poti – režim plovbe in potencialne lokacije objektov, potrebnih za plovno pot (M 1:25.000)
- Priloga G7.0.1: Oskrbovalna postaja v Krajinskem parku Ljubljansko barje
- Priloga G7.0.2: Oskrbovalna postaja v Krajinskem parku Ljubljansko barje
- Priloga G7.1.1: Pristan in čolnarna Maroltov izvir
- Priloga G7.1.2: Pristan in čolnarna Maroltov izvir
- Priloga G7.2.1: Pristan Kotnikova domačija
- Priloga G7.2.2: Pristan Kotnikova domačija
- Priloga G7.3.1: Pristan in navoz pri športnem parku Vrhnika
- Priloga G7.4.1: Ureditev nabrežja od “Enajste šole” do priključka na avtocesto
- Priloga G7.4.2: Ureditev nabrežja od “Enajste šole” do priključka na avtocesto
- Priloga G7.5.1: Pristan in navoz pri avtocestnem mostu
- Priloga G7.5.2: Pristan in navoz pri avtocestnem mostu
- Priloga G7.6.1: Pristanišče za plovila Tojnice
- Priloga G7.6.2: Pristanišče za plovila Tojnice
- Priloga G7.7.1: Ribiški dom Vrhnika
- Priloga G7.7.2: Ribiški dom Vrhnika
- Priloga G7.8.1: Pristan in adaptacija premostitvenega objekt v Sinji gorici za potrebe peš brvi

- Priloga G7.8.2: Pristan in adaptacija premostitvenega objekta v Sinji gorici za potrebe pešbrvi
- Priloga G7.9.1: Pristan in javni splav pri kmetiji v Bevkah
- Priloga G7.9.2: Pristan in javni splav pri kmetiji v Bevkah
- Priloga G7.9.3: Pristan in javni splav pri kmetiji v Bevkah
- Priloga G7.10.1: Pristan in adaptacija železniškega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.10.2: Pristan in adaptacija železniškega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.10.3: Pristan in adaptacija železniškega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.10.4: Pristan in adaptacija železniškega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.11.1: Pristanišče za plovila in pristan v Podpeči
- Priloga G7.11.2: Pristanišče za plovila in pristan v Podpeči
- Priloga G7.11.3: Pristanišče za plovila in pristan v Podpeči
- Priloga G7.12.1: Pristan in adaptacija vodovodnega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.12.2: Pristan in adaptacija vodovodnega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.12.3: Pristan in adaptacija vodovodnega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.12.4: Pristan in adaptacija vodovodnega mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
- Priloga G7.13.1: Pristan pri cerkvi Sv. Mihaela
- Priloga G7.13.2: Pristan pri cerkvi Sv. Mihaela
- Priloga G7.13.3: Pristan pri cerkvi Sv. Mihaela
- Priloga G7.14.1: Pristan pri sotočju Ljubljanice in Ižice
- Priloga G7.14.2: Pristan pri sotočju Ljubljanice in Ižice
- Priloga G7.15.1: Pristan pod mostom na Peruzzijski ulici
- Priloga G7.15.2: Pristan pod mostom na Peruzzijski ulici
- Priloga G7.16.1: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada
- Priloga G7.16.2: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada
- Priloga G7.16.3: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada
- Priloga G7.16.4: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada
- Priloga G7.16.5: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada
- Priloga G7.16.6: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada
- Priloga G7.16.7: Pristanišče za plovila na območju gostilne Livada

1. UVOD

Občine (Mestna občina Ljubljana, Borovnica, Brezovica in Vrhnika) so pobudniki priprave Strokovnih podlag za plovnost Ljubljanice, saj plovnost in raba Ljubljanice nista ustrezno urejeni. V okviru naloge je pripravljen načrt urejanja plovne poti in pristanov od Maroltovega izvira do zapornice Moste, varnostni načrt, pregledana je zakonodaja in lokalni predpisi ter narejena ocena vrednosti realizacije. Ugotovljeno je referenčno stanje kvalifikacijskih živalskih vrst in habitatnih tipov ter učinkov plovbe na vodni in obvodni ekosistem na območju od Vrhnike do Ljubljane.

Naloga se ukvarja s plovno potjo po Ljubljanici od Verda (Maroltov izvir) do zapornice Moste na Ambroževem trgu v Ljubljani. Večji del te plovne poti se nahaja znotraj krajinskega parka Ljubljansko barje, zaradi česar se morajo ukrepi, režim plovbe in drugi posegi prilagajati varstvenim zahtevam tega občutljivega naravnega in krajinsko pestrega območja. Skrajni vzhodni del plovne poti poteka skozi urbano, mestno območje Ljubljane, kjer pa so zahteve in možnosti glede urejanja pristanov ter drugih objektov prilagojene zakonitostim urbanega prostora.

Projekt strokovne podlage za plovnost Ljubljanice je skladen s strokovnimi podlagami urejanja javnega prometa v Ljubljanski urbani regiji, ki ga izvaja Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije. Uresničevanje projekta plovbe po Ljubljanici je začetni projekt vzpostavljanja plovnih poti v Ljubljanski urbani regiji, saj je plovno pot mogoče vzpostaviti vse od Maroltovega izvira Ljubljanice na Verdu do pregrade pri HE Jevnica na Savi, vključno s plovno potjo po Ižici do mostu na Peruzzijski ulici in s plovno potjo po spodnjem delu Kamniške Bistrice do Ihana.

Plovba po Ljubljanici potrebuje novo ureditev režima, kar prinaša sicer določene nove omejitve zlasti z vidika varstva okolja in varnosti plovbe, hkrati pa rešitve, na podlagi katerih bo možno obstoječe in nove predpise bolje uporabiti v praksi. Primer predstavlja ureditev privezov (pristanišč, marin) in umik plovil iz nelegalnih priveznih mest ter obale. Primerna ureditev plovbe po barjanskem delu Ljubljanice pomeni razvoj javne infrastrukture na varovanem območju z minimalnim poseganjem v naravno okolje. Razen oživljanja tradicije plovbe po nekdanji zelo pomembni prometni poti predstavlja to dodatna vsebina v turistični ponudbi. Približanje Ljubljanice prebivalcem in obiskovalcem s poudarkom na estetski in naravovarstveni vrednosti območja, lahko bistveno spremeni odnos do reke kot odlagališča gradbenih in drugih odpadkov ter, na določenih odsekih, celo kot centralnega kanalskega zbiralnika.

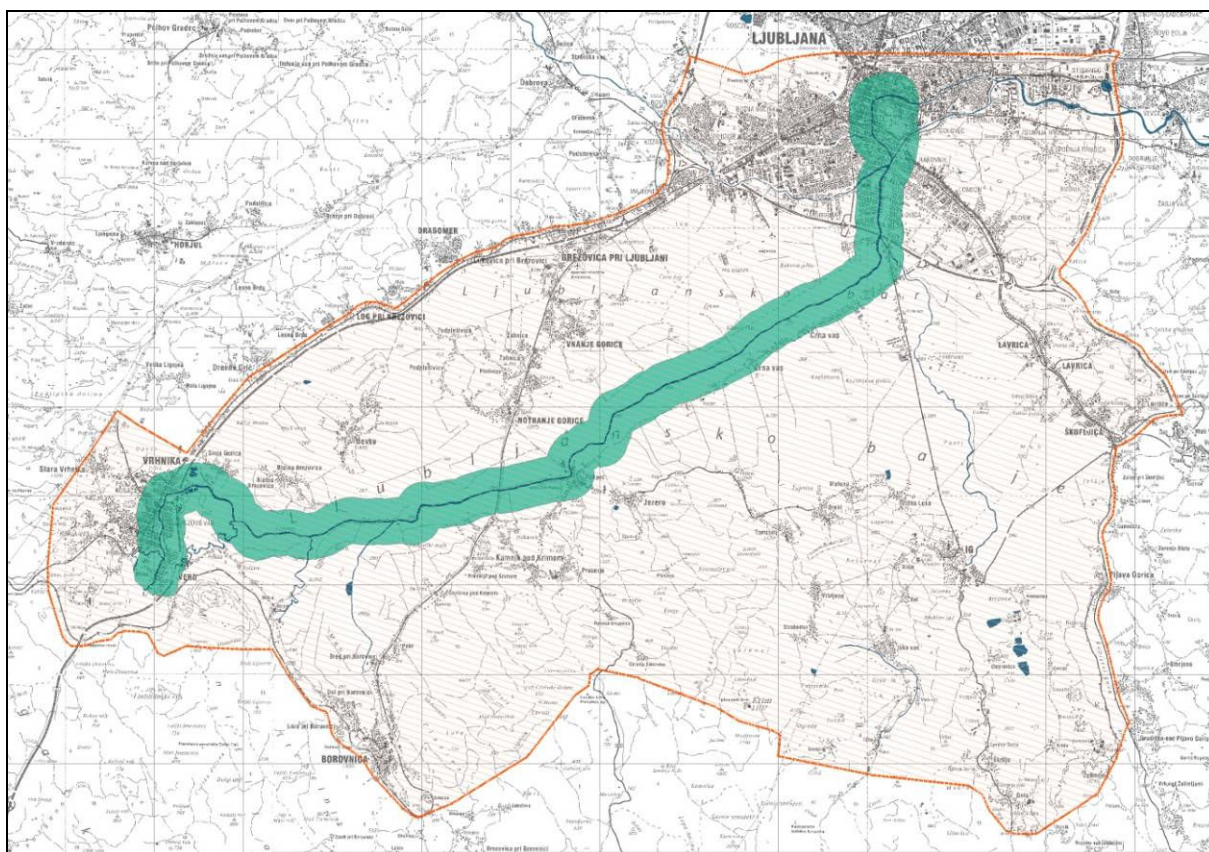
Pričujoče končno gradivo obsega med drugim podrobno analizo stanja, načrt urejanja plovne poti in pristanov od Verda do zapornice Moste na Ambroževem trgu v Ljubljani, varnostni načrt, pregled zakonodaje ter lokalnih predpisov z oceno vrednosti realizacije. Pripravljen je tudi predlog potrebnih pravnih aktov.

2. OPREDELITEV OBRAVNAVANEGA OBMOČJA

2.1. OPREDELITEV OBMOČJA OBDELAVE

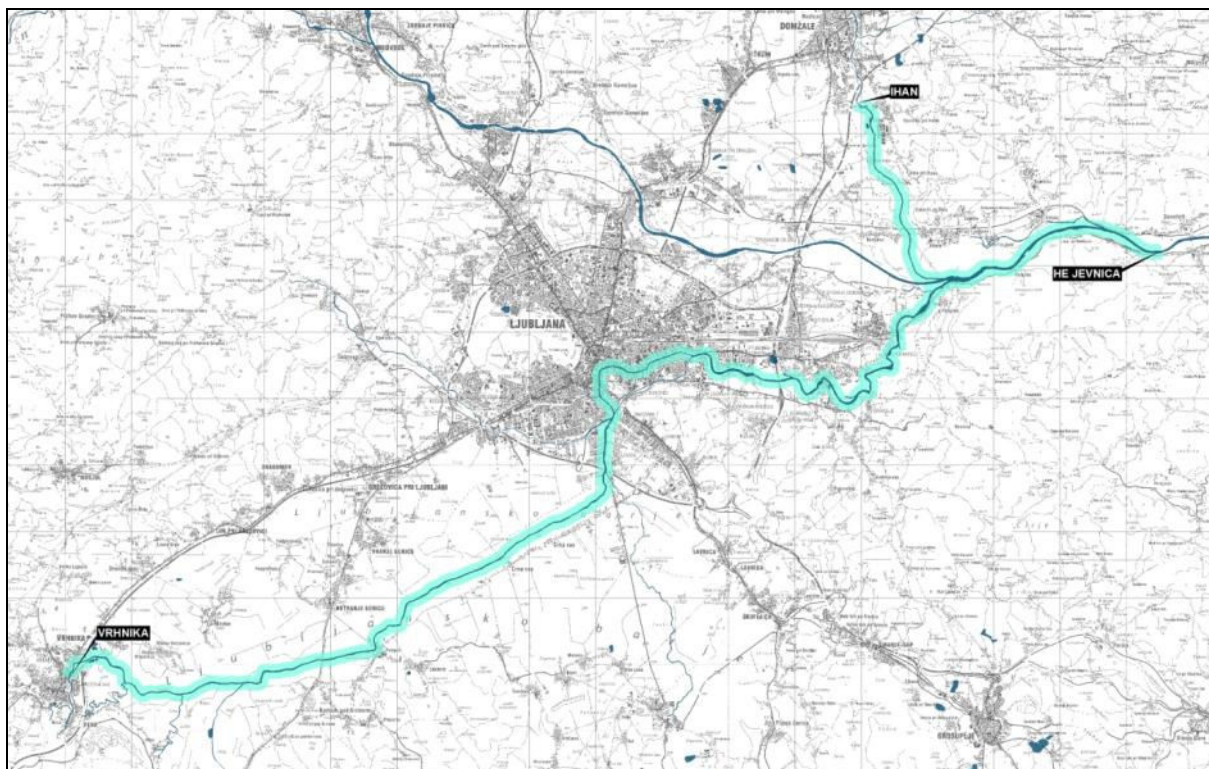
V okviru strokovnih podlag za plovnost Ljubljanice je pripravljen načrt urejanja plovne poti in pristanov od Maroltovega izvira do zapornice Moste na Ambroževem trgu. Preverjena je ustreznost vzpostavljanja plovne poti po pritokih Ljubljanice (Ižica, Borovniščica, Bistra, Ljubija).

Za vzpostavitev plovne poti in predvsem pristanov oziroma vstopno-izstopnih mest je treba analizirati širše območje, turistične povezave in območja, ki jih je smiselno vključiti in navezati na pristane. Tako **širše območje obdelave** obsega celotno območje krajinskega parka Ljubljansko barje, vključuje pa tudi južni del Ljubljane, območje Vrhnike in območje Krima. **Ožje območje obdelave** obravnava pas ob Ljubljanici (500 metrov na obe strani reke) od Verda do zapornice Moste v Ljubljani.

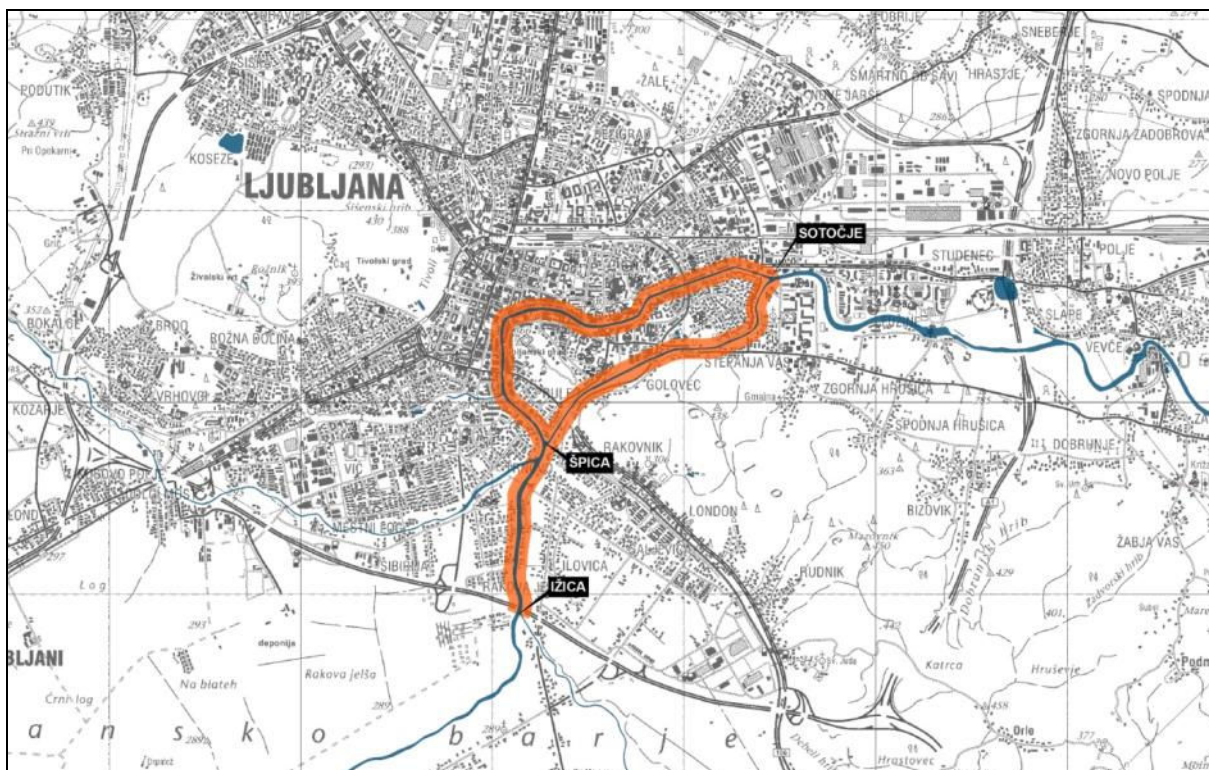

Slika 1: Prikaz širšega in ožjega območja obdelave

Naloga obravnava območje plovne poti po Ljubljanici od Verda do zapornice Moste v Ljubljani, pri čemer je možno vzpostaviti **regionalno plovno pot**, ki poteka od Maroltovega izvira Ljubljanice pri Verdu do pregrade pri HE Jevnica na Savi, s povezavo na plovno pot po spodnjem delu Kamniške Bistrice do Ihana in **krožno plovno pot po mestnem območju Ljubljane**.

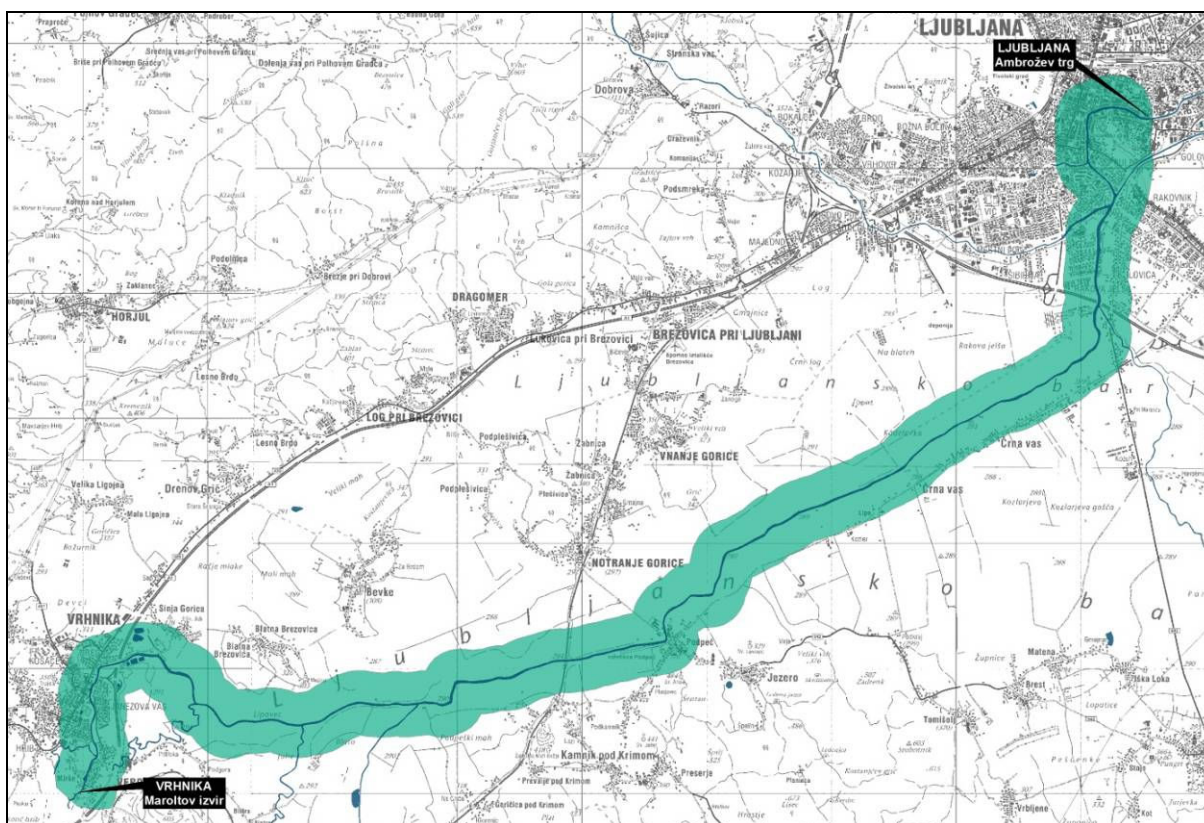

Slika 2: Prikaz regionalne plovne poti

Slika 3: Prikaz krožne plovne poti po mestnem območju Ljubljane

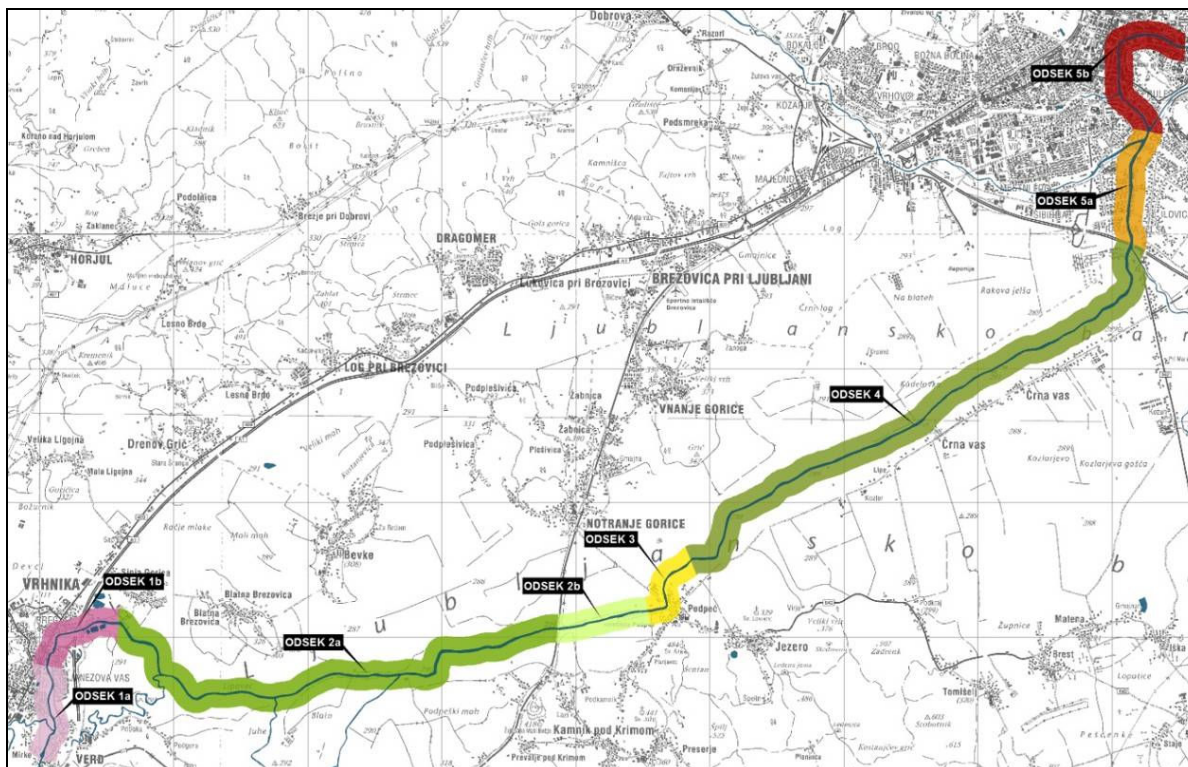
Večji del ožjega območja obdelave je opredeljeno kot **ožje zavarovano območje Ljubljana in krajinski park Ljubljansko barje**. Na območju Ljubljance veljajo varstveni režimi prvega, drugega in tretjega varstvenega območja ter režim ožjega zavarovanega območja. Krajši, skrajno vzhodni del plovne poti po Ljubljanci poteka skozi **mestno območje Ljubljane**, od mostu južne obvoznice naprej.

Slika 4: Prikaz obravnavane plovne poti po Ljubljanci

2.2. RAZDELITEV OBMOČJA PLOVNE POTI NA KARAKTERISTIČNE ODSEKE

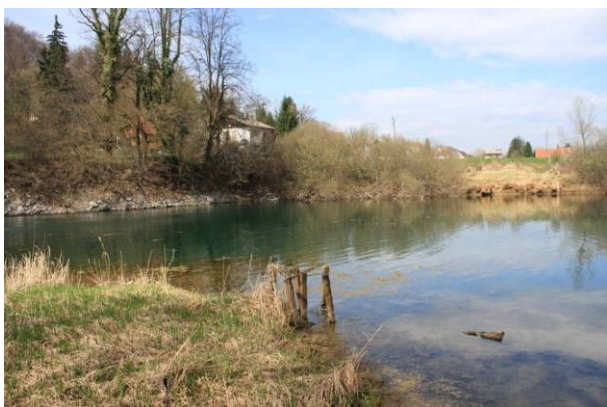
Območje plovne poti je razdeljeno na karakteristične odseke, glede na krajinske značilnosti ožjega območja obdelave in značilnosti bregov Ljubljanice, kar je bilo ugotovljeno na osnovi terenskega ogleda ter analize širšega prostora.

Slika 5: Razdelitev območja plovne poti na tipične odseke

ODSEK 1A – Verd

Odsek 1A poteka od Maroltovega izvira pri Verdu do Cankarjevega trga oziroma 11. šole. Pas ob reki je deloma neposeljen ali poseljen pretežno z enodružinsko pozidavo. Pred koncem opredeljenega odseka se na levem bregu reke nahaja športni park Vrhnika, pomembna programska točka območja.

Slika 6: Odsek 1B – Verd (vir: terenski ogled)

Slika 7: Odsek 1B – Verd (vir: terenski ogled)

ODSEK 1B – Vrhnika

Odsek 1B poteka od mostu Cankarjevega trga v Vrhniki do ribiškega doma Sinja Gorica. Odsek plovne poti se prične v bližini Cankarjevega trga, v središču Vrhnike. Bregovi so poseljeni pretežno z enodružinskimi hišami. Na nekaterih mestih je brežina Ljubljanice onesnažena, predvsem z gradbenimi odpadki. Pot se nadaljuje proti avtocesti, kjer jo preči avtocestni most. Za mostom so brežine močnejše zaraščene in na določenih mestih utrjene, saj se za njimi nahajajo ribniki pri opekarni, opuščeni glinokopi.

Slika 8: Odsek 1B – Vrhnika (vir: terenski ogled)

Slika 9: Odsek 1B – Vrhnika (vir: terenski ogled)

ODSEK 2A – Blatna Brezovica

Odsek 2A se prične pri ribiškem domu Vrhnika, v bližini opuščeni glinokopov in se konča pri železniškem mostu v Podpeči. Za celoten odsek je značilna velika naravna ohranjenost rečnih bregov, ki so zaraščeni z grmovnicami in drevjem. Ljubljanici se na tem odseku pridružijo trije večji pritoki (Ljubija, Bistra, Borovniščica), ki povečujejo naravni videz in pestrost območja plovne poti. Na redkih mestih se odpirajo pogledi na okolico.

Slika 10: Odsek 2A – Blatna Brezovica (vir: terenski ogled)

Slika 11: Odsek 2A - Blatna Brezovica (vir: terenski ogled)

ODSEK 2B – Kamnik pod Krimom

Odsek 2B se prične pri železniškem mostu. Odsek je po obrežnem rastju identičen odseku 2a. Razlikuje s širša okolica, saj tukaj Ljubljanico obdajajo kmetijske površine z manj členitvenimi elementi, živicami in posameznimi drevesi. Prav tako je ta del že v bližini oziroma na robu naselja Podpeč in Kamnik pod Krimom, kar vsekakor vpliva na oblikovanje in umeščanje objektov ob plovni poti. Reki se na tem odseku približa hribovito območje Krima, pod katerega so stisnjena naselja. Značilnost tega odseka je železniški most.

Slika 12: Odsek 2B - Kamnik pod Krimom (vir: terenski ogled)

Slika 13: Odsek 2B - Kamnik pod Krimom (vir: terenski ogled)

ODSEK 3 - Podpeč

Odsek 3 se prične na poselitvenem območju naselja Podpeč. Na tem odseku Ljubljanica ni obdana z obrežnim rastjem, zaradi česar se pogosto odpirajo pogledi na bližnjo in širšo okolico. Najznačilnejši pogled se odpira na hrib s cerkvico Sv. Ane nad naseljem. Na desnem bregu Ljubljanice se nahaja piknik prostor. Prepoznaven element odseka je poleg dominante Sv. Ane tudi cestni most v Podpeči.

Slika 14: Odsek 3 - Podpeč (vir: terenski ogled)

Slika 15: Odsek 3 - Podpeč (vir: terenski ogled)

ODSEK 4 – Črna vas

Za ta odsek, ki poteka od Popeči do južne ljubljanske obvoznice, je značilna večja odprtost ter s tem večja vizualna pestrost, kljub temu, da v bližini tega odseka ni večjih dominant. Za ta odsek je značilna tudi večja razlika med desnim in levim bregom Ljubljanice. Medtem, ko je na levem bregu več členitvenih elementov – živic in omejkov ter melioracijskih jarkov ter s tem tudi večja naravna ohranjenost, je za desni breg značilna enakomerna, vendar drobna parcelacija kmetijskih zemljišča, prometnica vzporedna z reko in ob njej poselitev enodružinskih hiš – Črna vas. Na tem območju se že pojavlja več počitniških objektov na obeh bregovih, kar nakazuje na to, da se odsek približuje prestolnici Ljubljana.

Slika 16: Odsek 4 - Črna vas (vir: terenski ogled)

Slika 17: Odsek 4 - Črna vas (vir: terenski ogled)

ODSEK 5A – Ljubljana Trnovo

Odsek 5A se prične pri južni ljubljanski obvoznici in konča pri Špici. Za odsek so značilne vedute na Ljubljanski grad. Na nekaterih mestih je plovna pot nepriljubljena zaradi neustrezne umeščenosti in oblikovne neustreznosti objektov, kar povzroča degradacijo določenih območij. Brežine Ljubljanice so položnejše kot na barju, zazidava proti Špici je vedno bolj strnjena, pojavljati se začnejo večstanovanjski objekti. Ob robovih reke se pojavljajo individualni dostopi do vode in privezi za čolne, kar negativno vpliva na videz reke in njenih brežin.

Slika 18: Odsek 5A - Ljubljana Trnovo (vir: terenski ogled)

Slika 19: Odsek 5A - Ljubljana Trnovo (vir: terenski ogled)

večjih tovorov so skupaj povezali dva čolna in dobili plovilo z večjo nosilnostjo. Poleg teh plovil so po Ljubljanici pluli še z 6 do 7 metrov dolgim čolnom s streho, ki je služil za prevoz ljudi, nekoliko večji čoln je bil peskar, ki je služil za prevoz peska, škatlja pa je bil 4 do 5 metrov dolg čoln, ki je služil za ribolov.

Ljubljansko pristanišče je bilo na Bregu in na Grabnu, celotna površina je zavzemala 827 arov in sedem pokritih skladišč vključno s carinarnico. Letno so naložili in razložili preko 20 000 ton blaga. Pristanišče je zaposlovalo mnogo ljudi, saj je bilo tovore treba prelagati na vozove in spraviti v skladišča. V pristanišču se je odvijal tudi pester trgovski promet, saj so s čolni iz Vrhnike vozili sladkor, kavo, kolonialno blago, svilo in drugo blago, ki ga drugje ni bilo mogoče dobiti.

Prve vožnje za zabavo, ki bi jih lahko imeli za začetek plovbe v turistične namene, segajo v 17. stoletje. Čolnarji so prevažali Ljubljančane z čolni dolžine od 5.7 m do 9.5 m in širine od 1 m do 1.6 m. Čolni so prevažali od 8 do 24 potnikov, vodili pa so jih od dva do trije čolnarji. Za večje prireditve so združili več čolnov. 30. julija 1702 je Filharmonično društvo organiziralo svojo prvo veselico na Ljubljanici. O zabavah na Ljubljanici poroča tudi Valentin Vodnik leta 1797, z vožnjo po Ljubljanici pa je bila proslavljena tudi Napoleonova poroka 1. julija 1810.

Prvi parnik se je na Ljubljanici pojavil leta 1840, ko sta Anglež David Moline in Ignacij Skarija pridobila pravico prevažanja tovora in ljudi za 15 let. Parnik Nadvojvoda Ivan je pomenil revolucijo v plovbi po Ljubljanici, saj je do Vrhnike porabil samo 2 h in 45 minut, medtem ko so navadne ladje v takratnem času za to pot potrebovale 8 do 10 ur. Ker se je na parniku pripetilo mnogo nesreč, je bil leta 1850 umaknjen iz prometa. Naslednji poskus s parnikom je bil konec 19. stoletja, ko z njim poskusi Karel Koritnik z Vrhnike, toda tudi on kmalu opusti plovbo.

Leta 1857 je zgrajena železniška proga Ljubljana–Trst kar je pomenilo konec, že tako zamirajočega tovarnega prometa na Ljubljanici. Od leta 1823 je veljal tudi brodarški red, ki je dopuščal, da je lahko iz trgovskih razlogov brodaril kdorkoli je hotel, a tudi ta ukrep ni uspel ohraniti plovbe po Ljubljanici.

Poskusi obnove plovbe po Ljubljanici segajo v obdobje po prvi svetovni vojni, ko grejo zasluge predvsem Ljubljanskemu športnemu društvu, ki je imelo sedež v Veliki čolnarki ulici. Na Jeku je delovala tudi izposojevalnica čolnov, z večjimi motornimi čolni pa so podjetniki prevažali opeko iz Vrhnike in gradbeni kamen iz Podpeči. Ob nedeljah so po Ljubljanici ti isti čolnarji prevažali izletnike.

Na Ljubljanici so se v zgodovini odvijale tudi mnoge slavnostne povelje, prva je omenjena v letu 1660, ko je Ljubljano obiskal cesar Leopold I. Podobna slovesnost so v Ljubljani ponovili še leta 1728, ko je Ljubljano obiskal cesar Karol VI. (Val: revija za navtiko in turizem, november 2002).

Tabela 1: Posegi na Ljubljanskem barju skozi čas (<http://www.dzlb.si/ljubljansko-barje.html>)

Čas	Vzroki	Posegi	Učinki
Rimsko obdobje	Plovba	Regulacija Ljubljanice	Prva degradacija naravnega okolja
16. stoletje, Valvazor	Plovba in poplave	Prve ideje o osuševanju	
Konec 18. in 19. stoletje, razsvetljenje	Ideja o "žitnici dežele Kranjske"	Zornovec Grubarjev prekop Poglobitev struge v Ljubljani	Osuševanje Znižanje višine talne vode Degradacija naravne

		Jarki in kanali Izravnalni pretoki Ljubljanice Rezanje šote Infrastruktura	pokrajine Agrarna kolonizacija (njive, travniki) Poselitev (Črna vas, Lipe)
20. stoletje	Nadaljevanje zamisli iz 19. stoletja	JV del barja in obrobje Deponija odpadkov Avtocesta	Manjša zamočvirjenost obrobja Ekološki problemi
Danes	Sprememba produkcijskih sistemov	Opuščanje agrarnih površin Poseljevanje, črne gradnje Trgovski centri	Zaraščanje in problem vzdrževanja Ekološki problemi

Status reke Ljubljanice

Reka Ljubljanica ima sledeče varstvene statuse:

- **ZAVAROVANA OBMOČJA:**
 - Krajinski park Ljubljansko barje (Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS št. 112/08)):
 - prvo varstveno območje
 - drugo varstveno območje
 - tretje varstveno območje
 - Naravni spomenik Ljubljanica – ožje zavarovano območje (Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS št. 112/08))
- **NATURA 2000:**
 - SPA Ljubljansko barje
 - SCI Ljubljansko barje
- **NARAVNE VREDNOTE:**
 - Naravna vrednota Ljubljanica – hidrološka in geomorfološka naravna vrednota državnega pomena
- **EKOPOŠKO POMEMBNA OBMOČJA:**
 - EPO Ljubljansko barje
- **KULTURNA DEDIŠČINA:**
 - Kulturni spomenik državnega pomena (Odlok o razglasitvi struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, in območja stare struge Ljubljanice, za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 115/03, 103/05))

Varstveni režimi so povzeti v poglavju 4.

4. RAZVOJNI PROJEKTI, PROSTORSKI AKTI IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

4.1. RAZVOJNI PROJEKTI

- Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije 2007–2013
- Strategija trajnostnega razvoja in trženja Krajinskega parka Ljubljansko barje kot turistične destinacije 2011–2015
- Strategija razvoja in trženja turizma za regijo osrednja Slovenija 2012–2016

- Zasnova mreže kolesarskih povezav v Ljubljanski urbani regiji, 2004
- Strokovne podlage urejanja javnega prometa v regiji, 2010

4.2. PROSTORSKI AKTI

Po Zakonu o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt, UR. l. RS št. 33/07, št. 70/08 ZVO-1B, št. 108/09, št. 80/10 ZUPUDPP, št. 43/2011 ZKZ-C, št. 57/212, št. 57/2012 ZUPUDPP-a) se prostorske ureditve načrtujejo s prostorskimi akti, ki so državni, občinski in medobčinski. Območje obdelave obravnavajo naslednji prostorski akti oziroma razvojni dokumenti, ki jih je treba upoštevati pri izdelavi projekta in njegovih rešitvah.

4.2.1. Državni prostorski akti

4.2.1.1. Strategija prostorskega razvoja Slovenije (SPRS)

SPRS Ljubljano in njeno porečje opredeljuje kot enega glavnih elementov za krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine Slovenije. Gre namreč za območje pestre krajine in krajinskih vzorcev, ohranjene narave, velike biotske raznovrstnosti in velikega števila naravnih vrednot in naravnih procesov. Poleg tega je celotno Ljubljansko barje opredeljeno kot območje s prepoznavnimi značilnostmi, ki je pomembno na nacionalni ravni.

Celotno porečje Ljubljane je opredeljeno kot eno izmed območji, za katere so značilne močno poudarjene naravne kakovosti krajine.

Hkrati SPRS izpostavlja izredno pomembno vlogo Ljubljane z vidika rabe voda. Vode so namreč najpomembnejši vir za prostorski razvoj ter hkrati najbolj ranljiv obnovljiv naravni vir. Za prostorski razvoj najpomembnejši sistemi celinskih voda je tudi Savski hidrografski sistem z Ljubljano. Z vodami iz tega sistema se zagotavlja osnova za oskrbo z vodo ter za gospodarsko in rekreacijsko rabo.

Vode se izkorišča za oskrbne, gospodarske in turistično-rekreacijske namene, pri čemer se zagotavlja njihovo varstvo v smislu trajne ohranitve kemijskega in ekološkega stanja ter obnovljivosti naravnega vira ter varstva ekološkega, krajinskega in doživljajskega pomena voda v krajini, vključno s kvalitetnimi posegi človeka (mlinščice, pomoli, kulturni sloji in podobno). V okviru priprave prostorskih aktov se zagotavlja njihovo celovito obravnavo po povodjih in porečjih.

Ljubljana je v SPRS opredeljena kot vodotok, ki se ga skladno s prostorskimi možnostmi in omejitvami namenja za rekreacijo. Med rekreacijska območja na vodah z ustrežno kvaliteto vode se lahko uvrsti območja, kjer je mogoče organizirati oblike dostopa, ki ne pomenijo spreminjanja morfoloških značilnosti voda in kjer rekreacijska raba voda ni v nasprotju z ranljivostjo vodnih ekosistemov, kulturnih in doživljajskih značilnosti vodnih ter obvodnih krajin. Zaradi zmanjševanja pritiskov turističnih dejavnosti na morsko obalo se za rekreacijske dejavnosti spodbuja izrabo celinskih voda.

4.2.1.2. Prostorski red Slovenije (PRS)

PRS opredeljuje pravila za urejanje prostora na različnih nivojih. Z vidika predvidenih posegov v območju širšega prostora Ljubljane so pomembna pravila na katere opozarjamo v nadaljevanju.

Na nivoju načrtovanja prostorskih sistemov predvsem usmeritve s področja načrtovanja v krajini in načrtovanja območij zelenih površin znotraj poselitvenih območij. Pri tem naj izpostavimo predvsem pravila za ohranjanje kakovosti in prepoznavnosti krajine (npr. ohranjanje reliefnih oblik, specifične lokalno značilne oblike voda, mokrišč, omejevanje regulacije in kanaliziranja površinskih voda, ohranjanje avtohtone obrežne vegetacije...) ter pravila za načrtovanje v varovanih območjih naravnih kakovosti (npr. upoštevanje naravne razširjenosti in povezanosti habitatov pri prostorskem načrtovanju...). Upoštevati je treba tudi usmeritve pri načrtovanju območij vodnih zemljišč v sistemu krajine - predvsem pravila za načrtovanje prostorskih ureditev in posegov v območjih vodnih zemljišč (npr. ohranjanje nepozidanosti in javne dostopnosti priobalnih zemljišč...)

Na nivoju načrtovanja in graditev objektov je treba upoštevati usmeritve prostorskega reda predvsem na področju načrtovanja zelenih površin in drugih javnih odprtih prostorov in gradnje objektov zunaj poselitvenih območij.

4.2.1.3. Državni prostorski načrt (DPN)

veljavni:

- Državni prostorski načrt za priključek Brezovica na AC odseku Ljubljana-Vrhnika (Uradni list RS št., 102/10-5228)
- Državni prostorski načrt za daljnovod 2 x 110 kV RTP Polje - RTP Vič (Uradni list RS št., 50/10-2660)

v pripravi:

- Državni prostorski načrt za zagotavljanje poplavne varnosti jugozahodnega dela Ljubljane.
- Državni prostorski načrt za ljubljansko železniško vozlišče
- Državni prostorski načrt za prenosni plinovod R51C Kozarje - Vevče

4.2.2. Občinski prostorski akti

Ožje območje obdelave obravnava dele štirih občin, in sicer občino Vrhnika, občino Brezovica, občino Borovnica in mestno občino Ljubljana.

- **občina Vrhnika:** Postopek izdelave Občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika se je uradno začel dne 27. 9. 2007, ko je začel veljati Sklep o začetku priprave Občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika.
Dne 31. 3. 2011 sta bila dopolnjen osnutek OPN in okoljsko poročilo poslana na Ministrstvo za okolje in prostor – Direktorat za okolje.
Trenutno na občini poteka javna razgrnitev Dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika in Okoljskega poročila za Občinski prostorski načrt občine Vrhnika, ki poteka od dne 17. 5. 2012 do vključno dne 15. 6. 2012.
- **občina Borovnica:** Postopek izdelave Občinskega prostorskega načrta občine Borovnica se je uradno začel dne 24. 8. 2007, ko je začel veljati Sklep o začetku priprave Občinskega prostorskega načrta občine Borovnica.
Občinski prostorski načrt občine Borovnica je v fazi predloga, pridobitve mnenj nosilcev urejanja prostora.

- **občina Brezovica:** Postopek izdelave Občinskega prostorskega načrta občine Brezovica se je uradno začel dne 28. 3. 2008, ko je začel veljati Sklep o začetku priprave Občinskega prostorskega načrta občine Brezovica.
Občinski prostorski načrt občine Brezovica je v fazi predloga, pridobitve mnenj nosilcev urejanja prostora.
- **mestna občina Ljubljana:** Mestni svet Mestne občine Ljubljana je na seji dne 5. 7. 2010 sprejel Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana (strateški in izvedbeni del), ki je začel veljati z objavo v Uradnem listu, dne 8. 10. 2010 (Uradni list RS, št. 78/2010).
- Do 16.5.2012 je potekala javna razgrnitev dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana - Izvedbeni del (Uradni list RS, št. 78/10, 10/11-DPN, 22/11-popr. in 43/11-ZKZ-C;)

V naslednjih poglavjih so predstavljeni občinski prostorski načrti (OPN) in občinski podrobni prostorski načrti (OPPN) posameznih občin.

4.2.2.1. Občina Vrhnika

PREGLED OPN VRHNIKA

Izdelan je pregled ključnih poudarkov iz občinskega prostorskega načrta občine Vrhnike (strateški in izvedbeni del), ki bi utegnili vplivati na vzpostavitev plovnosti po reki Ljubljanici ter najpomembnejše ureditve vezane na prostor ob reki.

STRATEŠKI DEL

Strateški del dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika vsebuje izhodišča in cilje prostorskega razvoja občine ter zasnovo prostorskega razvoja občine, ki pa vsebuje poglavja:

- temeljne usmeritve prostorskega razvoja
- zasnova prostorskega razvoja
- zasnova prometne infrastrukture
- zasnova komunalne in energetske infrastrukture
- zasnova družbene infrastrukture
- zasnova zelenega sistema
- zasnova okvirnih območij naselij, razpršene gradnje in območij razpršene poselitve
- usmeritve za namensko rabo z razvojem poselitve in krajine

V naslednjih poglavjih so obdelane teme, ureditve in posegi, ki bi utegnili vplivati na ureditev plovne poti po Ljubljanici.

Zasnova prostorskega razvoja

V zasnovi prostorskega razvoja Vrhnike je opredeljeno območje somestja Vrhnika, Verd, Mirke, Sinja Gorica in Stara Vrhnika, ki se ureja z Urbanističnim načrtom. Posebej je izpostavljen razvoj turizma in rekreacije na Vrhniki, na območju Barja, ob vodotokih in kraških izvirih južno od Verda, v Bistri, v Podlipski dolini in na Zaplani.

Na območju Vrhnike so predvidene nekatere ključne novogradnje:

- industrijska cona Sinja Gorica,

- proizvodno- obrtna – komunalna cona Tojnice,
- stanovanjska gradnja,
- obvoznica z novim avtocestnim priključkom,
- Upravni center.

Predvidene je širitev kamnoloma Lesno Brdo.

Na območju občine so predvidene nekatere prenovе:

- prenova območja Tržaške ceste po izgradnji obvoznice z novim avtocestnim priključkom,
- prenova lokalnega turističnega centra Ulovka,
- prenova proizvodnih območij.

Zasnova prometne infrastrukture

Na področju urejanja **cestnega prometa** se v občinskem prostorskem načrtu se predvideva izboljšano navezovanje AC Ljubljana – Vrhnika – Logatec na okoliške izvore prometa (smer Borovnica, Horjul, kamnolom Verd).

Predvidene so naslednje izboljšave cestnega omrežja:

- nov avtocestni priključek med Vrhniko in Sinjo Gorico,
- nova obvozna cesta (del poteka skozi proizvodno – obrtno komunalno cono Tojnice ob avtocesti do regionalne ceste, ki pelje proti Borovnici),
- ukinitvev obstoječega avtocestnega priključka, vendar ostane most čez avtocesto.

Peš promet se prav tako preuredi. Načrtuje se drugačno zasnovo starega mestnega jedra, Staro cesto se uredi kot cono za pešce.

Primarne peš povezave se načrtuje v in med rekreacijskimi območji:

- Sv. Trojice in Tičnice,
- Močilnika in Retovja,
- obrežni pas Ljubljanice vse do bajerjev in ribiškega doma v Sinji Gorici.

Do izgradnje železniške proge Ljubljana – Vrhnika se na trasi bivše železniške proge uredi peš in kolesarsko pot iz centra Vrhnike do Lesnega Brda.

Uredi se **kolesarski promet**, ki vključuje državno kolesarsko stezo skozi Vrhniko, kolesarsko vpadnico po bivši železniški progi, dopolnitev mestnega omrežja kolesarskih stez in poti v območju Urbanističnega načrta ter kolesarske povezave med središčem mesta Vrhnika z naselji v okolici.

Na področju urejanja **mirujočega prometa** so načrtovana javna parkirišča »parkiraj in se pelji«:

- ob načrtovani centralni avtobusni in železniški postaji,
- na območju obstoječe železniške postaje v Verdu.

Površine javnih parkirišč se načrtuje na robnem območju ožjega mestnega središča Vrhnike.

Preureditve se načrtujejo tudi na področju **javnega prometa**. Načrtuje se regionalna železniška proga za javni potniški promet, ki bo Vrhniko povezala z Log - Dragomerjem, Brezovico in Ljubljano. Na Vrhniki se uredi centralna potniška (železniška in avtobusna) postaja.

V občinskem prostorskem načrtu se predvideva vzpostavitev plovne poti, **vodnega prometa**. Načrtuje se rekreativno – turistično vodno pot po Ljubljanici. Uredita se dve pristanišči, eno se namesti v športno rekreacijsko območje v središču Vrhnike in drugo ob obstoječih rekreacijskih površinah pri ribnikih v Sinji Gorici.

Zasnova komunalne in energetske infrastrukture

Iz področja **komunalne infrastrukture** je treba omeniti dva projekta, ki utegneta vplivati predvsem na kakovost vode.

Izvedba programa Čista Ljubljana zajema:

- izgradnjo CČN Vrhnika;
- izgradnja in dograditev kanalizacijskega sistema aglomeracije Vrhnika, kar zajema kanale na Vrhniki, Stari Vrhniki, Verdu in delu Sinje Gorice.

Ravnanje z odpadki se bo v večji meri reševalo z:

- izgradnjo zbirnega centra na Tojnicah in
- komunalno cono Tojnice (Center za ravnanje z odpadki in Kemis – sprejem in obdelava nevarnih odpadkov).

Zasnova zelenega sistema

Obstoječi zeleni sistem je treba nadgraditi s povezovanjem obstoječih zelenih površin med seboj in dopolnitvijo mreže zelenih površin, kar vključuje:

- ureditev sprehajalne poti ob Ljubljani,
- povezovanje te sprehajalne poti s parkovnimi ureditvami ob Tržaški cesti in naprej z območjem Sv. Trojice,
- ureditev pristanov ob Ljubljani,
- ureditev rekreacijskega območja na območju bajerjev,
- ureditev kolesarske in peš povezavo po trasi bivše železniške proge,
- ureditev območja Močilnika,
- ureditev kolesarskih poti.

Površine za šport in rekreacijo se ohranja ali zagotovi tudi v ostalih naseljih Blatna Brezovica, Bevke, Drenov Grič, Podlipa, Verd, Zaplani in na Ulovki.

Usmeritve za namensko rabo z razvojem poselitve in krajine

Gradnja se načrtuje z upoštevanjem varovanja vrtač. Poseganje na območje vrtač je dovoljeno po sprejemu Odloka o varstvu vrtač za območje občine Vrhnika.

Usmeritve za namensko rabo v območjih znotraj urbanističnega načrta, ki utegnejo vplivati na plovno pot po Ljubljani:

Območje Tojnic:

Cona Tojnice se razvija kot komunalna in industrijska cona. Čez območje naj poteka nova cestna povezava Verd – Sinja Gorica.

Območje bajerjev:

Območje se razvija kot rekreacijska cona z umestitvijo potrebne turistične infrastrukture. Čez območje naj poteka nova cestna povezava Verd – Sinja Gorica.

Območje Tržaške ceste:

Po izgradnji obvoznice z novim avtocestnim priključkom se Tržaška cesta spremeni v lokalno cesto, ki ohranja urbani značaj starega mestnega jedra Vrhnike. Prioritetno naj se ureja promet v prid

javnemu prostoru urejenemu za pešce in kolesarje. Tržaška cesta naj postane del urejenega povezanega zelenega sistema centra Vrhnike, ki povezuje Sv. Trojico s Staro cesto in športni park ter Ljubljano preko prečnih povezav in odprtih prostorov.

Območje IUV:

Območje šivalnice IUV se nameni centralnim dejavnostim. Območje proizvodnje IUV pa je možno umeščati nove gospodarske dejavnosti, ki nimajo negativnih okoljskih in prostorskih vplivov, ali pa se območje revitalizira in dolgoročno nameni centralnim ali turistično-rekreacijskim dejavnostim.

Območje OŠ Ivana Cankarja, športnega parka in knjižnice:

Območje je potrebo obravnavati celostno. Predvideti je treba možnosti širitve OŠ Ivana Cankarja, izgradnje nove knjižnice in revitalizacije športnega parka. Ob načrtovanju novih ureditev je treba reševati problematiko mirujočega prometa in zagotoviti peš povezave med Tržaško cesto in Ljubljano. Ljubljano se izkoristi v rekreacijske namene (pešpot ob Ljubljani, plovna pot, pristanišče ipd.).

Območje Verda:

V območje bivše tovarne LIKO zahodno od avtoceste je možno umeščati nove gospodarske dejavnosti, ki nimajo negativnih okoljskih in prostorskih vplivov. Na vzhodnem delu območja LIKO se ohranja industrijska raba območja. Na stiku gospodarske oz. industrijske cone s stanovanjskim območjem je treba zagotavljati protihrupno zaščito. Skozi gospodarsko cono naj poteka nova cesta za tovorni promet (Kamnlom Verd – gospodarska cona Verd – bajerji – Tojnice – Sinja Gorica). Promet iz gospodarske in industrijske cone naj tangira na novo cesto.

Usmeritve za namensko rabo v območjih izven urbanističnega načrta, ki utegnejo vplivati na plovno pot po Ljubljani:

Območje Blatne Brezovice in Bevk

Območje naj se razvija skladno z usmeritvami in cilji Krajinskega parka Ljubljansko barje.

Območje Bistre

Na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje, med Bistre in Ljubljano se uporabijo kmetijska in gozdna zemljišča za vzpostavitev nadomestnih habitatnih tipov.

Območje kamnoloma Verd

Vidno izpostavljenost kamnoloma je treba zmanjšati s sanacijo in zmanjšanjem območja kamnoloma. Spodbuja se večja uporaba železniške proge Ljubljana – Koper za tovorni promet. Treba je izboljšati razmere za povečanje uporabe vlaka kot javnega potniškega prevoza z naslednjo infrastrukturo: prenova postaje Verd, izgradnja parkirišča P&R ter vzpostavitev lokalne avtobusne proge Vrhnika – postaja Verd.

IZVEDBENI DEL

Izvedbeni del dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika vsebuje sledeča poglavja:

- uvodne določbe
- namenska raba
- razpršena gradnja
- splošni prostorsko izvedbeni pogoji
- prostorsko izvedbeni pogoji glede na namensko rabo prostora

V naslednjih poglavjih so obdelane teme, ureditve in posegi, ki bi utegnili vplivati na ureditev plovne poti po Ljubljani.

Splošni prostorsko izvedbeni pogoji

1. dopustne gradnje in drugi posegi v prostor (dopustni objekti, naprave in ureditve)

Če ta odlok ali drug predpis ne določa drugače, so na celotnem območju občine dopustni gradnja, rekonstrukcija, odstranitev in vzdrževanje :

- objekti, vodi in naprave gospodarske javne infrastrukture;
- podzemno elektroenergetsko in komunikacijsko omrežje ter samostojne transformatorske postaje in razdelilne elektroenergetske postaje napetostnega nivoja 20 kV in manj, nadzemni elektroenergetski vodi napetostnega nivoja 20 kV in manj v primestnem območju, nadzemni komunikacijski vodi v primestnem območju;
- ekološki otoki, razen na območjih ZP;
- podzemne etaže (garaže in kleti) na območjih stavbnih zemljišč povsod tam, kjer in v kakršnem obsegu to dopuščajo geomehanske razmere, hidrološke razmere, potek komunalnih vodov, zaščita podtalnice in stabilnost sosednjih objektov; v območjih ZP samo do 60% površine parka, s tem da mora biti na celotnem območju parka možno saditi drevesno vegetacijo;
- objekti za obrambo, zaščito in reševanje v naravnih in drugih nesrečah;
- naprave za potrebe raziskovalne in študijske dejavnosti (meritve, zbiranje podatkov);
- avtobusna postajališča;
- **javne površine za pešce in kolesarje (pešpoti, kolesarske steze, brvi, pločniki, podhodi in nadhodi za pešce ipd.);**
- **vodnogospodarske ureditve;**
- javne odprte površine na območjih stavbnih zemljišč (zelenih površin, drevoredov, trgov, ipd.);
- dostopi za invalide na območjih stavbnih zemljišč (tudi gradnje zunanjih dvigal na obstoječih objektih);
- javne ceste in cestni objekti (mostovi idr.);
- parkirne površine na območjih stavbnih zemljiščih, pod pogojem, da služijo osnovni namembnosti območja. Parkirišča za tovornjake so dovoljena samo v območjih proizvodnih dejavnosti (I) in v območjih prometne infrastrukture (P).

2. nezahtevni in enostavni objekti (pogoji za druge posege v prostor)

Pri ureditvah stoječih voda, vodotokov in hudournikov se praviloma uporablja naravne materiale, s čim manj vidnega betona. Obrežno vegetacijo ob vodotokih je treba v čim večji meri ohranjati. Tlorisne zasnove stoječih voda naj posnemajo naravne oblike jezer in ribnikov.

Vrtač ni dopustno zasipavati. Zasip vrtače je dovoljen v primeru, da je le-ta opredeljen v ustrezni strokovni podlagi in posebnem odloku občine Vrhnika ter, če je za zasip pridobljeno ustrezno upravno dovoljenje oz. soglasje ARSO.

3. ohranjanje narave, varstvo kulturne dediščine, varstvo okolja in naravnih dobrin, varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter obramba

(varstvo kulturne dediščine)

Kulturna dediščina so objekti in območja, ki so varovani na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine in so vpisani v Register nepremične kulturne dediščine. Za kulturno dediščino in njena vplivna območja veljajo pravni režimi varstva, kot jih opredeljuje področna zakonodaja. Vsi posegi na kulturno dediščino in njena vplivna območja so dovoljeni le na podlagi pogojev in s soglasjem organa, pristojnega za varstvo kulturne dediščine.

(varstvo voda)

Pri gradnji in urejanju površin je treba upoštevati določbe predpisov s področja varstva voda.

Za gradnje in ureditve na območju vodnih zemljišč in na priobalnih zemljiščih ter za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je treba pridobiti vodno soglasje.

Zunanja meja priobalnih zemljišč vodotokov 1. reda sega v urbaniziranih območjih 15 m od vodnega zemljišča, izven urbaniziranih območij pa najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Na ostalih vodotokih in stoječih vodah zunanja meja priobalnih zemljišč sega 5 m od meje vodnega zemljišča.

Dopustne posege v priobalno zemljišče vodotoka določajo predpisi s področja upravljanja voda.

Na priobalnem zemljišču vodotoka morata biti omogočena dostop in vzdrževanje vodotoka, vključno z zagotovitvijo pogojev za gasilske intervencije, za reševanje iz vode ter za postavitev lovilnih pregrad za prestrezanje in odstranjevanje nevarnih snovi.

Premostitve voda in gradnja na vodnem zemljišču mora biti načrtovana tako, da je zagotovljena poplavna varnost in da se ne poslabšujeta stanje voda in vodni režim.

Za vse posege v vodotoke in v priobalno zemljišče vodotokov je treba pridobiti pogoje organov pristojnih za upravljanje voda in za ohranjanje narave.

Na zakonito zgrajenih objektih, ki niso skladni z namembnostjo enote urejanja prostora so dopustna samo vzdrževalna dela in odstranitev objekta.

(varstvo pred poplavami)

Na poplavnem območju so prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna ali priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja.

Za vsak poseg v poplavno območja, ki je prikazano v Prikazu stanja prostora, je obvezno pridobiti in upoštevati usmeritve in projektne pogoje ter pridobiti soglasje organa, pristojnega za vode.

Ohranjovati je treba obstoječe retencijske površine.

Prostorski izvedbeni pogoji glede na namensko rabo prostora

1. površine površinskih voda (VC)

Namenska raba

Območja voda so namenjena izvajanju dejavnosti s področja rabe voda.

Dopustne dejavnosti:

- vodno gospodarstvo
- pod posebnimi pogoji rekreacija na in ob vodi, energetika

Dopustni objekti in naprave:

- objekti potrebni za rabo voda, zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami,
- objekti, namenjeni varstvu voda pred onesnaženjem,
- objekti, namenjen obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije,
- brvi, mostovi, pomoli,
- vstopno izstopna mesta, dostopi do vode in pristani,
- objekti namenjeni interveniranju javne gasilske službe (splavljanje plovil javne gasilske službe, pritrlišča zaves za prestrezanje nevarnih snovi, objekti, ki olajšajo odstranjevanje nevarnih snovi)

Posebni pogoji za dejavnosti in objekte

Vse dejavnosti in objekti se izvajajo v skladu z vodnogospodarskimi načrti.

Druga merila in pogoji

Za vse posege v vodotoke in v priobalni pas je treba pridobiti pogoje pristojnih za vode in naravo.

2. območja vodne infrastrukture (VI)

Namenska raba

Območja voda so namenjena izvajanju dejavnosti s področja rabe voda.

Dopustne dejavnosti:

- vodno gospodarstvo
- pod posebnimi pogoji rekreacija na in ob vodi, energetika

Dopustni objekti in naprave:

- vodni objekti kot so pregrade, jezovi in podobno,
- objekti in naprave, namenjeni vzdrževanju vodnih zemljišč površinskih voda in vodnim objektom,
- objekti namenjeni interveniranju javne gasilske službe (splavljanje plovil javne gasilske službe, pritrlišča zaves za prestrezanje nevarnih snovi, objekti, ki olajšajo odstranjevanje nevarnih snovi)

Posebni pogoji za dejavnosti in objekte

Vse dejavnosti in objekti se izvajajo v skladu z vodnogospodarskimi načrti

Druga merila in pogoji

Za vse posege v vodotoke in v priobalni pas je treba pridobiti pogoje pristojnih za vode in naravo.

Občinski podrobni prostorski načrti na območju občine Vrhnika

V spodnjo tabelo so vpisani z občinskim prostorskim načrtom določeni občinski podrobni prostorski načrti OPPN, ki se nahajajo v 500 metrskem pasu ob Ljubljani.

OPPN	EUP	podrobna namenska raba
(OPPN čistilna naprava)	VR_O_1338	O

(OPPN Črni Orel - bencinska postaja)	VR_PC_458	PC
	VR_ZD_1313	ZD
	VR_CU_457	CU
	VR_ZP_1412	ZP
(OPPN avtoodpad Tojnice)	VR_O_1867	O
(OPPN Bajerji)	VR_VI_455	VI
	VR_VI_1339	VI
	VR_ZS_1414	ZS
	VR_VI_1415	VI
	VR_VI_1416	VI
	VR_VI_1417	VI
	VR_VI_1418	VI
	VR_VI_1419	VI
	VR_BT_1676	BT
(OPPN bencinska postaja Sinja Gorica)	VR_CD_1865	CD
(OPPN Breg)	VR_ZD_1444	ZD
	VR_CU_1766	CU
(OPPN centralna postaja Vrhnika)	VR_CD_1957	CD
(OPPN deponija - CeRO)	VR_O_1337	O
(OPPN GC Tržaška cesta (IUV))	VR_IG_466	IG
	VR_IG_2071	IG
(OPPN GC Verd)	VR_IG_1283	IG
(OPPN Gospodarska cona Verd)	VR_ZD_1992	ZD
	VR_ZD_1991	ZD
(OPPN IC Tojnice 1)	VR_IP_1870	IP
(OPPN IC Verd 1)	VR_IP_1401	IP
(OPPN IC Verd 2)	VR_IP_1856	IP
(OPPN Jelovškova - gostilna Simon)	VR_CU_2029	CU
(OPPN KPV)	VR_O_2054	O
(OPPN Kralovše)	VR_SS2_1316	SS2
(OPPN Ljubljanska cesta - Kočevarjeva domačija)	VR_CU_1853	CU
(OPPN Lošca)	VR_ZP_1277	ZP
	VR_SS1A_1278	SS1A
(OPPN Mokrice)	VR_SS1A_1311	SS1A
	VR_ZD_1674	ZD
(OPPN Občina)	VR_CU_473	CU
	VR_ZP_472	ZP
	VR_ZP_1872	ZP
	VR_CU_1774	CU
(OPPN Obvoznica Vrhnika)	VR_ZD_2090	ZD
	VR_PC_2091	PC
(OPPN OŠ Antona Martina Slomška)	VR_CD_1297	CD
(OPPN Športni park Vrhnika)	VR_BC_1269	BC
(OPPN osnovna šola Ivan Cankar - vrtec Želvetica)	VR_CD_2026	CD
	VR_ZP_1871	ZP
	VR_CD_470	CD
(OPPN PBMV Lošca)	VR_O_1411	O
(OPPN pešpot ob Ljubljanici)	VR_ZP_1273	ZP
	VR_ZP_1410	ZP
	VR_ZP_1413	ZP
(OPPN pokopališče Verd)	VR_ZK_1347	ZK
(OPPN PUH)	VR_IG_1869	IG
(OPPN Reciklažni center Gorenje - Kemis)	VR_O_1336	O
(OPPN Sodnijski trg)	VR_CU_460	CU
	VR_PC_459	PC
(OPPN Spar - Hofer)	VR_CD_1310	CD
(OPPN Stara cesta)	VR_CU_474	CU
(OPPN Sv. Trojica)	VR_ZS_1767	ZS

(OPPN Tojnice 2)	VR_IP_1868	IP
(OPPN Tojnice1)	VR_IP_2100	IP
(OPPN Tržaška cesta - Boter)	VR_CU_471	CU
(OPPN Tržaška cesta - kulturni dom)	VR_CU_467	CU
	VR_ZP_2051	ZP
	VR_CU_2052	CU
(OPPN Tržaška cesta - Kunstljeva vila - Mlečna)	VR_CU_1859	CU
	VR_CU_1875	CU
	VR_ZP_1874	ZP
(OPPN Tržaška cesta - Mantova)	VR_CU_1893	CU
(OPPN Tržaška cesta)	VR_PC_1329	PC
(OPPN upravni center Vrhnika)	VR_PC_462	PC
	VR_CD_463	CD
(OPPN športni park Verd)	VR_ZS_1473	ZS
(OPPN Verd)	VR_ZP_1281	ZP
	VR_SS1A_1399	SS1A
	VR_SS1A_1400	SS1A
	VR_PC_1883	PC
(OPPN Vrhnika - Vas)	VR_SS1A_1846	SS1A
(OPPN Vrtnarija)	VR_SS2_1317	SS2
(OPPN Zlatica)	VR_SS2_1866	SS2

Na območju občine Vrhnika so predvideni naslednji občinski podrobni prostorski načrti, ki zaradi svoje bližine Ljubljani ali vsebine vplivajo na vzpostavitev plovne poti oz. je njihove usmeritve treba upoštevati pri tem projektu.

OPPN pokopališče Verd (VR_ZK_1347)

Na območju sta v veljavi Odlok o ureditvenem načrtu pokopališča v Verdu (Ur.L. RS, št. 42/90) in Odlok o spremembi odloka o urbanističnem načrtu pokopališča v Verdu (Ur. l. RS, št. 64/96).

OPPN Verd

VR_PC_1883, VR_SS1A_1400, VR_SS1A_1399

Do sprejema OPPN je na območju dovoljena rekonstrukcija ceste Vrhnika – Borovnica in urejanje parka. Poseganje v brežine vodotoka ni dovoljeno. Ohranja naj se obrežna vegetacija. Do izdelave idejnih rešitev za rekonstrukcijo ceste LC 468041 se varuje nezazidljiv rezervat širine 15 m. Rezervat se nato zoži na širino, ki je potrebna za izvedbo. Če je OPPN namenjen celoviti prenovi območja, se kot strokovna podlaga k OPPN izdelava konservatorski načrt za prenovo za območje »Verd - Vaško jedro«.

OPPN VR_ZP_1281

Do sprejema OPPN je na območju dovoljena tudi rekonstrukcija ceste Vrhnika – Borovnica in urejanje parka po spodaj navedenih pogojih. Poseganje v brežine vodotoka ni dovoljeno. Ohranja naj se obrežna vegetacija. Do izdelave idejnih rešitev za rekonstrukcijo ceste LC 468041 se varuje nezazidljiv rezervat širine 15 m. Rezervat se nato zoži na širino, ki je potrebna za izvedbo. Gradnja objektov ni dovoljena. Območje se parkovno uredi. Ureditve vključuje pešpot, klopi, koše za smeti, lahko tudi turistične oznake in skulpture oz. druge prostorske instalacije s tlorisno površino do 2 m² in višino 2 m nad terenom. Poseganje v brežine vodotoka ni dovoljeno. Ohranja naj se obrežna vegetacija. Pri zasajanju naj se uporablja izključno avtohtone rastlinske vrste. Če je OPPN namenjen celoviti prenovi območja, se kot strokovna podlaga k OPPN izdelava konservatorski načrt za prenovo za območje »Verd - Vaško jedro«.

OPPN PBMV Lošca (VR_O_1411)

Dovoljeno je vzdrževanje, tehnične izboljšave in novogradnje za namen prečiščevanja meteornih voda. Na območju velja Odlok o lokacijskem načrtu za pretočni bazen meteornih vod na Lošci (Ur. l. RS, št. 70/96).

OPPN pešpot ob Ljubljani

VR_ZD_1410, VR_ZP_1273

Območje je namenjeno ureditvi pešpoti v peščeni izvedbi širine cca 5 m. Pot se ozeleni in urbano opremi (klopi, koši za smeti, skulpture). Pri zasajanju naj se uporablja izključno avtohtone rastlinske vrste. Poseganje v brežine vodotoka ni dovoljeno. Ohranja naj se obrežna vegetacija. Pri zasajanju naj se uporablja izključno avtohtone rastlinske vrste. Na meji območja s kmetijskimi površinami se postavi žično ograjo temne barve.

VR_ZP_1413

Območje je namenjeno ureditvi pešpoti v peščeni izvedbi širine cca 5 m. Pot se ozeleni in urbano opremi (klopi, koši za smeti). Pri zasajanju naj se uporablja izključno avtohtone rastlinske vrste. Poseganje v brežine vodotoka ni dovoljeno. Ohranja naj se obrežna vegetacija. Na meji območja s kmetijskimi površinami se postavi žično ograjo temne barve in višine 1,2 m. V dogovoru z DARS se uredijo peš prehodi pod avtocesto na južnem in severnem delu pešpoti.

OPPN Bajerji

VR_VI_1339, VR_VI_1415, VR_VI_1416, VR_VI_1417, VR_VI_1418, VR_VI_1419, VR_VI_455

Dovoljeno je čolnarjenje po bajerjih, ureditev manjših privezov za čolne in dostopov do vode. OPPN

VR_BT_1676

Do sprejema OPPN je dovoljena gradnja nove cestne povezave Verd – Sinja Gorica. Cesta naj omogoča prehod pešpoti na območje bajerjev. Med avtocesto oz. novo cesto in novo ureditvijo v BT je treba zagotoviti protihrupno zaščito.

VR_ZS_1414

Območje je namenjeno rekreaciji v naravi. Uredijo naj se pešpoti in trim steze s pomoli, brvmi, mostovi, infrastruktura za možnost čolnarjenja po bajerjih ipd. OPPN

OPPN Športni park Vrhnika (VR_BC_1269)

Zaprti objekti (športne dvorane, objekt z wellness programom, zaprti bazen ipd.) naj se umeščajo samo v zahodni del območja športnega parka. Gradnja športnih dvoran v obliki montažnih šotorov ni dovoljena. Na območju se uredi pešpot kot povezavo med Tržaško cesto in pešpotjo ob Ljubljancih. Pešpot ob Ljubljanci naj se navezuje na pešpot ob vrtcu Želvica. V čim večji meri naj se na območju ohranja avtohtona vegetacija. Gradnja objektov v obrežnem pasu ni dovoljena, razen za namen sprehajanja in dostopa do vode (pešpot, klopi, pomol, pristan, urbana oprema).

OPPN Breg

VR_CU_1766, VR_ZD_1444

Območje se ozeleni kot zaščita pred prometom na AC priključku.

OPPN Črni Orel - bencinska postaja

VR_ZD_1313

Območje se ozeleni z visoko avtohtono vegetacijo in se uredi za potrebe stanovalcev na tem območju.

VR_ZP_1412

Območje se parkovno uredi. Ureditev vključuje pešpot, klopi, koše za smeti, lahko tudi turistične oznake in skulpture oz. druge prostorske instalacije s tlorisno površino do 2 m² in višino 2 m nad terenom. Poseganje v brežine vodotoka ni dovoljeno. Ohranja naj se obrežna vegetacija. Pri zasajanju naj se uporablja izključno avtohtone rastlinske vrste. Če je OPPN namenjen celoviti prenovi območja, se kot strokovna podlaga k OPPN izdelava konservatorski načrt za prenavo za območje »Tržaška cesta – Cankarjev trg«.

OPPN osnovna šola Ivan Cankar – vrtec Želvica

VR_CD_470, VR_ZP_1871

Na območju sta v veljavi: Odlok o spremembah in dopolnitvah zazidalnega načrta za del območja urejanja vVI/2 Vrtec Vrhnika (Ur.l. RS, št. 29/06) in Odlok o lokacijskem načrtu prometne ureditve območja med Tržaško cesto in Janezovo vasjo (Ur. l. RS, št. 65/97). Če je OPPN namenjen celoviti prenovi območja, se kot strokovna podlaga k OPPN izdelava konservatorski načrt za prenavo za območje »Tržaška cesta – Cankarjev trg«.

OPPN Občina

VR_ZP_1872

Ob Ljubljancih naj se uredi pešpot, v čim večji meri naj se na območju ohranja avtohtona vegetacija. Gradnja objektov ni dovoljena, razen za namen sprehajanja in dostopa do vode (pešpot, pomol, pristan). Če je OPPN namenjen celoviti prenovi območja, se kot strokovna podlaga k OPPN izdelava konservatorski načrt za prenavo za območje »Tržaška cesta – Cankarjev trg«.

VR_CU_473

Če je OPPN namenjen celoviti prenovi območja, se kot strokovna podlaga k OPPN izdelava konservatorski načrt za prenavo za območje »Tržaška cesta – Cankarjev trg«.

OPPN Obvoznica Vrhnika VR_ZD_2090, VR_PC_2091

Območje je namenjeno izgradnji vrhniške obvoznice ter priključku na avtocesto Sinja Gorica. VR_IG_1869 (OPPN PUH) Območje se prometno navezuje na cesto Pot na Tojnice (LZ 466091).

OPPN IC Tojnice 1 (VR_IP_1870)

V območju sta dovoljeni dejavnosti tudi proizvodnja in obrt. Območje se prometno navezuje na cesto Pot na Tojnice (LZ 466091) in novo cesto Pot na Tojnice.

OPPN Čistilna naprava (VR_O_1338)

Na območju je v veljavi Odlok o zazidalnem načrtu za del območja urejanja V3M/2 – izgradnja II. faze čistilne naprave Vrhnika (Naš časopis št. 297/03).

OPPN PUH (VR_IG_1869)

Območje se prometno navezuje na cesto Pot na Tojnice (LZ 466091).

Stališče občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika do vzpostavitve plovne poti po Ljubljani

V dopoljenem osnutku občinskega prostorskega načrta občine Vrhnika je kar nekaj ureditev ali usmeritev posredno ali neposredno povezanih z Ljubljano in plovno potjo na njej.

Občina Vrhnika že v tem prostorskem aktu, ki pa še ni sprejet, predvideva vzpostavitev plovne poti, saj načrtujejo rekreativno turistično vodno pot po Ljubljani in umestitev dveh pristanišč (športni park Vrhnika, Bajerji). V občini si želijo predvsem vzpostavitev notranje plovne poti od Verda do ribiškega doma v Sinji Gorici. Prav tako si občina želi urediti obrežni pas Ljubljane do ribiškega doma v Sinji Gorici. Načrtuje se pešpot ob Ljubljani. Za plovno pot po Ljubljani sta vsaj posredno, kot močna programska točka na plovni poti, povezani tudi območje Bajerjev, kjer se načrtuje rekreacijska cona in športni park Vrhnika.

V izvedbenem delu so v poglavju o splošnih prostorsko izvedbenih pogojih opredeljeni dopustni objekti, naprave in ureditve, ki so dopustni na celotnem območju občine. Med ostalimi so posebej omenjeni tudi:

- javne površine za pešce in kolesarje (pešpoti, kolesarske steze, brvi, pločniki, podhodi in nadhodi za pešce ipd.) in
- vodnogospodarske ureditve.

Med pogoji za druge posege v prostor so posebej opredeljene ureditve stoječih voda, vodotokov in hudournikov, kjer se naj praviloma uporablja naravne materiale in se ohranja obrežna vegetacija.

V poglavju o varstvu voda so podrobneje opredeljeni pogoji za gradnjo in ureditve na območju vodnih in priobalnih zemljišč. Pri posegih v vodotoke in v priobalno zemljišče vodotokov je treba upoštevati določbe predpisov s področja varstva in upravljanja voda in pridobiti pogoje organov pristojnih za upravljanje voda in za ohranjanje narave. Zagotovljena mora biti poplavna varnost in ne sme se poslabševati stanje voda in vodni režim. Opredeljena je meja priobalnega zemljišča, ki pri vodotoku 1. reda sega v urbaniziranih območjih 15 m od vodnega zemljišča, izven urbaniziranih območij pa najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Na ostalih vodotokih in stoječih vodah zunanja meja priobalnih zemljišč sega 5 m od meje vodnega zemljišča. Na priobalnem zemljišču vodotoka morata biti omogočena dostop in vzdrževanje vodotoka, vključno z zagotovitvijo pogojev za gasilske intervencije, za reševanje iz vode ter za postavitev lovilnih pregrad za prestrezanje in odstranjevanje nevarnih snovi.

V prostorsko izvedbenih pogojih glede na namensko rabo prostora površine površinskih voda (VC) so opredeljene dopustne dejavnosti, med katerimi je pod posebnimi pogoji navedena tudi rekreacija na in ob vodi. Med dopustnimi objekti in napravami na površinah površinskih voda (VC) so navedeni tudi:

- objekti potrebni za rabo voda, zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami,
- brvi, mostovi, pomoli,
- vstopno izstopna mesta, dostopi do vode in pristani.

Iz dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta, strateškega in izvedbenega dela občine Vrhnika je razvidno, da občina razmišlja v smeri vzpostavitve plovne poti po reki Ljubljanici in na plovno pot po njej veže nekatere ureditve in posege, ki so posredno ali neposredno vezane na plovno pot po reki.

4.2.2.2. Občina Borovnica

PREGLED OPN BOROVNICA

Izdelan je pregled ključnih poudarkov iz občinskega prostorskega načrta občine Borovnica (strateški in izvedbeni del), ki bi utegnili vplivati na vzpostavitev plovnosti po reki Ljubljanici ter najpomembnejše ureditve vezane na prostor ob reki.

STRATEŠKI DEL

Strateški del OPN vsebuje naslednja poglavja:

- Izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine
- Zasnova prostorskega razvoja občine
- Zasnova gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena
- Okvirna območja naselij vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana
- Okvirna območja razpršene poselitve
- Usmeritve za prostorski razvoj občine
- Usmeritve za razvoj v krajini
- Usmeritve za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, območja zaščite in reševanja
- Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč
- Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev

Zasnova prostorskega razvoja občine

temeljne smeri prometnega povezovanja naselij v občini in regiji

Občina se bo zavzemala za ureditev medobčinskih rekreativnih (kolesarstvo, pohodništvo, konjenišтво) povezav v smeri Vrhnike in Ljubljane, spodbujala pa bo tudi razvoj mreže tematskih poti in učnih poti z navezavo na območje Ljubljanskega barja.

območja prepoznavnih naravnih kvalit

Naravne kakovosti na območju občine zagotavljajo pogoje, kjer se ohranja in razvija naravi prijazne dejavnosti, predvsem sonaravno kmetijstvo, gozdarstvo in prostočasne dejavnosti. Zaradi izjemnih naravnih kakovosti Ljubljanskega barja je severni del občine primeren za razvoj naravoslovnega

turizma z označenimi potmi in drugimi ureditvami kot so opazovalnice za ptice, izobraževalni panoji ipd.

Skladno s priporočili pristojne službe za ohranjanje narave se varuje naravne vrednote, ekološko pomembna območja, posebna varstvena območja ter ohranjati biotsko raznovrstnost.

območja ustvarjenih kvalit in prepoznavnosti prostora

Območje kulturne krajine Ljubljansko barje (EŠD 11819) zaradi izjemnih naravnih in ustvarjenih kakovosti predstavlja večje potenciale za razvoj prostočasnih dejavnosti (sprehajanje, opazovanje ptic, kolesarjenje, jahanje idr.) v povezavi s kmetijsko dejavnostjo. Ohranja se kulturno dediščino znotraj celotnega območja kulturne krajine Ljubljansko barje, vključno s kulturno dediščino znotraj naselij.

površinske vode

Varuje se ohranjena naravna morfologija strug ter obrežna vegetacija. Na delih vodotokov, kjer so bile naravne značilnosti vodotokov razvrstene, se spodbuja sonaravne obnove vodotokov in obvodnih prostorov.

Upravljanje z vodami je osnovni pogoj za ohranitev večine habitatov na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje, v sklopu katerega se ohranja nivo podtalnice, poplavne in vlažne površine, preprečuje nasipavanje zemljišč in zasipavanje kanalov ter sonaravnost vodotokov.

Pri urejanju prostora in izvajanju posegov v obvodnem prostoru se upošteva omejitve posegov v priobalno zemljišče, kot jih določajo predpisi s področja urejanja voda.

Usmeritve za razvoj v krajini

usmeritve za prostorski razvoj upravljanja z vodami

Zagotavlja se neškodljiv dostop in splošna raba vodnega dobra, razen v primerih, ko je to onemogočeno zaradi objektov, ki jih določa zakon o vodah. Na vodnem ali priobalnem zemljišču ni dopustno postavljati objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem dobru. Na vodnem in priobalnem zemljišču ni dovoljeno posegati v prostor, razen posegov, ki jih dovoljuje zakon s področja urejanja voda ter s soglasjem pristojnega organa za upravljanje z vodami.

Urejanje vodotokov upošteva naravno dinamiko porečja ter se izvaja s sonaravnimi ukrepi, ki zagotavljajo ohranjanje ali vzpostavitev naravne rečne dinamike. Ohranja se zakonsko predpisane priobalne pasove ob vodnih telesih, ki so določeni v zakonu o vodah. Zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče je priobalno zemljišče celinskih voda. Zunanja meja priobalnih zemljišč v urbanih območjih sega na vodah 1. reda 15,00 m od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5,00 m od meje vodnega zemljišča. Zunanja meja priobalnega zemljišča sega izven naselja najmanj 40,00 m od meje vodnega zemljišča.

usmeritve za razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti

Razvija se različne oblike turizma in prostočasnih dejavnosti skladno s prostorskimi značilnostmi in omejitvami, zlasti z vidika ohranjanja prepoznavnih značilnosti ter varstva naravne in kulturne dediščine.

Na območjih z naravnimi kakovostmi se načrtuje prilagojene, nemnožične in neagresivne oblike turizma in rekreacije, pri čemer se turistično in rekreacijsko infrastrukturo in nočitvene kapacitete zagotavlja znotraj poselitvenih območjih.

Načrtuje se prostočasne dejavnosti, ki ne zahtevajo posebne rekreacijske infrastrukture ali se povezujejo s kmetijsko dejavnostjo.

Naravne vrednote se vključujejo v turistično ponudbo z upoštevanjem omejevanja obiska v skladu s predpisi varstva narave.

Pohodništvo se razvija na območju Ljubljanskega barja, kjer se naselja poveže s potmi, ki povezujejo širše območje Ljubljanskega barja. Pohodništvo se razvija tudi v hribovitem zaledju občine, kjer se dejavnost spodbuja na obstoječih cestah in gozdnih poteh z izhodišči iz Borovnice, Ohonice in Pekla.

Kolesarjenje se razvija na in ob obstoječih cestah, kjer se ob rekonstrukcijah predvidi razširitve za kolesarske steze. Kolesarjenje se usmerja tudi na kategorizirane urejene kolesarske poti, obstoječe kolovoze in gozdne poti.

IZVEDBENI DEL

Izvedbeni del OPN vsebuje naslednja poglavja:

- Splošne določbe
- Območja namenske rabe
- Splošni prostorski izvedbeni pogoji
- Podrobni prostorski izvedbeni pogoji

Splošni prostorski izvedbeni pogoji

Splošni prostorski izvedbeni pogoji glede namembnosti in dopustnih dejavnosti v prostoru (splošni prostorski izvedbeni pogoji o vrstah posegov)

Na celotnem območju, ki se ureja s tem OPN, so dopustne naslednje vrste posegov:

- dozidave in nadzidave obstoječih legalno zgrajenih stavb se dovolijo v tlorisni velikosti do 50% osnovnega objekta in sicer na tistih območjih stavbnih zemljišč, kjer je to skladno s pogoji glede lege in odmikov ter z drugimi pogoji, podanimi za posamezno podrobnejšo namensko rabo. Oblikovanje nadzidav in dozidav mora biti podrejeno kvaliteta oblikovanja osnovnega objekta;
- pri nadzidavah je treba varovati silhueto naselja oziroma način pozidave obstoječe gradbene strukture;
- pri vzdrževalni delih, rekonstrukcijah, dozidavah in nadzidavah objektov krajevno značilne arhitekture je treba ohranjati ornamente, značilne gradbene materiale, detajle, razporeditev odprt in njihova razmerja ter naklon strešin;
- za obstoječe zakonito grajene objekte se dovoli vzdrževalna dela, rekonstrukcije ter odstranitev objektov ter novogradnjo na mestu odstranjenega objekta;
- za objekte, za katere veljajo pogoji varovanja kulturne dediščine, se načrtuje s sodelovanjem pooblaščen organizacije za varstvo kulturne dediščine;
- spremembe namembnosti v takšni meri, da se ne spreminja pretežne namembnosti območja;
- postavitev nezahtevnih in enostavnih objektov, v kolikor so v skladu z namensko rabo;
- ureditve za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- ureditve javnih parkirišč, če ta mejijo na območja izhodiščnih točk turizma in rekreacije v naravi;
- ureditve zelenih površin.

Prostorski izvedbeni pogoji glede oblikovanja (oblikovanje površin zunaj naselij)

Ureditve vodotokov in hudournikov so dopustne predvsem z uporabo naravnih materialov.

Brežin se ne sme betonirati in urejati s kamnometi ali skalometi. Uporablja se sodobne ekoremediacijske tehnike kot so vrbovi popleti, zvitki iz geotekstila v obliki sendviča ali lesenimi kaštami.

Brežine, nasipe, odkopne brežine in druga izpostavljena pobočja je treba zavarovati pred erozijo in ozeleniti. V primeru strmejših brežin, kjer naravna zavarovanja niso zadostna, je treba uporabiti take elemente ali zgraditi objekte za zavarovanje, ki omogočajo kasnejšo zatravitev ali zasaditev z grmovnicami, ki dobro vežejo podlago. Izven naselij je treba za ozelenitev uporabljati samonikle vrste.

Prostorski izvedbeni pogoji glede celostnega ohranjanja kulturne dediščine, ohranjanja narave, varstva okolja in naravnih dobrin ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter obrambnih potreb (pogoji glede celostnega ohranjanja kulturne dediščine)

Na območjih, varovanih po predpisih o varstvu kulturne dediščine, veljajo pri gradnji in drugih posegih v prostor prostorski izvedbeni pogoji za celostno ohranjanje kulturne dediščine.

Pri načrtovanju v območjih turizma in rekreacije je treba omogočiti dostop javnosti do kulturnih spomenikov. V območja kulturne dediščine se lahko poleg prvotnih funkcij umeščajo tudi tista, ki služijo turistični dejavnosti ali jo dopolnjujejo.

(pogoji glede ohranjanja narave)

Za gradnje in prostorske ureditve, ki lahko vplivajo na režim varstva, ohranjanje in vzdrževanje naravnih vrednot ali zavarovanih območij, je treba predhodno pridobiti pogoje in soglasje pristojne službe za varovanje narave.

(pogoji glede varstva voda)

Na vodnem in priobalnem zemljišču ni dovoljeno posegati v prostor, razen posegov, ki jih dovoljuje zakon s področja urejanja voda ter s soglasjem pristojnega organa za upravljanje z vodami.

Prepovedano je odlaganje odvečnega odkopnega materiala, odpadnega gradbenega materiala ali zemlje v struge vodotokov ali na poplavna območja.

Za vsak poseg, ki bi lahko začasno ali trajno vplival na vodni režim ali stanje voda je treba pridobiti vodno soglasje, ki ga izda organ pristojen za upravljanje z vodami.

Za obstoječe objekte in naprave, ki se nahajajo na vodnem in priobalnem zemljišču se lahko izvajajo rekonstrukcije, spremembe namembnosti ali nadomestne gradnje le če:

- se s tem ne povečuje poplavna ali erozijska nevarnost ali ogroženost,
- se s tem ne poslabšuje stanje voda,
- je omogočeno izvajanje javnih služb,
- se s tem ne ovira obstoječe posebne rabe voda,
- to ni v nasprotju s cilji upravljanja z vodami in
- se z rekonstrukcijo ali nadometno gradnjo oddaljenost do meje vodnega zemljišča ne zmanjšuje.

Podrobni prostorski izvedbeni pogoji

<i>VC– celinske vode</i>	
OBMOČJE NAMENSKE RABE	
VC	površine vodnih zemljišč so namenjene površinskim vodam in dejavnostim, vezanim na rabo površinskih voda.
DOPUSTNE DEJAVNOSTI	
1. Upravljanje z vodami.	
DOPUSTNI OBJEKTI	
1. Mostovi, objekti za varstvo pred škodljivim delovanjem voda na ogroženih območjih (vzdrževalna dela, urejanje hudournikov in ureditve za preprečevanje poplav; urejanje in utrjevanje brežin), ki so vezana na vodo, ureditve dostopov do vode in privezov za čolne, dovodni in odvodni kanali, objekti javne gospodarske infrastrukture, objekti grajenega javnega dobra po zakonu, ki ureja vode, objekti, potrebni za rabo voda, objekti, namenjeni varstvu voda pred onesnaženjem ter objekti, namenjeni obrambi, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja. Možne so ureditve manjših zajemališč požarne vode, manjših zajetij za ureditev ribnikov ter postavitve naprav za potrebe študijskih in raziskovalnih dejavnosti.	
VRSTE DOPUSTNIH POSEGOV	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopusni so posegi v zvezi z ukrepi, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda, ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje narave, ukrepi za sonaravno obnovo reguliranih vodotokov in ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje narave. 2. Za obstoječe objekte in naprave na vodnem ali priobalnem zemljišču velja, da je na teh objektih in napravah mogoča rekonstrukcija, adaptacija ali obnova, ki bistveno ne spreminja namembnosti in velikosti objekta in ki ne vpliva negativno na kakovost vode in na vodni režim; 3. Na parcelah, ki so v naravi in po določilih tega odloka opredeljene kot vodno zemljišče, v neažuriranem zemljiškem katastru pa so vpisane kot stavbišče objektov, ki s tem členom niso določeni kot dopustni, ponovna gradnja objektov ni dovoljena; 4. V pasu priobalnega zemljišča vodotoka mora biti omogočen dostop in vzdrževanje vodotoka. 5. Premostitve voda in gradnje na vodnem ter priobalnem zemljišču je treba načrtovati skladno s področno zakonodajo ter tako, da je zagotovljena poplavna varnost, se ne poslabšujeta stanje voda in vodni režim ter je zagotovljen ekološko sprejemljivi pretok; 6. Pri poseganju v območje celinskih voda sta prepovedani povzročanje ovir za pretok visokih voda in zmanjševanje retenzijskega območja; 7. Spremembe namembnosti mlinov in žag niso dovoljene, možna je obnova pod pogojem, da objekti ohranijo svojo prvotno funkcijo in bistvene morfološke značilnosti in kvalitete vodotoka in obvodnega prostora. 	
MERILA IN POGOJI ZA OBLIKOVANJE:	
1. Veljajo splošni pogoji tega odloka	
DRUGA MERILA IN POGOJI	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Varstvena območja voda I. reda (Ljubljanica), ostalih vodotokov in drugih površinskih voda so določeni z zakonom o vodah. 2. Na vodnem ali priobalnem območju ni dovoljeno postavljati ograj, objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale dostop do vodotoka. 3. Pri ureditvah in gradnjah na vodnem in priobalnem zemljišču naj se v največji meri ohranja obstoječa vegetacija. 4. Na poplavnih območjih se ureditve načrtuje le skladno z omejitvami in pogoji predpisov s področja urejanja voda in predhodno izdelanih strokovnih podlagah. 5. Pri gradnjah in drugih delih znotraj priobalnega zemljišča naj se v največji meri ohranja obstoječa vegetacija oziroma se zagotovijo sonaravne ureditve z uporabo avtohtonih hidrofilnih vrst. 6. Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov ni dovoljeno, razen izjemoma na krajših razdaljah, na območjih prečkanja prometne infrastrukture (most, prepus na območju javnih cest in poti). Gradnja mostov in cest na območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z ustrežno minimalno varnostno višino. 7. Zagotavlja se redno vzdrževanje vodotokov, vključno s sanitarnimi sečnjami obvodne zarasti. 	

Občinski podrobni prostorski načrti (OPPN) na območju občine Borovnica

Na območju občine Borovnica z občinskim prostorskim načrtom ni predvidenih OPPN v pasu 500 metrov od Ljubljane.

Občinski prostorski načrt občine Borovnica Stališče občinskega prostorskega načrta občine Borovnica do vzpostavitve plovne poti po Ljubljani

V predlogu občinskega prostorskega načrta občine Borovnica potreba po vzpostavitvi plovne poti po reki Ljubljani ni jasno izražena, kar pa je tudi razumljivo, saj reka Ljubljana predstavlja le mejno reko (približno 2 kilometra) občine. Občina ni pretirano vezana oz. navezana na reko Ljubljanico. Razlog za to je tudi v tem, da so vsa naselja občine bolj oddaljena od reke in iz tega vidika je situacija drugačna kot v ostalih občinah, predvsem v občini Vrhnika in Ljubljana.

Kljub temu pa občinski prostorski načrt predvideva nekaj usmeritev in posegov, ki so posredno povezani s plovno potjo po reki Ljubljani. Tako je bila izražena potreba po kolesarski oziroma peš povezavi do Ljubljane (Kamin), načrt pa ne predvideva premostitve in povezave proti Bevkam, kar bi bilo treba vključiti v odlok. Predlog občinskega prostorskega načrta navaja mnoge splošne in bolj konkretne usmeritve v zvezi s Krajinskimi parkom Ljubljansko barje.

V poglavju usmeritve za upravljanje z vodami je opredeljeno vodno in priobalno zemljišče, in sicer zunanja meja priobalnega zemljišča izven naselja sega najmanj 40 metrov od meje vodnega zemljišča. Zagotavlja se neškodljiv dostop in splošna raba vodnega dobra. Posebej je poudarjeno, da na vodnem ali priobalnem zemljišču ni dopustno postavljati objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem dobru.

V prostorsko izvedbenih pogojih glede oblikovanja so opredeljene ureditve vodotokov, ki so dopustne predvsem z uporabo naravnih materialov. Brežin se ne sme betonirati in urejati s kamnometi ali skalometi. Uporablja se sodobne ekoremediacijske tehnike kot so vrbovi popleti, zvitki iz geotekstila v obliki sendviča ali lesenimi kaštami.

V prostorsko izvedbenih pogojih glede na namensko rabo prostora površine površinskih voda (VC) so opredeljene dopustne dejavnosti, kjer je navedeno le upravljanje z vodami.

Med dopustnimi objekti in napravami na površinah površinskih voda (VC) so navedeni tudi:

- mostovi in
- ureditve dostopov do vode in privezov za čolne.

Iz predloga občinskega prostorskega načrta, strateškega in izvedbenega dela občine Borovnica ni razvidno, da si bi občina posebej prizadevala vzpostaviti plovno pot po Ljubljani. Ljubljana je za občino tudi manj pomemben prostorski element, je mejna reka, ki nima posebnega vpliva na razvoj in načrte v občini.

4.2.2.3. Občina Brezovica

PREGLED OPN BREZOVICA

Izdelan je pregled ključnih poudarkov iz osnutka občinskega prostorskega načrta občine Brezovica (strateški del), ki bi utegnili vplivati na vzpostavitev plovnosti po reki Ljubljani ter najpomembnejše ureditve vezane na prostor ob reki.

STRATEŠKI DEL

Besedilo strateškega dela OPN vsebuje naslednja poglavja:

- Izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine
- Zasnova prostorskega razvoja občine
- Zasnova gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena in grajenega javnega dobra
- Okvirna območja naselij, vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana
- Določitev okvirnih območij razpršene poselitve
- Usmeritve za prostorski razvoj občine.

Izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine cilji prostorskega razvoja

Za potrebe razvoja rekreacije in turizma se bo izkoriščalo potenciale naravne in kulturne krajine (Ljubljansko barje, Krmsko hribovje z Rakitniško planoto, Ljubljana, Podpeško jezero...) ter kulturne dediščine (cerkev Sv. Ane, cerkev Sv. Jožefa, arheološko najdišče ob Ljubljani pri Podpeči idr.) in hkrati skrbelo za njihovo varstvo. Območje Ljubljanskega barja ter Krmskega hribovja z Rakitniško planoto bo še naprej ohranilo osrednjo vlogo na področju športa in rekreacije na prostem.

Zasnova prostorskega razvoja občine (druga, za občino pomembna območja)

Ohranjalo se bo obstoječa športno – rekreacijska območja v občini in vzpodbujalo širitev obstoječih in gradnjo novih, prvenstveno v naselju Brezovica, Vnanje Gorice in na območju Krmskega hribovja (lokacije: Plahanov Laz, Rakitna – jezero, Novaška gora in Mladinsko klimatsko zdravilišče, Ljubljana – Podpeč, Podpeško jezero). Razvijalo se bo tudi druga obstoječa turistično - rekreacijska območja.

Zasnova gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena in grajenega javnega dobra (prometna infrastruktura)

Na reki Ljubljani se za potrebe vodnega prometa v skladu z varstvenimi režimi vzdržujejo obstoječi in uredijo novi pristani.

Usmeritve za prostorski razvoj občine

USMERITVE ZA RAZVOJ V KRAJINI

Razvojna območja za posamezne dejavnosti, ki so vezane na naravne vire

(vode)

Najizrazitejši površinski vodotoki v občini Brezovica so Ljubljana s pritoki Kušljanov graben – Veliki graben, Radna, Bevški kanal, Drobtinka in Curnovec, v južnem delu občine pa vodotok Zala s pritokoma Podresnik in Tracah.

Osrednji nižinski del občine je potencialno poplavno ogrožen. Na podlagi predpisov, ki opredeljujejo poplavno ogroženost, je treba izdelati hidrološko hidravlično presojo vodnega režima in ogrožena območja prikazati v prikazu stanja. Ukrepi za zmanjševanje poplavne in erozijske ogroženosti prebivalcev, ki bodo predvideni na podlagi hidrološko hidravlične presoje vodnega

režima, bodo vključeni v prostorske izvedbene pogoje izvedbenega dela tega občinskega prostorskega načrta .

Pri načrtovanju prostorskih ureditev in dejavnosti na območju vodnih zemljišč se upošteva:

- da se prostorske ureditve in dejavnosti, ki niso vezane na vodo, umeščajo izven območij, kjer je voda stalno ali občasno prisotna ter v ustreznem odmiku, tako da se na priobalnem zemljišču ohranjata nepozidanost in javna dostopnost;
- da se z ureditvami ne poslabšuje stanje voda in vodni režim oziroma se zagotovijo izravnalni ukrepi;
- da se ohranjajo retenzijske sposobnosti območij in zagotavlja njihova ponovna vzpostavitev, če je to mogoče; kadar je izkazan javni interes, je spreminjanje obsega retenzijskih površin ali vodnega režima možno le ob ustrezni nadomestitvi teh površin in izvedbi izravnalnih ukrepov, ki zagotavljajo, da se ne poslabšujeta vodni režim in stanje voda;
- da se premostitve voda in gradnje na vodnem ter priobalnem zemljišču načrtujejo tako, da je zagotovljena poplavna varnost ter da se ne poslabšujeta stanje voda in vodni režim.

Zagotavlja se neškodljiv dostop do vodnega dobra in dopušča se splošno rabo vodnega dobra, razen v primerih, ko je to onemogočeno zaradi objektov, ki jih določa zakon o vodah. Na vodnem ali priobalnem zemljišču ni dopustno postavljati objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem dobru.

Na poplavnih in erozijskih območjih je treba prostorske ureditve in dejavnosti izvajati tako, da ne bodo sprožili naravnih procesov, ki lahko ogrožajo poselitev in druge rabe prostora ter človekove dejavnosti. Redno vzdrževanje vodotokov bo usmerjeno k vzdrževanju vodnega režima ob uporabi sonaravnih ureditev obrežij in vodnih objektov, kot so jezovi, pragovi in drugi objekti, ki se bodo redno obnavljali. V obvodnih krajinah in mokrotnem svetu se varujejo naravna morfologija strug, obrežna vegetacija ter površinski vodni pojavi v celoti. Na vodotokih, v katerih so bili uničeni habitati, se vzpostavijo nadomestni habitati.

Pri urejanju vodotokov se oblikujejo naravno oblikovane struge in obrežja. Na Ljubljani in pritokih se opravljajo le vzdrževalna dela, ki so nujna za zagotavljanje stabilnosti vodnega režima. Vzpostavijo se tudi ustrezni režimi rabe in vzdrževanja obvodnega prostora Ljubljane ter pritokov, vzdržujejo se vodni objekti na teh vodotokih. Pri neobhodnih oziroma začasnih zaježitvah vodotokov in odvzemu voda iz njih mora ostanek pretoka oziroma akumulacija vode zagotavljati primerne pogoje za ohranitev in razvoj vodnih in obvodnih biotopov – izvedba zaježitve mora zagotavljati in ohranjati obseg, celovitost in povezanost habitatov vrst, vezanih na vodotok oziroma ekološko povezanost biotopa pred zaježitvijo in po njej.

Raba vode in ureditve v obvodnem prostoru: Reka Ljubljana z obvodnim prostorom se skladno s prostorskimi možnostmi nameni turističnim in priložnostnim dejavnostim, pri čemer se urejanje dostopov in druge ureditve izvaja ob ohranjanju morfoloških značilnosti Ljubljane in obvodnega prostora, značilnosti posameznih ekosistemov ter kulturnih in doživljajskih značilnosti obvodne krajine. Na vodnem in priobalnem zemljišču se razen v izjemnih primerih ne posega v prostor v pasovih, kot jih določajo predpisi o vodah. Rekreativna območja se lahko urejajo le tam, kjer je mogoče organizirati oblike dostopa, ki ne pomenijo spreminjanja morfoloških značilnosti voda in kjer rekreativna raba voda ni v nasprotju z ranljivostjo vodnih ekosistemov. vzdolž struge Ljubljane v okviru načel okolju prijaznega vzpostavitve plovnosti, ki bi omogočala povezavo z Mestno občino Ljubljana.

Obnovijo in prenovijo se stari mlini in žage ter jezovne zgradbe, ki se lahko namenijo tudi novim rabam, če te rabe zagotavljajo njihov dolgoročni obstoj in niso v nasprotju z režimi varstva in varstvenimi usmeritvami za ohranjanje varovanih območij okolja in narave.

Na območju priobalnih zemljišč reke Ljubljanice se površine za ustavljanje in parkiranje vozil urejajo v okviru naselij in obstoječe prometne mreže ter obstoječih dostopnih točk.

Na območjih ohranjanja narave, vezanih na vode:

- se zagotavlja varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti
- omogoča se delovanje naravnih procesov na vodah in ob njih, ki zagotavljajo ohranjanje ali vzpostavitev naravne rečne dinamike (pretočnost, hitrost vodnega toka, naravna struktura dna in brežin vodotoka, obseg poplavnih območij);
- se izboljša hidromorfološko stanje reguliranih vodotokov;
- se upošteva ekološke zahteve kvalifikacijskih vrst, ohranja se naravna ohranjenost vodotokov, obstoječih delov razgibanih naravnih brežin, zalivov, mrtvih rokavov, tolmunov in plitvin, mokrišč in vodnih površin v gozdu (mlake, luže in kaluže).

Posebna območja, kjer se ohranjajo in razvijajo prepoznavne kvalitete in vrednote prostora, pomembne z vidika krajinskih ter urbanističnih in arhitekturnih značilnosti
(prepoznavne kvalitete prostora)

Ljubljansko barje, ki predstavlja skorajda celotno severno polovico, je ekološko pomembno območje biotske raznovrstnosti, obenem pa tudi značilno oblikovana kulturna krajina. Prepoznavnost prostora se ohranja s preprečevanjem zaraščanja travnikov in širjenja urbanih površin ter ohranjanjem naravnih kvalitet območja.

Skorajda celoten severni ravninski del občine leži na območju Ljubljanskega barja, ki sodi v širša zavarovana območja oz. je krajinski park. Osnovni cilj ustanovitve krajinskega parka je zavarovanje naravnih vrednot, ohranjanje biotske raznovrstnosti in ohranjanje ter krepitev krajinske pestrosti. Obenem je cilj zavarovanja tudi omogočanje kakovostnega bivanja prebivalcem na tem območju s spodbujanjem trajnostnega razvoja, skladnega s krajevno tradicijo območja. Razdeljen je v prvo, drugo in tretje varnostno območje, od katerega ima vsako svoj varstveni režim. Na območju občine so v sklopu Krajinskega parka tudi ožja zavarovana območja in sicer naravna spomenika Ljubljana in Jezero pri Podpeči ter naravni rezervat Goriški mah. S Krajinskim parkom Ljubljansko barje upravlja Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje. V sklopu krajinskega parka Ljubljansko barje je treba urediti in nagraditi mrežo poti in drugih povezav s sosednjimi občinami. Pomembna povezava je tudi reka Ljubljana.

(varstvo kulturne dediščine)

Zagotavlja se celotno varstvo kulturne dediščine, ustrezna uporaba dediščine v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja ter ob tem obravnavanje dediščine kot dejavnika vzdržnega prostorskega razvoja, kot razvojnega dejavnika in prostorski potencial.

Dediščina se varuje glede na tip (arheološka, stavbna profana, stavbna sakralna, memorialna, naselbinska, dediščinska kulturna krajina, ostalo) in glede na status (kulturni spomeniki državnega ali lokalnega pomena in preostala dediščina).

(ohranjanje naravnih kakovosti)

Ohranjanje naravnih kakovosti se zagotavlja na celotnem območju občine, predvsem pa na območjih ohranjanja narave.

Območja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, območja zaščite in reševanja (ocena ogroženosti za posamezne nesreče)

Območje Ljubljanskega barja je ogroženo ob pogostih, redkih in katastrofalnih poplavah, ki so posledica povečane količine padavin in dviga talne vode. Barjanske poplave so dolgotrajne, saj se poplavna voda na površju lahko zadrži tudi več tednov. Najpogostejše so v jesenskih in spomladanskih mesecih. Ob osrednjem površinskem vodotoku Ljubljanici in nekaterih njenih pritokih na Ljubljanskem barju se pojavlja tudi nižinski tip poplav. Za vse reke in potoke v hribovitih predelih občine je značilen hudourniški značaj, vendar se poplave ne pojavljajo. Ob katastrofalnih poplavah je ogrožen ravninski del v naselju Rakitna, kjer se pojavlja kraški tip poplav. Celotna Ljubljansko barje ima funkcijo naravnega zadrževalnika visokih voda. V prihodnosti prostorski razvoj in širitev poselitve na poplavno ogrožena območja ne bosta posegala.

Občinski podrobni prostorski načrti (OPPN) na območju občine Brezovica

Na območju občine Brezovica je predviden le eden občinski podrobni prostorski načrt v pasu 500 metrov od Ljubljanice. Ta OPPN ima zaradi svoje bližine Ljubljanici in programa vpliv na vzpostavitev plovne poti.

Območje urejanja VR20/ 2

Območje urejanja VR20/ 2 obsega naslednje parcele, vse k.o. Preserje: del parcel – 909, 908, 906/4, 904/4, 904/1, 905/1, 2259/8, 906/3, 897, 906/1.

Legatno območje urejanja

Območje meri 7115 m². Nahaja se na desnem bregu reke Ljubljanice v naselju Podpeč, zahodno od mostu čez Ljubljanico v Podpeči. Na območju se že sedaj odvijajo različne prireditve, kakor tudi letalske dejavnosti – vzletišče za lahka letala in balone. Del zemljišča je že pozidan s teniškim igriščem, baliniščem, ploščadjo, igriščem za odbojko na mivki, manjšo čolnarno in gostinskim objektom s teraso. Dostop je urejen skozi gospodarski objekt kmetije.

Organizacija dejavnosti

Namembnost objektov v tem območju je izključno športno – rekreacijska.

Posebni pogoji za pripravo OPPN

V postopku izdelave občinskega podrobnega prostorskega načrta bo treba za območje urejanja VR 20/2 upoštevati priobalni pas voda, ki po ZVO (Ur.l.RS št.67/02) znaša 15 m od roba vodnega zemljišča, in vplivno območje kulturnega spomenika državnega pomena. To predvsem pomeni prestavitev obstoječih objektov v priobalnem pasu v območje kot je prikazano na listu Ljubljana J21 v kartografski dokumentaciji.

Stališče občinskega prostorskega načrta občine Brezovica do vzpostavitve plovne poti po Ljubljanici

Občina Brezovica je v fazi izdelave osnutka občinskega prostorskega načrta. Izdelan je le strateški del odloka.

V poglavju o prometni infrastrukturi je opredeljeno, da se na reki Ljubljanici za potrebe vodnega prometa v skladu z varstvenimi režimi vzdržujejo obstoječi in uredijo novi pristani.

V usmeritvah za razvoj v krajini, poglavje o vodah, se upošteva poplavna varnost območja, stanje voda in vodni režim. Zagotavlja se neškodljiv dostop do vodnega dobra in dopušča se splošno rabo vodnega dobra. Pri urejanju vodotokov se oblikujejo naravno oblikovane struge in obrežja.

Poglavje govori tudi o rekreacijski in turistični rabi območja. Reka Ljubljanica z obvodnim prostorom se skladno s prostorskimi možnostmi nameni turističnim in pristočnim dejavnostim, pri čemer se urejanje dostopov in druge ureditve izvaja ob ohranjanju morfoloških značilnosti Ljubljane in obvodnega prostora, značilnosti posameznih ekosistemov ter kulturnih in doživljajskih značilnosti obvodne krajine. Rekreacijska območja se lahko urejajo le tam, kjer je mogoče organizirati oblike dostopa, ki ne pomenijo spreminjanja morfoloških značilnosti voda in kjer rekreacijska raba voda ni v nasprotju z ranljivostjo vodnih ekosistemov. Vzdušje struge Ljubljane v okviru načel okolju prijaznega vzpostavi plovnost, ki bi omogočala povezavo z Mestno občino Ljubljana.

Reka Ljubljana je opredeljena kot pomembna povezava.

Na območju piknik prostora ob Ljubljani v Podpeči se še naprej predvideva obstoječe dejavnosti, pri čemer je treba upoštevati priobalni pas voda, ki po ZVO (Ur. l. RS št. 67/02) znaša 15 m od roba vodnega zemljišča, in vplivno območje kulturnega spomenika državnega pomena.

Iz osnutka občinskega prostorskega načrta občine Brezovica je tako razvidno, da si občina želi vzpostaviti plovne poti po Ljubljani in vodne povezave do Mestne občine Ljubljana.

4.2.2.4. Mestna občina Ljubljana - MOL

PREGLED OPN MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Izdelan je pregled ključnih poudarkov iz občinskega prostorskega načrta MOL (strateški in izvedbeni del), ki bi utegnili vplivati na vzpostavitev plovnosti po reki Ljubljani ter najpomembnejše ureditve vezane na prostor ob reki.

STRATEŠKI DEL

Strateški del sprejetega občinskega prostorskega načrta mestne občine Ljubljana (MOL) vsebuje naslednja poglavja:

- uvodne določbe
- izhodišča in cilji prostorske
- ga razvoja MOL
- usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovo
- zasnova in usmeritve za razvoj v krajini
- usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč in organizacijo dejavnosti v prostoru
- zasnova gospodarske javne infrastrukture
- usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev
- prehodne in končne določbe

V naslednjih poglavjih so obdelane teme, ureditve in posegi, ki bi utegnili vplivati na ureditev plovne poti po Ljubljani.

Zasnova prostorskega razvoja MOL

Temeljne usmeritve prometnega povezovanja naselij v MOL in LUR

V osnovnih ugotovitvah na področju prometnega povezovanja naselij v MOL je zapisano, da je Ljubljana obvodno mesto, zato je treba kot zanimivo obliko JPP in atrakcijo za turistične namene izkoristiti tudi možnost prometa po reki Ljubljani (vključno z Gruberjevim prekopom). Ena izmed osnovnih usmeritev za prometno povezovanje naselij v mestni občini je tudi ta, da je treba z

ureditvami brežin in pristajališč reko Ljubljanico in Gruberjev prekop približati prebivalcem in obiskovalcem.

Usmeritve za razvoj in celovito prenavo

Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje

Razpoznavna struktura mesta

Osnovni elementi razpoznavne strukture mesta so: karakteristična območja, povezovalne strukture in velike krajinske strukture.

Ena ključnih povezovalnih struktur, ki oblikuje identiteto mestnega središča in sooblikuje morfološko strukturo mesta je obrečni prostor Ljubljani z Gruberjevim prekopom. Te strukture je treba varovati, prenavljati ter kakovostno programsko in oblikovalsko nadgrajevati. Velike krajinske strukture so območja krajinskih parkov in kulturne krajine, kjer je treba varovati krajinsko zgradbo in pomembne sestavine narave in kulturne dediščine. Med te spada tudi Ljubljansko barje. V teh območjih je treba varovati ekološko pomembne lokacije, ohranjati rekreacijski značaj gozdnih površin, spodbujati programsko pestrost z urejanjem novih tematskih parkov in izboljševati dostopnost ter omejevat pozidavo.

Omrežje odprtih javnih površin

Osnovni tipi odprtih javnih prostorov so: območja, linijski prostor in posamezne lokacije.

Med linijske odprte javne prostore med drugimi spadajo tudi koridorji v izključni rabi nemotoriziranih uporabnikov, namenjeni pešcem, kolesarjem, rolarjem ipd. V to kategorijo spadajo tudi nabrežja vodotokov, torej nabrežje Ljubljani.

Ključnega pomena pri omrežju odprtih javnih površin so tudi povezave v zaledje: omrežje odprtih javnih prostorov povezuje mesto z mestnim zaledjem. Prehodi so praviloma umeščeni v iztekah linijskih odprtih javnih prostorov in se navezujejo na regionalne peš in kolesarske poti. Eden izmed potrebnih ukrepov za doseg tega cilja je vzpostavitev kakovostnega, tehnološko naprednega JPP, ki bo neposredno navezan na omrežje odprtih javnih prostorov.

Zasnova zelenih površin mesta

Zasnova zelenih površin je usmerjena v naslednje cilje, ki imajo vpliv tudi na plovno pot po reki Ljubljani:

- ohraniti, urediti ali rekonstruirati vseh pet potencialnih zelenih klinov mesta, ki povezujejo središče Ljubljane z zaledjem in predstavljajo ključne makro prostorske členitvene elemente urbanega prostora, ter pomembne klimatske koridorje mesta,
- zagotoviti dobro dostopnost in enakomerno razporejenost zelenih površin, enakovredno za vse prebivalce,
- vzpostaviti in urediti obvodne poteze kot poseben element sistema zelenih površin,
- zagotoviti razvoj rekreacijsko-izletniških potencialov na območju MOL in vzpostaviti sistem dobre javne dostopnosti do teh območij,
- opredeliti in zaščititi pomembne ekološke koridorje in navezave na širši regionalni prostor ter zagotoviti minimalne ekološke pogoje rastlinskim in živalskim vrstam,

Osnova zasnove zelenih površin mesta Ljubljana je ohranitev oziroma obnova petih zelenih klinov, ki iz zaledja prodirajo v mestno središče. Nanje se navezujejo krožne in prečne zelene povezave ter omrežje parkov. Kot poseben element zasnove zelenih površin so opredeljene poteze zelenih površin in povezave: vodne površine, vodotoki in obvodne ureditve.

Barjanski klin: Južni zeleni klin obsega severno območje Ljubljanskega barja in prodira proti središču mesta ob reki Ljubljanici. Večino klina predstavlja barje, ki ima izjemne krajinske kvalitete, zaradi katerih je razglašeno za krajinski park. Mestni začetek klina tvori območje Špice, na katerem bo urejena parkovna površina. Območje sotočja Ljubljanice in Ižice je namenjeno tematskemu parku – kolišču. Tematski park – kolišče bo proti zahodu navezано na druge načrtovane parkovne površine, kjer bodo urejeni združljivi programi, predvsem Barjanska učna pot.

Kot centralni mestni park je med drugimi opredeljen tudi predvideni novi rekreacijski park Južni park, ki leži neposredno ob Ljubljanici. Med druge parkovne ureditve mestnega pomena spadata tudi park Špica in Botanični vrt na Ižanski cesti.

Poteze vodotokov Save, Ljubljanice (z Gruberjevim prekopom) in Glinščice, Gradaščice in Malega grabna predstavljajo pomemben del zelenega sistema mesta ter tudi sistema odprtih javnih prostorov. Ključno vodno potezo v mestu predstavljata reka Ljubljanica in Gruberjev prekop, ki pomenita pomembno vsebinsko, identitetno, povezovalno in členitveno potezo. Njun obvodni prostor je treba ustrezno programsko in oblikovno obogatiti ter povezati z drugimi zelenimi površinam in odprtimi javnimi prostori v mestu.

Poseben element zasnove zelenih površin so povezave za pešce in kolesarje, tako med posameznimi območji zelenega sistema kot tudi preko klinov v naravno zaledje mesta. Kot zaledje zelenega sistema so opredeljena območja: Barje, Polhograjski Dolomiti, Šmarna gora - Dobeno - Rašica, savsko zaledje in Posavsko hribovje.

V območju južnega Barjanskega klina je še posebej pomembno zagotoviti:

- ureditev območja Špice v poseben tematski mestni park,
- vzpostavitev javnih zelenih parkovnih površin na obrežjih Ljubljanice, ki naj vključuje tudi vodno pot – plovnost Ljubljanice,
- ureditev rekreacijskega mestnega parka na Barju,
- odstranitev vseh nelegalnih gradenj na obrežjih Ljubljanice in vzpostavitev vsaj javno dostopnega obrežnega pasu v celotnem poteku reke, širokega najmanj 15 m (naravno vodno javno dobro),
- ureditev izrazite linearne parkovne poteze na severnem robu območja v navezavi na PST in območja ob vodotokih,
- na območju logov na Barju in mokrih travnikov ohranjanje ekološko pomembnega območja in vzpostavitev sistema zalednih krožnih poti s preходом v osrednji del Barja,
- vzpostavitev kompleksnega koridorja (ekološkega, funkcionalnega) do Golovca in Rožnika,
- medobčinsko sodelovanje za ohranjanje in ustrezno celovito ureditev območja Ljubljanskega barja.

Skupna izhodišča za urejanje območja Ljubljanice in Gruberjevega prekopa so:

- celovito urejanje vodnega in obvodnega prostora in vključitev ureditev v sistem zelenih površin,
- vzpostavitev sistema za celovito ureditev vodotoka,
- vzpostavitev sistema krožnih mestnih pešpoti ob Ljubljanici in Gruberjevem prekopu z navezavo na javne odprte prostore, javne parke in PST,
- opredelitev plovnosti in dostopov,
- zagotovitev javnega značaja brežin (ustrezna, raznolika, z značajem prostora skladna ureditev) in ureditev dostopov do vode,

- programska opredelitev in ureditev posameznih območij,
- omejevanje rabe (gradnje in vrtičkarstva) na obrečnem prostoru,
- varovanje klimatsko pomembnega, zelenega koridorja reke,
- večfunkcionalna obravnava protipoplavnih ukrepov.

Podrobnejše usmeritve za urejanje območja Ljubljanice naj upoštevajo značilnosti posameznih območij vodotoka: barjanski del, mestno središče – urbani del in Ljubljansko polje.

Zasnova in usmeritve za razvoj v krajini

Zasnova krajinskega urejanja

Obmestni prostor in hribovito zaledje MOL za potrebe krajinskega urejanja sta razdeljena v štiri krajinske sisteme oziroma tipe: Obsavski prostor z zaledjem, Ljubljansko barje, Posavsko hribovje, Polhograjsko hribovje.

krajinski sistem: Ljubljansko barje

- Ljubljansko barje je razglašeno za krajinski park.
- Na Ljubljanskem barju je treba ohranjati in razvijati primarno rabo zemljišč.
- Rabo prostora na Barju je treba prilagoditi hidrološki funkciji območja, naravni dinamiki poplavljanja in potresni nevarnosti zaradi izrazito neugodne sestave tal, kar pomeni, da je treba občutljive rabe usmerjati na višje ležeče in poplavno varne površine. Intenzivnejše oblike rabe prostora bodo usmerjene v barjansko obrobje, na naravne robove meje s sosednjimi krajinskimi sistemi (na primer ob avtocestni obvoznici). Z vidika varovanja podzemne vode tudi na vršajih ni primerno intenzivno kmetijstvo, pač pa sonaravno kmetijstvo (omejitve glede gnojenja skladno s predlogom uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja z okolico). Začeti je treba z rekonstrukcijo in revitalizacijo obstoječih ruralnih naselij. Posebno skrb je treba posvetiti krajinskemu oblikovanju posegov v barjanske osamelce, ki predstavljajo nenadomestljiv element identitete barja. V prostoru osrednjega barja je treba preprečevati stihijsko obcestno pozidavo in usmerjati morebitne urbane posege v manjše enote ter nadgrajevati sedanjo mozaično menjavanje odprtih in poraslih površin.

Vodne površine in vodnogospodarske ureditve

Predvsem Barje je z vidika vodnega gospodarstva treba varovati pred poselitvijo in drugimi posegi, saj je pomembna retencijska površina z veliko zmogljivostjo zadrževanja vode. Iz istega razloga je treba varovati tudi poplavne površine (sicer kmetijsko območje) v spodnjem toku Ljubljanice.

Ukrepi za zagotavljanje **poplavne varnosti južnega dela Ljubljane** morajo biti usklajeni z ukrepi, kot so predvideni v strokovnih podlagah za DPN za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane.

Območja za potrebe obrambe ter območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami **Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami - Zaščita in reševanje**

Eden izmed ciljev s področja zaščite in reševanja je izboljšanje dostopnosti vozil in plovil do območij in objektov, kamor spada tudi urejanje dostopov do vodotokov. Zagotoviti je treba tudi ustrezno preskrbo s požarno vodo na območjih, kjer to ni zagotovljeno prek vodovodnega sistema.

Med območja možne izključne rabe spadajo:

- črpališča požarne vode ob mestni Ljubljani in Gruberjevem prekopu, ki se uporabljajo ob prekinitvi dobave požarne vode,
- območja za splovitev gasilskih reševalnih plovil na Savi (ob ureditvi akumulacijskih jezer) in Ljubljani (Špica), ki se uporabljajo za redne intervencije,

Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč in organizacijo dejavnosti v prostoru

Zasnova razmestitve dejavnosti v prostoru

Centralne dejavnosti in omrežje družbene javne infrastrukture - Šport

Za zagotavljanje visoke ravni športa je v MOL poleg drugih ureditve predviden tudi

- pokrit olimpijski plavalni bazen z vodnim zabaviščnim centrom, golf igriščem in turističnimi nastanitvenimi zmogljivostmi v športnem centru Trnovsko predmestje,
- športne parke v Savskem naselju, Murglah, Štepanjskem naselju, Rožni dolini, Šentvidu, Dravljah, Črnučah, Mostah, Posavju, Golovcu, Trnovem in Rudniku,
- kopališči Kolezija in Ilirija (prenova),
- odprte športno-rekreacijske površine ob Ljubljani, Gruberjevem prekopu in Savi,
- tekaške in pohodne poti, ki se navezujejo na PST.

Zasnova gospodarske javne infrastrukture

Promet

Vodni promet

Plovno območje celinskih voda na območju MOL, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, obsega reki Savo in Ljubljanico ter Grubarjev prekop in vodotok Ižico.

Za vodni promet (za gospodarske, turistične in športno-rekreativne namene) po celinskih vodah na območju MOL je treba določiti plovni režim, upoštevajoč veljavne državne predpise za plovbo po celinskih vodah in veljavne občinske predpise za plovbo po Ljubljani.

Na Ljubljani je treba urediti pristanišče na Špici (na Gruberjevem prekopu) ter omogočiti organizirano plovbo v turistične namene. Vstopno-izstopna mesta so na Ljubljani, Grubarjevem prekopu in Ižici. Z ureditvijo ustreznih postajališč in servisnih točk pa nastane tudi možnost za uvedbo JPP.

Na reki Ljubljani je dovoljena plovba za prevoz potnikov in blaga s plovili na motorni pogon na odseku Ljubljane od mostu avtoceste v Črni vasi do zapornice na Ambroževem trgu ter po Grubarjevem prekopu z določenimi tehničnimi omejitvami plovil. V prihodnosti je treba težiti k uvajanju takšnih pogonov, ki ne onesnažujejo ozračja (npr. električni). Dovoljeni sta tudi športna in rekreacijska plovba s plovili brez motorja.

Za varno izvajanje vodnega prometa je treba zagotoviti ustrezne zmogljivosti za reševanje na vodi in iz vode.

Oskrba z vodo ter odvajanje in čiščenje odpadne vode

Eden izmed ciljev področja oskrbe z vodo ter odvajanja in čiščenja onesnaženih voda - opremljati kanalizacijski sistem z zadrževalnimi bazeni, pri čemer sta cilja čim manjše onesnaževanje s prelito vodo in da bi Ljubljanica postala spet kopalna voda.

Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev

Splošne usmeritve za oblikovanje mesta na različnih ravneh

Mestno središče

Med temeljne usmeritve za urejanje mestnega središča sodi

- varovanje in dograditev vodilnih urbanističnih potez (sistem ulic in trgov na obeh straneh Ljubljanice, notranji obroč z vstopnimi trgi na križiščih z radialnimi vpadnicami, naravnanimi na Grajski grič, povezava Grad–Rožnik, mestna magistrala, Plečnikova avenija),
- dograditev začetih projektov (NUK, prometna glava) in prenova degradiranih površin s kakovostnim oblikovanjem javnih prostorov in arhitekture (predvsem v območju med Masarykovo cesto, Njegoševo cesto, nabrežjem Ljubljanice in Resljevo cesto ter ob Kolodvorski ulici),

Kompaktno mesto

Na ravni kompaktnega mesta je treba ohranjati in krepiti radiocentrični morfološki model mesta s koncentrirano pozidavo ob krakih ter ohranjati zelene kline med njimi in prenavljati karakteristična mestna območja. Med vodilne urbanistične oz. krajinske poteze, ki jih je treba prenoviti in izboljšati sodita tudi Ljubljana in Gruberjev prekop

Obmestje

Na ravni obmestja je ključnega pomena za projekt Strokovne podlage za plovnost Ljubljanice

- varovanje in krepitev krajinske identitete in oblikovanje jasnih robov (grajenih, zelenih) med pozidanim prostorom ob krakih in naravnim zaledjem (morfološki model),
- prenova in dograditev vodilnih krajinskih potez.

Usmeritve za urbanistično-arhitekturno oblikovanje elementov razpoznavne strukture mesta

Povezovalne strukture

Reka Ljubljana z Gruberjevim prekopom sodi med ključne povezovalne strukture, ki oblikujejo identiteto mestnega središča in sooblikujejo morfološko strukturo mesta.

Obrečni prostor Ljubljanice je treba urejati celovito v vsem njenem poteku skozi tri krajinske sisteme: barje, mesto in prodne nasipe savskih naplavin na vzhodu. Reka postane nosilka rekreacijskih, ekoloških in kulturnih programov in povezovalka delov MOL, skozi katere teče. Obvodni prostor je treba ustrezno programsko in oblikovno obogatiti ter povezati z drugimi zelenimi površinami in javnimi odprtimi prostori v mestu. Za nemoteno delovanje omenjenih povezav so ključne zvezne ureditve, kot so plovna, kolesarska in pešpot ter ekološki koridor. Rečne bregove je treba urediti in strogo varovati pred pozidavo, odstraniti je treba črne gradnje, ozeleniti nabrežja, obogatiti njihov program, urediti javne sprehajalne poti in v največji meri z nabrežij ukiniti promet. V mestnem zaledju je treba ohraniti strukturne značilnosti odprte rečne krajine.

Krajinske strukture

Krajinske parke, območja kulturne krajine oziroma njihove dele, kot so spomeniki oblikovane narave in zgodovinski spomeniki, morajo biti urejeni v skladu z ZVKD-1 oziroma ZON.

V območju Ljubljanskega barja je še posebej pomembno zagotoviti:

- ohranjanje obstoječih poplavnih površin,
- omejitev oziroma ustavitve načrtovanja novih območij pozidav glede na strokovne ugotovitve na področju poplavne problematike, ker so možni le lokalni omilitveni ukrepi za zmanjšanje poplavne nevarnosti,
- ureditev območja Špice v poseben tematski mestni park,

- vzpostavitev javne zelene parkovne površine na obrežjih Ljubljanice, ki naj vključuje tudi vodno pot - plovnost Ljubljanice,
- ureditev rekreacijskega mestnega parka na Barju,
- odstranitev vseh nelegalnih gradenj na obrežjih Ljubljanice in Malega grabna ter zagotovitev najmanj 15 m javno dostopnega obrežnega pasu v celotnem poteku,
- ureditev izrazite linearne parkovne poteze na severnem robu območja v navezavi na PST in območja ob vodotokih,
- ohranjanje in ustrezno celovito ureditev območja Ljubljanskega barja s sodelovanjem med občinami,
- ohranjanje ekološko pomembnega območja na območju logov na Barju in mokrih travnikov ter vzpostavitev sistema zalednih krožnih poti s prehodom v osrednji del Barja,
- vzpostavitev kompleksnih koridorjev (ekoloških, funkcionalnih) do Golovca in Rožnika,
- izboljšanje prostorske in funkcionalne povezanosti Barja in Golovca (prečkanje avtocestnega obroča),
- umestitev vodnih zadrževalnikov na območju med avtocestnim obročem in Golovcem,
- ohranjanje nepozidanih robov krajinskega parka.

IZVEDBENI DEL

Izvedbeni del sprejetega občinskega prostorskega načrta mestne občine Ljubljana (MOL) vsebuje naslednja poglavja:

- uvodne določbe
- namenska raba
- splošni prostorski izvedbeni pogoji
- občinski podrobni prostorski načrti
- prehodne in končne določbe

Izvedbeni del OPN MOL vsebuje štiri priloge:

- Priloga 1: Podrobni prostorski izvedbeni pogoji (PPIP) za posamezne enote urejanja prostora
- Priloga 2: Usmeritve za izdelavo posameznih OPPN
- Priloga 3: Podrobni prostorski izvedbeni pogoji za postavitev objektov za oglaševanje
- Priloga 4: Podrobni prostorski izvedbeni pogoji za enostavne in nezahtevne objekte

Splošni prostorski izvedbeni pogoji

Vrste objektov glede na namen v območjih namenske rabe

dopustni objekti in dejavnosti po območjih namenske rabe

VC – CELINSKE VODE

Dopustni objekti in dejavnosti:

- objekti, potrebni za rabo voda in zagotovitev varnosti plovbe,
- objekti, namenjeni varstvu voda pred onesnaženjem,

- objekti, namenjeni interveniranju javne gasilske službe (splavljanje plovil javne gasilske službe, pritrdišča zaves za prestrazanje nevarnih snovi, objekti, ki olajšajo odstranjevanje nevarnih snovi).

Pogojno dopustni objekti in dejavnosti:

- 23020 Energetski objekti: samo male hidroelektrarne do 10MW.

Drugi dopustni posegi v prostor:

- Ukrepi, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda.
- Ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje narave.
- Premostitve voda in gradnja na vodnem zemljišču morajo biti načrtovane tako, da je zagotovljena poplavna varnost in da se ne poslabšujeta stanje voda in vodni režim.
- Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov ni dopustno, razen na krajših razdaljah, kadar se omogoča dostop ali prehod prek vodotoka z objektom javne prometne infrastrukture (most, prepust na javnih cestah in poteh).
- Ureditev plovnih poti.
- Mesta za splovitev plovil javne gasilske službe morajo omogočati interveniranje z obeh strani reke.
- Dostopna in vstopno-izstopna mesta na rekah morajo biti praviloma urejena tako, da je omogočena uporaba gibalno oviranim osebam.

VI – OBMOČJA VODNE INFRASTRUKTURE

Dopustni objekti in dejavnosti:

- 21520 Pregrade in jezovi,
- 23020 Energetski objekti: samo male hidroelektrarne do 10 MW,
- 24202 Objekti za varstvo pred škodljivim delovanjem voda na območjih poplavne nevarnosti,
- objekti in naprave, namenjeni vzdrževanju vodnih zemljišč površinskih voda in vodnim objektom,
- objekti, namenjeni interveniranju javne gasilske službe (splavljanje plovil javne gasilske službe, pritrdišča zaves za prestrazanje nevarnih snovi, objekti, ki olajšajo odstranjevanje nevarnih snovi).

drugi dopustni objekti in posegi v prostor

Če ta odlok ali drug predpis ne določa drugače, so na celotnem območju OPN MOL ID ne glede na določbe 11. člena tega odloka dopustni tudi naslednji objekti in drugi posegi v prostor:

1. komunalni objekti, vodi in naprave;
2. podzemne etaže s tem odlokom dopustnih zahtevnih in manj zahtevnih objektov, kjer in v kolikšnem obsegu to dopuščajo geomehanske razmere, hidrološke razmere, potek komunalnih vodov, zaščita podtalnice in stabilnost sosednjih objektov,
3. podhodi in nadhodi za pešce,
4. avtobusna postajališča s potrebnimi ureditvami,
5. parkirne površine,
6. pločniki, kolesarske steze, kolesarske poti, pešpoti, dostopne ceste do objektov,
7. dostopi za funkcionalno ovirane osebe (tudi gradnja zunanjih dvigal na obstoječih objektih),

8. odprte bivalne površine, drevoredi, površine za pešce, otroška igrišča in biotopi,
9. vodnogospodarske ureditve,
10. brvi in mostovi,
11. vstopno-izstopna mesta za rečni promet ob vodotokih, pomoli, dostopi do vode (tudi stopnice), utrjene brežine vodotokov, splavnice in pristani,
12. objekti za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami vključno z zaklonišči in objekti za zaščito, reševanje in pomoč ter evakuacijske (požarne) stopnice izven objektov, ki so višji od 14,00 m,
13. objekti za zagotovitev varstva pred utopitvami,
14. naprave za potrebe raziskovalne in študijske dejavnosti (meritve, zbiranje podatkov).

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena so na spodaj naštetih območjih namenske rabe dopustni le naslednji objekti in drugi posegi v prostor:

- VC: 1. (samo komunalni vodi, nujni za urejanje območja, in komunalni vodi, ki prečkajo območje), 3., 6., 7., 8. (samo biotop), 9., 10., 11., 12., 13. in 14. točka prvega odstavka,
- VI: 1. (samo komunalni vodi, nujni za urejanje območja, in komunalni vodi, ki prečkajo območje), 3., 6., 7., 8. (samo biotop), 9., 10., 11., 12., 13. in 14. točka prvega odstavka.

Nezahtevni in enostavni objekti

skupne določbe

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka so na območjih varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine dopustni le tisti nezahtevni in enostavni objekti glede na namen in dopustno lokacijo, ki so skladni z varstvenim režimom za posamezno območje.

Zelene površine

reka Ljubljanica in Gruberjev prekop

EUP z namensko rabo VC: reka Ljubljanica in Gruberjev prekop ter EUP z namensko rabo ZS, ZPp, ZDo ali POd, ki mejijo nanje, je treba urejati sočasno v naslednjih odsekih:

- Ljubljanica od južne obvoznice do mosta na Jurčkovi cesti pri Livadi,
- levi breg Ljubljanice od mosta na Jurčkovi cesti pri Livadi do Prulskega mosta,
- desni breg Ljubljanice od mosta na Jurčkovi cesti pri Livadi do Špice in ob Gruberjevem prekopu do Karlovškega mosta,
- Špica od Prulskega mosta do Karlovškega mosta,
- Trnovski pristan od Prulskega mosta do izliva Gradaščice,
- Krakovski nasip med izlivom Gradaščice in Šentjakobskim mostom,
- Grudnovo nabrežje med Prulskim mostom in Šentjakobskim mostom,
- Breg med Šentjakobskim mostom in Čevljarskim mostom,
- Gallusovo nabrežje med Šentjakobskim mostom in Čevljarskim mostom,
- Hribarjevo nabrežje med Čevljarskim mostom in Tromostovjem,
- Cankarjevo nabrežje med Čevljarskim mostom in Tromostovjem,
- Petkovškovo nabrežje med Tromostovjem in Zmajskim mostom,
- Tržnice med Tromostovjem in Zmajskim mostom,
- Petkovškovo nabrežje med Zmajskim mostom in Šentpetskim mostom na Ambroževem trgu,
- Poljanski nasip med Zmajskim mostom in Šentpetskim mostom na Ambroževem trgu,
- levi breg med Šentpetskim mostom in Mrtvaškim mostom,

- Poljanski nasip med Šentpeterskim mostom in Mrtvaškim mostom,
- levi breg med Mrtvaškim mostom in mostom na Grablovičevi ulici,
- desni breg med Mrtvaškim mostom in mostom na Grablovičevi ulici,
- levi breg med mostom na Grablovičevi ulici in mostom na Kajuhovi ulici,
- desni breg med mostom na Grablovičevi ulici in mostom na Kajuhovi ulici,
- Gruberjev prekop med Karlovškim mostom in mostom na Poljanski cesti,
- Gruberjev prekop med mostom na Poljanski cesti in sotočjem z Ljubljano,
- Ljubljana med mostom na Kajuhovi ulici in peš brvjo v podaljšku Brodarjevega trga,
- Ljubljana med peš brvjo v podaljšku Brodarjevega trga in mostom na Čengdujski cesti pri Fužinskem gradu,
- Ljubljana med mostom na Čengdujski cesti in vzhodno obvoznico.

Za odseke iz prvega odstavka tega člena pridobi MOL kot podlago za posege v prostor arhitekturno krajinsko strokovno rešitev.

Prometna infrastruktura **mostovi in brvi**

Lokacije cestnih mostov in brvi, ki so prikazane na karti 3.1 »Prikaz območij enot urejanja prostora, podrobnejše namenske rabe in prostorskih izvedbenih pogojev«, se lahko na podlagi projektne rešitve premaknejo do 50,00 m.

Najnižja točka mostne konstrukcije v osi struge na reki Ljubljani in na Gruberjevem prekopu mora omogočati plovbo z rečnim plovilom tako, da znaša višina nadvodja pod mostovi vsaj 3,00 m.

Projektne rešitve za brvi in mostove preko Ljubljane, Grubarjevega prekopa in Save je treba pridobiti z natečajem.

Če se nahaja objekt iz tretjega odstavka tega člena na območju, varovanem na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine, je treba pred izvedbo natečaja pridobiti natečajne podloge organa pristojnega za varstvo kulturne dediščine.

Ohranjanje narave, varstvo kulturne dediščine, okolja in naravnih dobrin ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine **varovana območja narave**

Zavarovana območja, naravne vrednote, posebna varstvena območja (Natura 2000), potencialna posebna ohranitvena območja Natura 2000 in ekološko pomembna območja so razglašena ali določena s posebnimi predpisi.

Posegi na območjih in objektih iz prvega odstavka tega člena so dopustni le s soglasjem organa, pristojnega za ohranjanje narave.

Gradnje na območjih varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine

Ne glede na določbe tega odloka velja, da so na območjih varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine, dopustne naslednje gradnje:

- vzdrževanje objektov,
- rekonstrukcije zakonito zgrajenih objektov,
- gradnje novih objektov ter dozidave in nadzidave, ki so skladne z varstvenim režimom, ki velja za objekt ali območje varovano s predpisi s področja varstva kulturne dediščine,

- drugi dopustni objekti in posegi določeni v 12. členu tega odloka, ki so v skladu z varstvenim režimom, ki velja za območje, varovano s predpisi s področja varstva kulturne dediščine.

Odstranitve objektov ali delov objektov varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine so dopustne le izjemoma, ob izpolnjevanju pogojev kot jih določajo predpisi s področja varstva kulturne dediščine.

Pogoji, usmeritve in prepovedi za posege na območja ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine so v izvedbenem delu OPN MOL podrobneje opredeljeni.

Varstvo okolja in naravnih dobrin

Priobalno zemljišče

Priobalno zemljišče celinskih voda (v nadaljnjem besedilu: priobalno zemljišče) je zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče.

Zunanja meja priobalnih zemljišč sega:

- na vodah 1. reda (Sava in Ljubljanica) 15,00 m od meje vodnega zemljišča, zunaj območij naselja na odsekih Ljubljanica od meje MOL z občino Brezovica do južne avtoceste (A1) in Sava od vzhodne avtoceste (A1) do meje MOL z občino Dol pri Ljubljani pa najmanj 40,00 m od meje vodnega zemljišča,
- na ostalih vodotokih in stoječih vodah 5,00 m od meje vodnega zemljišča.

Kadar vodno zemljišče v naravi odstopa od vodnega zemljišča v zemljiškem katastru ali to zemljišče na podlagi predpisov o vodah še ni določeno, se meja vodnega zemljišča tekočih voda določi na osnovi predpisa, ki določa način določanja meje vodnega zemljišča voda.

Pogoje za posege v priobalno zemljišče določajo predpisi s področja upravljanja voda.

Na priobalnem zemljišču vodotoka morata biti omogočena dostop in vzdrževanje vodotoka, vključno z zagotovitvijo pogojev za gasilske intervencije, za reševanje iz vode ter za postavitev lovilnih pregrad za prestrezanje in odstranjevanje nevarnih snovi.

Za vse posege v priobalno zemljišče vodotokov je treba pridobiti pogoje organov pristojnih za upravljanje voda in za ohranjanje narave.

poplavno ogrožena območja

Celoviti omilitveni protipoplavni ukrepi bodo natančneje določeni s sprejetjem posameznih DPN ali OPPN in sicer za posamezna hidrogeografska območja, prikazana na karti 7.2 »Poplavno ogrožena območja in varstvo pred poplavami« ali za vodnogospodarsko smiselne zaključene dele. Za pripravo celovitih omilitvenih protipoplavnih ukrepov v DPN ali OPPN veljajo naslednje usmeritve:

Območje Rudnika – za zmanjšanje poplavne nevarnosti je treba:

- prekiniti dotok poplavnih vod z Barja med Peruzzijevo in Ižansko cesto,
- ohraniti poplavne površine vzhodno in zahodno od Peruzzijeve ceste,
- vzpostaviti sistem odvodnje s primarnimi jarki ob Mihovem štradonu proti Zgornjemu Galjevcu in obnoviti staro strugo Prošce na severni strani južne avtoceste,
- vzpostaviti funkcijo zadrževanja na območju ribnikov na Rakovniku,

- sanirati prepust pod železniško progo na Kovačevem grabnu, v prvi fazi obnoviti jarke na južni strani železniške proge in jih speljati v urejeno prekritje Kovačevega grabna,
- zgraditi zadrževalnik visokih vod na Malenci vzhodno od Dolenjske ceste ter zamenjati prepust na železniški progi.

Območje Viča – za zmanjšanje poplavne nevarnosti je treba izvesti sistem ukrepov, ki se načrtujejo v sklopu DPN za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane:

- povečati prevodnost struge Malega grabna od Bokalc do izliva v Ljubljanico in zgraditi razbremenilnik 6a, ki bo potekal od križanja južne avtoceste in Malega grabna ob južni avtocesti do Ceste v Mestni log in nato med bencinskim servisom Barje jug in igriščem za golf do Curnovca,
- ohraniti (rezervirati) koridor 1 (od Dolgega mostu proti jugu do Curnovca) in koridor 6 (ob koridorju 6a do območja Surovine, kjer se trasa usmeri proti jugu in obide staro deponijo po zahodni strani).

Občinski podrobni prostorski načrti na območju mestne občine Ljubljana (MOL)

V spodnjo tabelo so vpisani z občinskim prostorskim načrtom določeni občinski podrobni prostorski načrti OPPN, ki se nahajajo v 500 metrskem pasu ob Ljubljanici.

OPP	EUP	podrobna namenska raba
OPP 5 - AC PRIKLJUČEK CENTER IŽANSKA AC	RN-429	PC
PRIKLJUČEK RUDNIK	RN-439	PC
	TR-385	PC
OPP 17 - BARJANSKA CESTA OSREDNJI DEL	TR-509	CU
OPP 19 - BARJANSKA CESTA VZHOD	TR-423	CU
	TR-388	SS
OPPM 66 - FAKULTETE - FOERSTERJEV VRT	MS-181	CD
	MS-180	ZP
	MS-9	CD
	MS-13	CU
OPP 73 - GORNJI TRG	SL-36	CU
	SL-245	PC
OPP 79 - GRABLOVIČEVA (ZALOŠKA POLJANSKA HRADECKEGA)	GR-11	PC
	GR-15	PC
	PL-29	PC
OPP 81 - HIŠA EKSPERIMENTOV	TR-284	CD
OPP 84 - ILOVICA	RN-458	ZP
	RN-8	SS
OPP 87 - ILOVICA ENODRUŽINSKE HIŠE	RN-421	SS
	RN-420	SS
	RN-448	ZP
	RN-447	SS
OPP 94 - JUŽNI CENTER	BČ-487	VC
	BČ-488	ZD
	BČ-491	ZD
	TR-21	SS
	TR-369	ZP
	TR-372	VC
	TR-371	ZP
OPP 95 - JUŽNI TRG	SL-203	PO
	SL-198	CU
OPP 106 - KOLIZEJ	MS-171	CU

OPPN 108 - KOMPAS	SL-200	CU
OPPN 116 - LAYERJEVA	TR-338	SS
OPPN 129 - MESTNI PARK MESARICA	TR-466	ZP
OPPN 140 - NOVI TABOR	TA-25	CU
OPPN 162 - OŠV MESARICA	TR-443	ZS
OPPN 217 - SANATORIJ EMONA	SL-225	CU
OPPN 248 - ŠPORTNI PARK TRNOVO	TR-501	BC
OPPN 255 - STARA PEDIATRIČNA KLINIKA	KL-55	CD
OPPN 272 - TOVARNA ROG - CENTER SODOBNIH UMETNOSTI	SL-247	CU
	SL-260	PC
OPPN 299 - VOŽARSKI POT	SL-17	CU
OPPN 300 - VRTEC MALA JELŠA	TR-152	CD
OPPN 301 - VRTIČKI LIVADA	RN-423	ZD
	RN-474	ZV
	RN-341	VC
	RN-422	ZV
	RN-46	ZD
OPPN 308 - ŽABJAK	SL-19	CU
	SL-20	PC
	SL-22	CU
OPPN 324 - MALA RAKOVA JELŠA	TR-472	SS
OPPN 326 - LIVADA - ŠPORT	RN-472	ZS
OPPN 361 - MARINA LIVADA	RN-342	ZS
OPPN 369 - STARI TIŠLER	TA-77	CU
OPPN 387 - KRAKOVO	TR-133	ZV
	TR-132	ZV
	TR-297	SS
	TR-512	CU
	TR-301	ZV
	TR-302	CD
OPPN 393 - POTOKARJEVA	RN-563	CU
	RN-173	SS
OPPN 397 - MALA ULICA	SL-223	CU
OPPN 398 - UREDITEV NADOMESTNIH HABITATOV NA BARJU	VI-713	K1
	VI-591	K2
	TR-311	K1

Na območju MOL so predvideni občinski podrobni prostorski načrti, ki zaradi svoje bližine Ljubljani ali vsebine vplivajo na vzpostavitev plovne poti oz. je njihove usmeritve treba upoštevati pri tem projektu.

V spodnjem seznamu so navedeni OPPN območja in posamezne enote urejanja prostora EUP znotraj njih, ki neposredno vplivajo na Ljubljano in njeno obrežje

OPPN 94 : JUŽNI CENTER

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN: BČ-487, BČ-488, BČ-491, TR-21, TR-369, TR-371, TR-372

DO SPREJEMA VELJA: 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA: DA

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV: -

USMERITVE ZA OPPN

Območje je namenjeno ureditvam vstopne točke v Krajinski park Ljubljansko barje s spremljajočo infrastrukturo in izvedbi ukrepov za zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst. Uredi se več prehodov za pešce in kolesarje iz

mesta na barje. Vodilo pri izdelavi zasnove je urejanje južnega roba mesta v stiku z barjem – kot postopen prehod mestne krajine v območje barja. Upošteva se tipiko barjanske krajine in poglede na Krim.

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : BČ-487

RABA VC

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Treba je zagotoviti minimalno poseganje v obrežno rastje med izvajanjem posegov. Območje je namenjeno ureditvam vstopa v Krajinski park Barje, rekreaciji v naravi ter dostopom do Ljubljanice s pristanom. Vodilo pri izdelavi zasnove je urejanje južnega roba mesta v stiku z barjem – kot postopen prehod mestne krajine v območje barja. Pri zasnovi in oblikovanju je treba upoštevati tipiko barjanske krajine in poglede na Krim.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave in hidrološke študije.

EUP : BČ-488

RABA ZDo

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Treba je zagotoviti minimalno poseganje v obrežno rastje med izvajanjem posegov. Območje je namenjeno ureditvam vstopa v Krajinski park Barje, rekreaciji v naravi ter dostopom do Ljubljanice s pristanom. Vodilo pri izdelavi zasnove je urejanje južnega roba mesta v stiku z barjem – kot postopen prehod mestne krajine v območje barja. Pri zasnovi in oblikovanju je treba upoštevati tipiko barjanske krajine in poglede na Krim.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave in hidrološke študije.

EUP : BČ-491

RABA ZDo

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI Treba je zagotoviti minimalno poseganje v obrežno rastje med izvajanjem posegov. Območje je namenjeno ureditvam vstopa v Krajinski park Barje, rekreaciji v naravi ter dostopom do Ljubljanice s pristanom. Vodilo pri izdelavi zasnove je urejanje južnega roba mesta v stiku z barjem – kot postopen prehod mestne krajine v območje barja. Pri zasnovi in oblikovanju je treba upoštevati tipiko barjanske krajine in poglede na Krim.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave in hidrološke študije.

EUP : TR-369

RABA ZPp

STOPNJA IZKORIŠČENOSTI GRADBENE PARCELE

FI - FAKTOR IZRABE (največ) Ø

FZ - FAKTOR ZAZIDANOSTI (največ %) Ø

FBP - FAKTOR ODPRTIH BIVALNIH POVRŠIN (najmanj %) Ø

FZP - FAKTOR ODPRTIH ZELENIH POVRŠIN (najmanj %) Ø

VIŠINA STAVB P

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Enota je namenjena ureditvam vstopne točke v Krajinski park Ljubljansko barje s spremljajočo infrastrukturo. Dopustne so ureditve info centra Krajinski park Ljubljansko barje, ureditve za rekreacijo v naravi (vstopna točka, rekreacijske in učne poti), vodnogospodarske ureditve ter izvedba ukrepov za zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst. Informacijski center Krajinskega parka Ljubljansko barje, v skupni površini do 2 ha, se uredi ob prometnem vozlišču.

Objekte se zasnuje kot vzorčne trajnostno naravnane zgradbe v odprti krajini. Do izvedbe OPPN JUŽNI CENTER je dopustna izvedba ukrepov za zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst. Ukrep je treba izvesti pred začetkom širitve odlagališča. Do izvedbe ukrepov za zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst so dopustni začasni vrtički na obstoječih površinah.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave in hidrološke študije. V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjajo njeno celovitost.

EUP : TR-372

RABA VC

USMERITVE ZA EUP

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave.

OPPN 5 : AC PRIKLJUČEK CENTER – IŽANSKA – AC PRIKLJUČEK RUDNIK

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN: RN-429, RN-439, TR-385

DO SPREJEMA VELJA: 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA: NE

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV: NE

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : RN-429

RABA PC

USMERITVE ZA EUP

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Treba je urediti dvopasovno cesto z zelenicami, kolesarskimi stezami in hodniki za pešce ter mostom čez Ljubljano.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave.

EUP : TR-385

RABA PC

USMERITVE ZA EUP

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Treba je urediti dvopasovno cesto z zelenicami, kolesarskimi stezami in hodniki za pešce ter mostom čez Ljubljano.

OPPN 301 : VRTIČKI LIVADA

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN RN-341, RN-422, RN-423, RN-46, RN-474

DO SPREJEMA VELJA 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA NE

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV DA

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : RN-341

RABA VC

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Treba je umestiti marino za čolne.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pri urejanju območja je treba upoštevati varstveni režim enot kulturne dediščine.

EUP : RN-422

RABA ZV

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Pri umeščanju območij za vrtičke je treba upoštevati odmik od Poti spominov in tovarištva. Do 30% območja je treba nameniti skupnim odprtim zelenim površinam (parkovnim ureditvam ter zasaditvam brežin in nabrežij, otroškim igriščem, peš potem in rekreacijskim povezavam). Odstraniti je treba nelegalno zgrajene objekte. Zgraditi je treba brv čez potok oz. kanal v osi dovozne ceste od Ižanske ceste proti Ljubljani v osi Uršičevega Štradona. Treba je urediti obvodno sprehajalno pot. Treba je ohraniti rastišča močvirskih tulipanov in jih vključiti v zasnovo vrtičkov. V območju je dopustno zgraditi nezahtevni objekt za shranjevanje opreme čolnov, servis čolnov ter klubsko dejavnost.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pri urejanju območja je treba upoštevati varstveni režim enot kulturne dediščine. V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjajo njeno celovitost. Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave.

EUP : RN-423

RABA ZDo

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Na zgornji koti brežine je treba urediti javno parkovno površino. Obstoječo vegetacijo je treba dopolniti z visokodebelnimi drevesi in grmovnicami, ureditev mora biti zasnovana funkcionalno in oblikovno enovito. Zgraditi je treba brv čez potok Prošco. OKOLJEVARSTVENI POGOJI

Pri urejanju območja je treba upoštevati varstveni režim enot kulturne dediščine.

EUP : RN-46

RABA ZDo

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Na zgornji koti brežine je treba urediti javno parkovno površino, obstoječo vegetacijo je treba dopolniti z visokodebelnimi drevesi in grmovnicami, ureditev mora biti zasnovana funkcionalno in oblikovno enovito. Odstraniti je treba nelegalno zgrajene objekte.

EUP : RN-474

RABA ZV

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Pri umeščanju območij za vrtičke je treba upoštevati odmik od Poti spominov in tovarištva. Do 30% območja je treba nameniti skupnim odprtim zelenim površinam (parkovnim ureditvam ter zasaditvam brežin in nabrežij, otroškim igriščem, peš potem in rekreacijskim povezavam). Odstraniti je treba nelegalno zgrajene objekte.

OPPN 162 : OŠV MESARICA

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN TR-443

DO SPREJEMA VELJA 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA NE

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV DA

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : TR-443

RABA ZS

STOPNJA IZKORIŠČENOSTI GRADBENE PARCELE

FI - FAKTOR IZRABE (največ) /

FZ - FAKTOR ZAZIDANOSTI (največ %) /

FBP - FAKTOR ODPRTIH BIVALNIH POVRŠIN (najmanj %) Ø

FZP - FAKTOR ODPRTIH ZELENIH POVRŠIN (najmanj %) 20

VIŠINA STAVB do 7,00 m

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Poseganje v koridor poti Pot spominov in tovarištva je nedopustno. Dopustna je ureditev dejavnosti vodnih športov, parkovne ureditve, ob zahodnemu delu tudi šolskih športnih igrišč. Dopustne so le zasaditve z avtohtonimi vrstami drevja. Do izvedbe OPPN je v območju dopustno urejanje vrtičkov po določilih za namensko rabo ZV; lope niso dopustne; območja ni treba priključiti na vodovod, niti urediti parkirišča.

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Dovoz je treba urediti s Hladnikove ceste in Ceste na mesarico.

OKOLJSKA, ENERGETSKA IN ELEKTRONSKA KOMUNIKACIJSKA GOSPODARSKA INFRASTRUKTURA

Po južnem in vzhodnem delu območja poteka načrtovani podzemni daljnovod 110 kV, ki ga je treba pri načrtovanju upoštevati.

OPPN 129 : MESTNI PARK MESARICA

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN TR-466

DO SPREJEMA VELJA 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA NE

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV DA

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : TR-466

RABA ZPp

STOPNJA IZKORIŠČENOSTI GRADBENE PARCELE

FI - FAKTOR IZRABE (največ) Ø

FZ - FAKTOR ZAZIDANOSTI (največ %) Ø

FBP - FAKTOR ODPRTIH BIVALNIH POVRŠIN (najmanj %) Ø

FZP - FAKTOR ODPRTIH ZELENIH POVRŠIN (najmanj %) Ø

VIŠINA STAVB /

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Treba je urediti park in peš pot ob Ljubljanci. Treba je zgraditi mostove-brvi preko Ljubljanice za pešce in kolesarje. Ob peš poteh je treba zagotoviti dodatne ureditve (počivališča, elementi za trim vadbo, ipd.). Treba je urediti pristanišča in pomole za čolne. Dopustne so le zasaditve z avtohtonimi vrstami drevja. Do izvedbe OPPN je v območju dopustno urejanje vrtičkov po določilih za namensko rabo ZV; lope niso dopustne; območja ni treba priključiti na vodovod, niti urediti parkirišča.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjanjo njeno celovitost. Pred gradbenimi posegi v zemljišče je treba izvesti predhodne arheološke raziskave.

OPPN 361 : MARINA LIVADA

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN RN-342

DO SPREJEMA VELJA 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA NE

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV DA

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : RN-342

RABA ZS

TIPOLOGIJA C

STOPNJA IZKORIŠČENOSTI GRADBENE PARCELE

FI - FAKTOR IZRABE (največ) /

FZ - FAKTOR ZAZIDANOSTI (največ %) /

FBP - FAKTOR ODPRTIH BIVALNIH POVRŠIN (najmanj %) Ø

FZP - FAKTOR ODPRTIH ZELENIH POVRŠIN (najmanj %) 20

VIŠINA STAVB

m,

Paviljonski objekti in servisni objekti marine: do 7

hotelske in druge gostinske stavbe za kratkotrajno nastanitev ter športne

dvorane: do 14 m.

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Dopustni objekti in dejavnosti v območju so:

- odprte zelene rekreacijske površine (otroška igrišča, športna igrišča, pešpoti), parkovne ureditve in zasaditve brežin ter nabrežij v površini najmanj 60% območja OPPN,
- 12111 Hotelske in podobne gostinske stavbe, 12120 Druge gostinske stavbe za kratkotrajno nastanitev ter 12650 Športne dvorane do skupno največ 3000m² zazidanih površin na do največ 20% območja OPPN. Objekte je treba locirati predvsem ob Hladnikovi cesti.
- 24121 Marine s pripadajočimi pristaniškimi napravami in pripadajočimi servisnimi objekti ter 12303 bencinski servis za potrebe rečnih plovil v površini do največ 15% območja OPPN. Velikost vodne površine marine za rečna plovila je do 4500 m².
- 24122 Drugi gradbeni inženirski objekti za šport, rekreacijo in prosti čas
- paviljonski objekti za potrebe veslaškega športa do skupno največ 800m² zazidanih površin na do največ 5% območja OPPN. Objekte je treba locirati predvsem v severni del območja OPPN.
- dostopi do objektov, obvodna sprehajalna pot, vstopno - izstopno mesto za rečni promet v bližini »Livade«, brv čez potok Veliki Galjevec ob izlivu v Ljubljano.

V zasnovi poti v območju je treba predvideti peš povezavo med Hladnikovo cesto in brvjo čez Veliki Galjevec. Vsi objekti morajo biti odmaknjeni najmanj 25 m od Ljubljane in 15 m od Hladnikove ceste. Treba je zagotoviti dostopnost in javnost brežin. Ob izdelavi OPPN je treba narediti okoljsko presojo o sprejemljivosti objektov.

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Dovoz je treba urediti s Kobetove ulice in s ceste Livada.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI

V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjanjo njeno celovitost.

OPPN 79 : GRABLOVIČEVA (ZALOŠKA – POLJANSKA – HRADECKEGA)

Usmeritve za celotno območje OPPN

OZNAKE EUP V OPPN GR-11, GR-15, MO-4, NP-16, PL-107, PL-29

DO SPREJEMA VELJA 95. člen odloka OPN MOL ID

OBVEZNOST IZVEDBE URBANISTIČNEGA NATEČAJA NE

OBVEZNOST IZVEDBE VARIANTNIH REŠITEV NE

Usmeritve za posamezne EUP v OPPN

EUP : MO-4

RABA PC

USMERITVE ZA EUP

URBANISTIČNI POGOJI

Treba je urediti in razmejiti cestni in železniški prostor v potezi od Šmartinske preko Zaloške do Poljanske. Treba je rekonstruirati in oblikovati cestni prostor v obliki mestne vpadnice.

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Grablovičevo cesto je treba urediti kot navezavo Zaloške ceste na prvi mestni obroč z dvopasovnim voziščem, s kolesarskimi tezami in hodniki. Cesta se podaljša do ceste Hrdeckega s podvozom pod železniško progo in mostom čez Grubarjev kanal.

EUP : PL-107

RABA PC

USMERITVE ZA EUP

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Grablovičevo cesto je treba urediti kot navezavo Zaloške ceste na prvi mestni obroč (Masarykova - Njegoševa) z dvopasovnim voziščem, s kolesarskimi stezami in hodniki. Cesta se podaljša do ceste Hrdeckega s podvozom pod železniško progo in mostom čez Grubarjev kanal.

Stališče občinskega prostorskega načrta mestne občine Ljubljana - MOL do vzpostavitve plovne poti po Ljubljanici

Občina MOL – Mestna občina Ljubljana ima sprejet občinski prostorski načrt v katerem je veliko ureditev in usmeritev vezanih na Ljubljanico in njeno plovno pot. Prav tako je močno poudarjena vloga reke Ljubljanice v občini in predvsem njenem mestnem območju, znotraj avtocestnega obroča. OPN MOL se v veliki meri ukvarja z reko Ljubljanico, njeno vpetostjo v prostor in ureditvijo njenega nabrežja, tako v strateškem kot tudi v izvedbenem delu. To je tudi vidno v prostoru. Zavest o pomenu reke in pozitivnih vplivih na strukturo mesta, višjo kvaliteto bivanja je v MOL na visokem nivoju.

V osnovnih ugotovitvah na področju prometnega povezovanja naselij v MOL je zapisano, da je Ljubljana obvodno mesto, zato je treba kot zanimivo obliko JPP in atrakcijo za turistične namene izkoristiti tudi možnost prometa po reki Ljubljanici (vključno z Gruberjevim prekopom). Ena izmed osnovnih usmeritev za prometno povezovanje naselij v mestni občini je tudi ta, da je treba z ureditvami brežin in pristajališč reko Ljubljanico in Gruberjev prekop približati prebivalcem in obiskovalcem.

Med skupna izhodišča za urejanje območja Ljubljanice in Gruberjevega prekopa spada tudi opredelitev plovnosti in dostopov. Podrobnejše usmeritve za urejanje območja Ljubljanice upoštevajo značilnosti posameznih območij vodotoka: barjanski del, mestno središče – urbani del in Ljubljansko polje.

V zasnovi gospodarske javne infrastrukture je posebno poglavje namenjeno vodnemu prometu, kjer so Ljubljana, Gruberjev prekop ter Ižica opredeljeni kot plovno območje za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene. Poleg pristanišča na Špici se vstopno-izstopna mesta organizirajo na Ljubljani, Grubarjevem prekopu in Ižici. Z ureditvijo ustreznih postajališč in servisnih točk pa nastane tudi možnost za uvedbo JPP.

Na reki Ljubljani je dovoljena plovba za prevoz potnikov in blaga s plovili na motorni pogon na odseku Ljubljane od mostu avtoceste v Črni vasi do zapornice na Ambroževem trgu ter po Grubarjevem prekopu z določenimi tehničnimi omejitvami plovil. V prihodnosti je treba težiti k uvajanju takšnih pogonov, ki ne onesnažujejo ozračja (npr. električni). Dovoljeni sta tudi športna in rekreacijska plovba s plovili brez motorja.

V izvedbenem delu OPN so opredeljeni dopustni objekti in dejavnosti na območju namenske rabe – celinske vode (VC) tudi:

- objekti, potrebni za rabo voda in zagotovitev varnosti plovbe,

Med druge dopustne posege v prostor sodi tudi:

- ureditev plovnih poti

Med druge dopustne objekte in posege v prostor na celotnem območju občine, razen v določenih primerih sodijo tudi:

- vstopno-izstopna mesta za rečni promet ob vodotokih, pomoli, dostopi do vode (tudi stopnice), utrjene brežine vodotokov, splavnice in pristani.

Zunanja meja priobalnega zemljišča reke Ljubljane znotraj avtocestnega obroča sega 15 metrov od vodnega zemljišča in od južne obvoznice do meje z občino Brezovica najmanj 40 metrov.

Občinski prostorski načrt MOL se natančno in usmerjeno ukvarja s plovnostjo reke Ljubljane predvsem v mestnem območju. Tako so v odloku opredeljena vstopno izstopna mesta, celo marina na Livadi (OPPN) in drugi objekti v zvezi z vzpostavitvijo plovne poti po Ljubljani. Občinski prostorski načrt MOL sicer ne predvideva plovne poti do sosednje občine Brezovica, temveč samo do južne obvoznice oz. do vodotoka Ižice.

4.3. PRAVNE PODLAGE, POGOJI IN OMEJITVE

Zakonodaja, upoštevana pri pravnih podlagah:

- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04, 41/04, 57/08, 57/12)
- Pomorski zakonik (Uradni list RS, št. 120/06, 88/10, 59/12)
- Zakon o plovbi po celinskih vodah (Uradni list RS, št. 30/02)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 57/12)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov – Bernska konvencija (Uradni list RS, št. 55/99)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS, št. 30/96)
- Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici (Uradni list RS, št. 29/04, 44/07)
- Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, Odločba US 13.03.2008, 96/08, 36/09, 102/11)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12)
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04)
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02, 42/10)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10)
- Pravilnik o postopku za izdajo dovoljenj za arheološka raziskovanja (Uradni list RS, št. 113/00)
- Pravilnik o rekreacijskih plovilih (Uradni list RS, št. 42/05, 50/12)
- Odlok o določitvi plovbnega režima (Uradni list RS, št. 53/06, 72/08)
- Odlok o razglasitvi struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, in območja stare struge Ljubljanice, za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 115/03, št. 103/05)
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst
- Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10)
- Recommendation on International Principles Applicable to Archaeological Excavations; New Delhi, 1956; Varstvo spomenikov 13–14, 1970, str. 271–275, ki zadeva tudi “struge in podzemlje kopenskih in morskih voda dežel članic” (1. člen).
- Resolucija Združenih narodov št. 2749 iz leta 1970, s katero je bilo dno morij in oceanov onkraj državnih jurisdikcij razglašeno za dediščino celotnega človeštva, in Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, Paris 1972; Ur. l. SFRJ-MP, št. 56/1974; Ur. l. RS-MP, št. 15/1992, št. 54/1992).

- Konvencija Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (United Nations Convention on the Law of the Sea, Montego Bay 1982/UNCLOS; Ur. l. SFRJ-MP, št. 1986/1).
- Evropska konvencija o varstvu arheološke dediščine – spremenjeno (European convention on the protection of the archaeological heritage - revised; MEKVAD; Ur. l. RS-MP, št. 7/1999).
- Konvencija Unesco 2001 o varovanju podvodne kulturne dediščine, Pariz 2001. Slovenija je listino o ratifikaciji deponirala kot 19. država 18. septembra 2008, v veljavo pa je stopila 2. januarja 2009 (prim. Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o varovanju podvodne kulturne dediščine; Ur. l. RS, št. 23/2009).

V nadaljevanju povzemamo varstvene režime, ki se potencialno nanašajo na urejanje plovne poti po Ljubljani. Navajanje celotne zakonodaje in varstvenih režimov bi po našem mnenju zmanjšalo preglednost poročila in ne bi pripomoglo k večji vrednosti in razumljivosti vsebine.

4.3.1. Varstvo narave

Ureditve v okviru urejanja plovnosti po Ljubljani potekajo preko Natura 2000 območij **SPA in SCI Ljubljansko barje**. Varstvene usmeritve so navedene v Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12), in sicer je treba posege in dejavnosti na Natura območjih načrtovati tako, da se v čim večji meri ohranja kvalifikacijske habitatne tipe ter habitate rastlinskih in živalskih vrst. Varstveni cilji za SPA Ljubljansko barje so prav tako navedeni v Uredbi o posebnih varstvenih območjih. Predpisano je ohranjanje habitatov kvalifikacijskih vrst, ohranjanje sedanjega obsega in kakovosti travniških površin in gozdnega roba ter ohranjanje mozaične krajine in obstoječega razmerja med travniškimi površinami, njivskimi površinami, mejicami, vodnimi površinami in gozdom. Varstveni cilji za SCI Ljubljansko barje so zapisani v Programu upravljanja območij Natura 2000 2007–2013 (MOP, 2007). Predpisano je ohranjanje ekoloških značilnosti habitatov kvalifikacijskih vrst in ohranjanje kvalifikacijskih habitatnih tipov v obstoječem obsegu.

Ljubljana je bila proglašena tudi kot **hidrološka in geomorfološka naravna vrednota** državnega pomena (Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03)). V neposredni bližini predvidenih ureditev je še 12 naravnih vrednot. Varstvene usmeritve za naravne vrednote so navedene v Pravilniku o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10). Gradnjo objektov je treba, v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvajati tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.

Ljubljansko barje je opredeljeno tudi kot **Ekološko pomembno območje (EPO) Ljubljansko barje in EPO Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri**. Varstvene usmeritve in pravila ravnanja so navedena v 5. členu Uredbe o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04), ki pravi, da se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Območje ureditve za vzpostavitev plovnosti po Ljubljani leži v **Krajinskem parku Ljubljansko barje**. Ureditve so predvidene v prvem, drugem in tretjem varstvenem območju. V Uredbi o krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS št. 112/08) (v nadaljevanju tudi Uredba) so navedeni splošni varstveni režimi, v katerih je prepovedano: ravnati, posegati, umeščati ali

opravljati dejavnosti in aktivnosti v obsegu, času in na način, ki bi lahko ogrozil cilje krajinskega parka in poslabšal hidrološke, geomorfološke in ekološke lastnosti krajinskega parka. V drugem varstvenem območju je varstveni režim strožji, vendar ne vsebuje omejitev, ki bi lahko vplivale na ureditev plovne poti po Ljubljani. Na območju prvega varstvenega režima, kamor je umeščena tudi reka Ljubljana, je v Uredbi o krajinskem parku Ljubljansko barje navedenih še več omejitev. Za vzpostavitev plovnosti so pomembne predvsem sledeče omejitve. Prepovedano je:

- pluti s plovili na motorni pogon na vodotokih v obsegu in tako, da bi vznemirjali živali (za plovbo, ki ne vznemirja živali, se šteje zlasti plovba, ki:
 - je v skladu s predpisi, ki urejajo plovbo po celinskih vodah s plovili na motorni pogon;
 - je v skladu s predpisi, ki urejajo rabo vode;
 - se ne izvaja na mestih in v obdobjih, ki so bistvenega pomena za ohranjanje ugodnega stanja živalskih vrst;
 - se dnevno izvaja od sončnega vzhoda in sončnega zahoda, pri čemer plovba več plovil ne poteka sočasno;
 - se izvaja z motornimi plovili, katerih dolžina ne presega 10 m, širina 5 m in ugrez plovila ni večji od 60 cm, ima ravno dno ter njihova hitrost ne presega 8 km na uro;
 - na plovilih ne dovoljuje predvajanja glasbe in uporabe zvočnikov ter zadrževanja na plovilih, ko plovba ni dovoljena;
 - se izvaja po sredini vodotoka, razen kadar fizične lastnosti vodotoka tega ne dopuščajo.
- pluti s skuterji in smučati na vodi;
- postavljati plavajočih ploščadi, nameščati priveznih in signalnih boj ter drugih ureditev zunaj za to v načrtu upravljanja določenih mest.

V Uredbi je za prvo varstveno območje navedeno tudi, da se pristanišča in vstopno-izstopna mesta v krajinskem parku določijo v načrtu upravljanja in v prostorskih aktih parkovnih lokalnih skupnosti. Zunaj teh območij privezi plovil niso dovoljeni.

Uredba ni ustrezna pravna osnova za dovolitev plovbe na območju krajinskega parka. Posebej izpostavlja pogoje, pod katerimi bi plovba lahko bila dovoljena. Ker gre za naravovarstveni predpis, je uredba v osnovi akt, ki določa naravovarstvene omejitve pri obravnavi sprememb uredbe o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljani. Slednja pa je vodarski predpis.

Na območju ureditev ali v njihovi neposredni bližini so tudi ožja zavarovana območja, in sicer naravni spomeniki **Ljubljana, Bistra – Zupanov izvir** ter **Retovje**, kjer veljajo še strožji varstveni režimi. Varstveni režimi za naravne spomenike so navedeni v Uredbi o krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS št. 112/08). V ožjih zavarovanih območjih ni dovoljeno:

- urejati novih pešpoti in stez, razen v primeru ureditev, določenih v načrtu upravljanja;
- nabirati, izkopavati, ruvati, odstranjevati, kuriti ali na kakršen koli način poškodovati rastlin ali njihovih delov, razen zaradi vzdrževanja kmetijskih površin, v primeru nujnih sanitarnih in vzdrževalnih del ter ureditev, določenih v načrtu upravljanja;
- posegati v strugo in brežino vodotokov ter obrežno in vodno vegetacijo, razen v primeru nujnih sanitarnih in vzdrževalnih del ter ureditev, določenih v načrtu upravljanja;
- postavljati plavajočih ploščadi, nameščati priveznih in signalnih boj ter drugih ureditev;
- graditi objektov, razen rekonstrukcije objektov, zgrajenih na podlagi pravnomočnih gradbenih dovoljenj, v enakih gabaritih ali odstranitve objektov.

V bližini predvidenih ureditev je še en naravni spomenik in pet spomenikov oblikovane narave. Varstveni režim za spomenika oblikovane narave **Ljubljana – drevored kostanjev ob Krakovskem nasipu** in **Ljubljana – Plečnikova ureditev nabrežij Gradaščice in Ljubljanice** je naveden v Odloku o razglasitvi Krakove in Eipprove ulice za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list SRS, št. 42/86) in določa varovanje kulturnih, estetskih, zgodovinskih in naravnih vrednot v celotni, neokrnjeni in izvirni podobi. Na območju spomenikov oblikovane narave je prepovedano spreminjati obstoječo konfiguracijo terena, spreminjati arhitekturne zasnove drevoredov in nabrežij ter izvajanje dejavnosti, ki povečujejo uničevanje in poškodovanje dreves. Varstveni režim za naravni spomenik **Površine z dendrološko pomembnimi drevesi v parku v Verdu** je opredeljen z Odlokom o razglasitvi dreves za dendrološke naravne spomenike (Uradni list RS, št. 20/95). Prepovedano je sekati, obsekavati, lomiti oziroma drugače uničevati ali poškodovati drevesa in slabšati rastiščne pogoje. Spomenik oblikovane narave **Obrečni prostor Ljubljanice, Grubarjevega prekopa in Špice** je zavarovan z Odlokom o razglasitvi nekdanjega Šempetrskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (Uradni list RS, št. 18/90, 27/91). Prepovedano je spreminjati prostorsko zasnovo, uničevati ali poškodovati drevje ali grmovje in objekte, spreminjati ekološke pogoje, graditi na oblikovani zeleni površini objekte, ki niso v skladu z njenimi značilnostmi ter spreminjati okolico oblikovane naravne dediščine na način, da bi bila ta okrnjena. V Odloku o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra - Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 5/86; Uradni list RS, št. 105/01) je naveden varstveni režim za **Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju**. Prepovedano je spreminjati arhitekturno zasnovo, uničevati in poškodovati drevesa ter izvajati dejavnosti, ki bi ogrozile obstoj dreves. Na območju spomenika oblikovane narave Pot spominov in tovarištva, ki je zavarovan z Odlokom o določitvi Poti spominov in tovarištva za spomenik skupnega pomena za mesto Ljubljana (Uradni list SRS, št. 3/88) se varuje neokrnjene in izvirne spomeniške lastnosti kulturne ali zgodovinske vrednosti. Poškodovanje zelenic, dreves, grmovnic, poti in pripadajočih objektov ni dovoljeno.

4.3.2. Plovba

Zakon o vodah v 66. členu načeloma po celinskih vodah prepoveduje prevoz tovora in vožnjo s plovili na motorni pogon, razen za potrebe izvajanja javnih služb po tem zakonu, varstva voda, izvrševanja vodnih pravic, reševanja ljudi, živali in premoženja, izvajanja nalog policije ter zaradi obrambe države. Ne glede na to določbo pa lahko vlada določi posamezne celinske vode ali njihove dele, na katerih je prevoz tovora in uporaba plovil na motorni pogon dovoljena, pri čemer upošteva omogočanje splošne rabe voda, njihovo varstvo pred onesnaženjem ter ohranjanje naravnega ravnovesja v vodnih in obvodnih ekosistemih. Prvi primer celinskih voda, kjer je vlada to izjemo določila, je bila leta 2004 prav Ljubljanica od avtocestnega mostu pri Črni vasi do zapornice na Ambroževem trgu. Zatem je vlada take izjeme določila še za odsek na Dravi skozi Ptuj (2004), odsek Krke skozi Novo mesto (2006) ter za Zbiljsko jezero (2007).

Poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, se lahko izvede samo na podlagi vodnega soglasja. Med tovrstne posege sodijo tudi posegi na vodnem ali priobalnem zemljišču ter posegi, potrebni za izvajanje javnih služb po tem zakonu. Na Ljubljanici je bilo vodno soglasje doslej izdano 25. 2. 2010 Veslaškem klubu Ljubljanica za gradnjo (legalizacijo) dveh plavajočih splavov na Ljubljanici in sedmih pomolov na zemljišču parc. št. 250/169 in 1706/1, obe k.o. Trnovsko predmestje ter za nekatere pontone (pod Mesarskim mostom, na Špici-Privoz, ob Žitni brvi itd.).

Pomorski zakonik v 26. členu (in podrobneje v več drugih členih) določa pristojnosti Uprave Republike Slovenije za pomorstvo, ki je locirana v Kopru. V drugih državah (tudi na Hrvaškem, s katero smo imeli nekoč skupni pravni sistem) je takih uprav z imenom luška kapitanija (port authority) na območju države več, njihova jurisdikcija pa obsega območje posameznega pristanišča. Dejansko je tovrstno ureditev moč deloma zaslediti tudi pri upravi za pomorstvo, ki ima izpostavi v še dveh obmorskih pristaniščih: Izoli in Piranu. Uprava RS za pomorstvo je pristojna tudi za celinske vode. Med drugim so njene pristojnosti:

- izdajanje dovoljenj za obratovanje pristanišč;
- strokovni nadzor nad rednim vzdrževanjem objektov za varnost plovbe in plovnih poti, nad rednim vzdrževanjem pristaniške infrastrukture, namenjene za javni promet ter nad rednim zbiranjem odpadkov s plovil;
- ugotavljanje sposobnosti čolnov dolžine do 12 metrov za plovbo (poleg klasifikacijskega zavoda) ter izdajanje dovoljenj za plovbo čolnom z več kot 12 metri dolžine, kjer mora sposobnost plovbe ugotoviti klasifikacijski zavod ter nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za varnost plovbe;
- izdaja listine o usposobljenosti za upravljanje čolnov.

Zakon o plovbi po celinskih vodah ureja varnost plovbe po celinskih vodah in določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati plovna območja, plovila in plavajoče naprave ter osebe, ki upravljajo plovila, pristanišča in druga mesta za dostop do vodnega območja, določa elemente plovbnega režima, ureja vpisovanje plovil in plavajočih naprav, dviganje potopljenih stvari in ureja nadzor nad varnostjo plovbe. Po zakonu je ladja plovilo daljše od 24 metrov, krajše plovilo pa je čoln (kot čoln se šteje tudi splav, vodni skuter in drugo podobno plovilo). Med definicijami je treba omeniti še pristanišče (vodni in priobalni prostor, namenjen za vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb in tovora, skladiščenje, privez in podobno) ter vstopno izstopno mesto (vodni in priobalni prostor, ki omogoča dostop do vodnega območja za vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb ter ni namenjeno za stalni privez). Za vstopno izstopno mesto se v ljudskem jeziku običajno uporablja beseda pristan (npr. ulica Trnovski pristan v Ljubljani).

Zakon pooblašča lokalno skupnost, da na svojem območju uredi plovbo na posamezni celinski vodi. Lokalna skupnost mora pri določitvi plovbnega režima upoštevati določbe tega zakona in na njegovi podlagi izdane predpise, predpise o varstvu okolja, ohranjanju narave in voda, sladkovodnega ribištva in urejanju prostora ter naravne danosti in druge pogoje, ki zagotavljajo varstvo človeškega življenja in okolja. Doslej je na podlagi tega zakona več slovenskih občin uredilo plovni režim na svojem območju. Poleg Mestne občine Ljubljana, ki je bila pri tem prva v Sloveniji, so to storile še naslednje občine: Novo mesto (Krka, 2006), Ptuj (Drava in Ptujsko jezero, 2006), Sevnica (Sava na območju akumulacijskega jezera za HE Boštanj, 2007), Bled (Blejsko jezero, 2009), Kočevje (Rudniško jezero, Rinža, Jezero v Kočevski reki, 2011), Sveti Jurij ob Ščavnici (Blaguško jezero, 2011), Dravograd (Drava, 2011), Radeče (Sava, 2011).

Plovba po celinskih vodah je dovoljena v času, ob vremenskih razmerah, ter ob upoštevanju drugih naravnih danosti, če je plovno območje dovolj globoko in dovolj široko, da dopušča varno plovbo.

Lokalna skupnost lahko po tem zakonu za določeno plovno območje posamezne celinske vode predpiše plovni režim, ki obsega predvsem:

- določitev plovbnega območja in orisni prikaz območja, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda ali drugih izjemnih razmer;
- določitev skrbnika plovbnega območja;
- določitev vrste plovil in njihovega pogona;
- določitev in označitev pristanišč ter vstopno izstopnih mest glede na vrsto plovbe;
- določitev upravljavca pristanišča oziroma vstopno izstopnega mesta;
- prikaz območja kopalnih voda;
- določitev časa, v katerem je dovoljena plovba;
- prepoved plovbe zaradi specifičnosti območja, neprimerne časa ali nevarnih razmer;
- druge pogoje, ki zagotavljajo varstvo človeškega življenja in okolja.

Za uporabo pristanišč in vstopno izstopnih mest lahko lokalna skupnost pobira pristojbino. Upravljanje s pristanišči oziroma vstopno izstopnimi mesti je izbirna gospodarska javna služba. Z odlokom o določitvi plovbnega režima lahko lokalna skupnost podeli koncesijo za upravljanje s pristanišči ter vstopno izstopnimi mesti.

Skrbnik plovbnega območja z rednimi pregledi skrbi za varnost plovbe na plovbnem območju. V primeru ugotovitve ovire mora poskrbeti za njeno odstranitev, če je to mogoče, v nasprotnem primeru pa nemudoma obvestiti izvajalca gospodarske javne službe, ki je odgovoren za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč po zakonu, ki ureja upravljanje z vodami. Če ovira ogroža varnost plovbe, lahko omeji ali prepove plovbo.

Upravljavca pristanišča oziroma vstopno izstopnega mesta mora zagotoviti pogoje, ki omogočajo varno vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb oziroma tovora, varen privez plovil ter odstraniti odpadke oziroma predmete, ki bi lahko ogrozili varnost plovbe.

Prevoz oseb in blaga s plovili po celinskih vodah se lahko opravlja kot javni prevoz ali kot prevoz za lastne potrebe.

Lokalna skupnost je dolžna po zakonu ukrepati tudi v primeru potopljenih stvari. Potopljeno stvar mora dvigniti oseba, ki je njen lastnik, v roku in pod pogoji, ki jih določi pristojni organ lokalne skupnosti. Dvig potopljene stvari lahko odredi tudi inšpektor za plovbo po celinskih vodah. Če lastnik potopljene stvari ni znan ali stvari kljub pozivu ne odstrani, jo lahko na njegove stroške odstrani pristojni organ lokalne skupnosti sam ali po usposobljeni organizaciji.

Čolni se vpisujejo v vpisnik, ki ga vodi upravna enota, na območju katere se čoln nahaja in uporablja. Vpisnik čolnov je javna knjiga. V vpisniku čolnov Upravne enote Ljubljana je bilo vsaj enkrat vpisanih 28 čolnov. Tako je najvišja registrska številka čolna v Ljubljani zaenkrat LJ-28.

Nadzorstvo nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, opravlja inšpektor za plovbo po celinskih vodah pri ministrstvu, pristojnem za plovbo po celinskih vodah in policija. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor ima le enega inšpektorja za plovbo po celinskih vodah za celotno območje Slovenije. Ni znano, da bi kdajkoli izdal kakršnokoli odločbo. Inšpektor za plovbo po celinskih vodah je pristojen za nadzor nad:

1. plovili – glede njihove sposobnosti za plovbo, veljavnosti predpisanih listin in knjig, brezhibnosti vseh njihovih naprav in opreme, namenjenih za varnost plovbe ter varstvu človeškega življenja in okolja;
2. člani posadke plovil – glede njihove usposobljenosti za opravljanje del določenega naziva ter usposobljenosti za upravljanje čolna in drugega plovila;
3. vzdrževanjem pristanišč in vstopno izstopnih mest – glede ugotavljanja varnosti za privez plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb oziroma tovora, stanja ter vzdrževanja globin, ki so potrebne za varno plovbo;
4. plovbnim območjem – glede globine in širine ter ovir;
5. graditvijo objektov na vodi ter obali in obrežju – glede vpliva na varnost plovbe;
6. prevozom oseb in blaga – glede upoštevanja dovoljene nosilnosti ter varstva človeškega življenja in premoženja;
7. izvajanjem plovbnega režima – glede varstva človeškega življenja in okolja;
8. plavajočimi napravami – glede varnosti za njihovo uporabo;
9. izvajanjem varstva pri delu članov posadk na plovilih.

Nadzor nad 1., 2., 6. in 7. točko izvaja tudi policija.

Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici določa odseke, kjer je dovoljena uporaba plovil na motorni pogon, vrste motornih pogonov, ki so dovoljeni in omejitve povezane z plovbo plovil na motorni pogon. Uredba velja za celotno Ljubljano od njenega izvira v Retovju do izliva v Savo. Plovba s plovili na motorni pogon je na Ljubljanici, kot na splošno na vseh celinskih vodah, prepovedana. Izjema je plovba za izvajanje lovsko – gospodarskih in ribiško - gojitvenih načrtov. Pri teh zahtevah pa mora plovilo zadovoljevati naslednje predispozicije:

- dolžina plovila ne presega 5 metrov;
- plovilo poganja motor na elektriko ali izven krmni motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 2,95 kW;
- hitrost plovila ne presega 5 km/h;
- pogonski motor izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi, ki urejajo emisije hrupa in snovi v okolje iz motorjev, namenjenih pogonu plovil.

Ne glede na ta določila pa je dovoljena plovba za plovila na motorni pogon katerih namen je prevoz potnikov in tovora od avtocestnega mostu pri Črni vasi do zapornice na Ambroževem trgu. Za ta plovila pa veljajo naslednji pogoji:

- dolžina plovila ne presega 10 metrov (v letu 2007 s spremembo uredbe podaljšano na 15 metrov), širina plovila 5 metrov, ugrez plovila pa ni večji od 60 cm;
- plovilo poganja motor na elektriko ali motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW;
- hitrost plovila ne presega 8 km/h;
- pogonski motor izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi, ki urejajo emisije hrupa in snovi v okolje iz motorjev, namenjenih pogonu plovil.

Pravilnik o rekreacijskih plovilih določa veljavne zakonske omejitve, ki morajo veljati pri vseh plovilih, ki so zastopana na trgu oz. se uporabljajo za plovbo v rekreacijske namene ali za preživljanje prostega časa. Določene so predvsem omejitve v izdelavi in varnostne zahteve, ki morajo biti izpolnjene za varno plovbo po celinskih vodah.

Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje plovbo plovil na motorni pogon na Ljubljanici in tistih pritokih, ki so v 1. varstvenem režimu v 12. členu dovoljuje pod določenimi pogoji. Plovba ne sme vznemirjati živali. Za tako plovbo pa se šteje plovba, ki:

- je dovoljena z vladno uredbo;
- se ne izvaja na mestih in v obdobjih, ki so bistvenega pomena za ohranjanje ugodnega stanja živalskih vrst;
- se dnevno izvaja od sončnega vzhoda do sončnega zahoda, pri čemer plovba več plovil ne poteka sočasno;
- se izvaja z motornimi plovili, katerih dolžina ne presega 10 m, širina 5 m in ugrez plovila ni večji od 60 cm, ima ravno dno ter njihova hitrost ne presega 8 km na uro;
- na plovilih ne dovoljuje predvajanja glasbe in uporabe zvočnikov ter zadrževanja na plovilih, ko plovba ni dovoljena;
- se izvaja po sredini vodotoka, razen kadar fizične lastnosti vodotoka tega ne dopuščajo.

Pristanišča in vstopno izstopna mesta v krajinskem parku je treba določiti v načrtu upravljanja parka in v prostorskih aktih lokalnih skupnosti.

Kot že poudarjeno, Uredba ni ustrezna pravna osnova za dovolitev plovbe na območju krajinskega parka. Posebej izpostavlja pogoje, pod katerimi bi plovba lahko bila dovoljena. Ker gre za naravovarstveni predpis, je uredba v osnovi akt, ki določa naravovarstvene omejitve pri obravnavi sprememb uredbe o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici. Slednja pa je vodarski predpis.

Odlok o določitvi plovbnega režima Mestne občine Ljubljana v skladu s pooblastili občine iz zakona o plovbi po celinskih vodah določa, da je plovbno območje reka Sava, Ljubljanica z Gruberjevim prekopom ter Ižica. Skrbnik plovbnega območja je organ mestne uprave MOL, pristojen za gospodarske javne službe. Ta organ je na podlagi javnega razpisa kasneje izvajanje operativnih nalog s pogodbo prenesel na Društvo rečnih kapitanov, Trnovski pristan 8, Ljubljana. Po pogodbi je naloga skrbnika plovbnega območja:

- redni dnevni pregled plovbnega območja (opazovanje sprememb, onesnaževanja in evidentiranje povzročiteljev),
- redno čiščenje plovbnega območja 3x tedensko odstranjevanje plavja in smeti,
- pisno poročanje o dogodkih,
- druge naloge po nalogu skrbnika plovbnega območja.

Na celotnem plovbnem območju lahko plujejo športni veslaški čolni za športne in rekreacijske namene. Odlok določa, da lahko na Ljubljanici od mostu za vodovod v Črni vasi do zapornice na Ambroževem trgu ter po Grubarjevem prekopu plujejo plovila za prevoz oseb in blaga, če izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na reki Ljubljanici. Odlok določa, da je pristanišče locirano na območju Špice (po kasneje sprejetem posebnem OPPN se razteza od Špice do starega Karlovškega mostu). Odlok določa tudi lokacije vstopno izstopnih mest. Ta so določena na naslednjih lokacijah: pri Ambroževem trgu, pri Rdeči hiši, pri Mesarskem mostu, pri Ribjem trgu, pri Gerberjevem stopnišču, pri Dvornem trgu, pri Novem trgu, pri Gallusovem nabrežju, ob celotnem Trnovskem pristanu, pri Špici, pri veslaškem klubu Ljubljana, pred domom Ribiške družine Barje, pri Livadi in pri sotočju Ižice in Ljubljanice. Lokaciji vstopno izstopnih mest na Gruberjevem prekopu sta pri brvi pri Akademijah in pri Špici, lokacija vstopno izstopnega mesta na Ižici pa je pri Peruzzijski ulici. Lokacije so prikazane v prilogi G4.1.

Privez v pristanišču je dovoljen le za plovilo za javni prevoz oseb in blaga, če dolžina plovila ne presega 10 metrov, ima ravno dno in ima dovoljenje za plovbo. Izda se lahko le toliko dovoljenj, kot je privezov v pristanišču. Za športne veslaške čolne ni privezov in se jih mora po končani plovbi umakniti na obalo.

Upravljavec pristanišča in vstopno izstopnih mest je Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice, d.o.o., ki izvaja izbirno gospodarsko javno službo upravljanja s pristanišči in vstopno izstopnimi mesti. Javna služba obsega naslednje storitve:

- vzdrževanje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- čiščenje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- vzdrževanje privezov za plavajoče naprave,
- skrb za pravilno privezovanje plovil skladno z dovoljenji za uporabo priveza v pristanišču,
- druge naloge v zvezi z izvajanjem javne službe.

Upravljavec mora opravljati javno službo skladno z letnim programom izvajanja javne službe, ki ga pripravi do konca junija tekočega leta za naslednje leto. Program izvajanja javne službe je osnova za pripravo proračuna MOL za naslednje leto. Program izvajanja javne službe mora vsebovati:

- obseg storitev,
- cene storitev.

Plovba s plovili za prevoz oseb in blaga je dovoljena od 6. do 24. ure. Zadrževanje na plovilih po 24. uri je prepovedano. Vleka plovil ali smučanje na vodi je prepovedano. Do izgradnje pristanišča lahko registrirana plovila uporabljajo obstoječe začasne priveze za plovila.

Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice d.o.o. je julija 2010 pripravilo program izbirne javne gospodarske službe za leto 2011, ob predpostavki, da bo pristanišče zgrajeno do aprila 2011, kot je bilo uradno napovedano. V programu je bilo predvideno, da bodo za izvajanje javne gospodarske službe potrebovali 2 delavca za čiščenje, 3 tehnične delavce za upravljanje pristanišča (kontrola privezov) in vodjo službe, ki bi za vodenje potreboval le 1/3 celotnega delovnega časa. Do obravnave predloga programa ni prišlo, ker pristanišče še ni zgrajeno.

V obstoječi pravni ureditvi je več neskladij. Odlok o določitvi plovbnega režima, ki ga je sprejela mestna občina Ljubljana določa, da lahko na Ljubljani od mostu za vodovod v Črni vasi (vladna uredba namreč govori o precej nižje ležečem avtocestnem mostu) do zapornice na Ambroževem trgu ter po Grubarjevem prekopu plujejo plovila za prevoz oseb in blaga, če izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na reki Ljubljani. Ljubljanski odlok določa vstopno izstopno mesto tudi na Ižici, čeprav vladna uredba tam plovbe s plovili na motorni pogon ne dovoljuje. Na prvi pogled je neskladnost tudi določba v ljubljanskem odloku, ki dovoljuje privez le do 10 metrov dolgim čolnom, vladna uredba pa dovoljuje plovbo do 15 metrov dolgim čolnom. To pomeni, da čolni, dolgi od 10 do 15 metrov sicer lahko plujejo po Ljubljani in se vpisujejo v vpisnik pri upravni enoti, ne morejo pa se privezati k obrežju. Pri tem pa je treba opozoriti, da se je Mestna občina Ljubljana, kljub določbi vladne uredbe pri sprejemanju odloka zavestno odločila za dolžino le do 10 metrov kot največjo še primerno dolžino za plovbo v relativno ozkem koritu Ljubljanice, ki zaradi varnosti plovbe ne prenese večjih dimenzij plovil.

Sklep mestnega sveta na podlagi odloka določa tudi, da mora mestnemu proračunu izvajalec izbirne javne gospodarske službe plačati poslovni najem pristanišča v višini 125.000 EUR. Izbirna javna gospodarska služba pa se financira iz mestnega proračuna in bi torej ta moral plačevati sam sebi.

4.3.3. Varstvo kulturne dediščine

VARSTVO PODVODNE KULTURNE DEDIŠČINE

Konvencija o varovanju podvodne kulturne dediščine (PKD) izhaja iz spoznanja, da je ta dediščina sestavni del kulturne dediščine človeštva. Zato se države pogodbenice zavezujejo to dediščino ohranjati v korist vsega človeštva v skladu z načeli in določbami konvencije. V ta namen bodo medsebojno sodelovale in izmenjavale informacije, pri varstvu pa upoštevale standarde za raziskovanje in ohranjanje dediščine. Pojem PKD po konvenciji obsega vse sledi človeškega obstoja, ki imajo kulturni, zgodovinski ali arheološki značaj in so pod vodo več kot 100 let. Pri tem torej ne gre le za razbitine ladij, temveč za vsa plovila, letala, druga vozila ali njihove dele, njihov tovor ali druge vsebine, skupaj z njihovim arheološkim in naravnim kontekstom, kot tudi za najdišča, strukture, stavbe, artefakte in človeške posmrtno ostanke, skupaj z njihovim arheološkim in naravnim kontekstom ter predmete prazgodovinskega značaja.

Konvencija zavezuje k vzpostavitvi, vzdrževanju in ažuriranju registra PKD, k učinkoviti zaščiti, ohranjanju, predstavitvi in upravljanju s podvodno dediščino, vzpodbujanju raziskovanja in izobraževanja na tem področju ter k ustanovitvi ustreznih služb ali okrepitvi že obstoječih. Sestavni del konvencije je priloga (*Annex*) s pravili o dejavnostih, usmerjenih na PKD, ki povzemajo določila listine ICOMOS iz leta 1996 in so najbolj verodostojen in napreden protokol o normativnih postopkih znanstvenega raziskovanja in varovanja podvodne dediščine doslej. Spoštovanje pravil lahko države pogodbenice zahtevajo za dejavnosti v njihovih notranjih morskih vodah, arhipelaških vodah in teritorialnem morju (7. člen). Ob sprejemu, odobritvi ali pristopu h konvenciji ali kadarkoli pozneje lahko država izjavi, da pravila veljajo za notranje (celinske) vode (28. člen).

Zakon o varstvu kulturne dediščine opredeljuje pojem arheološke najdbe (te so v reki Ljubljanici in okolici prevladujoč segment kulturne dediščine). Arheološka najdba je v 3. členu ZVKD-1, 2. alineja, opredeljena kot "premična arheološka ostalina, ki je bila pod zemljo ali pod vodo vsaj 100 let. Arheološke najdbe so tudi orožje, strelivo, drug vojaški material, vojaška vozila in plovila ali njihovi deli, ki so bili pod zemljo ali pod vodo vsaj 50 let". V istem členu, 3. alineja, so arheološke ostaline definirane kot »vse stvari in vsakršni sledovi človekovega delovanja iz preteklih obdobij na površju, v zemlji in vodi, katerih ohranitev in preučevanje prispevata k odkrivanju zgodovinskega razvoja človeštva in njegove povezanosti z naravnim okoljem, za katere sta glavni vir informacij arheološko raziskovanje ali odkritja in za katere je mogoče domnevati, da so pod zemljo ali pod vodo vsaj 100 let in da imajo lastnosti dediščine. Arheološke ostaline so tudi stvari, povezane z grobišči, določenimi na podlagi predpisov o vojnih grobiščih, in z vojno, skupaj z arheološkim in naravnim kontekstom, ki so bile pod zemljo ali pod vodo vsaj 50 let.«

8. alineja opredeljuje iskanje arheoloških ostalin kot »dejanja na zemljiščih in v vodi, ki so opravljena z namenom, da se odkrijejo novi podatki o arheoloških ostalinah, in ki lahko vodijo v odkritje arheoloških najdišč in najdb«.

Raziskava (32. alineja) »so dela, ki posegajo v dediščino zaradi potreb njenega varstva, s katerimi se preučujejo njeni deli in pridobivajo podatki o njenem pomenu, stanju in ogroženosti«.

6. člen, ki govori o lastninski pravici na dediščini, določa v 1. alineji: »Arheološka najdba ali arheološka ostalina, ki je premična in ki jo kdor koli najde na površju zemlje, pod njim ali v vodi, je lastnina države.« V zvezi z najdbo arheološke ostaline določa 1. alineja 26. člena:

»Kdor najde na površju zemlje, pod njim ali v vodi arheološko ostalino, mora poskrbeti, da ostane ta nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot jo je odkril. O najdbi mora najpozneje naslednji delovni dan obvestiti zavod. Dolžnost obvestila o najdbi imajo najditelj, lastnik zemljišča, drug

stvarnopravni upravičenec na zemljišču ali njegov posestnik, v primeru graditve objekta pa tudi investitor in odgovorni vodja del.«

V 31. členu, ki določa pogoje za kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine, je navedeno: (1) Kulturnovarstveno soglasje, s katerim se dovolita raziskava in odstranitev arheološke ostaline, se lahko izda le s pogojem, da tako raziskavo in odstranitev nadzoruje zavod in da raziskavo ter odstranitev opravi oseba, ki je strokovno usposobljena za izvajanje arheoloških raziskav. (3) Kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev izda minister. Raziskavo in odstranitev iz prejšnjega odstavka nadzoruje pristojna organizacija.

Pomorski zakonik določa režime varovanja in ukrepanja na morju, v III. poglavju (dviganje potopljenih stvari) pa določba pravi, da »določbe tega poglavja zakona veljajo za dviganje plovil, plavajočih naprav in letal, njihovih delov in tovara ter drugih stvari (v nadaljnjem besedilu: potopljene stvari), ki so se potopile ali nasedle v teritorialnem morju in notranjih morskih vodah Republike Slovenije.« (775. 9člen).

»Potopljeno stvar sme dvigniti oseba, ki je njen lastnik, ali ki ima kako drugo razpolagalno pravico (upravičenec). Potopljeno stvar se lahko dvigne le z dovoljenjem Uprave Republike Slovenije za pomorstvo. V dovoljenju za dviganje potopljene stvari Uprava Republike Slovenije za pomorstvo določi pogoje za varnost plovbe in rok, v katerem je treba začeti in končati z dviganjem potopljene stvari.« (777. člen).

»Če potopljena stvar, na kateri ima kdo lastninsko pravico, ni dvignjena v desetih letih od dneva, ko se je potopila, postane državna lastnina.« (781. člen).

»Potopljene stvari, ki imajo vojaški pomen, se smejo dvigniti samo s soglasjem ministra, pristojnega za obrambo. Dovoljenje za dviganje potopljenih stvari, ki imajo ali se domneva, da imajo lastnost zaščitene kulturne dobrine, izda minister, pristojen za kulturo.« (787. člen).

Pravilnik o postopku za izdajo dovoljenj za arheološka raziskovanja določa v 1. členu, da je arheološko raziskovanje »vsak poseg v kulturne in civilizacijske snovne ostaline vseh dob in časov pod zemljo ali na njenem površju, ter na dnu voda, vodotokov, jezer in morja, katerih ohranjanje in proučevanje prispeva k odkrivanju zgodovinskega razvoja človeštva in njegove povezanosti z naravnim okoljem.«

3. člen pravilnika določa, da lahko arheološko raziskovanje vodi le univerzitetni diplomirani arheolog z najmanj petletnimi delovnimi izkušnjami kot strokovni sodelavec pri opravljenih arheoloških raziskovanjih. Vodja podvodnih arheoloških raziskovanj mora imeti tudi predpisano potapljaško teoretično in praktično znanje. (Gaspari, A., Izhodišča in smernice k minimalnim standardom podvodnih arheoloških raziskav MK, 2010)

Odlok o razglasitvi struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, in območja stare struge Ljubljanice, za kulturni spomenik državnega pomena je za območje kulturnega spomenika državnega pomena opredelil Ljubljanico s pritokom Ljubija in 15 m priobalni pas. Razlogi za razglasitev so izjemne arheološke, zgodovinske in kulturnozgodovinske lastnosti in poseben pomen za R Slovenijo.

Drugi člen utemeljuje razglasitev Ljubljanice in njenih pritokov: »Struga reke Ljubljanice z njenimi bregovi oziroma vodno zemljišče reke Ljubljanice je od izvirov pri Vrhniki in Verdu do Špice v Ljubljani, vključno s suho strugo stare Ljubljanice ter zemljiščem med staro in novo rečno strugo, izjemno bogato arheološko najdišče, z najdbami, ki segajo od mezolitika, skozi vso prazgodovino, rimsko dobo in zgodnji srednji vek, vse do vključno novega veka. Pisni viri in ostaline starih lesenih plovil izpričujejo kontinuiteto pomembne rečne plovbe od antike in vse do modernega časa, vendar

se mitsko izročilo in snovne ostaline nanašajo tudi že na prazgodovinska predkovinska in kovinska obdobja ter opozarjajo na prastaro prisotnost trgovinskih stikov na velike daljave. Številne votivne najdbe opozarjajo na prisotnost staroselsko – rimskih vodnih kultov, dokazana so čaščenja boginje Aequorne ter bogov Neptuna in Aheloja. Kulturnozgodovinski predmeti iz srednjega in novega veka pomenijo dragocena pričevanja o življenju in navadah tako lokalnega prebivalstva in čolnarjev kot premožnih meščanov ter fevdalcev, ki so jim bili namenjeni prav luksuzni izdelki. Vpetost Ljubljanice kot nekdanje vitalne trgovinsko – prometne žile v bogato kulturno krajino kotline Ljubljanskega barja pomeni svojevrsten fenomen, ki zaradi redke ohranjenosti in s tem obogatitve celotnega jugovzhodno alpskega kulturnega prostora daleč presega državne meje.«

V 3. členu so opredeljene parcelne meje spomenika, v 4. členu pa režimi varovanja: od varovanja arheoloških, zgodovinskih in kulturnozgodovinskih prvin, do prepoved potapljanja z avtonomno potapljaško opremo, razen ob predhodnem soglasju Ministrstva za kulturo, v reko Ljubljanico in njen pritok reko Ljubijo, od cestnega mostu na Vrhniki do Špice v Ljubljani.

Odlok prepoveduje:

- posege v priobalno zemljišče reke Ljubljanice, v sistem zamočvirjene stare struge Ljubljanice ter v celotno zemljišče med obema strugama;

Za vse posege na območju stare struge Ljubljanice ter v celotno zemljišče med obema strugama je treba pridobiti soglasje Ministrstva za kulturo, za obdelavo kmetijskih površin pa soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Ukrepi varovanja so uveljavljeni z namenom, da se: »(1) ohrani arheološko, zgodovinsko in kulturnozgodovinsko pričevalnost, (2) prepreči, onemogoči oziroma kazensko sankcionira nezakonito pobiranje in izkopavanje predmetov in (3) spodbudi kulturno-varstveno in znanstveno-raziskovalno delo«.

Za kulturni spomenik državnega pomena velja varstveni režim na območju struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, ki določa:

- varovanje arheoloških, zgodovinskih in kulturnozgodovinskih prvin;
- prepoved potapljanja z avtonomno potapljaško opremo, razen ob predhodnem soglasju Ministrstva za kulturo, v reko Ljubljanico in njen pritok reko Ljubijo, od cestnega mostu na Vrhniki do Špice v Ljubljani;
- prepoved posegov v vodno zemljišče Ljubljanice in njen pritok Ljubijo, razen ob predhodnem soglasju Ministrstva za kulturo.

Prepoved potopov z avtonomno potapljaško opremo ne velja za pripadnike policije in Slovenske vojske, v zvezi z reševalnimi intervencijami oziroma drugimi nalogami, ki so za njih pooblaščen, vendar se o tem seznaniti Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Prepoved posegov ne velja za javno službo urejanja voda, ki mora za izvajanje ukrepov predhodno pridobiti pogoje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. V pogojih povečane stopnje ogroženosti in naravnih nesreč mora izvajalec javne službe urejanja voda na območju odloka o izvajanju ukrepov takoj obvestiti pristojne službe, ki morajo nuditi takojšnji strokovni nadzor.

Druge javne službe in nosilci javnih pooblastil si pred izvajanjem podvodnih del (obnova, rekonstrukcija oziroma novogradnja mostov in ostalih objektov vodnogospodarske infrastrukture) pridobijo predhodno kulturno varstveno soglasje in pogoje, ki je skladno z njimi obvezen arheološki podvodni nadzor oziroma arheološko podvodno zaščitno raziskovanje/izkopavanje.

- ohrani arheološko, zgodovinsko in kulturnozgodovinsko pričevalnost;

- prepreči, onemogoči oziroma kazensko sankcionira nezakonito pobiranje in izkopavanje predmetov;
- spodbudi kulturno-varstveno in znanstveno-raziskovalno delo.

Konvencija o varovanju podvodne kulturne dediščine (v nadaljevanju konvencija UNESCO 2001), ki je stopila v veljavo leta 2009 in katere podpisnica je tudi Slovenija) opisuje stopnje ogroženosti arheoloških najdišč v različnih okoljih.

VODOTOKI - *Oris procesov preoblikovanja najdišč in strukturiranosti arheološkega zapisa*

Tekoče vode so glavni dejavnik v morfološkem razvoju pokrajine in eden pomembnejših atraktorjev naselitve. Arheološka najdišča v rečnih dolinah in na poplavni ravnini so obenem podvržena sedimentacijskim procesom, ki pospešujejo njihovo začetno zasutje in ohranitev, pa tudi poznejšo erozijo in izpostavitve. Depoziti v rečnih okoljih segajo od proda, ki se prenaša v obdobju visoke energije toka, do gline in melja, ki se usedata v področjih z nizko energijo. Na splošno so bila nizkoenergijska sedimentna okolja (obrežne ravnine, obrežni nasipi in obrežja mrtvic) obljudena pogosteje kot lege z visoko energijskim odlaganjem sedimentov. Odnos med originalnim položajem in mestom odkritja predmeta ali arheološkega depozita pojasnjujejo tri osnovne hipoteze:

- (1) Mesto odkritja je enako kraju odložitve oz. originalnemu položaju strukture ali depozita, ki je v neposredni povezavi z reko. Gre za mostove, tlakovana brejšča, zidane ali lesene strukture pristanišč in obrežij (npr. Ljubljanica pri Dolgih njivah na Vrhniki), mlinske, ribogojniške in ribolovne naprave ter naselbine ali utrdbe na reki (npr. sotočje Ljubljanice in Iščice).
- (2) Strukture, depoziti in predmeti *in situ*, ki prvotno niso bili povezani z reko in so se znašli izpostavljeni zaradi njenega erozijskega delovanja oz. lateralnega migriranja (ostanki mezolitskega tabora v Ljubiji pri Verdu, eneolitska kolišča v strugi Ljubljanice pri jarku Hočevarica in strugi Iščice ...).
- (3) Artefakti, ki so večji od delcev v depozitu, so t.i. artiklasti; ti so bili erodirani iz originalnih kontekstov ter preneseni in ponovno odloženi skupaj z naravnimi klasti. Sekundarno območje njihovega pojavljanja pogojujejo morfološke značilnosti struge. Premike gradiva po toku navzdol osvetlujeta analiza vpliva transporta na obliko in velikost posameznih artefaktov, ki jo uporabljamo za predvidevanje zaporedja odplavljanja in razdalj, ter raziskava stanja ohranjenosti materialov, ki omogoča oceno morebitnih sprememb (abrazija, prisotnost ali odsotnost korozije, zajede, prelomi ipd.), nastalih med krajem prvotne odložitve in mestom odkritja. Nasprotno so predmeti iz nizkoenergijskih rečnih okolij najverjetneje v primarni legi. (Gaspari, A., Izhodišča in smernice k minimalnim standardom podvodnih arheoloških raziskav MK, 2010)

VARSTVO STRUGE IN OBREŽJA

Odlok o razglasitvi struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, in območja stare struge Ljubljanice, za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 115/03, št. 103/05) prepoveduje:

- posege v priobalno zemljišče reke Ljubljanice, v sistem zamočvirjene stare struge Ljubljanice ter v celotno zemljišče med obema strugama;

Za vse posege na območju stare struge Ljubljanice ter v celotno zemljišče med obema strugama je treba pridobiti soglasje Ministrstva za kulturo, za obdelavo kmetijskih površin pa soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Ukrepi varovanja so uveljavljeni z namenom, da se: »(1) ohrani arheološko, zgodovinsko in kulturnozgodovinsko pričevalnost, (2) prepreči, onemogoči oziroma kazensko sankcionira nezakonito pobiranje in izkopavanje predmetov in (3) spodbudi kulturno-varstveno in znanstveno-raziskovalno delo«.

Za kulturni spomenik državnega pomena velja varstveni režim na območju struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, ki določa:

- varovanje arheoloških, zgodovinskih in kulturnozgodovinskih prvin;
- prepoved potapljanja z avtonomno potapljaško opremo, razen ob predhodnem soglasju Ministrstva za kulturo, v reko Ljubljanico in njen pritok reko Ljubijo, od cestnega mostu na Vrhniki do Špice v Ljubljani;
- prepoved posegov v vodno zemljišče Ljubljanice in njen pritok Ljubijo, razen ob predhodnem soglasju Ministrstva za kulturo.

Prepoved potopov z avtonomno potapljaško opremo ne velja za pripadnike policije in Slovenske vojske, v zvezi z reševalnimi intervencijami oziroma drugimi nalogami, ki so za njih pooblašteni, vendar se o tem seznaniti Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Prepoved posegov ne velja za javno službo urejanja voda, ki mora za izvajanje ukrepov predhodno pridobiti pogoje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. V pogojih povečane stopnje ogroženosti in naravnih nesreč mora izvajalec javne službe urejanja voda na območju odloka o izvajanju ukrepov takoj obvestiti pristojne službe, ki morajo nuditi takojšnji strokovni nadzor.

Druge javne službe in nosilci javnih pooblastil si pred izvajanjem podvodnih del (obnova, rekonstrukcija oziroma novogradnja mostov in ostalih objektov vodnogospodarske infrastrukture) pridobijo predhodno kulturno varstveno soglasje in pogoje, ki je skladno z njimi obvezen arheološki podvodni nadzor oziroma arheološko podvodno zaščitno raziskovanje/izkopavanje.

- ohrani arheološko, zgodovinsko in kulturnozgodovinsko pričevalnost;
- prepreči, onemogoči oziroma kazensko sankcionira nezakonito pobiranje in izkopavanje predmetov;
- spodbudi kulturno-varstveno in znanstveno-raziskovalno delo.

Ogroženost kulturne dediščine – omejitve pri posegih v arheološko dediščino oz. stopnja ogroženosti

Podvodna arheološka najdišča so ogrožena v veliki meri zaradi gospodarskega izkoriščanja in infrastrukturnih posegov v akvatorije, plenjenje ter potapljaškega športa in turizma. Ogrožanje je velikokrat naravno, še večkrat pa posledica človeških posegov v strugo in priobalni pas.

USMERITVE ZA VAROVANJE KULTURNE DEDIŠČINE

Konvencija o varovanju podvodno kulturne dediščine, Unesco, Pariz 2001, Aneks – pravila.

I. Splošna načela

1. Varovanje podvodne kulturne dediščine (PKD) z ohranjanjem *in situ* mora biti upoštevano kot prva možnost. Glede na to so dejavnosti, usmerjene na PKD, dovoljene le v okviru metod, ki so skladne z varovanjem te dediščine in so glede na ta pogoj lahko odobrene zaradi pomembnega prispevka k varovanju ali poznavanju ali povečanju pomena odkritij PKD.
2. Komercialno izkoriščanje PKD za trgovanje, špekuliranje ali njeno nepovratno razpršitev je v popolnem nasprotju z varovanjem in pravilnim upravljanjem PKD. S PKD se ne sme trgovati, je prodajati, kupovati ali zamenjevati kot komercialno blago.

Tega pravila ni mogoče razlagati kot prepoved:

- (a) opravljanja strokovnih arheoloških del ali potrebnih interventnih del, katerih značaj in namen sta popolnoma skladna s to konvencijo in ki jih odobrijo pristojni organi;
- (b) shranjevanja PKD, dvignjene pri raziskovalnem projektu v skladu s to konvencijo, pod pogojem, da tako shranjevanje ne vpliva na znanstveni ali kulturni interes ali integriteto dvignjenega materiala ali se ne konča z njegovo nepovratno razpršitvijo, da je v skladu z določili 33. in 34. pravila, in da ga odobrijo pristojni organi.

3. Dejavnosti, usmerjene na PKD, ne smejo prizadeti PKD bolj, kakor je treba za cilje projekta.
4. Pri dejavnostih, usmerjenih na PKD, morajo imeti nedestruktivne tehnike in metode pregledov prednost pred dvigom predmetov. Če je izkopavanje ali dvig nujen za znanstveno proučevanje ali za dokončno zaščito PKD, morajo biti uporabljene metode in tehnike čim bolj nedestruktivne in morajo prispevati k ohranitvi ostalin.
5. Dejavnosti, usmerjene na PKD, se morajo izogibati nepotrebnih posegov v človeške posmrtno ostanke ali v prostore čaščenja.
6. Dejavnosti, usmerjene na PKD, morajo biti natančno urejene, da se zagotovi pravilno dokumentiranje kulturnih, zgodovinskih in arheoloških informacij.
7. Vzpodbuja se javni dostop do PKD *in situ*, razen kjer je tak dostop nezdružljiv z varovanjem in upravljanjem.
8. Pri izvajanju dejavnosti, usmerjenih na PKD, se za pospeševanje učinkovite izmenjave ali dela arheologov in drugih ustreznih strokovnjakov vzpodbuja mednarodno sodelovanje.

II. Projektni načrt

9. Pred katero koli dejavnostjo, usmerjeno na PKD, se izdela projektni načrt dejavnosti in predloži v odobritev in temeljito presojo pristojnim organom.
10. Dejavnosti, usmerjene na PKD, se izvajajo v skladu s projektnim načrtom, ki so ga odobrili pristojni organi.
11. Kjer pride do nepričakovanih odkritij ali se spremenijo okoliščine, se projektni načrt ponovno pregleda in spremeni z odobritvijo pristojnih organov.
12. V nujnih primerih ali pri naključnih odkritjih so lahko zaradi varovanja PKD dejavnosti, usmerjene na PKD, tudi konservatorski ukrepi ali kratkotrajne dejavnosti, zlasti ureditev najdišča, odobrene brez projektnega načrta.

III. Predhodna dela

13. Predhodna dela, navedena v 10.(a) pravilu, vsebujejo oceno, ki ovrednoti pomen in ogroženost PKD ter okoliškega naravnega okolja s strani predlaganega projekta in potencial za pridobitev podatkov, ki ustrezajo ciljem projekta.
14. Ocena vsebuje tudi predhodne študije dostopnih zgodovinskih in arheoloških virov, arheološke in okoljske značilnosti najdišča ter posledice kakršnih koli morebitnih posegov za dolgoročno obstojnost PKD.

IV. Cilj projekta, metodologija in tehnike

15. Metodologija ustreza ciljem projekta, uporabljene tehnike pa so čim bolj nedestruktivne.

V. Financiranje

VI. Trajanje projekta – časovni raspored

16. Še pred kakršno koli dejavnostjo, usmerjeno na PKD, se izdelata ustrezen časovni raspored za zagotovitev končanja vseh faz projekta, vključno s konservacijo, dokumentiranjem in hrambo dvignjene PKD ter pripravo in objavo poročila.
17. Projektni načrt vsebuje načrt ukrepov ob nepredvidenih dogodkih, ki zagotavlja konservacijo PKD in spremno dokumentacijo za primer kakršne koli prekinitve ali končanja projekta.

VII. *Strokovno znanje in usposobljenost*

18. Dejavnosti, usmerjene na PKD, se izvajajo le pod vodstvom in nadzorom ter ob stalni navzočnosti usposobljenega podvodnega arheologa, ki ima ustrezno strokovno znanje za projekt.
19. Vsi člani projektne skupine so usposobljeni in imajo za svojo vlogo pri projektu ustrezno strokovno znanje.

VIII. *Konservacija in upravljanje najdišča*

20. Konservatorski program zagotavlja obravnavo arheoloških ostalin med dejavnostmi, usmerjenimi na PKD, med prevozom in dolgoročno. Konservacija se opravi v skladu z veljavnimi strokovnimi standardi.
21. Program upravljanja najdišča zagotavlja varovanje in upravljanje PKD *in situ* med trajanjem in po koncu terenskega dela. Program vključuje obveščanje javnosti, primerne ukrepe za ureditev ter spremljanje in varovanje najdišča pred nedovoljenimi posegi.

IX. *Dokumentiranje*

22. Program dokumentiranja predpisuje natančno dokumentacijo, vključno s faznim poročilom o dejavnostih, usmerjenih na PKD, v skladu z veljavnimi strokovnimi standardi za arheološko dokumentiranje.
23. Dokumentacija mora vsebovati vsaj izčrpen zapisnik o najdišču, vključno z izvorom PKD, ki je bila premaknjena ali odnesena med dejavnostmi, usmerjenimi na PKD, terenske zapiske, načrte, risbe, profile in fotografije ali posnetke na drugih nosilcih podatkov.

X. *Varnost pri delu*

XI. *Okolje*

24. Pripravijo se ustrezna pravila za varstvo okolja, ki zagotovijo, da morsko ali rečno dno in življenje nista po nepotrebnem motena.

XII. *Poročanje*

XIII. *Hramba projektnih arhivov*

25. Ureditev hrambe projektnih arhivov je dogovorjena pred začetkom kakršne koli dejavnosti in določena v projektnem načrtu.
26. Projektni arhivi, skupaj s kakršno koli dvignjeno PKD in kopijo celotne spremne dokumentacije, morajo biti čim dlje hranjeni skupaj in nedotaknjeni kot zbirka na način, ki omogoča dostop strokovni in širši javnosti kakor tudi za hrambo arhivov. To naj se naredi čim prej in v nobenem primeru ne pozneje kot v desetih letih po dokončanju projekta, če je to združljivo s konservacijo PKD.
27. Projektni arhivi se vodijo v skladu z mednarodnimi strokovnimi standardi, odobrijo pa jih pristojni organi.

XIV. Objava

28. Projekti zagotavljajo izobraževanje javnosti in javno predstavitev rezultatov projekta, kadar je to primerno.
29. Končna sinteza projekta je: objavljena takoj, ko je to mogoče glede na kompleksnost projekta in zaupno ali občutljivo naravo informacije, ter shranjena v ustreznih javnih arhivih. (Gaspari, A., s sodelovanjem M. Eriča, Minimalni standardi podvodnih arheoloških raziskav: izhodišča in smernice. Ministrstvo za kulturo, Ljubljana, 2010).

5. ANALIZA STANJA

5.1. NARAVA

5.1.1. Rastlinstvo, živalstvo in habitatni tipi

RASTLINSTVO IN HABITATNI TIPI

Rastlinstvo

Ljubljansko bare je tradicionalna kulturna krajina, ki je nastala v 19. in 20. stoletju iz nekdanjega barja. Njena značilna elementa sta parcelacija - dolge ozke parcele potekajo večinoma pravokotno na smer bližnjega vodotoka, s čimer se ob delitvi parcel zagotovi enaka kvaliteta zemljišč - ter grmovno drevesni omežki ("mejice"), ki so nekdanj ločevale zemljišča posameznih lastnikov. Tretji pomemben element so odvodniki – poleg naravnih vodotokov še mreža umetno izkopanih odvodnih jarkov, ki prepredajo kmetijske površine.

Danes približno tretjino površine obravnavanega območja pokrivajo travišča. Pretežno so to srednjeevropski mezotrofni do evtrofni gojeni travniki, ki so ob primernem gospodarjenju lahko habitat travniških vrst ptic in metuljev. Med njimi še vedno najdemo tudi mokrotne ekstenzivne travnike ter negnojene ali skromno gnojene travnike in steljnike z modro stožko, na katerih rastejo tudi vrste nizkega barja. Rastline nizkega barja in oligotrofnih travnikov so prilagojene na tla z majhno vsebnostjo hranil. Ob dodatnem vnašanju hranil hitro izginejo, zato so med najbolj ogroženimi rastlinskimi vrstami. Favna in flora travišč sta torej odvisni od načina kmetijske obdelave: nanju bistveno vplivajo gnojilni režim, čas košnje in morebitne melioracije.

Visoka steblikovja, ki so življenjsko okolje za nekatere vrste ptic in metuljev, rastejo ob vodah, pojavijo pa se lahko tudi na nekaterih travnikih po opustitvi košnje.

Gozdovi oz. z drevjem porasla zemljišča predstavljajo le 4,5% območja. Rastejo na manjših površinah raztreseno po celotnem Ljubljanskem barju. Večinoma gre za gozdiče rdečega bora in breze na ostankih šotišč. Tu rastejo nekatere ombrotrofne rastlinske vrste, zadnji ostanek nekdanjega visokega barja. Močvirne gozdne površine sestavljajo dobovo-belogabrov gozd ter nasadi topola in jelše na severnem delu območja pod Dolgim mostom ter ob Glinškem potoku pri Škofljici. Osamelce pokrivajo pretežno jelovi in bukovi gozdovi.

Vodotoke na Ljubljanskem barju sestavlja omrežje rek in potokov ter umetno izkopanih odvodnih kanalov – melioracijskih jarkov. Slednji merijo skupno več kot 400 km. Manjši jarki, ki se poleti večinoma presušijo, so speljani ob skoraj vsaki parceli. Stekajo se v večje kanale; največji so široki več metrov in so večinoma obraščeni z lesno vegetacijo. Izlivajo se v naravne odvodnike. Melioracijski jarki danes do neke mere funkcionalno nadomeščajo nekdanje močvirje in barjanska okna in so sekundarni habitat vrst, ki so v svojem razvoju vezane na vodo. Favna jarka je odvisna

od vodnega režima, podlage ter vrste in obsega vegetacije; nanjo bistveno vpliva tudi način vzdrževanja jarka.

Prisotnost različnih tipov vegetacije, zlasti travišč različnih tipov, grmovne in drevesne vegetacije ter odvodnikov, omogoča visoko biotsko raznovrstnost.

Med rastlinskimi vrstami so bile na Ljubljanskem barju najdene naslednje vrste s slovenskega rdečega seznama: črno grozdičje (*Ribes nigrum*, R), močvirska grebenika (*Hottonia palustris*, V), močvirska logarica (*Fritillaria meleagris*, E), močvirska vijolica (*Viola palustris*, E), navadni objed (*Succisella inflexa*, V), evropska gomoljšica (*Pseudostellaria europaea*, V), Loeselova grezovka (*Liparis loeselii*, E), malocvetna sita (*Eleocharis quinqueflora*, V), mesnordeča prstasta kukavica (*Dactylorhiza incarnata*, V), pegasta prstasta kukavica (*Dactylorhiza maculata*, V), majska prstasta kukavica (*Dactylorhiza majalis*, V), navadna močvirnica (*Epipactis palustris*, V), močvirska kačunka (*Calla palustris*, E), obrežni šaš (*Carex riparia*, V), kljunasti šaš (*C. rostrata*, V), srednja rosika (*Drosera intermedia*, E), ozkolistni munec (*Eriophorum angustifolium*, V), širokolistni munec (*Eriophorum latifolium*, V), bela kljunka (*Rhynchospora alba*, V), praprot močvirska krpača (*Thelypteris palustris*, V) ter mahovi *Riccia fluitans* (V), *Sphagnum angustifolium* (V) in *S. compactum* (E) (Gabrovšek in sod., 2007).

Habitatni tipi

Na bregovih Ljubljanice prevladuje drevesna in grmovna obrežna vegetacija (HT 44.13 Obrežna belovrbovja, HT 44.3 Srednjeevropska črna jelševja in jesenovja ob tekočih vodah, HT 31.811 Mezofilna grmišča črnega trna in robide, HT 31.8D/44.9 Površine, zaraščajoče se z vlagoljubnimi lesnimi vrstami), ki je mestoma izsekana. Na teh mestih se zato pojavljajo visoke steblikke (HT 37.715 Obrečno visoko steblikovje, HT 53.16 Trstično pisankovje), med njimi tudi invazivne vrste (najpogostejše vrste so orjaška zlata rozga, kanadska zlata rozga, žlezava nedotika in japonski dresnik, ki tvorijo HT 87.2 Ruderalne združbe pretežno tujerodnih visokih steblik). Struga je v zgornjem ožjem delu delno osončena, ko pa se razširi, je večina reke dobro osončena, kar ugodno vpliva na rast makrofitov. Zaraščenost brežin Ljubljanice je relativno večja na odseku od Podpeči do Ljubljane, kjer prevladuje v zalednem območju reke zlasti gozd, ekstenzivni ter intenzivni travniki, medtem ko je zaraščenost na odseku od Vrhnike do Podpeči manjša, na zalednem območju pa je evidentirano bistveno višje število obdelovalnih površin (HT 82.11 Njive, HT 85.3 Vrtovi) ter prav tako intenzivni (HT 38.22 Srednjeevropski mezotrofni do evtrofni nižinski travniki, HT 37.2 Mokrotni mezotrofni in evtrofni travniki ali pašniki) in ekstenzivni travniki (HT 37.3 Oligotrofni mokrotni travniki in HT 37.311 Mokrotni travniki z modro stožko).

Tabela 1: Habitatni tipi in njihove naravovarstvene vrednosti v območju do 10 m od Ljubljanice s predvidenimi ureditvami (CKFF, 1999, 2002, 2003, 2009 in terenski ogled marec 2012)

KODA	IME	NV VREDNOST ²
24.1	Potoki s pretežno naravnimi bregovi	5
24.1	Reke	5
24.1	Regulirani potoki	3
24.4	Vegetacija tekočih voda	3
31.8D/44.9	Površine, zaraščajoče se z vlagoljubnimi lesnimi vrstami	4
31.811	Mezofilna grmišča črnega trna in robide	3
37.11	Visoka steblikovja z brestovolistnim osladom	4

37.2	Mokrotni mezotrofni in evtrofni travniki ali pašniki	4
37.21	Mezotrofni mokrotni travniki	4
37.2x53.21	Mokrotni mezotrofni in evtrofni travniki ali pašniki z znatnim deležem visokih šašev	4
37.3	Oligotrofni mokrotni travniki	4
37.311	Mokrotni travniki z modro stožko	5
37.3x53.21	Oligotrofni mokrotni travniki z znatnim deležem visokih šašev	4
37.715	Obrečno visoko steblikovje	4
38.22	Srednjeevropski mezotrofni do evtrofni nižinski travniki	3
38.222	Srednjeevropski higromezofilni nižinski travniki na srednje vlažnih tleh s prevladujočo visoko pahovko	4
44.13	Obrežna belovrbovja	5
44.3	Srednjeevropska črna jelševja in jesenovja ob tekočih vodah	4
44.32	Črna jelševja ob tekočih vodah	5
44.91	Močvirna črna jelševja	5
44.92	Močvirna in barjanska vrbovja	4
53.1	Trstišča in podobne združbe	5
53.11	Navadna trstičja	4
53.16	Trstično pisankovje	4
53.21	Sestoji visokih šašev	5
54.1	Izviri	3
82.11	Njive	1
83.151	Ekstenzivno gojeni senožetni sadovnjaki	3
83.321	Topolovi nasadi	1
84.2	Mejice in manjše skupine dreves in grmov	3
85.3	Vrtovi	1
86.2	Vasi in robni deli predmestij	0
86.2	Vasi, robni deli predmestij in posamezne stavbe	0
86.43	Železniški nasipi, postaje, premikališča in ostale odprte površine	0
87.1	Neobdelane njive in druge dotlej obdelovane površine	2
87.2	Ruderalne združbe	2
87.2	Ruderalne združbe pretežno tujerodnih visokih steblik	2
89.22	Večji kanali na Ljubljanskem barju	4
-	Ceste in kolovozi ¹	0

Legenda:

¹ Na terenu se pogosto srečamo s površinami, ki jih težko opredelimo na osnovi vegetacije in na podlagi tipologije obstoječih habitatnih tipov (HTS, ARSO, 2004). Za takšne površine smo uporabili splošnejše oznake (CESTA), brez uvrstitve v sistem HT;

² Habitatni tipi so ovrednoteni s 6-stopenjsko vrednostno lestvico (0-5), pri čemer pomeni višja številka naravovarstveno vrednejše habitatne tipe. Za naravovarstveno vrednotenje je treba nujno upoštevati regionalno izhodišče, saj je lahko določen habitatni tip na nekem območju bistveno višje (nižje) ovrednoten kot na drugem. Glede na dejstvo, da tipologija in s tem enotno vrednotenje za državo še nista predpisana, so vrednosti narejene na osnovi ekspertnega mnenja in se nanašajo zgolj na obravnavano območje.

Makrofiti

Na ekosistem reke Ljubljanice vplivajo predvsem kmetijske aktivnosti in tudi industrija, saj teče v glavnem med kmetijsko obdelanimi površinami, zaselki in skozi mesto Ljubljana. Obrežje reke je položno, hitrost vodnega toka je srednja do počasna. Posledica počasnega toka je akumulacija sedimenta kot ustreznega substrata za ukoreninjene makrofitov.

V Ljubljani so od izvirnega dela do izliva v Savo določili 38 vrst makrofitov (Urbanc-Berčič, 2008). Poleg vaskularnih rastlin so bile zabeležene tudi nitaste zelene alge in mahovi. Med vsemi je bilo 13 vrst helofitov (močvirske rastline), drugo so hidrofiti (prave vodne rastline). Voda je obremenjena z organskimi in anorganskimi snovmi. Rastline so pokrite s sedimentom in prerastom, sredina struge je prazna. Ozkolistni koščec je bil pogost v prvih od pregledanih rečnih odsekih, medtem ko je manj pogost in številčen v srednjem in spodnjem delu. Navadno vodno krešo in razkrečeno vodno zlatico so našli v prvem in srednjem delu pregledane Ljubljanice. Navadna smrečica, vretenčasti rmanec in češljasti dristavec so rasli v srednjem delu pregledane reke. Navadni rogoлист je bil določen samo v enem rečnem odseku. Mala in trižilna vodna leča sta rasli v srednjem in spodnjem delu pregledane reke. Plavajoči dristavec, vrste iz rodu žabji las in vodna kuga so bili zabeleženi v večini pregledanih odsekih. Pogosto je bil najden tudi preraslolistni dristavec.

Mala in trižilna vodna leča, plavajoči dristavec ter rumeni blatnik so bile edine plavajoče vrste. Razmere za uspevanje makrofitov so bile ugodne, saj v reki prevladuje počasen vodni tok. Rod dristavcev je zastopalo največ vrst; v pregledanem delu reke so jih našli 6. Nitaste zelene alge so našli skoraj na celotnem delu pregledane reke, kar kaže na visoko vsebnost hranil, ki prihajajo v reko iz kraškega zaledja. Zanimiv je podatek, da je večina v Ljubljani popisanih hidrofитov na Rdečem seznamu med ranljivimi vrstami. Vrste, ki so bile v Ljubljani najbolj pogoste in številčne, uspevajo navadno v srednje obremenjenih vodah. Plavajoči dristavec uspeva v oligo-evtrofni vodah in je ekološko najbolj toleranten v rodu dristavcev (*Potamogeton*). Vodna kuga in klasasti rmanec sta značilni vrsti za evtrofne habitate. Preraslolistni dristavec raste v jezerih, rezervoarjih, kanalih in rekah. Omejen je na mezo-evtrofne ali evtrofne reke in uspeva v različnih rastlinskih združbah. Vrste iz rodu žabji las, ozkolistni koščec, lasastolistna in razkrečeno vodna zlatica, navadna vodna kreša in vodni jetičnik so značilne za habitate, srednje obremenjene s hranili. Zaradi slabih razmer, predvsem prosojnosti, kar je posledica vnosov snovi v reko, obstajajo predeli, kjer je malo vrst makrofitov, in predeli, kjer je veliko nitastih alg. Tako stanje dokazuje vnos hranil iz neposrednega zaledja, predvsem s kmetijskih površin. Velik vpliv na stanje makrofitov imajo tudi naselja in različni vplivi ter posegi v obrežno vegetacijo, ki je neokrnjena nekakšen naravni filter in zaščita reke. Obrežni pas ima vlogo filtra vse dotlej, dokler prevelik ali prepogost dotok snovi ne preseže njegove zmogljivosti. V tem primeru je njegova sposobnost zadrževanja snovi presežena, posledice vidimo v slabši kakovosti rečne vode.

Ob Ljubljani prevladujejo kmetijske površine, njive in travniki. Nekaj je urbanih površin, največ na območju Vrhnike, kjer je obrežni pas zožen, in v mestu Ljubljana. Motnje za reko so tako spremembe v obrežnem pasu (v širini kot v vrsti vegetacije) kot izpusti odpadnih vod ter izpiranje snovi s kmetijskih površin. Posegi v obrežje, ki je naravni filter za snovi iz porečja, se kažejo v povečanem vnosu snovi iz porečja. Vplivi so prepoznavni v stanju podvodnih makrofitov, v vrstni sestavi, pogostosti vrst in njihovem neobstoju v reki in kažejo na emisije iz komunalnih izpustov, razpršen vnos gnojil iz kmetijske dejavnosti, na emisije iz industrije in vpliv erozije. Vidna je sprememba na odseku, ki sledi izpustu iz čistilne naprave Vrhnika. Tu je rastlin malo in so v slabem stanju. Tudi obstoj nitastih alg kaže na povečane vnose hranil. Stanje do Ljubljane se z redkimi

krajšimi odseki slabša in kaže na stalno povečevanje hranil. Ljubljana je v mestu ujeta v kanal. Ni razvite obrežne vegetacije in vodnih rastlin je malo, prav tako so redke vse od Ljubljane do izliva v Savo.

Seznam makrofitov v Ljubljani (Urbanc-Berčič in sod., 2008):

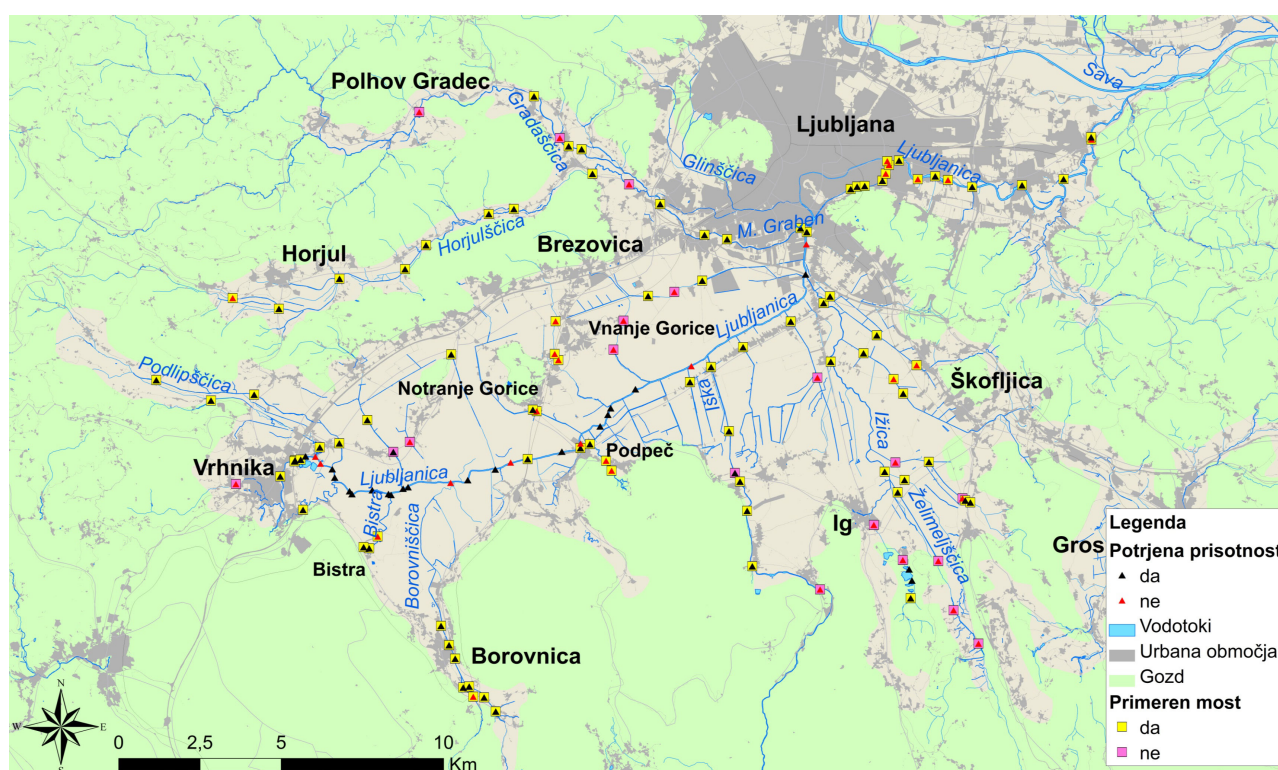
- *Berula erecta* (Huds.) Coville ozkolistni koščec
- *Callitriche*. spp. žabji las
- *Carex* sp.
- *Ceratophyllum demersum* L. navadni roglolist
- *Chara* sp.
- *Elodea canadensis* Rich. vodna kuga
- *Fontinalis antipyretica* L.
- *Fontinalis squamosa* L.
- *Hippuris vulgaris* L. navadna smrečica
- *Hottoniapalustris* L. vodna grebenika
- *Lemna minor* L. mala vodna leča
- *Lemna trisulca* L. trižilna vodna leča
- *Myriophyllum spicatum* L. klasasti rmanec
- *Myriophyllum verticillatum* L. vretenčasti rmanec
- *Nasturtium officinale* R. in Aiton navadna vodna kreša
- *Nuphar luteum* (L.) Sibth. & Sm. rumeni blatnik
- *Potamogeton crispus* L. kodravi dristavec
- *Potamogeton filiformis* pers. nitastolistni dristavec
- *Potamogeton lucens* L. bleščeči dristavec
- *Potamogeton natans* L. plavajoči dristavec
- *Potamogeton pectinatus* L. češljasti dristavec
- *Potamogeton perfoliatus* L. preraslolistni dristavec
- *Ranunculus circinatus* Sibth. razkrečanolistna vodna zlatica
- *Ranunculus triophyllus* Chaix lasastolistna vodna zlatica
- *Alisma plantago quatica* L. trpotčasti porečnik
- *Iris pseudacorus* L. vodna perunika
- *Lycopus europaeus* L. navadni regelj
- *Lysimachia vulgaris* L. navadna pijavčnica
- *Lythrum salicaria* L. navadna krvenka
- *Mentha aquatica* L. vodna meta
- *Myosotis scorpioides* L. močvirska spominčica
- *Phalaris arundinacea* L. pisana čužka
- *Phragmites australis* (CAV.) Trin. ex Steud. navadni trst
- *Rorippa amphibia* (L.) Besser prava potočarka
- *Sagittaria sagittifolia* L. navadna streluša
- *sparganium emersum* rehmann enostavni ježek
- *Typha angustifolia* L. ozkolistni rogoz
- *Veronica anagallis-aquatica* L. vodni jetičnik

Živalstvo

Ljubljana in njeno obrežje predstavljata pomemben habitat nekaterim vrstam sesalcev in ptic ter seveda ribam in drugim vodnim organizmom. V nadaljevanju predstavljamo nekatere pomembnejše skupine živali, ki se pojavljajo v Ljubljani in njeni neposredni bližini.

Sesalci

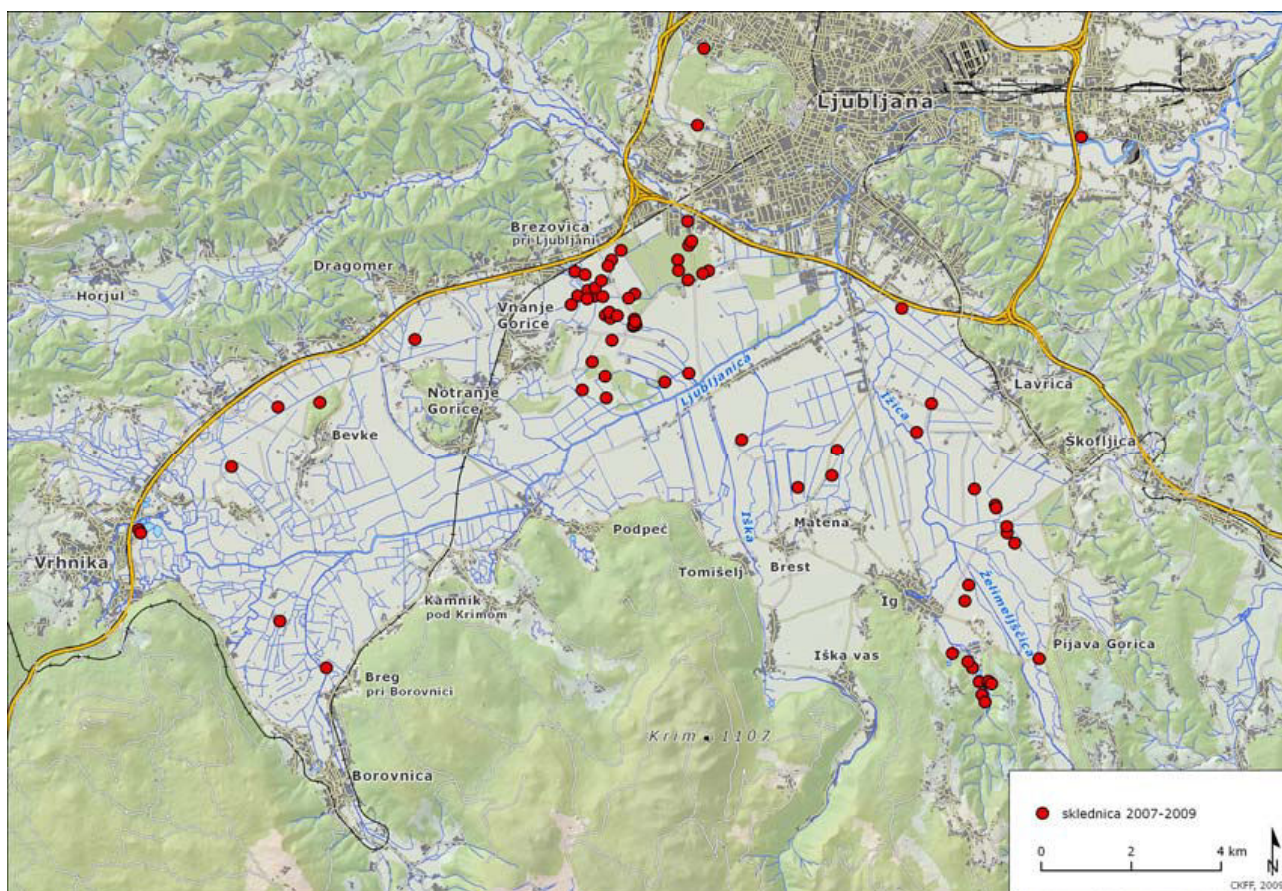
V Ljubljani in njeni bližini živi okrog 45 vrst sesalcev, med drugimi tudi tujerodni pižmovka (*Ondatra zibethicus*) in nutrija (*Myocastor coypus*). Pojavljanje vidre (*Lutra lutra*) je bilo evidentirano vzdolž celotnega obravnavanega odseka Ljubljanice. Gre za koridorsko povezavo med habitati v Polhograjskem hribovju (zahodno od Ljubljane) in habitati na Ljubljanskem barju (južno in jugozahodno od Ljubljane). Študija ugotavlja, da so na Ljubljanskem barju aktivna vsa pred skoraj desetletjem ugotovljena markacijska mesta na Ljubljanskem barju, odkrita pa so še številna nova. Po številčnosti iztrebkov in po sporočilih poročevalcev s terena avtorji sklepajo, da je vidrina populacija vsaj tolikšna kot ob prvi inventarizaciji v letu 2000, verjetno pa je, da počasi narašča. (Hönigsfeld Adamič in sod., 2009).

Slika 1: Točke potrjene prisotnosti za vidro na Ljubljanskem barju (Hönigsfeld Adamič in sod., 2009)

Plazilci

Vlažna, hladna barjanska zemlja ni najprimernejše okolje za plazilce, razen seveda za nekaj vrst, ki so prilagojene na lov ali celo življenje v vodi. Predvsem ob vodotokih sta pogosti belouška (*Natrix natrix*) in kobranka (*Matrix tessellata*) (Gabrovšek in sod., 2007). Na območju barja je pomembnejše tudi pojavljanje močvirske sklednice (*Emys orbicularis*), ki je kvalifikacijska vrsta Natura 2000 območja SCI Ljubljansko barje. Močvirska sklednica je v bližini Ljubljane evidentirana le na območju JV od Vnanjih Goric (Govedič in sod., 2009).

Slika 2: Najdišča močvirske sklednice na Ljubljanskem barju v letih 2007-2009 (Govedič in sod., 2009)

Dvoživke

Ljubljansko barje je pomemben habitat za dvoživke, ki so vse uvrščene na rdeči seznam. Tu živi devet vrst dvoživk: planinski pupek (*Mesotriton alpestris*, V), veliki pupek (*Triturus carnifex*, V), hribski urh (*Bombina variegata*, V), navadna krastača (*Bufo bufo*, V), zelena krastača (*Pseudepidalea viridis*, V), zelena rega (*Hyla arborea*, V), rosnica (*Rana dalmatina*, V), zelena žaba (*Pelophylax kl. esculentus*, V), pisana žaba (*Pelophylax lessonae*, V) in plavček (*Rana arvalis*) (Gabrovšek in sod., 2007).

Ptice

Pomen Ljubljanskega barja za ptice je že dolgo znan. Gre za eno ornitološko najpomembnejših lokalitet, verjetno pa tudi za v tem smislu najboljše raziskano območje v Sloveniji. Na Ljubljanskem barju se redno ali občasno pojavlja 192 vrst ptic. Poleg tega je bilo izjemoma ali zelo redko opaženih še dodatnih 66 vrst. Skupno je bilo torej do sedaj opaženih 258 vrst ptic. 102 vrsti ptic na Ljubljanskem barju gnezdita, od tega 87 vrst redno (vsako leto), 15 vrst pa je takih, ki na barju gnezdijo občasno ali pa je njihova gnezditve verjetna, a nepotrjena. 14 vrst je izginulih gnezdilcev; ti so na Ljubljanskem barju nekoč potrjeno gnezdili, v zadnjem času pa ne več. Večina jih je izginila v zadnjih 30 letih, štiri vrste v zadnjih 20 letih. Na Ljubljanskem barju redno prezimuje 52 vrst ptic, 47 vrst pa je občasnih prezimovalcev ali zimskih gostov. Na spomladanskem ali jesenskem preletu je bilo opaženih 72 vrst (v to številko niso všteti tisti preletniki, katerih predstavniki tukaj tudi gnezdijo ali prezimujejo).

Podatke o pojavljanju ptic, ki jih navajamo v nadaljevanju smo povzeli po poročilu Plovba po Ljubljani – ptice (Tome, 2012).

Ljubljansko barje je ornitološko relativno dobro raziskano, podatki so strnjeni v pregledu ptic Ljubljanskega barja (Tome in sod., 2005), ki je povzel večletno delo na kartiranju ptic in vso dostopno literaturo. Ljubljana v tem projektu ni bila raziskana sistematično, le priložnostno in z metodami neprimernimi za kvaliteten popis ptic vzdolž vodotokov. Nekaj objavljenih podatkov je še v prispevku o pticah s področja Ljubljane (Sovinc in Tekavčič, 1983) in v kratkih noticah o opazovanju zanimivih vrst ptic (npr. Sovinc 1992, 1993). Sistematično zbrani podatki za reko so iz časa prezimovanja ptic v januarju (poročila o IWC v Acrocephalus). Vse ugotovitve o pticah v poročilu se zato nanašajo na relativno dobro raziskano stanje v času zime in pričakovano stanje v času preleta in gnezdenja, ki ga povzemamo glede na omenjene objavljene podatke.

V nadaljevanju je naveden seznam vrst ptic iz KP Ljubljansko barje, na katere bi plovba po Ljubljani lahko vplivala. Seznam je razdeljen na vrste, ki potrjeno, verjetno ali morda gnezdi na ali tik ob Ljubljani in njenih večjih pritokih (tabela 2), na bolj občutljive oz. redke vrste, ki gnezdi v obrežni vegetaciji ob Ljubljani in njenih večjih pritokih, a ker gnezditveno niso ozko vezane na vodo gnezdi tudi drugod po Barju (tabela 3), vrste, ki se na ali tik ob Ljubljani in njenih večjih pritokih pojavijo v času selitve (tabela 4) in v času prezimovanja (tabela 5). Podatki o gnezditvenih in preletnih so povzeti po Tome in sod. (2005), podatki o prezimovalcih pa po poročilu o IWC v Acrocephalusu. Za vsakega gnezditca so podani podatki o mestu gnezdenja in načinu prehranjevanja, ki so pomembni zaradi nekaterih dejavnikov plovbe. Vrste, ki ne gnezdi na vodni površini npr., niso občutljive na valovanje, ki ga povzročajo čolni, vrste, ki se ne prehranjujejo pod vodo npr. niso občutljive na morebitno povečevanje motnosti vode zaradi kaljenja vode, ki ga lahko povzroči ladijski vijak. Vrste, ki so lahko prisotne ob Ljubljani, a ne na območju njenega geomorfološkega korita (travniki in grmovje v zaledju) ne obravnavamo. Ocenjujemo, da bi bil vpliv rečnega prometa na njih minimalen.

Tabela 2: Vrste ptic, ki potrjeno, verjetno ali možno gnezdi na ali tik ob Ljubljani in večjih pritokih. Podani so vrstno ime, opredelitev kot Natura 2000 vrsta (N2000), gnezditveni status v rdečem seznamu Slovenije (RS: O1= zunaj nevarnosti; Ex?= domnevno izumrla vrsta; E2= močno ogrožene vrste; V= ranljive vrste); vrsta gnezdi na vodni površini (GVP), ob ali nad vodo (GOV), gnezditveno ni ozko vezana na vodo (GNV); vrsta išče hrano pod vodno površino (PV), nad vodno površino (NV), prehranjevalno ni ozko vezana na reko (PNR).

vrsta	N2000	RS	gnezdi	prehranjuje
-mali ponirek		O1	GVP	PV
-kvakač*		Ex?	GOV	PV
-mlakarica			GOV	NV
-zelenonoga tukalica			GVP	NV
-mali martinec*		E2	GOV	NV
-vodomec	X	E2	GOV	PV
-plašica#		V	GOV	NV

*-status gnezditca ni povsem zanesljiv; #-vrsta ne gnezdi vsako leto

Tabela 3: Občutljive oz. redke vrste ptic, ki potrjeno, verjetno ali možno gnezdi ob Ljubljani in večjih pritokih a tudi drugje na Barju. Podani so vrstno ime, opredelitev kot Natura 2000 vrsta (N2000), gnezditveni status v rdečem seznamu Slovenije (RS: O1= zunaj nevarnosti; V= ranljive vrste); vrsta gnezdi na vodni površini (GVP), ob ali nad vodo (GOV), gnezditveno ni ozko vezana na vodo (GNV); vrsta si išče hrano pod vodno površino (PV), nad vodno površino (NV), prehranjevalno ni ozko vezana na reko (PNR).

vrsta	N2000	RS	gnezdi	prehranjuje
-sršenar	X	V	GNV	PNR
-kanja		O1	GNV	PNR
-postovka		V1	GNV	PNR
-škrjančar		V1	GNV	PNR
-grivar		O1	GNV	PNR
-siva pastirica			GNV	PNR

Tabela 4: Vrste ptic, ki se potrjeno, verjetno ali možno pojavljajo na Ljubljani in večjih pritokih v času selitve in to v večjem številu. Podani so vrstno ime, opredelitev kot Natura 2000 vrsta (N2000); vrsta se prehranjuje pod vodno površino (PV), nad vodno površino (NV), prehranjevalno ni ozko vezan na reko (PNR).

vrsta	N2000	prehranjuje
-žvižgavka		NV
-konopnica		PV*
-krehelj		NV
-dolgorepa raca		PV*
-reglja		NV
-raca žličarica		NV
-sivka		PV
-čopasta črnica		PV
-močvirski martinec		PNR

*vrsta se sicer prehranjuje pod vodo, a je manj odvisna od dobre vidljivosti, saj hrane ne izbira

Tabela 5: Vrste ptic, ki se zadržujejo na ali tik ob Ljubljani in večjih pritokih pozimi. Podani so vrstno ime, opredelitev kot Natura 2000 vrsta (N2000); vrsta se prehranjuje pod vodno površino (PV), nad vodno površino (NV), prehranjevalno ni ozko vezan na reko (PNR).

vrsta	N2000	prehranjuje
mali ponirek		PV
čopasti ponirek		PV
kormoran		PV
mala bela čaplja		PV
velika bela čaplja		PNR#
siva čaplja		PNR#
labod grbec		PV
siva gos		PNR
moškata bleščavka		NV
mandarinka		NV
konopnica		PV*
žvižgavka		NV
krehelj		NV
mlakarica		NV
sivka		PV
zvonec		PV
mokož		NV
liska		PV*
zelenonoga tukalica		NV
kozica		PNR
pikasti martinec		PNR
sivi galeb		PNR
rumenonogi galeb		PNR

vodomec	X	PV
povodni kos		PV

velja za območje Ljubljanice, *vrsta se sicer prehranjuje pod vodo, a je manj odvisna od dobre vidljivosti pod vodo, saj hrane ne izbira

Ribe

V reki Ljubljanici živi po razpoložljivi podatkih okoli štirideset ribjih vrst in vrsta obloustke.

V Osnutku načrta za izvajanje ribiškega upravljanja v notranjsko-ljubljanskem ribiškem območju (Ivanc s sod., 2010), kamor sodi reka Ljubljanica s pritoki, je navedenih 38 ribjih vrst (ena z dvema nižjima taksonoma) in vrsta obloustke, in sicer:

- klen *Squalius cephalus* (Linnaeus, 1758)
- pisanec *Phoxinus phoxinus* (Linnaeus, 1758)
- rdečeperka *Scardinius erythrophthalmus* (L., 1758)
- linj *Tinca tinca* (Linnaeus, 1758)
- krap *Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758
- ščuka *Esox lucius* Linnaeus, 1758
- navadni ostriž *Perca fluviatilis* Linnaeus, 1758
- kapelj *Cottus gobio* Linnaeus, 1758
- menek *Lota lota* (Linnaeus, 1758)
- sulec *Hucho hucho* (Linnaeus, 1758)
- lipan *Thymallus thymallus* (Linnaeus, 1758)
- rdečeoka *Rutilus rutilus* (Linnaeus, 1758)
- platnica *Rutilus virgo* (Heckel, 1852)
- podust *Chondrostoma nasus* (Linnaeus, 1758)
- mrena *Barbus barbus* (Linnaeus, 1758)
- pohra *Barbus balcanicus* Kot., Ts., Rab & Ber. 2002
- zelenika *Alburnus alburnus* (Linnaeus, 1758)
- pisanka *Alburnoides bipunctatus* (Bloch, 1782)
- donavski potočni piškur *Eudontomyzon vladykovi* Oliva & Zanan 1959
- potočna postrv *Salmo t. m. fario* Linnaeus, 1758
- potočna zlatovčica *Salvelinus fontinalis* (Mitchill, 1814)
- ameriški somič *Ameiurus nebulosus* (Lesueur, 1819)
- keslerjev globoček *Romanogobio kesslerii* (Dybowsky, 1862)
- blistavec *Telestes souffia* (Risso, 1827)
- zvezdogled *Romanogobio uranoscopus* (Agassiz, 1828)
- globoček *Gobio obtusirostris* Valenciennes, 1842
- nežica *Cobitis elongatoides* Bacescu & Maier, 1969
- šarenka *Oncorhynchus mykiss* (Walbaum, 1792)
- babica *Barbatula barbatula* (Linnaeus, 1758)
- beli amur *Ctenopharyngodon idella* (Valencien. 1844)
- koreselj *Carassius carassius* (Linnaeus, 1758)
- srebrni koreselj *Carassius gibelio* (Bloch, 1782)
- som *Silurus glanis* Linnaeus, 1758
- jezerska postrv *Salmo t. m. lacustris* Linnaeus, 1758
- androga *Blicca bjoerkna* (Linnaeus, 1758)

- ploščič *Abramis brama* (Linnaeus, 1758)
- ogrica *Vimba vimba* (Linnaeus, 1758)
- sončni ostriž *Lepomis gibbosus* (Linnaeus, 1758)
- smuč *Sander lucioperca* (Linnaeus, 1758)
- činklja *Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758)

Vse naštete vrste lahko zasledimo tudi v reki Ljubljanici.

Po podatkih, zbranih v članku Ocena ekološkega stanja reke Ljubljanice (makrofiti, ribe) (Urbanc-Berčič O. s sod., 2008), živi v Ljubljanici od Podpeči do izliva v Savo skupaj s piškurjem 41 različnih vrst rib. Med temi je 32 domorodnih (vključno s piškurjem) in 9 tujerodnih vrst iz 13 družin: 4 vrste so iz družine postrvi (Salmonidae), 23 iz družine krapovcev (Cyprinidae), 2 iz družine pravih ostrizhev (Percidae), 3 iz družine činkelj (Cobitidae) in po 1 vrsta iz družin lipanov (Thymallidae), kapljev (Cottidae), ščuk (Esocidae), somov (Siluridae), rečnih babic (Barbatulidae), sončnih ostrizhev (Centrarchidae), ameriških somičev (Ictaluridae), trsk (Gadidae) in obloustk (Petromyzontidae). Prevladujejo ciprinidne (krapovske) vrste rib. Dve vrsti (sulec in platnica) sta endemita donavskega porečja. Žal iz članka ni razvidno, katerih devet tujerodnih ribjih vrst so imeli avtorji v mislih, verjetno pa so med njimi beli amur, somič, šarenka, srebrni koreselj, sončni ostriž, potočna zlatovčica, torej tujerodne vrste, naštete v Osnutku načrta za izvajanje ribiškega upravljanja v notranjsko-ljubljanskem ribiškem območju (Ivanc in sod., 2010).

Če primerjamo seznama iz obeh virov, ugotovimo, da v seznamu v članku Ocena ekološkega stanja reke Ljubljanice ni keslerjevega globočka, zvezdogleda in androge, v seznamu Osnutka načrta za izvajanje ribiškega upravljanja pa med avtohtonimi vrstami ni zlate nežice in pezdirka. Vrsta piškurja se v virih razlikuje, kar pa je posledica novih ugotovitev.

Seznama iz obeh virov se razlikujeta tudi po vrsti kapelj (Ivanc in sod., 2010) oziroma barjanski kapelj (Urbanc-Berčič in sod., 2008), sklepamo lahko, da sta na območju barjanske Ljubljanice in pritokov prisotni obe.

Ni dvoma, da je treba pri načrtovanju režima plovbe po Ljubljanici upoštevati vse avtohtone ribje vrste, ki so na tem območju prisotne, še zlasti pa vrste, navedene v Habitatni direktivi in Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah ter vrste, ki so v določenih obdobjih na vpliv plovbe še posebej občutljive, ker se na obravnavanem območju drstijo.

Kot najpomembnejši z vseh naštetih vidikov bi izpostavili dve vrsti, in sicer sta to platnica in sulec. Obe vrsti sta endemita donavskega porečja, kvalifikacijski vrsti Natura območja in se drstita v Ljubljanici.

Ribolovne vrste imajo s Pravilnikom o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah predpisane najmanjše dolžine in, kar je v našem primeru bolj pomembno, varstveno dobo (v času drsti), ko jih ni dovoljeno loviti. Če izpostavimo zgolj vrste (grafična priloga G1.1), ki se na obravnavanem območju (Ljubljanica in spodnji tok Ižice) ali v neposredni bližini drstijo, so njihove varstvene dobe sledeče:

sulec	15. 2. – 30. 9.
lipan	1.12. – 15. 5.
platnica	1. 3. – 31. 5.
podust	1. 3. – 31. 5.

linj	1. 5. – 30. 6.
krap	–
ščuka	1. 2. – 30. 4.
klen	1. 5. – 30. 6.
mrena	1. 5. – 30. 6.

Opozoriti moramo, da obsega pri sulcu varstvena doba bistveno daljše obdobje, kot traja čas drsti, ki se zaključi najkasneje do 31. 5.

Med naštetimi v seznamu so tudi zavarovane vrste, ki niso predmet ribolova, to so blistavec, keslerjev globoček, nežica in donavski potočni piškur, medtem ko je za štirinajst vrst (Ivanc in sod., 2010) varovan njihov habitat.

Varstveni cilji za ohranjanje specifičnih lastnosti habitata zavarovane vrste in naravnih procesov ali ustrezne rabe po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah so:

- ohranjanje v ugodnem stanju tistih habitatnih tipov, ki so bistveni za ohranjanje zavarovane vrste v ugodnem stanju, v skladu z varstvenimi cilji iz predpisa, ki ureja habitatne tipe,
- ohranjanje raznolikosti habitata zavarovane vrste, zlasti pa ohranjanje tistih mest v habitatu, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze zavarovane vrste (npr. mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje),
- ohranjanje ustreznih ekoloških značilnosti habitata zavarovane vrste, zlasti z ohranjanjem struktur, ki jih zavarovana vrsta v habitatnem tipu potrebuje za preživetje in uspešno razmnoževanje,
- ohranjanje naravne sestave biocenoze, brez tujerodnih vrst ali podvrst in biotehnoško spremenjenih organizmov,
- ohranjanje neonesnaženega zraka, vode in tal, v primeru onesnaževanja pa izboljševanja stanja,
- ohranjanje celovitosti habitata oziroma povezovanja fragmentiranih delov habitata nazaj v celoto,
- odpravljanje motenj, ki neugodno vplivajo na zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti zavarovane vrste živali (primeroma hrup, množična ali pogostna prisotnosti ljudi, svetlobno onesnaževanje), zlasti na delu habitata na motenje občutljive vrste.

Ljubljana na obravnavanem odseku sodi predvsem v Vrhniški in Barjanski ribiški okoliš, na območju Ljubljane pa tudi v Vevški ribiški okoliš.

Vrste rib, ki so kvalifikacijske vrste za območje Natura 2000, so obravnavane v poglavju o Naturi.

Metulji

Na Ljubljanskem barju je bilo popisanih 48 vrst kačjih pastirjev in 89 vrst dnevnih metuljev (Rhopalocera). Na rdeči seznam dnevnih metuljev so uvrščene naslednje vrste: *Artogeia mannii* (V), barjanski okarček *Coenonympha oedippus* (E), *Apatura ilia* (V), travniški postavnež *Euphydryas aurinia* (V), *Mellicta britomartis* (V), *Mellicta aurelia* (V), *Melitaea diamina* (V), *Clossiana selene* (V), barjanski cekinček *Lycaena dispar* (V), *Lycaena hippothoe* (V), *Maculinea alcon* (E), strašničin mravljiščar *Maculinea teleius* (V), *Plebejus argyrognomon* (V), močvirski debeloglavec *Carcharodus flocciferus* (E), *Pyrgus armoricanus* (V) (Gabrovšek in sod., 2007).

Mehkužci

V glavnem toku Ljubljanice in v pritokih živijo školjke brezzobke in škržki, v izvirih in ob robu Ljubljanskega barja pa izvirske vrste polžev. Izpostavimo naj le drobnega svitka (*Anisus vorticulus*), navadnega škržka (*Unio crassus*), ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*) itd. V času izvedbe raziskav monitoringa potočnega škržka v Ljubljani niso potrdili njegovega nahajališča (Slapnik, 2009).

5.1.2. Natura 2000 območja

Obravnavano območje leži na SCI Ljubljansko barje in SPA Ljubljansko barje.

SCI Ljubljansko barje

Kompleks mokrotnih travnišč južno od Ljubljane je eno najjužnejših visokih barij v Evropi, v Sloveniji pa edini primer nižinskega visokega barja. Prekriva ga kulturna krajina z največjo sklenjeno površino močvirnih travnikov v Sloveniji. Meri 180 km² in leži na nadmorski višini 300 m. Vode na Barje pritečejo kot kraški izviri na robu pokrajine, najbolj ga zaznamuje Ljubljanica, ki ima na svojem 26 km dolgem toku od Vrhnike do Ljubljane le 4 m padca. Ljubljansko barje leži na stičišču predalpskega in dinarskega sveta. Pokriva ga preplet različnih habitatnih tipov, kar je podlaga za visoko biotsko pestrost. Prevladujejo močvirni travniki, ki so obdani z jelševimi, topolovimi in vrbovimi omejkami, med njimi najdemo grmišča, trstičja, brezove in jelševе gozdove ter manjše stoječe vode, celotno območje pa je prepredeno z mrežo vodnih kanalov. Preko Barja potekajo selitvene poti ptic. Na območju gnezdi najmanj 62 redkih ali ogroženih ptičjih vrst. To je najpomembnejše gnezdišče za kosca in edino za velikega škurha v Sloveniji. Barje je prebivališče najmanj 7 vrst dvoživk, 6 vrst metuljev, 12 vrst kačjih pastirjev in 12 vrst rastlin s slovenskega Rdečega seznama ogroženih vrst. Na ekstenzivnih travnikih uspevajo močvirske logarice, več vrst orhidej in močvirski mečki. Poleg pretežno bukovih gozdov, s katerimi so bogato porasli griči osamelci, najdemo na Ljubljanskem barju tudi visokobarjanske gozdove s kisloljubnimi drevesnimi vrstami - rdečim borom in brezo (Naravovarstveni atlas, 2012).

SPA Ljubljansko barje

Ljubljansko barje predstavlja manj kot 1% površine celotne Slovenije. Zaradi izjemnosti območja pa ima prenekatera ptičja vrsta na njem tudi več kot 20% celotne slovenske populacije. Na prvem mestu po tovrstnem pomenu je veliki škurh, katerih 10 parov na Barju verjetno predstavlja celotno slovensko gnezditveno populacijo. S pomembnim deležem v slovenskem merilu (>10%) so zastopane nekatere značilne travniške vrste: kosci (265-333), prepelica (341-435 parov), priba (355-465 parov), repaljščica (1858-2245 parov), poljski škrjanec (1485-1782 parov), močvirska trstnica (2221-2882 parov). Za vse je značilno, da gnezdi na travnikih. Barje pa je pomembno tudi za nekatere ptice, ki živijo v gozdovih in grmiščih – predvsem takšnih, ki uspevajo na poplavnih območjih. Ocenjeno je, da na tem območju gnezdi okoli polovica slovenske populacije sloke. Omeniti velja tudi relativno veliko populacijo rečnega cvrčalca in grahaste penice, ki imata tu po oceni prav tako več kot 10% celotne slovenske populacije. Številne so še vrste, ki so tako ali drugače ogrožene na evropskem nivoju, njihova številčnost pa na Barju ni tako velika, da bi jo lahko izražali v desetinah odstotkov celotne slovenske populacije: mala bobnarica, črna štoklja, bela štoklja, sršenar, postovka, pegasta sova, vodomec, vijeglavka itd. Skupno je bilo v obdobju od 1976 do 2002 na Barju opaženih 258 vrst, od tega 116 gnezdilcev (Tome in sod., 2005). Podatki o velikosti populacij se v tem viru nekoliko razlikujejo od podatkov v SDF obrazcu (v nadaljevanju).

Večino ptic gnezdil na SPA Ljubljansko barje lahko razvrstimo v štiri ekološke skupine, ki pa so vse močno odvisne od hidroloških razmer.

- Travniške vrste - živijo v odprtem travniškem svetu, predvsem na nekoliko vlažnih do močvirnih travnikih.
- Grmovne vrste - živijo v polodprti pokrajini z različno gostimi grmišči, živimi mejami ("mejice") in posameznimi drevesi.
- Gozdne vrste - predvsem so pomembne ptice vlažnega/poplavnega listopadnega gozda z bogato vertikalno in horizontalno členjenostjo.
- Vodne in močvirske vrste - omejene le na odvodnike.

Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi so naštet v spodnji tabeli. Grafični prikaz Natura 2000 območij je v prilogi G2.1.1.

Tabela 6: Kvalifikacijske vrste na SCI in SPA Ljubljansko barje (Naravovarstveni atlas, 2012)

Koda:	SI3000271
Območje:	Ljubljansko barje
Skupina:	SCI
Površina [ha]:	12666,09
Rastlinske in živalske vrste:	pezdirk (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *) močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>) pohra (<i>Barbus meridionalis</i>) močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>) strašnični mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>) travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>) nežica (<i>Cobitis taenia</i>) kapelj (<i>Cottus gobio</i>) potočni piškurji (<i>Eudontomyzon</i> spp.) hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) blistavec (<i>Leuciscus souffia</i>) mali podkovernjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) platnica (<i>Rutilus pigus</i>) barjanski okarček (<i>Coenonympha oedippus</i>) drobni svitek (<i>Anisus vorticulus</i>) navadni škržek (<i>Unio crassus</i>) ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>) koščični škratec (<i>Coenagrion ornatum</i>) veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>) Loeselova grezovka (<i>Liparis loeselii</i>) vidra (<i>Lutra lutra</i>) sulec (<i>Hucho hucho</i>)
Koda:	SI5000014
Območje:	Ljubljansko barje
Skupina:	SPA
Površina [ha]:	11409,35
Vrste ptic:	bičja trstnica (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>) čapljica (<i>Ixobrychus minutus</i>) črna štoklja (<i>Ciconia nigra</i>) kobiličar (<i>Locustella naevia</i>) kosec (<i>Crex crex</i>)

	pepelasti lunj (<i>Circus cyaneus</i>) pisana penica (<i>Sylvia nisoria</i>) prepelica (<i>Coturnix coturnix</i>) priba (<i>Vanellus vanellus</i>) rakar (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>) rdečenoga postovka (<i>Falco vespertinus</i>) rečni cvrčalec (<i>Locustella fluviatilis</i>) repaljščica (<i>Saxicola rubetra</i>) rjava penica (<i>Sylvia communis</i>) rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>) rumena pastirica (<i>Motacilla flava</i>) slavec (<i>Luscinia megarhynchos</i>) sloka (<i>Scolopax rusticola</i>) sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) veliki skovik (<i>Otus scops</i>) veliki škurh (<i>Numenius arquata</i>) vodomec (<i>Alcedo atthis</i>)
--	---

V nadaljevanju so navedeni podatki o stanju kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na SPA in SCI Ljubljansko barje.

SPA Ljubljansko barje

Podatki o stanju kvalifikacijskih vrst (podatki so povzeti po SDF obrazcih in po podatkih osnutka Poročila po 12. členu Direktive 79/409/EGS o ohranjanju prosto živečih ptic o izvajanju te direktive v obdobju 2005-2007 (marec 2009):

Tabela 7: Oznaka populacije ter ocena kvalitete območja za kvalifikacijske vrste na Natura območju SPA Ljubljansko barje (SDF, ARSO)

EU Koda	Vrsta	Podatek o populaciji	Gostota in velikost populacije	Stopnja ohranjenosti	Stopnja izolacije	Splošna ocena	Končna ocena stanja ohranjenosti
A022	čapljica (<i>Ixobrychus minutus</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 4-5	B	B	C	C	neugodno
A030	črna štorljka (<i>Ciconia nigra</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 1	C	C	C	C	vprašljivo
A072	sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 8	C	C	C	C	ugodno: sršenar ima že ves čas majhno populacijo - barje ni najbolj ugoden habitat za njegovo hrano (NIB 2008)
A082	pepelasti lunj (<i>Circus cyaneus</i>)	prezimujočih 30-50	A	B	C	A	vprašljivo
A097	rdečenoga postovka (<i>Falco vespertinus</i>)	selečih 200	-	-	-	-	vprašljivo
A113	prepelica (<i>Coturnix coturnix</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 400-800	-	-	-	-	vprašljivo
A122	kosec	razmnožujočih/gnezdečih	A	B	C	A	neugodno -

	(<i>Crex crex</i>)	149-230					populacija po l. 2000 je precej pod nivojem tiste iz 90-ih let 20. stol. (230-240 pojočih samcev)
A142	priba (<i>Vanellus vanellus</i>)	razmnožujočih/gnezdečih R	-	-	-	-	neugodno
A155	sloka (<i>Scolopax rusticola</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 90-130	-	-	-	-	vprašljivo
A160	veliki škurh (<i>Numenius arquata</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 5-8	-	-	-	-	neugodno - majhno število parov, nevarnost izumrtja zaradi stohastičnih dogodkov (npr. genskega drifta), inbridginga
A214	veliki skovik (<i>Otus scops</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 60	-	-	-	-	neugodno
A229	vodomec (<i>Alcedo atthis</i>)	stalno prisotnih 5-15	C	C	C	C	vprašljivo
A260	rumena pastirica (<i>Motacilla flava</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 30-50	-	-	-	-	vprašljivo
A271	slavec (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 260-330	-	-	-	-	vprašljivo
A275	repaljščica (<i>Saxicola rubetra</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 2000-3000	-	-	-	-	neugodno
A290	kobiličar (<i>Locustella naevia</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 50-80	-	-	-	-	vprašljivo
A291	rečni cvrčalec (<i>Locustella fluviatilis</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 200-300	-	-	-	-	vprašljivo
A295	bičja trstnica (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 60-80	-	-	-	-	vprašljivo
A298	rakar (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 30-35	-	-	-	-	neugodno
A307	pisana penica (<i>Sylvia nisoria</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 110-160	A	B	C	B	vprašljivo
A309	rjava penica (<i>Sylvia communis</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 1200-1700	-	-	-	-	vprašljivo
A338	rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>)	razmnožujočih/gnezdečih 500-700	B	B	C	B	vprašljivo

Legenda:

* prednostna vrsta

EU koda: koda vrste v Prilogi II Direktive o habitatih (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

Podatek o populaciji: P – prisoten, C – pogost, R – redek, V – zelo redek

Gostota in velikost populacije: A: 100%>=p>15%, B: 15%>=p>2%, C: 2%>=p>0%, D: neznačilno pojavljanje

Stopnja ohranjenosti: A: odlična stopnja ohranjenosti, B: dobra stopnja ohranjenosti, C: povprečna ali zmanjšana stopnja

Stopnja izolacije: A: populacija je (skoraj) izolirana, B: populacija ni izolirana, ampak je na robu meje razširjenosti, C: populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti

Splošna ocena: A: odlična vrednost, B: dobra vrednost, C: značilna vrednost

Končna ocena stanja ohranjenosti (po 12. členu Direktive o ohranjanju prosto živečih ptic): FV: ugodno, U1: nezadostno, U1+: nezadostno vendar se izboljšuje, U1-: nezadostno in se še slabša, U2: slabo, U2+: slabo vendar se izboljšuje, U2-: slabo in se še slabša

SCI Ljubljansko barje

Podatki o stanju kvalifikacijskih vrst (podatki so povzeti po SDF obrazcih in po poročilu izdelanem v skladu s 17. členom Direktive o habitatih (Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst):

Tabela 8: Oznaka populacije ter ocena kvalitete območja za kvalifikacijske vrste na Natura območju SCI Ljubljansko barje (SDF, ARSO)

EU Koda	Vrsta	Podatek o populaciji	Gostota in velikost populacije	Stopnja ohranjenosti	Stopnja izolacije	Splošna ocena	Končna ocena stanja ohranjenosti
1014	ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>)	P	B	C	C	B	U1
1032	navadni škržek (<i>Unio crassus</i>)	P	C	C	A	C	U1-
1059	strašnični mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>)	R	C	B	C	C	U2
1060	močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>)	R	C	B	C	C	U1
1065	travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>)	R	C	C	C	C	U1
1071	barjanski okarček (<i>Coenonympha oedippus</i>)	R	C	B	B	C	U1
1098	piškur (<i>Eudontomyzon</i> sp.)	P	C	C	C	B	U1
1105	sulec (<i>Hucho hucho</i>)	P	B	B	C	B	U1-
1114	platnica (<i>Rutilus pigus</i>)	P	C	B	C	A	U1
1131	blistavec (<i>Leuciscus souffia</i>)	P	C	B	C	A	U1
1134	pezdirk (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	P	C	A	A	A	U1
1138	mrenič, pohra (<i>Barbus meridionalis</i>)	P	C	B	C	A	U1
1149	nežica (<i>Cobitis taenia</i>)	P	C	B	A	A	U1
1163	kapelj (<i>Cottus gobio</i>)	P	C	B	B	B	U1
1167	veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	R	B	B	C	A	U1-
1186*	človeška ribica, močeril (<i>Proteus anguinus</i>)	V	C	B	A	C	U1
1193	hribski urh	C	B	B	C	A	U1

	(<i>Bombina variegata</i>)						
1220	močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>)	R	B	B	C	B	U2
1303	mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	stalno prisotnih <120 razmnožuj oči <120	C	B	C	C	FV
1355	vidra (<i>Lutra lutra</i>)	C	C	B	C	B	U1
1903	Loeselova grezovka (<i>Liparis loeselii</i>)	V	C	B	A	B	U1
4045	koščični škratec (<i>Coenagrion ornatum</i>)	C	A	B	B	A	U1
4046	veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	R	C	B	B	B	FV
4056	drobni svitek (<i>Anisus vorticulus</i>)	P	C	C	C	C	XX

Legenda:

* prednostna vrsta

EU koda: koda vrste v Prilogi II Direktive o habitatih (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

Podatek o populaciji: P – prisoten, C – pogost, R – redek, V – zelo redek

Gostota in velikost populacije: A: 100%>=p>15%, B: 15%>=p>2%, C: 2%>=p>0%, D: neznačilno pojavljanje

Stopnja ohranjenosti: A: odlična stopnja ohranjenosti, B: dobra stopnja ohranjenosti, C: povprečna ali zmanjšana stopnja

Stopnja izolacije: A: populacija je (skoraj) izolirana, B: populacija ni izolirana, ampak je na robu meje razširjenosti, C: populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti

Splošna ocena: A: odlična vrednost, B: dobra vrednost, C: značilna vrednost

Končna ocena stanja ohranjenosti (po poročilu v skladu s 17. členom Direktive o habitatih): FV: ugodno, U1: nezadostno, U1+: nezadostno vendar se izboljšuje, U1-: nezadostno in se še slabša, U2: slabo, U2+: slabo vendar se izboljšuje, U2-: slabo in se še slabša, XX: ni podatka

Tabela 9: Oznaka populacije ter ocena kvalitete območja za kvalifikacijske habitatne tipe na Natura 2000 območju SCI Ljubljansko barje (SDF, ARSO)

EU Koda	Physis	Habitatni tip	Stopnja reprezentativnosti	Relativna površina	Stopnja ohranjenosti	Splošna ocena	Končna ocena stanja ohranjenosti
3260	24.4	Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez <i>Ranunculon fluitantis</i> in <i>Callitricho-Batrachion</i>	B	B	B	B	U1
6410	37.31	Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)	B	A	B	B	U2
6430	37.7 in 37.8 po opisu še 37.1	Nižinske in montanske do alpske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem	B	B	C	C	U1
6510	38.2	Nižinski ekstenzivno	B	C	B	B	U2

		gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)					
7230	54.2	Bazična nizka barja	B	C	C	C	U2
91K0	41.1C	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))	B	C	C	C	FV
91L0	41.2A	Ilirski hrastovo- belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	B	C	C	C	FV

Legenda:

* prednostni habitatni tip

EU koda: koda vrste v Prilogi II Direktive o habitatih (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

Physis: koda po: Habitatni tipi Slovenije HTS 2004 – tipologija. Ljubljana, ARSO

Stopnja reprezentativnosti: A: odlična, B: dobra, C:

Relativna površina: A: 100%>=p>15%, B: 15%>=p>2%, C: 2%>=p>0%, D: neznačilno pojavljanje

Stopnja ohranjenosti: A: odlična stopnja ohranjenosti, B: dobra stopnja ohranjenosti, C: povprečna ali zmanjšana stopnja

Splošna ocena: A: odlična vrednost, B: dobra vrednost, C: značilna vrednost

Končna ocena stanja ohranjenosti (po poročilu v skladu s 17. členom Direktive o habitatih): FV: ugodno, U1: nezadostno, U1+: nezadostno vendar se izboljšuje, U1-: nezadostno in se še slabša, U2: slabo, U2+: slabo vendar se izboljšuje, U2-: slabo in se še slabša, XX: ni podatka

5.1.3. Zavarovana območja

Na območju do 10 m od območja Ljubljanice s predvidenimi ureditvami je 10 zavarovanih območij. Navedena so v tabeli spodaj. Grafični prikaz zavarovanih območij je v prilogi G2.1.1.

Tabela 10: Zavarovana območja na območju do 10 m od Ljubljanice s predvidenimi ureditvami (ARSO, 2012)

ID	Ime	Predpis	Status	Objava	Pomen
497	Ljubljana - drevored kostanjev ob Krakovskem nasipu	Odlok o razglasitvi Krakove in Eipprove ulice za kulturni in zgodovinski spomenik	spomenik oblikovane narave	(Uradni list SRS, št. 42/86)	lokalni
499	Ljubljana - Plečnikova ured.nabrežij Gradaščice in Ljubljanice	Odlok o razglasitvi Krakove in Eipprove ulice za kulturni in zgodovinski spomenik	spomenik oblikovane narave	(Uradni list SRS, št. 42/86)	lokalni
963	Površine z dendrološko pomembnimi drevesi v parku v Verdu	Odlok o razglasitvi dreves za dendrološke naravne spomenike	naravni spomenik	(Uradni list RS, št. 20/95)	lokalni
1713	Obrečni prostor Ljubljanice, Grubarjevega prekopa in Špice	Odlok o razglasitvi nekdanjega Šempetrskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost	spomenik oblikovane narave	(Uradni list RS, št. 18/90, 27/91)	lokalni
1747	Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju	Odlok o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra - Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost	spomenik oblikovane narave	(Uradni list SRS, št. 5/86; Uradni list RS, št. 105/01)	lokalni
4033	Pot spominov in	Odlok o določitvi Poti	spomenik	(Uradni list	lokalni

	tovarištva	spominov in tovarištva za spomenik skupnega pomena za mesto Ljubljana	oblikovane narave	SRS, št. 3/88)	
4063	Ljubljana	Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje	naravni spomenik	(Uradni list RS, št. 112/08)	državni
4064	Bistra - Zupanov izvir	Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje	naravni spomenik	(Uradni list RS, št. 112/08)	državni
4067	Krajinski park Ljubljansko barje	Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje	krajinski park	(Uradni list RS, št. 112/08)	državni
4069	Retovje	Uredba o krajinskem parku Ljubljansko barje	naravni spomenik	(Uradni list RS, št. 112/08)	državni

5.1.4. Naravne vrednote in ekološko pomembna območja

Na območju do 10 m od območja Ljubljane s predvidenimi ureditvami je več naravnih vrednot in dve ekološko pomembni območji (EPO). Njihove lastnosti so navedene v tabelah spodaj. Grafični prikaz je v prilogi G2.1.1.

Tabela 11: Območja naravnih vrednot na območju do 10 m od Ljubljane s predvidenimi ureditvami (ARSO, 2012)

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Pomen	Površina (ha)
167	Ljubljana	Reka Ljubljana dolvodno od Vrhnike	hidr, geomorf	državni	348,0675
734	Retovje	Skupina kraških izvirov Velike Ljubljane pri Verdu	hidr, geomorf, zool, (geomorfp)	državni	7,311472
4142	Ljubljana - paleostruga	Paleostruga Ljubljane zahodno od Podpeči	geomorf, geol	državni	40,10585
7594	Verd - drevesa v parku	Drevesa v parku na Verdu	onv, (drev)	lokalni	0,377251
7631	Malo Okence	Kraški izvir Velike Ljubljane v skupini Retovje pri Verdu	geomorf, hidr	državni	0,41444
7727	Veliko Okence	Kraški izvir Velike Ljubljane v skupini Retovje pri Verdu	geomorf, hidr	državni	0,436228
7728	Pod skalo	Kraški izvir Ljubljane v skupini Retovje pri Verdu	geomorf, hidr	državni	0,309944
7782	Ljubljana - drevored divjih kostanjev na Krakovskem nasipu	Enovrstni drevored divjih kostanjev ob Krakovskem nasipu v Ljubljani	onv	lokalni	0,074083
7783	Ljubljana - drevored ob Gradaščici	Drevored ob Gradaščici (Plečnikova ureditev nabrežij Ljubljane) ob Eiprovi in	onv	lokalni	0,464407

		Gradaški ulici v Ljubljani			
7790	Ljubljana - drevoredi ob Adamič - Lundrovem nabrežju	Drevoredi ob Adamič - Lundrovem nabrežju v Ljubljani	onv	lokalni	0,059838
7821	Bistra	Desni pritok Ljubljanice na Ljubljanskem barju	hidr, zool	državni	10,05218
8075	Iščica	Desni pritok Ljubljanice na Ljubljanskem barju	hidr, ekos	državni	32,65816
8706	Pot spominov in tovarištva	Pot spominov in tovarištva v Ljubljani	onv	lokalni	60,46126

Tabela 12: Naravne vrednote - točke na območju do 10 m od Ljubljanice s predvidenimi ureditvami (ARSO, 2012)

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Pomen
7785	Ljubljana - vrbov drevored v Trnovskem pristanu	Vrbov drevored (Plečnikova ureditev nabrežij Ljubljanice) v Trnovskem pristanu v Ljubljani	onv	lokalni

Na območju so tudi **pričakovane naravne vrednote karbonati**.

Tabela 13: EPO na območju do 10 m od Ljubljanice s predvidenimi ureditvami (ARSO, 2012)

Evid. št.	Ime	Površina (ha)
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	347784,1478
31400	Ljubljansko barje	14441,77181

5.2. HIDROLOGIJA LJUBLJANICE

Ljubljanica, kot tipična kraška reka ponikalnica, zbira vode s Cerknškega kraka, ki sega od izvira Truhovica na Hrvaškem, in s pivškega izpod Knežaka. Velikost porečja Ljubljanice je po vseh, do sedaj opravljenih raziskavah 1889,5 km², kar pomeni slabo desetino površja Slovenije. Močno zakrasevanje je prestavilo določene odseke nekdanjih površinskih tokov v podzemlje in s tem zmanjšalo gostoto vodnega omrežja Ljubljanice na 0,98 km/km². Še bolj prihaja to do izraza pri porečju Pivke, kjer je gostota le 0,55 km/km². Obratno ima njen pritok Nanoščica, katerega porečje prekrivajo vododržne kamnine, gostoto 1,52 km/km². Enako velja za Cerknšičico, pri kateri doseže gostota celo 2,27 km/km² (HMZ RS, 1998).

Ljubljanica meri v dolžino od izvirov na Vrhniki do izliva v Savo približno 40 km, do vodomerne postaje (VP) Moste, ki je ključni vodomerski profil na Ljubljanici, pa 28,6 km.

Ljubljanica je glavni vodotok Ljubljanskega barja, v katerega se stekajo vode tako s kraškega (60 %) kot nekraškega površja (40 %). Ob času brez poplav zavzema Ljubljanica s pritoki približno 3 % površine barja, redne poplave zajamejo osrednje dele barjanske ravnice, kjer voda prekrije okoli 13 % celotne površine, ob izrednih poplavah je pod vodo 50 % celotne površine barja.

Ljubljanica se na Špici razdeli na mestno Ljubljanico in umetni Gruberjev prekop kot njen desni del. Oba kraka se v Mostah (Štepanjsko naselje) združita in tako ustvarjata del Ljubljane (Center, Moste) kot otok. Za prehodnost obeh krakov Ljubljanice skrbi vrsta mostov in to 14 na mestni

Ljubljanici ter 9 na Gruberjevem prekopu. Za zagotovitev stalne kote Ljubljanice in s tem stabilnosti Barja, imata oba kraka postavljeno zapornico. Mestna Ljubljanica ima zapornico pri Cukrarni na Ambroževem trgu, Gruberjev prekop pa v začetku Roške ceste.

Leta 1995 je bil sprejet sklep, da se z zapornicami redno vzdržuje kota gladine reke na nadmorski višini 285,6 m.n.m.

Hidrološko hidravlične karakteristike Ljubljanice

Podatki o vodostaju in pretokih

Za VP Moste so bile opravljene hidrološke analize pretokov in sicer za obdobje 30 let (1961–1990). Omenjeno obdobje se je na podlagi že opravljenih statističnih hidroloških obdelav slovenskih vodotokov izkazalo kot najbolj primerno. Izbrano obdobje zajema eno mokro in eno suho dobo in hidrološka obdelava takih podatkov daje najbolj realne rezultate in ustreza zahtevam statističnih obdelav.

Karakteristični pretoki predstavljajo minimalni, srednji in maksimalni pretok v posameznih mesecih, oziroma letih. Pri minimalnih (mesečnih in letnih) pretokih velja omeniti, da je podatek za najnižji pretok enkrat in je posledica manipulacije zapornic na mestni Ljubljanici in Gruberjevem prekopu. Minimalne pretoke Ljubljanice za prerez VP Moste je zato treba razumeti kot dnevna (lahko tudi večdnevna) povprečja. Tako lahko računamo z dejanskimi minimalnimi pretoki za ta prerez med 4,5 in 5 m³/s. Iz podatkov za srednje mesečne in letne pretoke znaša srednji letni pretok Ljubljanice v profilu VP Moste za omenjeno obdobje $Q_{sr}=57.4$ m³/s. Iz maksimalnih mesečnih in letnih pretokov za omenjeno obdobje 30 let pa izhaja maksimalni letni pretok 280,5 m³/s.

Visoke vode predstavljajo eno najpogostejših elementarnih nesreč. Ljubljanica in Ljubljansko Barje nista nobeni izjemi. Kljub temu, da so podatki o visokih vodah običajno hidrološko najbolj iskani, so največkrat najmanj preverjeni in zanesljivi. Spet velja, da Ljubljanica pri tem ni nobena izjema. Tako velja, da zabeleženi visoki pretoki v profilu VP Moste nosijo v sebi že vse deformacije zaradi poplav na Barju (Battelino 2005).

Premostitve

Na odseku nad avtocestnim mostom v Črni vasi so sledeče premostitve Ljubljanice:

Nad izlivom desnega pritoka Iške je v km ca 22+750 premostitev, po kateri preči Ljubljanico cev za vodooskrbo Ljubljane. Spodnji rob konstrukcije je bil ob ogledu 21. 4. 2006 ca 3,20 m nad vodno gladino. Cestni most v Podpeči, km 27+946. Spodnji rob mostu je na koti 289,83 m.n.m. Spodnji rob konstrukcije je bil ob ogledu 21. 4. 2006 ca 3,60 m nad vodno gladino. Železniški most v Preserju, km 29+565. Spodnji rob mostu je na koti 292,12 m.n.m. V km 37+880 je lesen most za pešce. Kota zgornjega roba brvi je 293,20 m.n.m. Cestni most na priključku na AC v Vrhnikih je v km 38+400. Zgornji rob konstrukcije je na koti 294,00 m.n.m.

Gladina Ljubljanice

Pri nizkih vodostajih se gladina Ljubljanice na celotnem obravnavanem odseku uravnava z zapornico na Grubarjevem kanalu in zapornico pri Ambroževem trgu na Ljubljanici. Predpisano je, da se gladina Ljubljanice nad zapornicama vzdržuje na koti 285,60 m.n.m. Dvig gladine Ljubljanice od Ljubljane do Vrhnik je pri manjših pretokih zelo majhen. Tako znaša pri pretoku 20 m³/s ca 0,40 m. Pri pretoku 100 m³/s je dvig gladine na celotnem odseku do Vrhnik ca 2,0 m. Kota v Podpeči je ca 287,00 m.n.m.

Ob tem je treba poudariti, da bi bila z vidika plovbe in, po mnenju mnogih tudi lepšega videza mestne Ljubljane, primernejša nekoliko višja kota zaježitve. V kolikor bo prišlo do obnove zapornic na Ambroževem trgu (Satler in sod., 2002), s čimer bi bil izpolnjen tehnični pogoj za vzdrževanje višje zaježitvene kote, je to vsekakor treba upoštevati. Omenjeni projekt omogoča dvig kote gladine na 286,20 m pri pretoku 4 m³/s oz. 286,30 m pri pretoku 7 m³/s, določen dvig kote zaježitve pa je po mnenju strokovnjakov možno doseči tudi brez tehničnih izboljšav (Dušan Ciuha, osebni podatek).

Predstavniki Občine Vrhnika so podali predlog dopolnitve ukrepov v zvezi boljšo kontrolo vodostaja po celotnem toku Ljubljane od Vrhnike do Ljubljane, po njihovem mnenju potrebnih tudi za varno plovbo po Ljubljani, in sicer:

- Ureditev računalniškega sistema javljanja višine vodostaja na vseh obstoječih vodomernih postajah, ki bi se zbirali na enem mestu in bi bili javno dostopni. Vzpostavitev predlaganega sistema bi lahko bistveno izboljšala režim varovanja višine vodostaja na zapornicah saj bi bila možna računalniška obdelava podatkov preko celega dneva z analizo stanja in napovedjo dogajanja ter temu prilagojenega odzivanja na zapornicah tudi, če le te ne bi bile posodobljene.

Širina Ljubljane

Širina Ljubljane v globini ca 2,0 m je pri pretokih do 20 m³/s sledeča (Batelino, 2006):

Od Črne vasi do vtoka Iške je ca 24 do 30 m.

Od vtoka Iške do Podpeči je ca 18 do 24 m.

Od Podpeči do vtoka Borovniščice je širina ca 15 do 24 m.

Od vtoka Borovniščice do Vrhnike je širina ca 10 do 18 m.

Ljubljansko barje je eno od naravovarstveno najpomembnejših območij v Sloveniji in je edinstven preplet naravnih vrednot in znamenitosti, visoke biotske in krajinske pestrosti ter raznolike dediščine človekove dejavnosti. Barje je tudi pomembno vodovarstveno območje za pitno vodo. Ohranjena narava, pestra krajina in izjemna biotska raznolikost pa privlačijo vedno več obiskovalcev in so osnova za razvoj trajnostno naravnanih turističnih dejavnosti.

Pravo nasprotje naravnemu in krajinsko pestremu območju Ljubljanskega barja je **mesto Ljubljana**, politično, znanstveno in kulturno središče države ter z nekaj več kot 280.000 prebivalci največje mesto v Sloveniji in njen najpomembnejši gospodarski center (O Ljubljani, 2009). Za pas ob Ljubljani na območju prestolnice je značilna strnjena poselitev, najprej enodružinskih hiš ter bližje centru večstanovanjskih objektov, ki jih obdajajo javni prostori, promenade, kulturne ustanove ter pestro družabno dogajanje. Ljubljano vsako leto obiše veliko turistov, leta 2010 jo je obiskalo kar 392.159 gostov (O Ljubljani, 2009).

POPLAVNA VARNOST

Jugozahodni del Ljubljane in celotno Ljubljansko barje spada med poplavno ogrožena območja. Pri ukrepih in posegih v prostor, ki so predmet obdelave projekta strokovnih podlag za plovnost Ljubljane je treba upoštevati že izdelane študije in akte, ki urejajo to področje.

Za poplavno varnost obravnavanega območja so izdelane ali so v izdelavi naslednje ključne študije in dokumenti:

- Državni prostorski načrt za zagotavljanje poplavne varnosti jugozahodnega dela Ljubljane (v izdelavi)

- poplavna študija za območje Občine Vrhnika
- poplavna študija za območje občine Brezovica (v izdelavi)
- Študija poplavne ogroženosti Ljubljanskega barja (v izdelavi)
- Pregled ukrepov za povečanje poplavne varnosti v mestni občini Ljubljana
- Karte razredov poplavne in erozijske nevarnosti na območjih ob potokih Iška, Iščica in Draščica v občini Ig
- Hidrološka izhodišča za pripravo kart poplavne nevarnosti za območja Rudnika, Ižanske ceste in Črne vasi
- karte poplavne in erozijske nevarnosti za območja Rudnika, Ižanske ceste in Črne vasi
- karte poplavne nevarnosti ter karte razredov poplavne nevarnosti za območje Ljubljanice od Fužin do izliva v Savo
- Hidrološko-hidravlična analiza ter poplavne karte za Glinščico (Od zahodne obvoznice do Mestne Gradaščice)
- karte poplavne nevarnosti za območje DPN za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane; Mali graben od Bokalc do izliva
- karte poplavne nevarnosti za območje DPN za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane

Južni del Ljubljane poplavno ogroža več pojavov (Fazarinc, 2010):

- visoke vode Glinščice in pritokov (del med Podutikom in Rožno dolino)
- Gradaščica s Horjulko (celotni Vič do Ljubljanice)
- poplave na Ljubljanskem barju (južno obrobje in južni del Rudnika)
- pritoki z Golovca in notranje vode (osrednji in severni del Rudnika)

Ljubljansko barje deluje kot največji naravni zadrževalnik na slovenskem ozemlju in je ključnega pomena za vodni režim Ljubljanice in Save. Poplave na Ljubljanskem barju so pogost pojav in so predvsem posledica razlike med dotoki na barje in odtoki z barja. Odtok z Ljubljanskega barja je odvisen od pretočnosti Ljubljanice na območju mesta, oziroma od poteka dna Mestne Ljubljanice in Gruberjevega prekopa. Ob normalnih hidroloških razmerah je režim vode na barju umetno vzdrževan z zapornicama na Ambroževem trgu in Gruberjevem prekopu.

Za Ljubljansko barje sta značilni vsaj dve osnovni vrsti poplav, in sicer (Pregled ukrepov..., 2011):

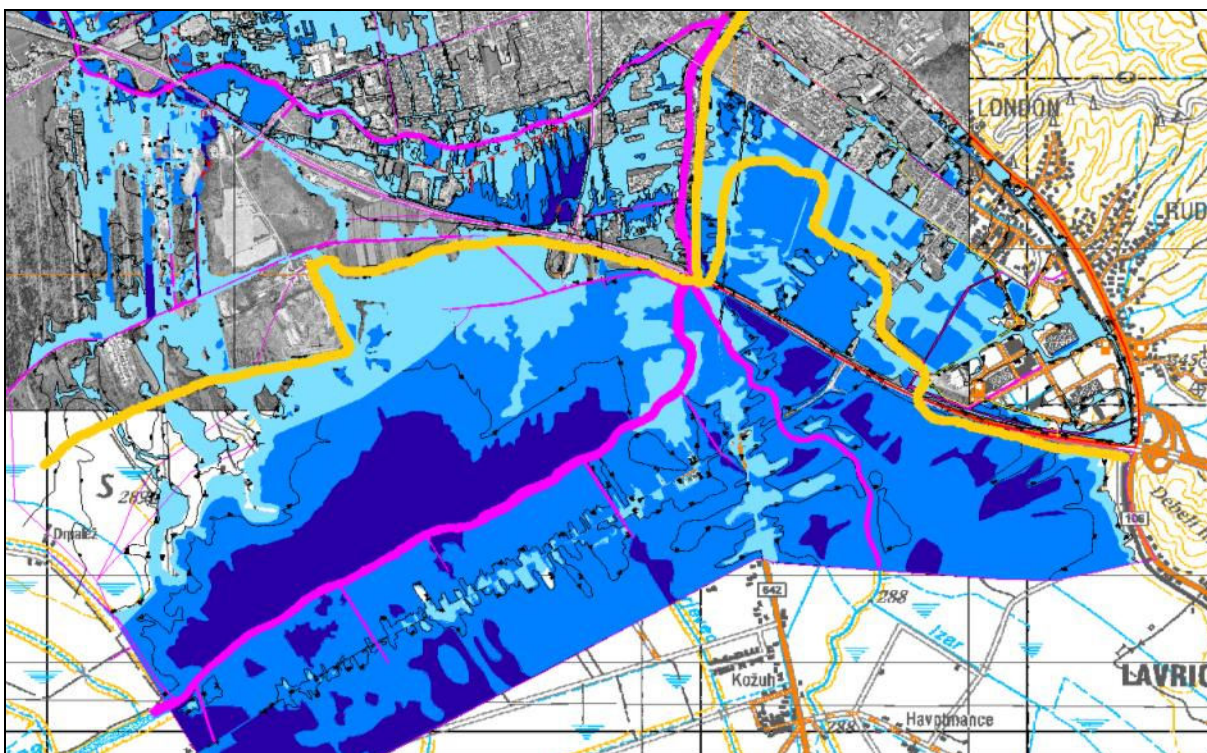
- poplave, ki jih povzročajo površinski dotoki na barje (Podlipščica, Borovniščica, Iška, Želimejščica in Škofeljščica), katerih visoke vode so posledica predvsem intenzivnejših nekaj urnih ali nekajdnevni padavin. Te poplave so praviloma krajšega trajanja in so posledica potovanja poplavnih valov proti Ljubljani;
- poplave, ki jih povzročajo pritoki kraškega zaledja kot posledica dolgotrajnejših deževij ali kombinacija deževja in taljenja snega, med katerimi izstopajo izviri Ljubljanice.

Poplave na Ljubljanskem barju so naravni pojav, ki ga je treba ohraniti zaradi zmanjševanja poplavne nevarnosti na območju Rudnika, predvsem pa ob spodnjem toku Ljubljanice ter ob Savi vse do državne meje.

V Pregledu ukrepov za povečanje poplavne varnosti v mestni občini Ljubljana (2011) so navedeni ter podrobneje obdelani ukrepi za povečanje poplavne varnosti pred poplavami Ljubljanice in pritokov na Ljubljansko barje, ki so sledeči:

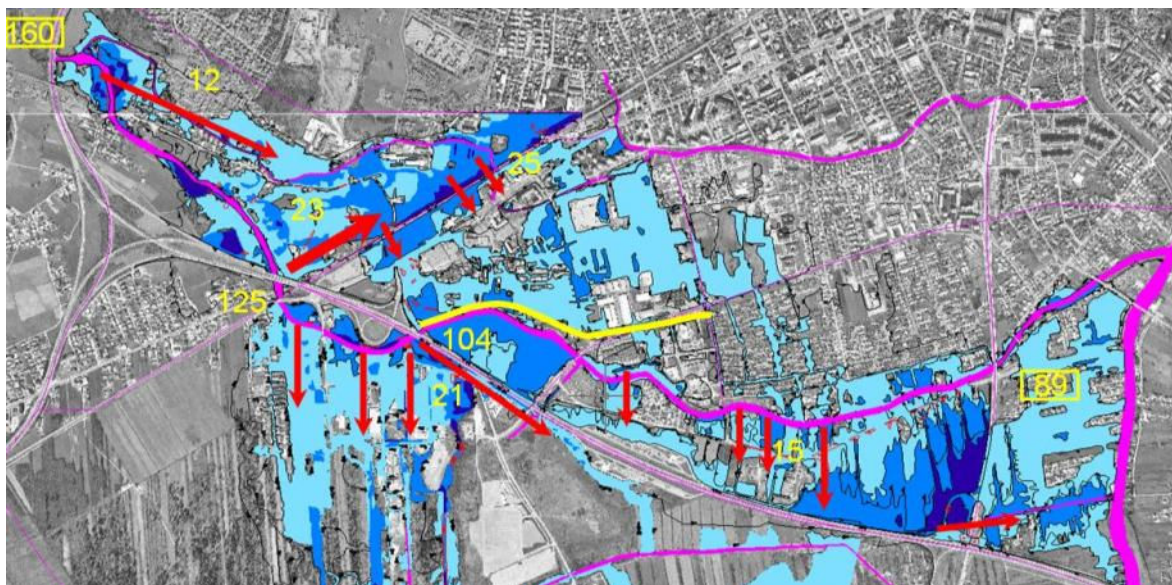
- Analiza poplavne nevarnosti na območju med Ižico, Iško in cesto proti Podpeču

- Ureditve in čiščenje ključnih odvodnikov Ljubljanskega barja na območju MOL (Iška, Volar, Farjevec, Pšeničnik, Zidarjev graben in drugi jarki)
- Preprečitve dotoka poplavnih vod z Ljubljanskega barja pod Južno obvoznico na območje Ilovice
- Preučitev možnosti povečanja odtoka po Ljubljanici (hidravlična analiza)

Slika 3: Območje poplav ob barjanski Ljubljanici na območju MOL. Temno modra barva predstavlja globine vode preko 1,5 m, modra med 0,5 in 1,5 m ter svetlomodra do 0,5 m. Z rumeno črto je označena približna meja vplivnega območja poplav na barju. (Pregled ukrepov..., 2011)

Poplave Gradaščice oziroma Malega grabna ogrožajo na območju MOL največ prebivalcev in objektov ter povzročajo največ škode. Gradaščica poplavi širše območje Viča zaradi premajhne pretočnosti struge Malega grabna, neustrezne trase Malega grabna in prekinitve koridorjev poplavnih vod proti barju ter Ljubljanici. Del visokih vod se zaradi tega izliva iz struge Malega grabna in odteka po naseljenih območjih Viča po trasi Mestne Gradaščice, ali najnižjih točkah proti vzhodu (Ljubljanici), ali pa se razbremenjuje proti Ljubljanskemu barju.

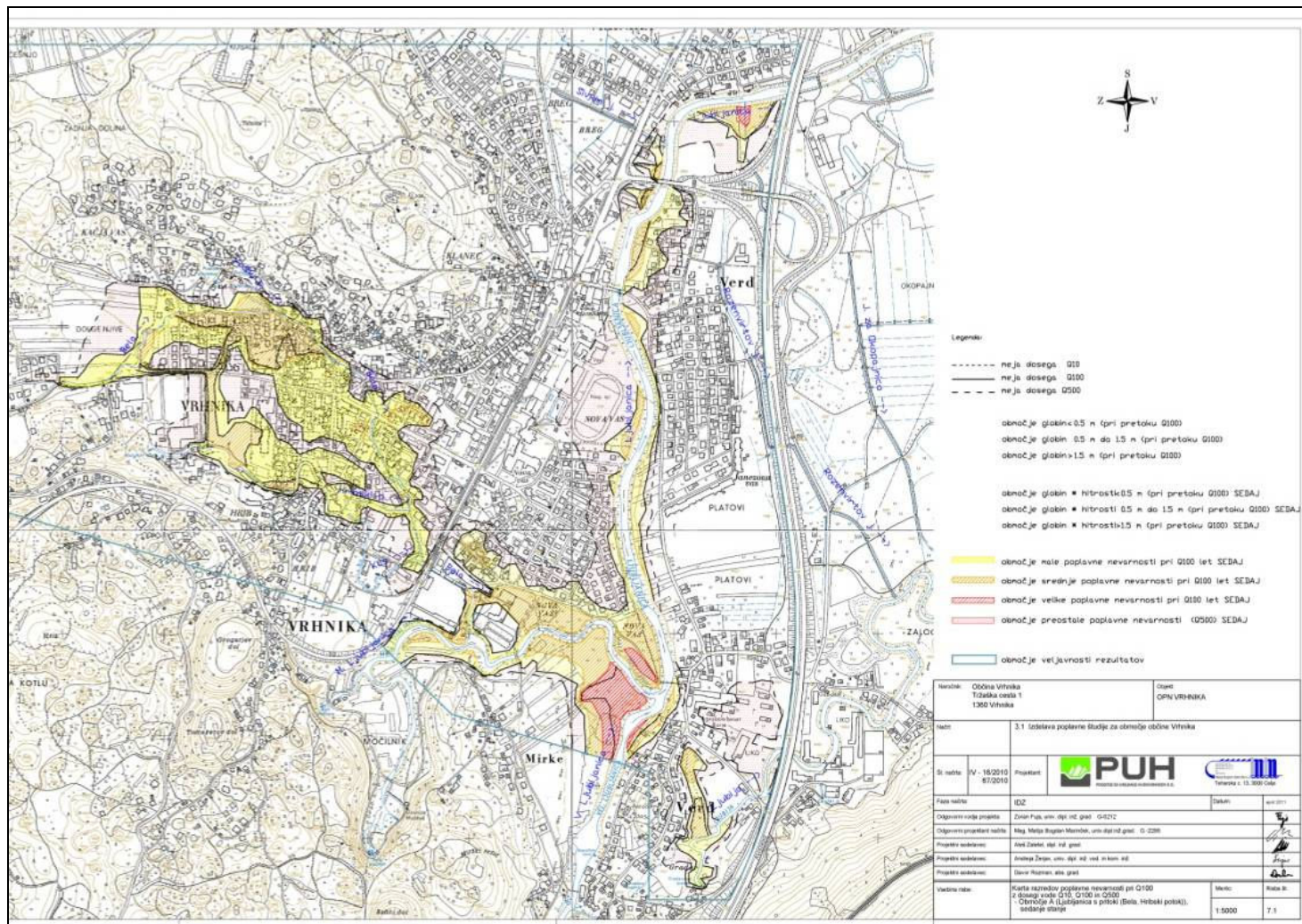
Slika 4: Območje poplav s prikazom globin vode zaradi visokih vod Gradaščice oziroma Malega grabna. Z rdečimi puščicami so označene smeri poplavnih tokov, z rumeno črto, ki poteka ob Malem grabnu, pa greben Poti in Ceste v Mestni log, ki preprečuje vračanje poplavnih vod nazaj v strugo. Območje ogrožajo poplavne vode Horjulke, ki se pretakajo južno od ceste Dolomitskega odreda. (Pregled ukrepov..., 2011)

Ukrepi za povečanje poplavne varnosti širšega območja Viča, Trnovega:

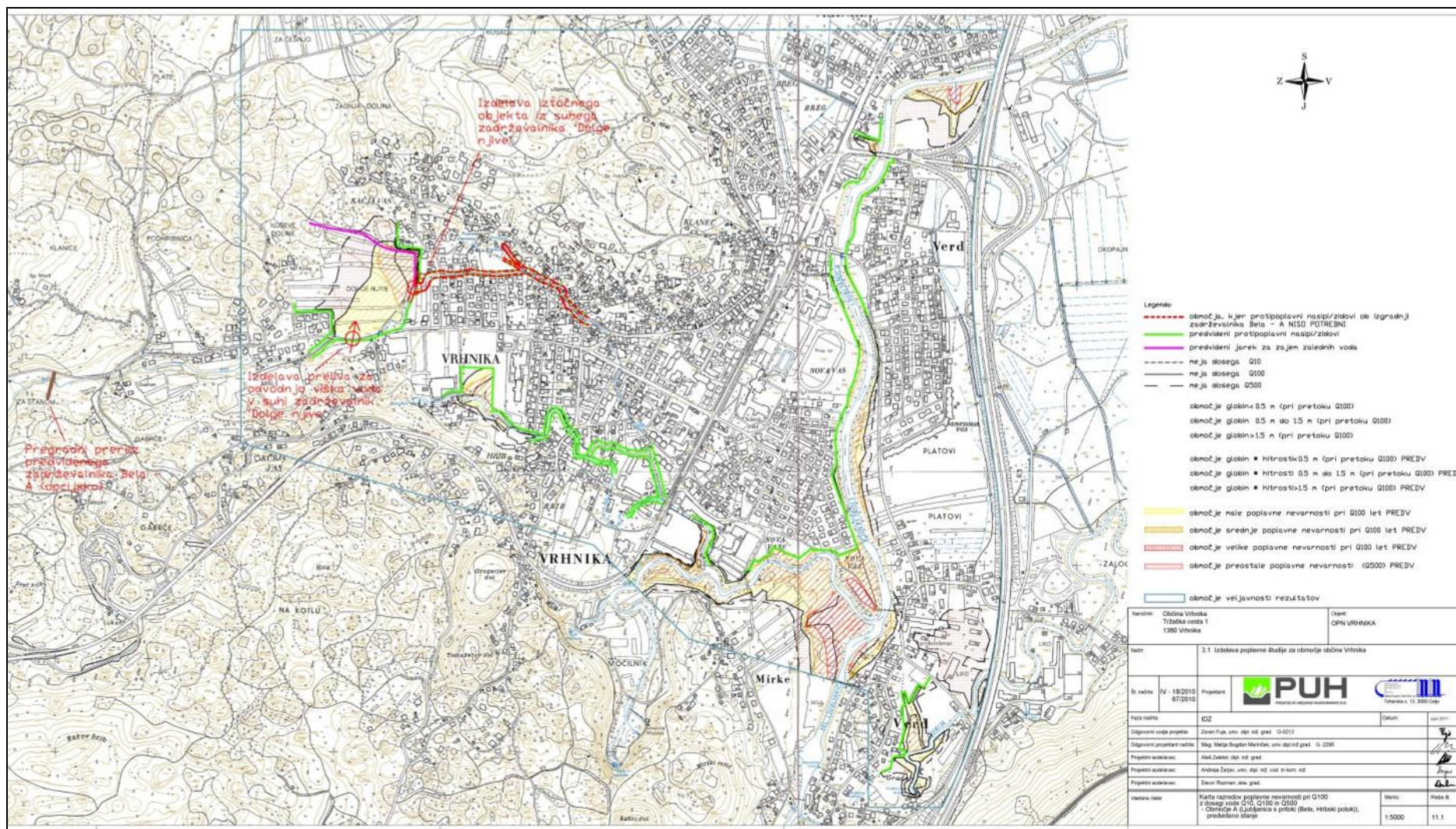
- Državni prostorski načrt (DPN) za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane
- Redno čiščenje struge Malega grabna

DPN za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane predvideva več ukrepov na območju Ljubljane ter zmanjšan suh zadrževalnik med naseljema Dobrova in Razori in ukinitvev zadrževalnika Brezje. Zadrževalnik Razori se ustvari z gradnjo kilometer in pol dolgega nasipa med naselji Dobrova in Razori do ceste Ljubljana Stranska vas. Načrtovane so tudi obsežne ureditve na Malem grabnu (protipoplavni nasipi in zidovi, rečni talni pragovi ter širjenje struge, nova premostitev na Opekarski cesti ter brv pri Mokrški cesti in na Dolgem mostu. Večji ukrep je tudi razbremenilnik za vode, načrtovan ob cestnem jarku ob južni ljubljanski obvoznici.

Vsebina DPN je predstavljena tudi v Izvedbenem delu Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana.

Slika 6: Karta razredov poplavne nevarnosti pri Q₁₀₀, z dosegu vode Q₁₀, Q₁₀₀ in Q₅₀₀
Območje A (Ljubljanska s pritoki (Bela, Hribski potok) sedanje stanje (Marinček, Fujs, 2011)

Slika 7: Karta razredov poplavne nevarnosti pri Q_{100} , z dosegi vode Q_{10} , Q_{100} in Q_{500}
Območje A (Ljubljanka s pritoki (Bela, Hribski potok) predvideno stanje (Marinček, Fujs, 2011)

5.3. KRAJINSKE ZNAČILNOSTI

Celotno območje obravnave leži znotraj krajinske enote Ljubljansko-Kamniške kotline, ki spada v krajine Predalpske regije. Večji del območja od Vrhnike do južne Ljubljanske obvoznice pade v krajinsko podenoto **Ljubljansko barje z obrobjem** in preostali del v krajinsko podenoto **Ljubljana z Ljubljanskim poljem**. Celotno enoto opredeljuje raven relief, rob kotline in površinski pokrov. Ravnina Ljubljansko-Kamniške kotline je nastala zaradi nasipavanja treh rek Save, Kamniške Bistrice in Ljubljanice ter njihovih pritokov.

Ljubljansko barje je bilo pred osuševanjem največje barje v tem delu Evrope in je nedvomno največja posebnost krajinske enote Ljubljansko-Kamniška kotlina. Proces izsuševanja na barju je ustvaril posebno kulturno krajino in veliko biotsko pestrost. Posebnost so še z gozdom porasli osamelci – Barjanski osamelci, ki so pomembne orientacijske in včasih razgledne točke. Nekatere od njih poudarjajo cerkve. Krajinska posebnost je tudi jezero v Podpeči.

Pretežno raven prostor Barja členijo osamelci, redke zaplate ravninskih gozdov in obrečno rastje vodotokov ter melioracijskih jarkov, ki povečujejo pestrost in prostorski red območja. Za krajinsko podenoto **Ljubljansko barje z obrobjem** je značilna visoka naravna ohranjenost, ki se stopnjuje v depresijskih območjih, kjer se njivski svet z vedno drobnejšo parcelacijo spreminja v travniški in ta v krajino logov. Na Barju je treba ohranjati posebno vredna krajinska območja, območja osamelcev, obvodno krajino Ljubljanice in pritokov ter ravninske gozdove, pester sestav in navzočnost kulturnih in naravnih prvin. Zgradba kmetijskega prostora mora ohraniti značilno prepoznavno podobo vzorcev polja, strukture in parcelacije.

Za krajinsko podenoto **Ljubljana z Ljubljanskim poljem** je značilna homogena mestna krajina, strnjena poselitev in nizka naravna ohranjenost. Drobna parcelacija kot posledica gojenja različne zelenjave in razpršena poselitev sta značilnosti robnih območij enote. Za primestni del je značilna poselitev v enodružinskih hišah, mnoga manjša naselja pa so še ohranila kmečki značaj.

5.4. KULTURNA DEDIŠČINA

Ljubljana je bila leta 2003 razglašena za kulturni spomenik državnega pomena, za naravni spomenik in je sestavni del krajinskega parka Ljubljansko barje. Ljubljana je status kulturnega spomenika državnega pomena dobila predvsem zaradi bogate arheološke dediščine oz. arheoloških ostalin, ki ležijo na rečnem dnu, na bregovih reke in v njeni neposredni okolici in pritokih. Dve kolišči na območju Iga - na Ljubljanskem barju, sta bili leta 2011 skupaj z ostalimi tovrstnimi najdišči v alpskem svetu (Francija, Nemčija, Švica, Avstrija, Italija) vpisani na Unescov Seznam svetovne dediščine (kar je doslej pri nas uspelo le še Škocjanskim jamam).

Analiza kulturne dediščine

Zgodovina raziskav na Ljubljanskem barju in v Ljubljani in njenih pritokih

Prve raziskave Ljubljanice so povezane z urejanjem rečnih bregov in rečne struge v prvi polovici 19. stoletja. Gradivo, ki je bilo najdeno bo gradbenih posegih je večinoma prišlo v Deželni muzej. Posredovali so ga tudi ljubljanski župan Janez Nepomuk Hradecky, kot investitor večine posegov v Ljubljanico in njene pritoke na območju mesta Ljubljana. Največ najdb je v muzej prišlo v letih 1825-1828 in 1837-1838, ko so urejali jez pri izlivu Gradaščice in današnje Tromostovje. Najdbe iz struge med Špico in Gradaščico pa so prišle na dan pri urejanju brežin med sredino 19. stoletja in

pred 2. svetovno vojno. Že leta 1888 je bilo odkrito koliščarsko naselje pri Marijinem kopališču na Špici.

Precej najdb je bilo najdenih med Špico in Prulami (v letih 1936 in 1938) in datirajo v čas eneolitika, bronaste dobe, železne dobe in čas rimske okupacije naših krajev.

- Leta 1935 je Rajko Ložar dokumentiral lesene ostanke domnevno rimskega mostu v bližini vzhodnih emonskih vrat
- Leta 1965 je bil najden depo zlatnikov, odkrit na obrežju blizu tovarne Rog
- V strugi Ljubljanice na Vrhniku je Deželni muzej v letih med 1877 in 1891 pridobil precej najdb bronastega posodja, železnega orožja, prazgodovinske keramike, kosti in srednjeveških mečev.

Zaradi kvalitetnih najdb je Karel Deschmann ob koncu 70. let 19. stoletja naročil bageriranje rečnega dna in leta 1884 zaprosil potapljače cesarsko kraljeve vojne mornarice iz baze v Pulju, da jim priskočijo na pomoč. To leto šteje kot začetno leto podvodnih arheoloških potopov pri nas.

- 1883 so med Bevkami in Notranjimi Goricami našli bronast meč (to je bila prva najdba izven območja Vrhnike ali Ljubljane)
- 1913 je Narodni muzej odkupil zasebno zbirko Franca Kršmanca, nato zbirko Karla Lichtenberga – (pred 2. sv. vojno) – obe sta vsebovali najdbe z Ljubljane in barja.

Ravnatelj Narodnega muzeja, Peter Petru je v letih 1980-1985 zasnoval načrt raziskav podvodnih arheologov v Ljubljano. Raziskovalno skupino je vodila Nuša Logar. Pomagali so Ministrstvo za notranje zadeve in Društvo za raziskovanje morja iz Ljubljane.

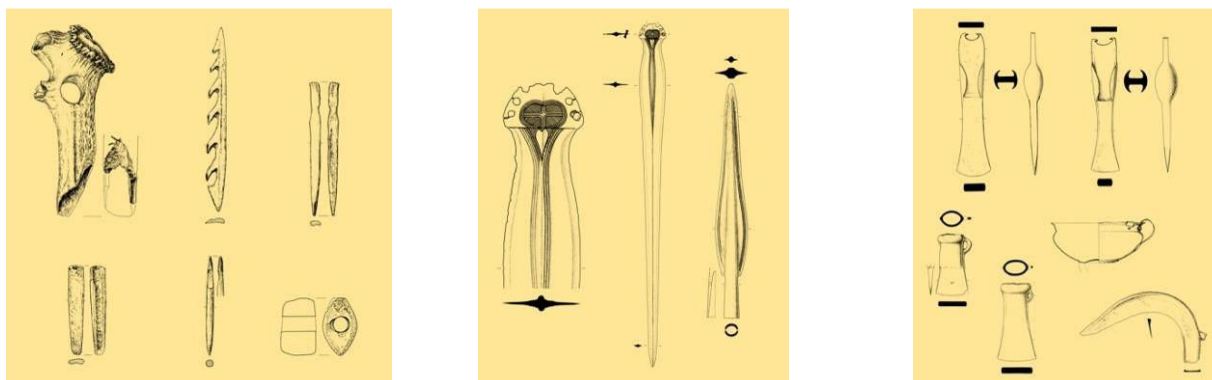
Leta 1985 so izvedbi načrtno podvodno izkopavanje na desnem bregu izliva Zrnice pri Blatni Brezovici in na območju lesene konstrukcije zgodnjericanske naselbine *Nauportus* na Dolgih njivah.

Leta 1990 je Narodni muzej Slovenije zasnoval nove topografske preglede struge pod vodstvom dr. Timoteja Knifca.

Od 90. let 20. stoletja je skupina podvodnih arheologov pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije sistematično evidentirala nova najdišča v Ljubljani s pritoki Ljubijo in Bistrom.

Nov. 2003 je prišlo do njene razglasitve za kulturni spomenik državnega pomena.

Od začetkov sicer nenačrtnih raziskav do danes, je bilo ob obrežjih in v strugi Ljubljane in njenih pritokov ter na območju, ki ga je nekoč prekrivalo različno veliko jezero, odkritih preko 40 koliščarskih naselbin, kar je za območje 150 m² veliko število. Reka Ljubljana kot osnovna hrbtenica Ljubljanskega barja je doslej dala **preko 6000 arheoloških predmetov**. Hrani jih Narodni muzej Slovenije. Večji del jih je bil v zasebnih zbirkah, nekaj predmetov pa je preko mednarodnih trgovskih poti in prekupčevanja s starinami našlo pot tudi v tujino.

Slika 8: Bakrenodobne in bronastodobne najdbe iz Ljubljaniice. © 2010, Dragica Knific Lunder, Drago Valoh, vir: Inštitut za arheologijo ZRC SAZU (<http://www.dedi.si/dediscina/327-arheoloske-najdbe-iz-ljubljaniice>)

Izjemnost arheoloških najdb in njihov pomen v širšem kulturnem prostoru

Ljubljaniica skupaj z Ljubljanskim barjem tvori edinstven ekosistem, ki je omogočil razvoj posebnih oblik bivanja ob prazgodovine do danes. Človek se je vedno prilagodil okolju in njegovim naravnim danostim. Najstarejše naselbine so se razvile na obrobju Ljubljanskega barja. V mlajši kameni dobi (4700-3500 pr.n.št.), ko so tukajšnji prebivalci gradili hiše na kolih. Bodisi so bile nad jezersko gladino ali pa na njegovem obrežju. Prvi ostanki kolišč so bili odkriti že leta 1875, leta 2002 pa je bilo tu odkrito doslej najstarejše leseno kolo na svetu.

Slika 9: Rekonstrukcija mlajšekamenodobne koliščarske naselbine. Avtor ilustracije: Igor Rehar. Vir: zloženska Krajinski park Ljubljansko barje, Notranjske Gorice, junij 2011

Slika 10: Rekonstrukcija enosnega prevoznega sredstva, starost 5150 let pred sedanjostjo. Vir: zloženska Krajinski park Ljubljansko barje, Notranjske Gorice, junij 2011

Kolo z osjo je po zadnjih analizah staro več kot pet tisoč let (okoli 5150 let). Najdeno je bilo na območju Stare gmajne pri Vrhniku. Poleg ostankov kolesa so našli tudi os, ki se je snela s kolesa in

ostanke dveh čolnov – deblakov. Les iz katerega je kolo in deblaki pripada jesenu, ki je trd in žilav, ter je rasel v času mlajše kamene dobe v okolici kolišč (pelodne analize). Tehnološka dovršenost in starost uvrščata to kolo in os v sam vrh svetovne kulturne dediščine.

Glede na arheološke ostaline z barjanskih kolišč in reke Ljubljanice in njenih pritokov sklepamo, kako so živeli prvi naseljenci barja, ki se je izoblikovalo po umiku ledenikov, v času med 22.000 in 14.000 pred sedanostjo. Novejše dendrokronološke analize, pelodne analize, geološke in arheološke raziskave so prinesle nova spoznanja o prvih naseljencih Ljubljanskega barja. Preživljali so se z lovom in nabiralništvom, ter ribolovom; tudi poljedelstvom in živinorejo. Pri delu so si pomagali z lesenimi, kamenimi in roženimi orodji. Ljubljansko barje oz. Ljubljanica s pritoki je dala največ in najboljše ohranjene kovinske najdbe tudi z bakrene, bronaste, železne, rimske dobe in mlajših obdobjih.

Ljubljanica kot transportna pot skozi zgodovino

Arheološke najdbe z Barja in Ljubljanice so bogat pričevalec trgovskih in siceršnjih stikov nekdanjih prebivalcev tega prostora s sosedi in daljnimi deželami. Igle z jantarno glavico kažejo na povezave z Baltikom, orožje, orodje in nakit iz kovinskih obdobj pa nakazujejo stike z Balkonom in Karpatskim bazenom na eni in Apeninskim prostorom na drugi strani.

Slika 11: Deblak. Risba: Igor Rehar. Vir: zloženska Krajinski park Ljubljansko barje, Notranjske Gorice, junij 2011

Koliščarji niso gradili cest. Po kopnem so razdalje premagovali peš, od konca 4. tisočletja pr. n. št. naprej pa tudi z vozovi, ki jih je verjetno vleklo govedo. Najbolj običajne pa so bile vodne poti. Najpogostejše prevozno sredstvo so bili čolni deblaki, izdelani iz enega debla. S čolni, dolgimi tudi 12 metrov, so lahko prevažali tudi večje predmete.

Po presušitvi barja, ki se je zgodilo nekje v bronasti dobi (23. stoletje do cca 800 pr. n. št.) je postala Ljubljanica pomembna z vidika transporta ljudi in stvari. V mlajši železni dobi je obravnavano območje sodilo pod vplivno območje keltskih Tavriskov, ki so si od začetka 2. st. pr. n. št. prizadevali za nadzor nad prometom in trgovino čez najnižji del pregrade med jadranskim in črnomořskim povodjem. Preko 250 predmetov s časa zadnjih stoletij pr. n. št. z območja reke priča o nadaljnji gospodarski izrabi plovne reke in nadaljevanju religioznih praks iz starejših obdobj. Največ gradiva z mlajše železne dobe je iz zahodnega dela Ljubljanice. S prihodom Rimljanov je bilo barje bolj močvirno kot danes. Ljubljanica, ki je bila plovna že v *Nauportu* (Vrhnika). Imela je miren in počasen tok. Primerna je bila tako za plovbo s tokom, kot proti njemu. Njen pomen kot glavne prometne žile je bil spričo zamočvirjenosti terena, še toliko večji. Večji del rimskodobnih najdb izvira iz zahodnega dela Ljubljanice, z največjo koncentracijo med Vrhniko in Bevkami, predvsem od izliva Zrnice. Na vzhodnem delu se najdbe zgotijo v okolici Ljubljane. Glavnina predmetov datira na konec 1. stoletja pr. n. št. in v prvo polovico 1. stoletja n. št.-v čas zgodnje rimske navzočnosti pri nas. Količina najdb navaja na darove ob gradnji brodišč ali mostov, npr.;

daritev in zaobljube ob prehodih čez reko in povezanih s čaščenjem izvirov in drugih svetih delov reke ali cele reke. Del predmetov je v vodo padel po nesreči – ob prekladanju tovorov, prečkanju rek, ob brodolomih ali podobnih dogodkih, ali so bili namenoma odloženi (religiozni obredi, daritve) ali pa so se v reki znašli zaradi izpodjedanja rečnih bregov in erozije.

Velik pomen Ljubljanice kot plovne reke opisujejo tudi grški pisci. Strabon v 4. knjigi piše, da so se trgovske karavane, ki so prihajale iz Akvileje (Oglej) v Nauportu (Vrhnika) ustavile in preložile blago z vozov na ladje, ki so po Ljubljanici in Savi peljale tovor do Donave in obdonavskih krajev. Veliko prekladališče je bilo na Vrhniki, na območju im. Dolge njive.

Slika 12: Rimsko pristanišče v Nauportu. Risba: Igor Rehar. Vir: Istenič, J., Ljubljana in rimska vojska. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke, 2009, str. 85

O izkoriščanju Ljubljanice za plovbo že v prazgodovini govori že legenda o Argonavtih. Grški junak Jazon s tovariši Argonavti je kralju Kolhide ob Črnem morju ukradel zlato runo; kožo zlatega ovna. Na ladji Argo so bežali pred zasledovalci in zašli v ustje reke Donave, namesto da bi krenili na jug proti Egejskemu morju in rodni Grčiji. Poti nazaj ni bilo, zato so pluli dalje po Donavi in nato po Ljubljanici. Ob izviru Ljubljanice so se morali ustaviti in tukaj prezimiti. Tu so ladjo Argo razstavili na dele in jo spomladi na ramenih prenesli do obale Jadranskega morja, jo tam spet sestavili ter potovali naprej. Po legendi so ob prihodu med današnjo Vrhniko in Ljubljano Argonavti naleteli na veliko jezero in ob njem barje. Tam je živela grozovita močvirska pošast, ki jo je Jazon po junaškem boju ubil.

Plovbo po reki poleg naštetega dokazujejo še epigrafski napisi, Tabula Peutingeriana in velika rimska tovorna ladja, najdena pri Lipah na Barju – ležala je cca 300 m stran od struge, bila je prazna in verjetno kaže na to, da so jo po odsluženju »deponirali«.

Slika 13: Fotografija tovorne ladje, 1. stoletje pr. n. št. Izkopavanje rimske tovorne ladje leta 1890.

Pomen Ljubljanice kot plovne reke je po 1. stoletju močno upadel. Dograditev cestne mreže, ki je omogočala hitrejšo potovanje proti vzhodu, je omejila rečne Transporte bolj na lokalno raven na relaciji Nauport–Emona. Pomemben tovor za Emono je bil podpeški apnenec, ki so ga uporabljali za gradbeni material.

Slika 14: Orožje in bojna ter konjeniška oprema iz Ljubljane. Diateka Narodnega muzeja Slovenije.

Zgostitve najdb in arheoloških ostalin na območju Nauporta in Emone sta logični, saj gre za začetno in končno točko plovne poti. Na območju Gradišča pri Bevkah je bila morda prazgodovinska naselbina in kasneje rimski brod na območju kmetije Kamin. Na območju Podpeči je rimski pristan

bil, saj pretovori podpeškega apnenca sicer ne bi bili mogoči. Manjšo rimsko utrdbo poznamo z Gradišča pri Zalogu, ki je bilo strateškega-nadzornega značaja.

Veliko arheoloških predmetov z dna rečne struge pripada oborožitvi rimskih vojakov: meči in/ali nožnice mečev, osti kopij, sekire–kopače, lopate za rezanje ruše, šotorski klini, deli vojaških pasov in odlikovanja, čevlji z okovanimi podplati, orodje za urejanje brežine ipd. Najdbe, ki pripadajo rimski vojski, enako kot ostale najde odražajo intenziven promet po reki za vojaške potrebe v času konsolidacije rimske oblasti na prostoru jugovzhodnih Alp in kasneje ob širjenju vpliva na Balkan. Ob koncu 2. in v 3. stoletju je v Emoni verjetno pristaniške panonske flote.

Ljubljana se v antičnih virih omenja z različnimi imeni:

- »in flumen perit Hemona« - nagrobnik dečku iz družine plemena Amantinov, ki je kot talec v Emoni v času osvajanja Ilirika pod Avgustom utonil v Ljubljani – najden v vasi Putinci v vzhodnem Sremu
- Plinij omenja reko Navport – v zvezi z mitično vrnitvijo Argonavtov
- Strabon omenja Ljubljanico, vendar brez imena: ... »mimo Navporta teče reka, ki se izliva v Savo, tako da se blago zlahka pripelje do Segestike (Sisak) in dežele Panoncev in Tavriskov«.

Ljubljanico so za plovbo uporabljali tudi seleče se germanska plemena v času preseljevanja ljudstev (5.-6. stoletje). Ostanke orožja, nekaterih osebnih predmetov in orodja to dokazujejo. Številne zgodnj srednjeveške najdbe: predvsem lončenine, orožja, tudi nakita in orodja pričajo o uporabi reke skozi dolga stoletja. Najdbe suličnih osti iz 8. in 9. stoletja z največjo koncentracijo pri Rakovi jelši, pri izlivu Ižice v Ljubljanico in aerofoto posnetki iz katerih je moč razbrati arhitekturne ostanke strukture, ki spominja na velik vojaški objekt – utrdbo, ki je verjetno bila na tem mestu. Na mestu cerkve sv. Petra v Ljubljani se pričakuje prehod preko reke. Slovani pa se v pisnih virih omenjajo kot ljudstvo z deblaki. Ljubljanico so za plovbo uporabljali tudi v srednjem veku. Številni arheološki predmeti govorijo o plovbi in različnih tovorih, ki so se prevažali po njej. Razvoj mesta Ljubljane pod Spanheimi, njihovi trgovski, gospodarski, socialni, politični stiki s sosedi, predvsem Ogrsko in Benetkami, vključujejo tudi pomen Ljubljanice kot transportne reke.

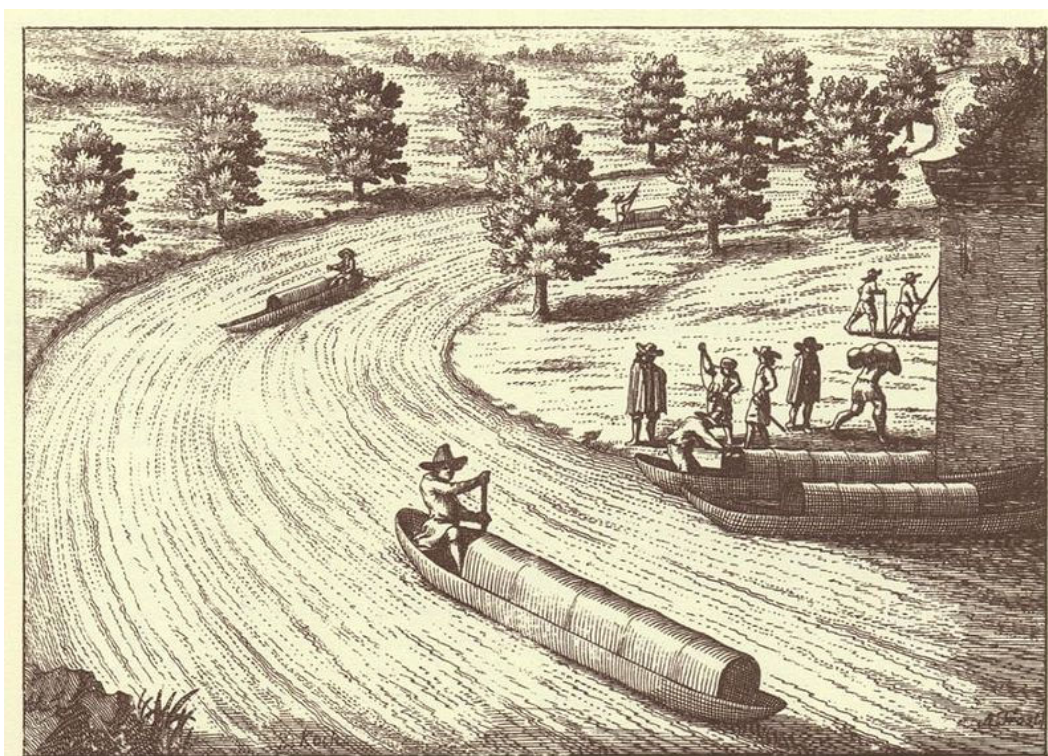
Glavno pristanišče je bilo na Bregu v Ljubljani. Tu so delovali ribiči, čolnarji, tu so se zbirali trgovci in tu se je pobirala mitnina.

V 16. stoletju je Ljubljana dobila s privilegijem cesarja Maksimilijana o skladiščni pravici legalni monopol nad posredniško trgovino z ogrskim oz. italijanskim blagom, močno vlogo pa tudi v prehodni trgovini z ogrskimi in hrvaškimi kožami in krznom ter z gorenjskimi in koroškimi železom. Po gospodarski moči je Ljubljana sredi 15. stoletja poleg vseh kranjskim mest prekašala celo štajersko metropolo Gradec in Dunajsko Novo mesto.

Prvo izpričano ime Ljubljane – *Leibach* (1112-1125) je povzeto po nemškem imenu reke Ljubljanice in je morda tudi v zvezi z imenom močvirnate pokrajine – *labach*. Slovenska oblika imena – prvi zapis iz leta 1146 *Luwigana* – pa je nastal iz prvotnega imena Ljubljanice – Ljubija. Do konca 13. stoletja ne obstaja pisni zapis o plovbi po reki (slaba ohranjenost starejših virov), čeprav je ta nedvomno potekala, o čemer posredno govorijo bogate arheološke najdbe.

V letih med **1293** in **1294** se v Ljubljani prvič omenja **vodna pravica** (Wasserrecht), ki jo je deželni knez Majnhard Goriško-Tirolski dajal v zakup skupaj z mitnino in sodstvom. Vodna mitnina je Ljubljani oz. deželnoknežji blagajni ob koncu 14. stoletja navrgla tri in polkrat toliko kot kopenska; kar pomeni, da je bilo po Ljubljani prepeljanega veliko tovara. Reka je bila plovna od izvirov do

izliva v Savo, čeprav so morali v poznem srednjem veku zaradi številnih jezov in mlinov tovor med Ljubljano in Zalogom pretovoriti po kopnem. Ljubljanski čolnarji so imeli eno najstarejših bratovščin (pisne omembe že leta 1351). V 16. stoletju so med Vrhniko in Ljubljano plule večje tovarne ladje, last deželnega kneza, ki jih je dajal v najem mestu oz. ljubljanskim čolnarjem. Sredi 16. stoletja jih je bilo 10 in vsaka je imela nosilnost 32 tovorov (nekaj več kot 5 ton). Živahen promet po Ljubljanici je slikovito opisal Valvasor z besedami, da »je voda vedno polna ladij«, ter da »vozijo blago, ki prihaja iz Italije ali je namenjeno tja, z majhnimi in velikimi ladjami ponoči in podnevi.« Z velikimi ladjami (do 16 ton – po Valvazorju, v 17. stoletju) so vozili trgovsko blago in tovore, manjši čolnarji pa so prevažali ljudi in drobno blago. V Ljubljani, na Igu in Podpeči naj bi bilo 30, na Vrhniki pa celo 60 malih, iz debela izdolbenih čolnov.

Vožnja po Ljubljanici v 17. stoletju. Risba: A. Trost, po Valvasor, 1689, II/XV, sl. str. 155. Iz: Žargi, M., Valvasorjeva Ljubljana. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke, 2009, 154.

Zagrebski pisni viri omenjajo plovbo iz Ljubljane do Zagreba s splavi. Na njih so poleg lesa tvorili še blago ljubljanskih in zagrebških trgovcev (železo in železne izdelke, olje, sukno, sol, vino, kramarijo, svinec, steklo).

Že v 16. stoletju so Ljubljanico zaradi obrambnih razlogov nameravali zavarovati s kanalom, ko so na Fužinah nastali prvi zgodnjekapitalistični obrati. V 18. stoletju so s kanali in zapornicami regulirali plovbo in skušali preprečiti poplave; najpomembnejši poseg je bil Grubarjev prekop. Reko so še vedno rabili za prevoz in trgovino, njeno moč pa so želeli uporabiti za mline in industrijske obrate.

Osuševanje barja in njegova kolonizacija sta se intenzivno začeli v 20. letih 19. stoletja pod županom Hradeckim in podpori cesarja Franca I. Iztrebili so stare odtokove po barju, izkopali nove jarke in poglobili strugo Ljubljanice. Ob Ljubljanici so se močvirnate površine spreminjale v njive in travnike. »Morost« naj bi postal žitnica habsburške monarhije. Barje je bilo prepredeno s kolovozi in potmi. Postajalo je vse bolj odrinjeno in je izgubljalo stik z mestom. Posledice kanalov

in osuševanja so bile občasne dolgotrajne poplave, ki so prizadele predvsem Krakovsko in Trnovsko predmestje.

Ljubljana je postajala vse bolj mesto zabave za meščane. Upodobljena je bila na več razglednicah, slikah, kot zeleni trak, ki se vije mimo secesijskih stavb, na njej pa čolnarji, ob njej perice, ribiči, tovorniki, ... V 19. in v začetku 20. stoletja se je vloga reke vse bolj omejevala na oddih, rekreacijo, zabavo in šport. Leta 1906 je nastal športni klub, ki je prirejal veslaška tekmovanja. V 30. letih so zabetonirali obrežje in poglobili rečno strugo. Reka je bila ukročena, arhitekt Jože Plečnik pa je obnjo postavil tržnico, drevorede, parkovno zelenje in uredil obrežje od Trnovskega pristana do Špice in nove zapornice pri Cukrarni. Takšna - »Plečnikova«, je Ljubljana še danes.

Za potrebe mesta so na Ljubljani postavljeni mlini in jezovi bili velikokrat vzrok za poplave. Bili so tudi vzrok za prepire zaradi ribolova in lova na ptice.

Valvasorjev opis plovil, ki so v 17. stol. plula po Ljubljani

Valvasor je podrobno opisal plovila. Mali čolni so bili izdolbeni iz enega debla in so imeli lesene strehe, pod katerimi so čolnarji spali, v deževjem vremenu so ostali suhi, pozimi pa bili razmeroma na toplem. Imenovali so jih »streharji« ali »oblaki«. Bili so dolgi od 6 do 7 m in so nosili 40 stotov tovora. Za prevoz peska so uporabljali čoln imenovan »peskar« - bil nekoliko večji od »streharja«, za ribarjenje pa »škatlo« (čoln dolžine 4-5 m).

Velike čolne so stesali iz več dreves in so lahko nosili čez 300 stotov tovora, večinoma večje železne izdelke. Dolgi so bili od 18 do 20 metrov in 2,5 metra široki. Imeli so plitvo dno; kadar so v sodih prevažali večji tovor, so dva čolna zvezali skupaj.

Večji udarec trgovanju po Ljubljani je zadala dograditev državne ceste Dunaj-Trst, leta 1720. Večji del prometa so prevzeli tovorniki in prevozniki po kopnem. Zaradi vojn s Turki in potreb po oskrbovanju enot v Banatu in Srbiji, so začeli z idejo o povezovalnih kanalih med Ljubljano in Savo, da bi pretok blaga do vzhoda bil čim hitrejši. Z dograditvijo fužinskega kanala je bila Ljubljana povezana s Savo. Promet pa se ni povečal, saj so se zaradi zapletenosti in prehodnosti skozi kanale, čolnarji upirali vožnji po njih. Poleg tega je bil promet po kopnem hitrejši. S čolnom so za razdaljo Ljubljana – Kašelj porabili en dan, z vozom po kopnem pa le dve uri. Kanale so opustili in počasi so se zarasli. Marija Terezija in njena naslednika sta čolnarjem odvzela večji del posla in zaslužka. Carinski urad se je z Brega preselil na kolodvor, glaven pristan pa z Brega v Trnovo (sr. 19. stoletja). Panoga je počasi zamirala.

Ljubljana – poplavna reka

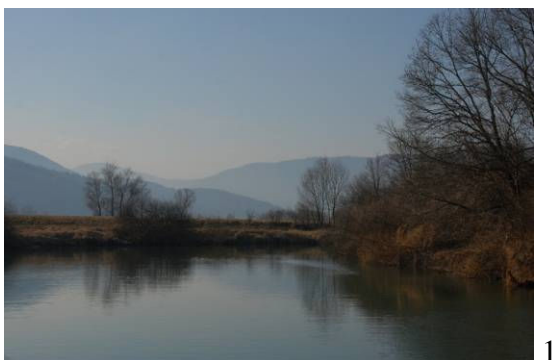
Pogoste poplave so vedno zadele tiste mestne hiše, ki so stale na nabrežju reke. Zato so se z Ljubljano in njeno strugo večkrat spopadali. Že leta 1190 naj bi se Ljubljana zaradi 3 tedne trajajočega deževja tako dvignila, da je pri mnogih hišah segla do zgornjih oken. To notico prinaša J. V. Valvasor. Zaradi teh nevšečnosti, naj bil leta 1544 iz Italije na ogled Ljubljane prišla dva gradbena mojstra. Načrtovala sta izkop kanala med Gradom in Golovcem, ki zaradi visokih stroškov izgradnje, ni bil potrjen. Še nekaj tujcev, se je mudilo v Ljubljani in vsi so imeli podobno nalogo – izsušitev barja in regulacija Ljubljane. Pater Gabrijel Gruber je po naročilu Marije Terezije leta 1771 začel z gradnjo kanala. Gradnja palače in Karlovškega mostu je požrla velik del denarja. Leta 1777 so ga razreši in njegovo delo je nadaljeval ing. Vincenc Struppi. Kranjska kmetijska družba je dobila nalogo poglobitve struge Ljubljane iz katere so prihajale na dan prve pomembne arheološke najdbe.

V tekstualni prilogi P1.1 je naveden seznam objektov in enot kulturne dediščine na širšem območju obravnave.

5.5. STANJE NAPRAV IN OBREŽNIH UREDITEV

Splošno

Fizični in vizualni kontakt z neposrednim zaledjem reke predstavljajo bregovi. Odseke Ljubljanice, ki jih obravnavamo v načrtu plovne poti, lahko glede na tipični prečni profil reke, razdelimo na območje barjanskega profila z naravnimi (slika št. 1) in urbanizirana območja z bolj ali manj umetno utrjenimi bregovi (slika št. 2 in 3).

1

2

3

Območje barjanskega profila

Območje Barjanskega profila leži pretežno v krajinskem parku Barje in ima relativno dobro ohranjene naravne bregove (slika št. 4). Načenjajo jih večinoma nedovoljeni posegi različnih oblik: neprimerne ureditve dostopov in naprav za privezovanje plovil (slika št. 5) ter mnogi objekti namenjeni občasnemu bivanju oziroma preživljanju prostega časa (slika št. 6). Te spremljajo tudi zasaditve, največkrat ljubiteljske narave, ki v krajinski park vnašajo neavtohtono rastje.

4

5

6

Urbanizirana območja

Glede na oblikovanost rečnega profila v urbaniziranih območjih Vrhnike, Podpeči in Ljubljane razlikujemo tri tipe: barjanski profil s točkovnimi posegi (slika št. 7), profil reguliranega širokega korita utrjen s kamnito oblogo (slika št. 8) ter ozko urbano korito z vertikalnimi armiranobetonskimi in kamnitimi zidovi in ureditvami (slika št. 9).

7

8

9

Barjanski profil v urbaniziranih območjih je v smislu naravnih bregov slabše ohranjen, saj se z intenzivnostjo poselitve povečuje tudi število posegov v rečna bregova. Poleg posegov, ki se pojavljajo tudi na območju krajinskega parka, je v urbaniziranih predelih mogoče evidentirati predvsem posege, ki so lastni suburbanemu značaju zaledne poselitve. Številni enostavni in nezahtevni objekti v območju vodnih zemljišč, izpusti meteorne in fekalne kanalizacije, utrjevanje in razširjanje obale v obliki nasipov, lesenih in kamnitih oblog itd.

Obrežja s širokim, s kamnito oblogo utrjenim koritom, so glede sekundarnih posegov pretežno dobro ohranjena. Erozijska nosilna podlaga, posledica poseganja in delno rušenje kamnite obloge, ki je bila v območju novih ureditev deloma sanirana Špica do Šentjakobskega mostu (slika št. 10) in območje okoli novega Mrtvaškega mostu (slika št. 11).

10

11

Obrežja v ozkem koritu delimo na nizki in visoki profil. Visoki t. i. Keller-Plečnikov v območju od Novega trga do Tromostovja (slika št. 12) in nizki v območju Gruberjevega prekopa med starim Karlovškim mostom in zapornico (slika št. 13), ter v Ljubljani od Trnovskega pristana do Novega trga (slika št. 14) in od Tromostovja do zapornice na Ambroževem trgu (slika št. 15).

12

13

14

15

V grafičnih prilogah od G5.1 do G5.47 je prikazano fotografsko gradivo območja Ljubljanice med Ljubljano in Vrhniko.

Stanje naprav in obrežnih ureditev, ki služijo potrebam plovbe

V območju urbanega korita Ljubljanice, so poleg Plečnikovih ureditev Kellerjevega korita, ki so nastale v tridesetih letih 20.stol., šele v zadnjem desetletju začele nastajati naprave in ureditve namenjene plovbi in kontaktu z rečnim prostorom. Plečnikovim ureditvam Gerberjevega stopnišča, Trnovskega pristani, navoza za čolne v Grudnovem nabrežju in nabrežja Špice sledijo prilagoditve obstoječih dostopnih stopnišč v Kellerjevem koritu (Ocvirk, Atelje Vozlič) in izvedba novih fizičnih in vizualnih povezav z reko: Poljanski nasip, Petkovškovo (projekt), Adamič-Lundrovo, Hribarjevo, Cankarjevo, Gallusovo nabrežje, Novi trg, nabrežje ulice Prule ter širše območje Špice (Atelje Vozlič, Trije arhitekti, BB arhitekti in ATELIERarhitekti). V te ureditve spadata tudi dva nova tipa plavajočih pristanov. V globokem koritu z linijskim vertikalnim pomikom (sliki št. 16 in 17) (Adamič-Lundrovo nabrežje in Poljanski nasip) in s krožnim vertikalnim pomikom (slika št. 18) v širokem koritu (območje Špice v izteku ulice Privoz). Poleg naštetih že izvedenih ureditev je v fazi priprav na izgradnjo pristan in pristanišče za ladje pri Špici (slika št. 19).

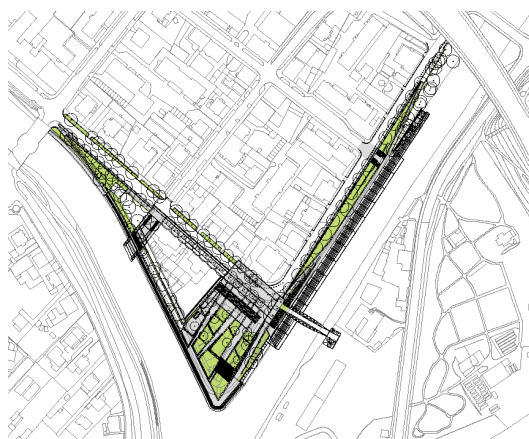
16

17

18

19

Prostorske možnosti za umeščanje objektov na plovni poti

Preučili smo sledeče prostorske možnosti:

- pristan Cankarjev trg (Vrhnika)
- pristan in navoz pri avtocestnem mostu na Vrhniki z ureditvijo podmostja za pešce in kolesarje
- marina za čolne in ladje na Vrhniki (sanacija s smetmi zasute glinokopne jame na levem bregu)
- pristan pri RD Vrhnika
- pristan in javni splav pri premostitvenem objektu za potrebe glinokopa v Sinji gorici (var. 1) oz. preveritev adaptacije objekta za potrebe peš brvi (var. 2)

- pristan pod izlivom Bistre na desnem bregu ob kolovozu
- pristan in javni splav pri samotni kmetiji v Bevkah (*v nadaljevanju uporabljamo tudi izraz pri Kaminu, ki je bolj ustrezen*)
- pristanišče za čolne pri / v izlivu Borovniščice
- pristan in javni splav pri železniškem mostu v Kamniku pod Krimom (var. 1) oz. preveritev umestitve brvi za pešce in kolesarje pod / ob most (var. 2)
- odstranitev v dno zabitih pilotov starega mostu pri železniškem mostu v Podpeči
- pristan in marina za čolne in ladje v Podpeči v izlivu nekdanjega kanala do kamnoloma (var. 1) oz. industrijski coni Stolarna (var. 2)
- pristan in javni splav pri kmetiji Lipovec nad vodovodnim mostom v Črni vasi pri Lipah (var. 1) oz. preveritev prilagoditve mostu za potrebe pešcev in kolesarjev (var. 2)
- pristan pri cerkvi Sv. Mihaela
- šikana za zajemanje naplavin pri dvojnem ovinku "S" (geografska dolžina pribl. 14,5, širina 46,01)
- pristan pri sotočju Ljubljanice in Ižice
- pristan v Ižici pri mostu na Peruzzijski ulici
- pristanišče za čolne v izlivu Prošče
- marina za čolne in ladje na območju Livade (cona za vzdrževanje plovil)
- prilagoditev pristana in navoza pri RD Barje
- prilagoditev pristana pri kajak kanu klubu Ljubljana
- prilagoditev pristana pri veslaškem klubu Ljubljana
- prilagoditev pristana in izgradnja polnilnega mesta za gorivo (plin) pod Prulskim mostom
- prilagoditev pristana na Gallusovem nabrežju (Pod Stiškimi dvorci)
- prilagoditev pristana na Bregu pri Novem trgu (pod Hribarjevim spomenikom)
- prilagoditev pristana na Gallusovem nabrežju pod Trančo
- prilagoditev pristana na Cankarjevem nabrežju
- prilagoditev pristana pri Gerberjevem stopnišču (Makalonca)
- pristan in splavnica pri Ambroževem trgu
- pristan pri Mrtvaškem mostu
- pristan pri Poljanski brvi
- pristan pri mostu na Grablovičevi ulici
- pristan pri Moščanski brvi
- pristan pri mostu na Kajuhovi ulici (Moste)

Gruberjev prekop:

- dvigalo za popravilo in vzdrževanje ladij in čolnov na desnem bregu pod Karlovškim mostom
- nova zapornica z malo HE in splavnico pri obstoječo
- pristan pri Akademijah
- pristan pri športnem parku Kodeljevo pod mostom na Poljanski cesti
- pristan pri mostu na Kajuhovi ulici (Štepanjsko naselje)
- pristan pri brvi Štepanjsko nabrežje
- pristan pri brvi ob sotočju
- pristan in jez pri brvi ob izpustu hladilne vode iz TE-TO Moste (s prigrajeno malo HE)

V grafičnih prilogah od G3.1 do G3.48 so predstavljene obstoječe ureditve (pristani, privezi, navozi, premostitve, ...) potrebne za vzpostavitev plovne poti po reki Ljubljanici od Maroltovega izvira do

zapornic na Ambroževem trgu in Gruberjevem prekopu vključno z možnostjo ureditve krožne poti okoli Ljubljane.

6. DEJAVNOSTI IN RABE NA LJUBLJANICI

Pregled dejavnosti in rabe na Ljubljani ter ob njej je pripravljen na podlagi pregleda občinskih prostorskih aktov, literature s tega področja, ogleda terena in na podlagi ustnih virov.

Na Ljubljani so dejavnosti slabo razvite. Razlog je na eni strani iskati v slabem kakovostnem stanju vodotoka v preteklih letih, ki je še pred časom predstavljal »odtočni kanal« vsem okoliškim vodam, šele s sprejetjem evropske vodne direktive pa se je konkretnije spremenil pogled na reko in potrdila nujnost njenega varovanja. Na drugi strani je stanju na reki botrovalo pomanjkanje politične volje, ki se kaže v mirovanju pravnega urejanja (od leta 1972 do 2000 ni bil sprejet noben dokument v zvezi z izrabo reke v gospodarske ali prostočasovne namene). Prizadevanja za vzpostavitev in pravno ureditev turistične plovbe po barjanskem delu Ljubljane (do Vrhnike oz. do Podpeči) so bila v 90-ih letih in zlasti po letu 2000 večkrat izražena. Vloženih je bilo več pobud različnih društev in občin, a je stanje vse do danes ostalo nespremenjeno (Lebar, 2009: 26).

6.1. PLOVBA

Na upravni enoti Ljubljana je trenutno registriranih 28 čolnov za javni prevoz. Dejansko se s prevozom oseb – turistov ukvarja okrog 20 lastnikov čolnov, preostali pa čolne uporabljajo le zase. Registracijo čolnov za javni prevoz je treba podaljševati vsako leto, a vsi lastniki čolnov za javni prevoz tega ne spoštujejo. Nadzora ni.

Poleg omenjenih registriranih čolnov za javni prevoz dolgih od 5 do 15 m je na Ljubljani (pretežno v Ljubljani) zasidranih približno še enkrat toliko neregistriranih čolnov za javni prevoz (daljših od 5 m). Približno polovica od teh jih vsaj občasno opravlja dejavnost prevoza turistov. Nadzora ni.

Mestna občina Ljubljana po napovedih župana g. Zorana Jankovića načrtuje redno linijsko plovbo od Ambroževega trga vsaj do Livade, ki bi se vklapljala v koncept javnega potniškega prometa. Do realizacije zaradi pomanjkanja sredstev še ni prišlo.

Plovba za prevoz turistov je najintenzivnejša na območju mesta gorvodno do avtocestnega mostu. Precej pogosti so tudi izleti do Podpeči, čeprav plovba gorvodno od avtocestnega mostu ni dovoljena. Plovba od Podpeči do Vrhnike je redkejša.

Na celotni Ljubljani od Vrhnike do Ljubljane je privezanih k bregu ali položenih na breg okrog 150 čolnov za zasebno rabo, krajših od 5 m. Skoraj v vseh primerih gre za morske čolne izdelovalca ELAN z motorjem Tomos 4. Tovrstni čolni glede na besedilo obstoječe uredbe o plovbi vozil na motorni pogon na reki Ljubljani niti ne morejo biti registrirani. Nadzora ni.

Poleg motornih je na Ljubljani v redni rabi še več deset čolnov na vesla. 18 jih redno uporabljajo člani veslaškega kluba Ljubljana, ki veslajo od Špice do vodovodnega mostu v Črni vasi. Veliko pa je tudi zasebnih čolnov na vesla, ki jih lastniki uporabljajo vse od Vrhnike do Ljubljane in jih v glavnem po uporabi odpeljejo.

6.2. PROMET

Dostopnost in povezljivost območij igra ključno vlogo pri razvoju turizma, ozaveščanja ljudi in s tem varstva, ohranjanja in promocije naravne ter kulturne dediščine. Reka Ljubljanica sama po sebi omogoča plovbo in s tem uvedbo novega trajnostno naravnane prometnega sistema.

6.2.1. Cestno omrežje

Cestno omrežje je najbolj razvejano omrežje prometne infrastrukture na območju in se ga uporablja predvsem za osebni prevoz z avtomobili, služi pa tudi javnemu avtobusnemu prometu, ki pa je v navezavi na plovno pot reke Ljubljanice še posebej pomemben.

Avtocesta Koper–Ljubljana in južni del Ljubljanskega avtocestnega obroča zamejujeta območje krajinskega parka na severu in s petimi izhodi predstavlja pomembne vstopne točke na barje. Čez samo Ljubljansko barje potekajo razmeroma skromne prometne povezave, medtem ko imata prestolnica Ljubljana in prav tako Vrhnika odlično prometno dostopnost ter razvejano cestno mrežo.

Reka Ljubljanica na poti od Vrhnike do Ljubljane teče skozi kulturno krajino Ljubljanskega Barja in tri poselitvena, urbana območja (Vrhnika, Podpeč in Ljubljana). Na teh treh urbanih območjih cestno omrežje križa reko Ljubljanico s čimer je reka neposredno navezana na cestno omrežje. Medtem, ko je na Vrhniki in predvsem Ljubljani cestno omrežje ob Ljubljanici gostejše in razvejano, je v Podpeči z Ljubljanico neposredno povezana le regionalna cesta Podpeč–Brezovica, ki reko preči s cestnim mostom v Podpeči. Ljubljani se cesta nižjega ranga – javna pot neposredno približa še na dveh mestih izven omenjenih naselij, in sicer južno od Bevk in na zahodnem delu Črne vasi, na mestu vodovodnega mostu. Od Podpeči prek Lip in Črne vasi do Ižanske ceste vzporedno z Ljubljanico vodi lokalna cesta, ki je zaradi svoje bližine reki (znotraj 500 metrskega pasu) prav tako pomembna za navezave različnih vrst prometa na plovno pot.

Glavne osi dnevnih migracij v Ljubljano potekajo iz smeri Vrhnike, Podpeči, Črne Vasi, Iga ter Škofljice.

6.2.2. Javni potniški promet

Trenutno nekonkurenčnost medkrajevnega, primestnega in mestnega javnega potniškega prometa ne omogoča resnične izbire prometnega sredstva in povzroča odvisnost od osebnega avtomobila. Za zmanjšanje odvisnosti od osebnega avtomobila je treba nadgraditi omrežje kolesarskih in pešpoti, uskladiti avtobusne in železniške povezave, uvajati nove trajnostno naravnane prometna sisteme ter spodbujati spreminjanje vedenjskih vzorcev.

Prometno infrastrukturo za javni potniški promet predstavlja predvsem cestno omrežje, po katerem se izvaja najpomembnejši in najbolj razvejan, avtobusni javni potniški promet. Zelo pomemben del javnega potniškega prometa v občinah Borovnica in Brezovica predstavlja tudi železniško omrežje. Rečni potniški promet ni razvit, obstaja pa ponudba rečnega prevoza po Ljubljanici, in sicer v Mestni občini Ljubljana (MOL).

Avtobusni promet

Prometno infrastrukturo avtobusnega prometa predstavlja sistem linij, ki medsebojno povezuje avtobusna postajališča. Smiselna razporeditev in ustrezna gostota postajališč sta ključna dejavnika

uspešnosti javnega avtobusnega prometa. Mreža avtobusnih postajališč je prikazana na karti G2.1.0: Prikaz stanja širšega območja plovne poti.

Na območju mestne občine Ljubljana deluje **ljubljski potniški promet (LPP)**, katerega linije sežejo tudi v sosednje občine obravnavanega območja Ig in Brezovica. Za povezljivost plovnosti po reki Ljubljanici in linij LPP so zanimive linije:

- linija 19b Črna vas-Popeč-Jezero,
- linija 6b Črnuče – Dolgi most – Notranje Gorice in
- linije znotraj obroča ljubljanske obvoznice (zaradi gostote in povezljivosti so zanimive praktično vse).

Območje je pokrito tudi z linijami **medkrajevnega avtobusnega potniškega prometa**. Vsa naselja obravnavanega območja so med sabo povezana z linijami medkrajevnega avtobusnega prometa, vendar je večina linij nerentabilnih za ponudnika prevoza na eni strani in premalo fleksibilnih ter nekonkurenčnih za uporabnika.

Občani občin Brezovica, Ig in Ljubljana za dnevne migracije v prestolnico (od javnega potniškega prometa) uporabljajo predvsem ljubljanski potniški promet, občani Vrhnike medkrajevno avtobusno povezavo, medtem ko so občani Borovnice in deloma Brezovice vezani na vlak. V občini Brezovica obratuje tudi linija notranjega avtobusnega prometa med Notranjimi Goricami in Rakitno.

Železniški promet

Iz vidika povezljivosti železniškega prometa in plovne poti po Ljubljanici je pomembna železniška proga iz smeri Kopra. Železniška trasa poteka po južnem obrobju Barja in ob osamelcih do Vnanjih Goric, kjer v razdalji 2300 m do vznožja kraških planot prečka Ljubljanico in enega najnižjih delov Ljubljanskega barja. To je bil za tiste čase izjemen gradbenotehnični podvig. Temeljlil je na dotedanjih izkušnjah osuševanja Ljubljanskega barja.

Železniška proga, ki zahodno polovico krajinskega parka preseka v smeri sever-jug, ima v območju obravnave pet postajališč namenjenih potniškemu vlakom (v krajih Borovnica, Notranje gorice in Brezovica, Ljubljana 2x). Ta postajališča lahko predstavljajo potencialne točke primestne železnice. Določen delež krajanov, ki živijo blizu postajališč, ta način transporta že danes koristi za dnevne migracije.

6.2.3. Kolesarski in peš promet

Vedno več ljudi (izletnikov, rekreativcev in drugih uporabnikov krajinskega parka) se poslužuje peš in kolesarskih povezav. Znotraj obravnavanega območja je nekaj urejenih kolesarskih poti, večji del poti, kolovozov pa ni označenih ali posebej urejenih, vendar jih ljudje, predvsem lokalni uporabniki, s pridom uporabljajo. Nema lokrat se sicer na teh nenačrtovanih poteh pojavi problem prečenja odvodnih kanalov in vodotokov. Rekreativci in izletniki na Barju infrastrukturo uporabljajo predvsem za motorizirani ali kolesarski promet do določenih znamenitosti Ljubljanskega barja in vstopnih točk planinskih in izletniških poti. Kolesarji in sprehajalci uporabljajo lokalno infrastrukturo v rekreativne namene.

Na območju mesta Ljubljana je bilo v zadnjih nekaj letih izvedenih kar nekaj projektov, ki izboljšujejo peš in kolesarsko mrežo – kot na primer ureditev območja za pešce v starem mestnem jedru, preureditev Brega v skupen prostor za kolesarje in pešce, novi mostovi na Ljubljanici, ureditev Špice, pričetek gradnje kolesarske povezave v Rožni dolini vzdolž Ceste 27. aprila in Večne poti, itd. Ljubljana kot glavno mesto ima sicer zaradi velikih vsakodnevnih migracij lastnega

prebivalstva in vsakodnevnih migracij iz širše regije, katerih glavni delež se opravi prav z osebnim avtomobilom, ogromno težav (Celovita kolesarska strategija..., 2010).

Kolesarski promet

Kolesarsko omrežje je sestavljeno iz državnih in občinskih kolesarskih povezav, ki jih delimo na 4 vrste: kolesarska pot (samostojna javna cesta), kolesarska steza (del cestišča, od vozišča višinsko ločena), kolesarski pas (del cestišča, od vozišča ni višinsko ločena, označena z redčo barvo) in kolesarji na vozišču (manj obremenjene ceste).

Po ugotovitvah projekta Zasnova mreže kolesarskih povezav v Ljubljanski urbani regiji, je kolesarska infrastruktura v Ljubljanski urbani regiji (LUR) slabo razvita. Vendar je predvsem na območju Barja mnogo turističnih kolesarskih smeri uveljavljenih v podeželskem okolju, le te pa niso urejene in označene, speljane pa so po različnih regionalnih ali lokalnih cestah, kolovozih ali gozdnih poteh, kjer so kolesarji razmeroma varni udeleženci v prometu tudi brez izrecnih označb in ureditev.

Na Vrhniki je stičišče kolesarskih povezav (po podatkih RRA LUR) v bližini Ljublanice, na križišču Ljubljanske in Sterneneve ceste. Iz tega območja se kolesarske povezave nadaljujejo proti jugu, po regionalni cesti Vrhnika-Podpeč (nevarna povezava), proti vzhodu (Sinja Gorica, Blatna Brezovica, Bevke) in proti severu (daljinska kolesarska povezava proti Ljubljani).

Kolesarska povezava se Ljubljani približa tudi vzhodno od Vrhnike, in sicer pri Kaminu, južno od Bevk. Ta povezava je zelo pomembna za povezovanje severnega in južnega dela Barja ter zaradi navezovanja Ljublanice na muzej Bistra južno in na naselje Bevke severno. Trenutno ni premostitve čez Ljublanico, ki bi bila za funkcioniranje te povezave nujno potrebna.

Od Kamina do Podpeči vodi regionalna kolesarska povezava (podatki RRA LUR) tako na severni kot južni strani Ljublanice, v oddaljenosti približno 500 metrov. Ti dve povezavi se združita preko mostu v Podpeči, po mnenju občine Brezovica pa bi bila smiselna tudi ureditev mostu pri železniškem mostu.

Prav tako v pasu 500 metrov, vzporedno z Ljublanico vodi kolesarska povezava od Črne vasi, Lipe do južne ljubljanske obvoznice (podatki Krajski park Ljubljansko barje in portal Gremo na pot). Ker premostitve čez Ljublanico ni vse od Podpeči do ljubljanske obvoznice, je treba razmisliti o vzpostavitvi mostu ali splava ne tem območju.

Peš promet

Na območju ni posebej označenih pešpoti, vendar so za peš promet primerni mnogi kolovozi in druge že obstoječe, vsaj deloma utrjene poti po Barju, ki pa se naj navezujejo na izhodiščne točke na robovih Barja (Podpeč–planinske poti, Borovnica–Pekel, Ig–Iški Vintgar) ter naselja (Vrhnika, Bevke, Notranje Gorice, Črna vas, Ljubljana,...)

V odprti krajini Barja, kljub velikemu številu kolovozov, primanjkuje peš dostopov do obrežja reke Ljublanice. Tako je na primer vizualni stik z reko Ljublanico omogočen v poselitvenih območjih, kjer se poti in ceste približajo ali celo prečkajo Ljublanico. V odprti krajini pa dostopov do obrežja primanjkuje ali pa so ti zasebne narave in največkrat vodijo do nelegalno zgrajenega objekta z dostopom do vode ali privezom za čolne. To velja predvsem za območje Črne vasi in mestne občine Ljubljana. V občinah Brezovica, Borovnica in Vrhnika je možnih dostopov do obrežja Ljublanice več, vendar bi jih bilo tudi tukaj treba urediti in določiti njihov status (javno, zasebno).

Dostopi do Ljublanice, kjer je omogočen neposredni stik z vodo, so urejeni predvsem znotraj mestnega območja Ljubljane. Na večjem delu območja Ljubljane pa je omogočen vsaj vizualni stik uporabnika prostora z vodnim telesom. V ostalih občinah ni primerno urejenih dostopov, do

vodnega telesa, je pa fizično mogoče dostopati do vode na Vrhniki (Verd in športni park), Podpeč (železniški most, Piknik) ter Črna vas (vodovodni most).

6.2.4. Premostitve reke Ljubljanice

Premostitve čez Ljubljanico so vezane predvsem na poselitvena območja. Tako je v Vrhniki sedem mostov (cestni, peš, opekarniški), v Podpeči se nahajata železniški most zahodno od Podpeči in cestni most v Podpeči. Vzhodno od Podpeči se nahaja vodovodni most pri Črni vasi, še vzhodneje pa je že avtocestni most južne ljubljanske obvoznice. Znotraj obroča ljubljanske obvoznice, na mestnem območju Ljubljane, se nahaja veliko mostov in prečenje vodotoka načeloma ni otežkočeno.

Po pregledu stanja je ugotovljeno, da lahko uporabniki prostora reko Ljubljanico prečkajo le na poselitvenih območjih (Vrhnika, Podpeč in Ljubljana) in iz tega izhaja, da je treba zagotoviti dodatne možnosti prečenja Ljubljanice, njenih pritokov ter odvodnih kanalov. Premostitve je treba zagotoviti na mestih, kjer so stičišča rekreativnih poti, v bližini postajališč javnega potniškega prometa ter pristanov, da se tako omogoči povezanost različnih prometnih sistemov.

6.3. TURIZEM IN REKREACIJA

Turistična ponudba vezana na Ljubljanico je dokaj slabo razvita. Zaenkrat jahanje, veslanje, kolesarjenje, in priložnosti, ki jih okolje ponuja za tek in pešačenje skupaj s tradicionalno prisotnim balonarstvom, vožnjami s kočijo in posameznimi dobrimi gostilnami še niso resna turistična ponudba.

Ugotovljeno pomeni, da območje še ni prepoznano kot privlačna turistična destinacija ampak je zanimivo za izbrane, čeprav vedno številnejše, uporabnike. Razvoj prostočasnih dejavnosti, ki vključujejo kulturno, izobraževalno, športno, rekreacijsko dejavnost in različne programe dobrega počutja v naravno izjemnem okolju in kulturno izraziti krajini v bližini velikega mesta, je lahko priložnost za razvoj in promocijo območja in z upoštevanjem ter zavedanjem potenciala, priložnost za ohranitev naravne in kulturne dediščine.

Glede na naravne danosti se turistična dejavnost lahko tudi zelo dobro ujema s cilji ohranjanja narave. Turistična ponudba krajinskega parka in občin lahko gradi na izjemnih značilnostih kulturne in naravne krajine ter postane celo nosilna dejavnost na območju. Priložnosti so odprte za različne kulturne, izobraževalne, raziskovalne in prostočasne programe, ki izhajajo iz izjemnih naravnih danosti območja in različnih vrst in plasti kulturne dediščine.

Strateška presoja kaže, da bližina prestolnice, dobra prometna navezanost in izjemne naravne in kulturne značilnosti zagotavljajo dobre izhodiščne pogoje za načrtovanje turističnega razvoja v območju. V območju pa je glede na prostorske in družbeno ekonomske okoliščine nemogoče pričakovati razvoj klasičnih in množičnih oblik turizma. Na ljubljanskem barju je možno oblikovati nišne oblike turizma, ki izhajajo iz spoštovanja narave in kulturne dediščine ter sledijo prostočasnim, kulturnim in izobraževalnim potrebam posameznika in izbranih skupin (Simoneti, 2007).

Občine imajo v strateških dokumentih opredeljeno izboljšanje turistične in rekreacijske ponudbe v smislu razvoja pogojev za izvajanje športnih dejavnosti, učnih poti, kolesarskih poti, prostorov za

piknik in nastanitvenih možnosti. Občine opredeljujejo turizem kot potencialno pomembno razvojno dejavnost.

Izpostaviti je treba nekatere dejavnike, ki na zaščiteni Ljubljani ne pridejo v poštev: to so predvsem množični turizem (velika frekventnost plovil), aktivnosti, ki so izrazito degradacijske do okolja (hitre oblike rekreacije, kot je smučanje na vodi ali močni pogoni plovil), večja in višja plovila, ki potrebujejo večje vodne površine ipd. Za vse ostale potencialne oblike plovbe je treba poznati vplivne karakteristike ter jih v skladu z varstvenim režimom regulirati.

6.3.1. Turistične atrakcije

V bližini reke Ljubljanice je veliko turističnih atrakcij, vezanih predvsem na kulturno in naravno dediščino. Pristane na plovni poti po Ljubljani bi bilo smiselno s peš in kolesarskimi potmi navezati na te atrakcije območja oz. vzpostavitev pristanov prilagajati tudi turističnim potencialom območja.

Točke pomembne za razvoj turizma v bližini Ljubljane, ki jih je zaradi pomembnosti ali bližine smiselno navezati na plovno pot:

- izviri Ljubljane (Močilnik, Bistra, Retovje)
- Cankarjeva spominska hiša
- muzej Bistra
- Mali plac, Jurčevo šotišče
- Goriški mah
- cerkev sv. Ane
- Podpeško jezero
- cerkev sv. Mihaela v Črni vasi
- Botanični park Ljubljana
- Ljubljanski grad
- mestno središče Ljubljane
- tematske in učne poti
 - Koščeva učna pot
 - učna pot Bevke
 - PST – pot spominov in tovarištva
- izletniške in razgledne točke (razgledni stolp na Planini, Planinca, Krim, Sveta Ana, Sveti Jožef, Žalostna gora,...)
- in druge kulturne ustanove (muzeji)

6.3.2. Druge turistični zanimive točke in območja

Programske točke ob Ljubljani

Vzpostavitev oz. lokacije pristanov je treba vezati na programske točke ob Ljubljani kot so športni parki, piknik območja, gostinska ponudba, izposoja športne opreme (kajak, kanu, oprema za ribolov, kolesa,...)

Ključne programske točke vzdolž oz. v bližini Ljubljane so:

- Verd – muzej

- športni park Vrhnika
- območje Bajerjev Vrhnika
- ribiški dom Vrhnika
- Kamin – kolesarska povezava, tehniški muzej Bistra, prireditev Dan borovnic
- Bevke – učna pot, športni park,...
- piknik prostor Podpeč, vzletišče,...
- Koščeva učna pot
- cerkev sv. Mihaela na Barju
- Južni center
- mestni park Mesarica, marina Livada

Zračni turizem in rekreacija, povezana s športnim letalstvom, sta zaradi bližine Ljubljane že dolgo prisotna na Barju. Takšna oblika turizma omogoča pregled nad območjem brez dodatnih posegov v prostor in hkrati onemogoča fizični stik z občutljivimi območji. V zvezi z zračnimi športi je pomembno športno vzletišče za ultralahka, jadralna in motorna letala v Podpeči, manjši vzletišči sta še na Brezovici in v bližini Vrhnike. V dogovoru z lastniki zemljišč se košeni travniki in manjše poti po celotnem območju barja uporabljajo za vzletišča in pristajališča toplozračnih balonov.

Informacijske točke

Ključnega pomena za razvoj turizma in povezanost ter promocijo ponudbe so turistične informacijske točke, katere morajo biti prav tako navezane na vstopne oz. izhodiščne točke, kamor spadajo tudi pristani na Ljubljani. Lokacije turističnih informacijskih točk so prikazane na karti G2.1: Prikaz stanja širšega območja plovne poti.

6.3.3. Druge prostočasne dejavnosti, vezane neposredno na Ljubljano

Poleg plovbe po Ljubljani (kajak, kanu, čolnarjenje, plovba na motorni pogon,...) so pomembne še nekatere prostočasne dejavnosti, vezane neposredno na vodo oz. vodno telo.

Ribolov

Ribištvo je pomembna dejavnost na območju, medtem ko je ribogojstvo manj razvito. Zaradi slabšanja kakovosti vseh voda in slabšanja hidroloških potencialov površinskih voda so potenciali za obe dejavnosti z rekreativno gospodarskega vidika slabi, položaj pa se še slabša (Simoneti 2007, Globevnik, 2007).

Na Ljubljani so za področje ribolova pristojne tri ribiške družine: od izvira do mostu v Podpeči RD Vrhnika, od mostu v Podpeči do zapornice pri Ambroževem trgu in zapornice na Gruberjevem prekopu v Ljubljani RD Barje, od zapornice pri Ambroževem trgu in zapornice na Gruberjevem prekopu v Ljubljani do izliva v Savo pa RD Vevče.

Kopališča

Na območju obravnave ni urejenih kopališč, saj je to problematično predvsem zaradi kakovosti voda. S projektom Čista Ljubljana h kateremu so pristopile tudi občine Vrhnika, Borovnica in Brezovica, se kaže želja in potekajo aktivnosti za izboljšanje kakovosti Ljubljane, s čimer je v prihodnosti mogoče računati, da bo reka spet primerna za kopanje. Prav tako ima mestna občina Ljubljana (MOL) v občinskem prostorskem načrtu zapisano, da bo Ljubljana kopalna reka.

6.4. POSELITEV

Vzdolž Ljubljanice na območju obravnavanega območja od Verda do Ambroževega trga v Ljubljani, se nahajajo tri večja oziroma strnjena poselitvena območja (Ljubljana, Vrhnika in Podpeč). Na teh območjih so bregovi Ljubljanice utrjeni, urbani. Na nekaterih mestih so urejeni dostopi do vode.

Vzporedno z Ljubljanico, vendar od nje oddaljena približno 500 metrov se nahaja Črna vas, obcestno naselje. Na tem območju, tudi na obrežju Ljubljanice se pojavlja največ nelegalne gradnje, praviloma v obliki vikendov, ki je konfliktna z varstvenimi cilji predvsem zaradi komunalne neopremljenosti.

7. KLJUČNI PROBLEMI IN RAZVOJNE MOŽNOSTI ZA UREDITEV PLOVNE POTI

Vzpostavitev plovne poti po Ljubljanici ima lahko številne pozitivne učinke na turistični razvoj regije, na osveščanje, seznanjanje z naravnimi in kulturnimi vrednostmi tako območja krajinskega parka Ljubljansko barje kot urbanega območja mesta Ljubljane. Z osveščanjem in seznanjanjem na prijazen ter zanimiv način se bo izboljšal odnos prebivalcev in obiskovalcev do vodotokov, predvsem Ljubljanice, do specifičnih naravnih kvalit, visoke biotske in krajinske pestrosti ter kulturnih zanimivosti na Barju. Poleg tega pa se bo z vzpostavitvijo plovne poti spodbujalo zavedanje prebivalcev in obiskovalcev Ljubljane o kakovostni in specifični legi prestolnice, ki jo obkrožajo naravne znamenitosti in območja, privlačna za rekreacijo v naravi.

V nadaljevanju navajamo ključne probleme in razvojne možnosti za ureditev plovne poti po Ljubljanici.

Tabela 1: Ključni problemi in razvojne možnosti za ureditev plovne poti na Ljubljanici (SWOT analiza)

PREDNOSTI	POMANJKLJIVOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - ohranjeno naravno okolje, - naravna in kulturna dediščina, - prepoznavna turistična atrakcija Ljubljanskega barja in mesta Ljubljane, - širše prepoznana entiteta, - estetska vrednost, - etnografsko izročilo, - povpraševanje po plovbi na reki, - bližina Ljubljane. 	<ul style="list-style-type: none"> - onesnaženost reke, - nelegalna odlagališča odpadkov, - črne gradnje na bregovih, - neupoštevanje uredbe o plovbi na Ljubljanici, - nedelovanje inšpekcije za celinske vode, - razhajanje v predstavah različnih deležnikov o pomenu in rabi, - pomanjkanje volje za ureditev razmer, - neprimerno urejeni in nelegalni dostopi do vode (pomoli, privezi), - degradirana območja na bregovih ali v neposredni bližini.
<p style="text-align: center;">PRILOŽNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - ureditev javne plovne poti na Ljubljanici - rekreacijski in turistični potencial, - učna pot skozi Krajinski park, - povezovalna vodna pot med »turističnimi točkami«, - seznanjanje obiskovalcev in prebivalcev z naravnimi in kulturnimi vrednotami območja ter njihovo povezovanje, - del zelenega sistema glavnega mesta, - alternativa cestnemu prometu – predvsem dostopna pot iz Ljubljane v osrčje parka - (razvoj javne infrastrukture na varovanem območju z minimalnim poseganjem v naravno okolje), - oživljanje tradicije, - ureditev režima plovbe, kar bo zmanjšalo negativne vplive na okolje. 	<p style="text-align: center;">NEVARNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - motnja v naravnem okolju, - neustrezne oblike rekreacije in turizma, - neučinkovito izvajanje predpisov, - podrejanje naravovarstvenega imperativa ekonomskim interesom, - podrejanje interesov širše družbe naravovarstvenemu imperativu.

8. USMERITVE ZA UREDITEV PLOVNE POTI PO LJUBLJANICI

Kot je bilo ugotovljeno že v poglavju 4, je že v obstoječi pravni ureditvi več neskladij, ki tako ali tako zahtevajo spremembo uredbe o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici in odloka o določitvi plovbnega režima, ki ga je sprejela mestna občina Ljubljana. Tovrstne odloke, po vsebini sorodne odloku Mestne občine Ljubljana morajo sprejeti še občine Brezovica, Borovnica in Vrhnika.

Glede na analizo stanja in izražene interese deležnikov v povezavi z Ljubljanico ni videti posebnih razlogov za splošno prepoved plovbe s plovili na motorni pogon gorvodno od avtocestnega mostu pri Črni vasi. Splošna prepoved je lahko celo škodljiva, ker ob nezmožnosti ustreznega nadzora v prostoru povzroča kaos. To bi zahtevalo ustrezen poseg tako v uredbo o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici, kot v uredbo o krajinskem parku Ljubljansko barje, seveda ob upoštevanju Odloka o razglasitvi struge reke Ljubljanice ter njenega pritoka Ljubije, vključno z bregovi, in območja stare struge Ljubljanice, za kulturni spomenik državnega pomena in ostalih predpisov.

Sedanja uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici nasploh prepoveduje plovbo plovil na motorni pogon, ki so krajša od 5 m. Takšnih plovil, v resnici neprimernih, ker so izdelana za morske razmere, pa je na Ljubljanici dejansko največ. Tudi v tem primeru ni videti prav nobenih razlogov za splošno prepoved rabe. Seveda pa je treba določiti pogoje rabe tovrstnih plovil.

Na našo prošnjo v dopisu, da nas seznanijo s svojimi pogledi glede obstoječe rabe, obstoječih in potrebnih zakonskih ureditev, do sedaj izdelanih študij in analiz ter potreb in interesov za bodočo ureditev območja Ljubljanice, ki smo jo posredovali ključnim deležnikom po seznamu, usklajenem z naročnikom, so se odzvali sledeči:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Direktorat za turizem in internacionalizacijo, Sektor za turizem (izpostavili pozitiven vpliv izvedbe plovnosti po Ljubljanici za turizem);
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana (podali usmeritve za izvedbo projekta, št. dopisa 469/98-TŠ, 23. 5. 2012);
- Zavod Republike Slovenije za varstvo okolja, OE Ljubljana (podali mnenje o izvedbi plovnosti na Ljubljanici, št. dopisa 3-II-344/2-o-12/KG, 22. 6. 2012);
- Društvo rečnih kapitanov (predstavili svojo podporo za ureditev plovbe po Ljubljanici);
- Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije (posredovali že v preteklih fazah projekta izdano mnenje o vplivih plovbe na ptice);
- Društvo Žaba (izrazili interes o ureditvi plovbe);
- Konjerejsko društvo Barje (izrazili interes, da so obveščeni o poteku projekta);
- Prostovoljno gasilsko društvo Trnovo (sporočili naziv imenovanega zastopnika);
- Veslaški klub Ljubljana (izpostavili problem varnosti veslačev, željo po ohranitvi obstoječih privezov čolnov in ohranitvi možnosti organizacije regat na območju med Livado in Tromostovjem);
- Lovska družina Vrhnika (sporočili naziv imenovanega zastopnika),
- Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice (pojasnili način izvajanja nalog nove gospodarske javne službe).

Svoja mnenja na Strokovne podlage za plovnost Ljubljanice so posredovali še: Krajinski park Ljubljansko barje, Občina Vrhnika, Ribiška družina Barje, Ribiška družina Vrhnika in Zavod za ribištvo Slovenije.

Na delavnicah 14. 6. 2012, 21. 6. 2012, 12. 7. 2012 in 27. 9. 2012 so bila izražena mnenja, želje in pobude še nekaterih deležnikov. Zabeležene so v zapisnikih sestankov, ki so priloga tega poročila.

Izvajalci naloge smo obiskali tudi občine, ki so udeležene v projektu. Njihova stališča so predstavljena v četrtem poglavju. 28. 5. 2012 smo se udeležili tudi sestanka s predstavnicami Krajinskega parka Ljubljansko barje.

Skupno stališče vseh deležnikov, ki so se odzvali, je, da je treba plovbo po Ljubljanici urediti. Razhajanja pa nastopijo ob načinu urejanja in izpostavljenih prioritetah.

9. NAČRT UREJANJA PLOVNE POTI

9.1. PREDSTAVITEV PLOVNE POTI

V nalogi je predstavljena možnost vzpostavitve plovne poti po Ljubljanici od Maroltovega izvira na Verdu do Ambroževega trga v Ljubljani ter plovne poti po Ižici od Peruzzijske ulice do izliva Ižice v Ljubljanico. Prikazana je tudi krožna plovna pot po mestnem območju Ljubljane, ki pa povzema obstoječe stanje in načrtovane posege znotraj občinskega prostorskega načrta MOL in se z umestitvijo novih posegov podrobneje ne ukvarja.

Na obravnavani plovni poti so glede na varstvene in varnostne zahteve opredeljeni različni plovni režimi. Glede na programske zgoštevke turistično zanimivih točk, območij ter prometnih povezav pa so določene smiselne potencialne oz. variantne lokacije primerne za umestitev objektov in drugih posegov, potrebnih za plovbo. Odseki različnih plovbnih režimov, programskih zgoštitev in potencialnih lokacij objektov, potrebnih za plovno pot so prikazani na grafičnih prilogah G6.1 Območja programskih zgoštitev na plovni poti in G6.2 Prikaz urejanja plovne poti – režim plovbe in potencialne lokacije objektov, potrebnih za plovno pot.

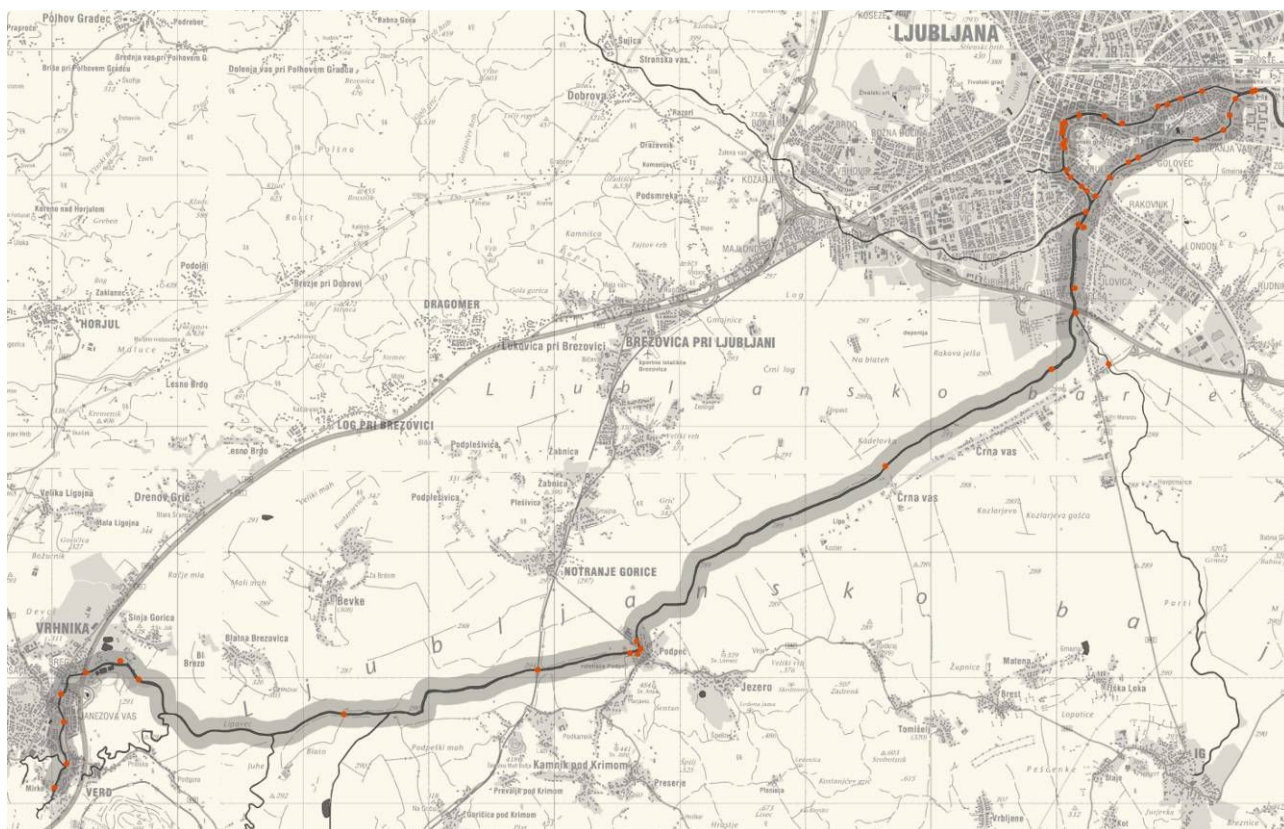
9.2. OBJEKTI, POTREBNI ZA UREJANJE PLOVNE POTI

Za zagotavljanje urejenosti in nemotene uporabe plovne poti po Ljubljanici predlagamo sistem ureditev, ki jih lahko strnemo v tri sklope posegov:

- Prvi sklop predstavljajo posegi, namenjeni ureditvi priveznih mest. Mednje spadajo komunalni vezi, pristanišča in marine. Ti se med seboj razlikujejo glede na velikost akvatorija, številu priveznih mest in količini servisne dejavnosti.
- Drugi sklop predstavljajo pristani. Ti so lahko kot del ureditve brežin znotraj urbanega tkiva (dolvodno od Cankarjevega trga na Vrhniki in dolvodno od mostu na Hladnikovi cesti v Ljubljani) ali kot plavajoča naprava znotraj krajinskega parka. V urbanem delu služijo zgolj kot vstopno-izstopna mesta, medtem ko v krajinskem parku služijo tudi kot oskrbovalne postaje, info točke (pred vstopom v turistično zanimiv predel parka), bar, opazovalnica, itd. Na njih je predvidena vsa potrebna infrastruktura od sanitarij do zabojnikov za smeti.

- Tretji sklop predstavljajo objekti oz. naprave namenjene prečkanju reke. To so lahko premostitveni objekti (mostovi) ali pa javni splavi (brod). Predlagamo, da se prečkanje reke uredi preko že obstoječih infrastrukturnih objektov z minimalnimi posegi v konstrukcijo (premostitveni objekt za potrebe glinokopa v Sinji gorici – prikazan na grafičnih prilogah št. G7.8.1 in G7.8.2., železniški most v Kamniku pod Krimon – grafične priloge št. G7.10.1., G7.10.2., G7.10.3. in G7.10.4 ter vodovodni most v Črni vasi pri Lipah – grafične priloge št. G7.12.1., G7.12.2., G7.12.3. in G7.12.4.) do koder že vodijo cestne povezave. Kjer prečkanje ni možno preko mostu predlagamo postavitve javnega splava, kot izpeljanko oskrbovalne postaje (grafične priloge št. G7.9.1., G7.9.2, G7.9.3.).

V nadaljevanju podajamo najširši nabor možnih ureditev, povezanih s plovno potjo. Vsi objekti so prilagojeni za dostop ljudem s posebnimi potrebami.

Lokacije objektov ozirom možnih ureditev na plovni poti po Ljubljani

1. Maroltov izvir (območje razširitve)
dostop urejen iz ulice Verd oz. ulice Mirke
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
-čolnarna
2. Kotnikova domačija (desni breg)
dostop urejen iz ulice Verd
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
3. Športni park Vrhnika (levi breg)
dostop urejen iz športnega parka oz. Sterneneve ceste

-
- infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
-splavna klančina (navoz)
4. Cankarjev trg (levi breg od mostu »Enajsta šole« do mostu priključka na avtocesto)
peš dostop urejen iz Cankarjevega trga in bencinske črpalke
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (ureditev brežine primerne za pristanek čolnov do 5m dolžine)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-podvodna splavna klančina (drča) za premostitev brzic (višinski nivo gladine)
5. Mokrice na Vrhnikih (levi breg pod avtocestnim mostom in podmostje)
dostop urejen iz naselja Mokrice iz ceste Pot na Tojnice
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (primerno za pristanek čolnov do 5m dolžine)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-splavna klančina
-nov most pod avtocestnim mostom
6. območje proizvodno-obrtne cone Tojnice (levi breg)
dostop urejen iz naselja Mokrice iz ceste Pot na Tojnice
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
-pristanišče za plovila do dolžine 5m (40 mest)
-suhi vezi (20 mest)
-hangar za popravilo plovil
-polnilna postaja za plovila na električni pogon in gorivo
-splavna klančina
-sanitarije
-klubski prostori
-parkirni prostori
7. RD Vrhnika in premostitveni objekt v Sinji gorici (levi breg)
dostop urejen po kolovozu mimo RD Vrhnika do mostu in mimo bajerjev na desnem bregu
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto pod mostom (odprt splav s sanitarijami dolžine 20m)
-privezi za potrebe ribiške družine
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-adaptacija objekta za potrebe peš brvi
8. samotna kmetija v Bevkah (pri Kaminu) (vstopna točka v učno pot Bevke)
dostop po levem bregu urejen po obstoječi cesti do kmetije na desnem bregu po kolovozu mimo muzeja v Bistri
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (odprt splav z javnimi sanitarijami)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-javni splav (možnost prehajanja iz enega brega reke na drugega)
9. železniški most v Kamniku pod Krimom (desni breg)
dostop po kolovozu ob železniški progi
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (odprt splav z javnimi sanitarijami)

- polnilna postaja za plovila na električni pogon
 - odstranitev v dno reke zabatih kolov
 - adaptacija objekta za potrebe peš brvi
- 10a. Podpeč (var.1: desni breg med mostom in športnim letališčem)
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (odprt splav pod mostom z javnimi sanitarijami)
-pristanišče za plovil do dolžine 5m (30 mest)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon gorivo
- 10b. Podpeč (var.2: levi breg pod mostom v industrijski coni)
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (nadkrit splav pri piknik prostoru)
-pristanišče za plovil do dolžine 10m (30 mest)
-suhi vezi (15 mest)
-splavna klančina
-polnilna postaja za plovila na električni pogon gorivo
11. vodovodni most v Lipah (desni breg)
dostop po obstoječih kolovozih
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (odprt splav z javnimi sanitarijami)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-prilagoditev mostu za potrebe pešcev in kolesarjev
12. cerkev Sv. Mihaela v Črni vasi (desni breg; možna vzpostavitev vstopne točke v Krajinski park Ljubljansko barje)
peš dostop urejen s ceste Črna vas ob cerkvi
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (nadkrit splav z javnimi sanitarijami, info točko in barom)
13. sotočje Ljubljanice in Ižice (možna vzpostavitev vstopne točke v Krajinski park Ljubljansko barje)
dostop urejen iz Ižanske ceste:
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (nadkrit splav z javnimi sanitarijami, info točko in barom)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-parkirni prostori
14. Ižica pri mostu na Peruzzijevi ulici (desni breg)
dostop urejen iz Peruzzijeve ulice
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto (primerno za pristanek čolnov do 5m dolžine)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-parkirni prostori
15. izliv Prošce
dostop urejen iz ulice Dolgi Breg oz Ižanske ceste
infrastruktura: -pristanišče za plovil do dolžine 5m (10 mest z možnostjo razširitve)
-polnilna postaja za plovila na električni pogon

-
16. območje gostilne Livada:
dostop iz Hladnikove ceste
infrastruktura: -pristanišče za plovil do dolžine 10m (62 mest)
-suhi vezi (40 mest)
-hangar za popravilo plovil
-dvigalo za plovila
-splavna klančina
-polnilna postaja za plovila na električni pogon in gorivo
-sanitarije
-klubski prostori
-prostori kajak kanu kluba
-parkirni prostori
17. RD Barje:
dostop po obstoječi poti -pristan
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
-splavna klančina
18. veslaški klub Ljubljana:
dostop po obstoječi poti -pristan
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
-polnilna postaja za plovila na električni pogon
19. v osi ulice Privoz:
infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto
20. pod Prulskim mostom:
dostop po obstoječi poti
infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto
-polnilna postaja za plovila na električni pogon in plin
21. Trnovski pristan:
infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto
22. Grudnovo nabrežje:
infrastruktura: -obstoječa splavna klančina
23. Gallusovo nabrežje (pod Stiškimi dvorcem):
infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto
24. Bregu pri Novem trgu (pod Hribarjevim spomenikom):
infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto
25. Gallusovo nabrežje (pod Trančo):
infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto
26. Cankarjevo nabrežje:

infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto

27. Dvorni trg:

infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto

28. Gerberjevo stopnišče (Makalonca):

infrastruktura: -vstopno-izstopno mesto

29. Ribji trg:

infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto

30. pod Mesarskim mostom:

infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto

31. pri Žitni brvi (Rdeča hiša):

infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto

32. pri Ambroževem trgu:

infrastruktura: -obstoječe vstopno-izstopno mesto

Gruberjev prekop:

33. Špica:

projekt je v teku

infrastruktura: -pristanišče za plovil do dolžine 10m (12 mest)

-polnilna postaja za plovila na električni pogon

-sanitarije

-večnamenski prostor

34. pod Karlovškim mostom:

dostop urejen iz Ižanske ceste

infrastruktura: -dvigalo za popravilo in vzdrževanje plovil

-prostor za popravilo plovil

9.3. USMERITVE IN POGOJI ZA POSAMEZNA OBMOČJA UREJANJA

V nadaljevanju navajamo usmeritve in pogoje za posamezna območja urejanja s prikazom zasnov posameznih lokacij. Lokacije nekaterih območij so prikazane tudi v grafičnih prilogah od št. G7.1.1 do G7.16.7.

1. Maroltov izvir

Na desni breg Ljubljanice se umesti vstopno izstopno mesto in čolnarno. Dostop je urejen iz lokalne ceste Verd. Brežino Ljubljance se parkovno uredi, ob pogoju, da se v največji možni meri ohranja obstoječo obvodno vegetacijo. Na južnem robu območja se uredi manjše parkirišče, koristi pa se tudi obstoječe parkirišče ob pokopališču. Do pokopališča se ob Ljubljanici umesti peš povezavo.

2. Kotnikova domačija

Gorvodno od obstoječega peš mostu se ob desni breg umesti manjši splav oz. vstopno izstopno mesto. Obstoječa parkovna površina se ohranja in primerno vzdržuje. Dostop do splava oz. vstopno-izstopnega mesta se umesti direktno iz ceste preko obstoječega parka ter iz pešpoti, ki se jo zasnuje tik ob Ljubljaniči čez celotno območje obstoječega parka.

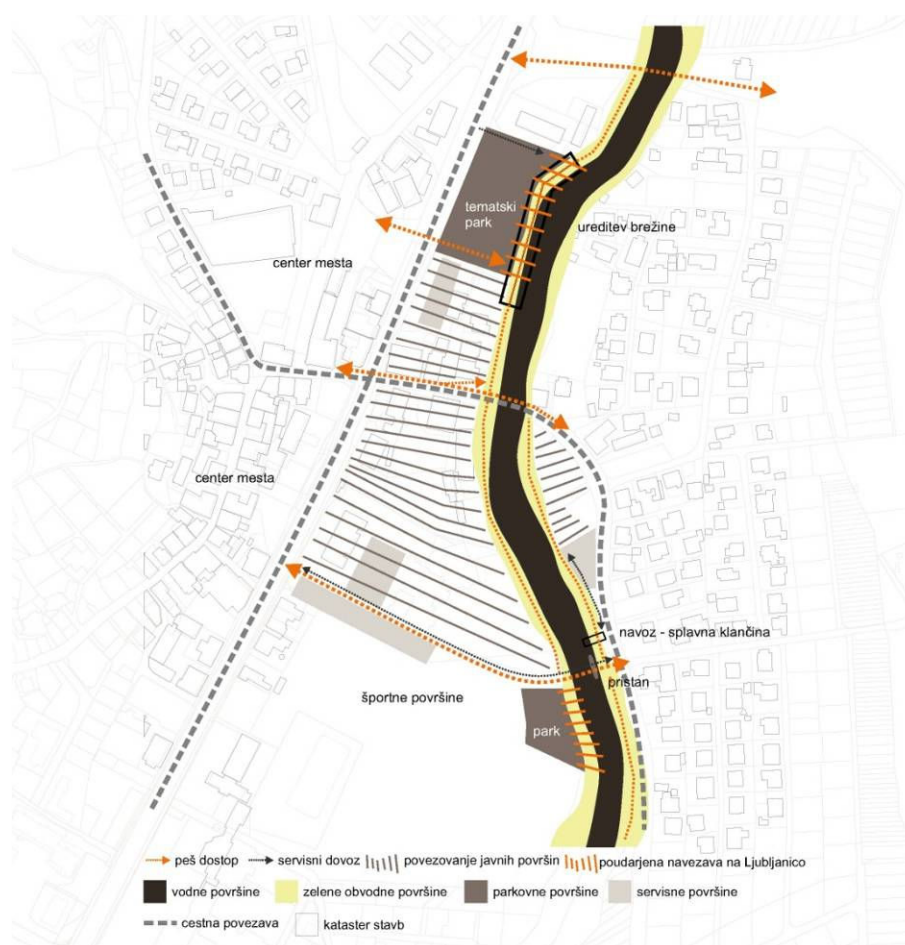

3. Športni park Vrhnika

Dolvodno od obstoječega peš mostu pri športnem parku se umesti splavno klančino, ki se navezuje na parkirišče severno, ob Sternenuvi cesti. Pod most, ob desni breg, se umesti vstopno izstopno mesto, ki se navezuje na športni park (samo peš dostop) in Sternenuvo cesto. Po desnem bregu Ljubljaniče poteka peš povezava. Na levem bregu, gorvodno od mostu se oblikuje novo programsko točko. Ograjevanje površin na širšem območju je prepovedano. Ohranja se obstoječo obvodno vegetacijo, v primeru novih ozelenitev se uporablja avtohtone rastlinske vrste.

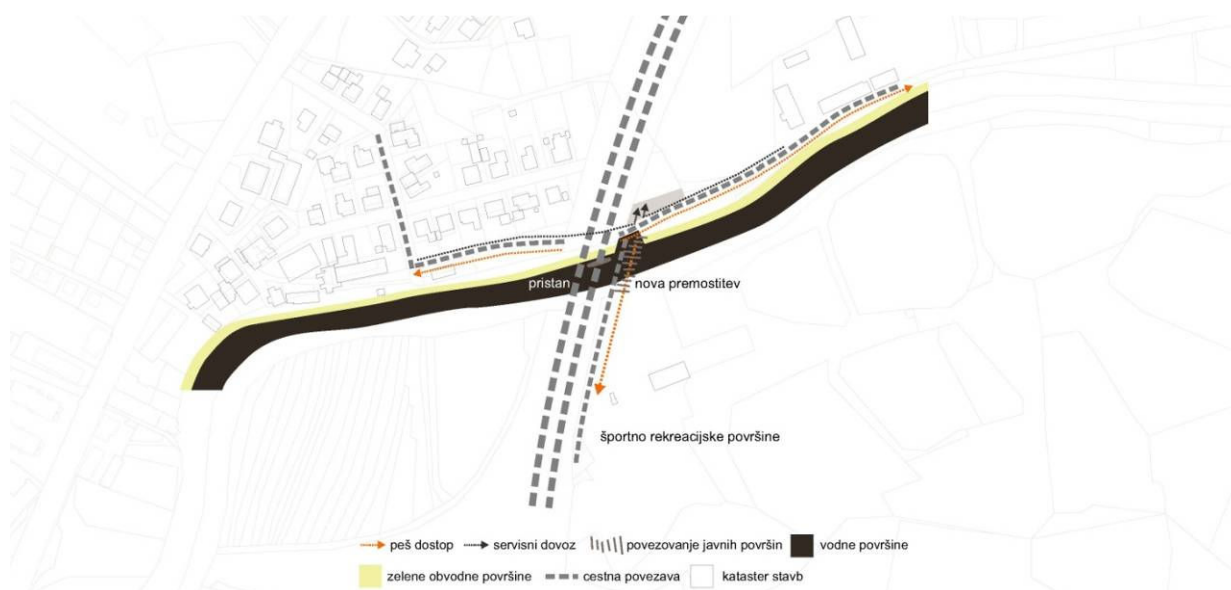
4. Cankarjev trg

Območje je urejeno v skladu s pomembnostjo lokacije, v centru Vrhnik. Brežina Ljubljanice, njen levi breg se celostno uredi od "Enajste šole" do obstoječega avtocestnega priključka, kjer bo v prihodnosti pomembna povezava za rekreacijskimi površinami ob bajerjih. Na območju obstoječe bencinske črpalke, ki bo premeščena, se uredi tematski park s poudarjeno navezavo na reko Ljubljanico in vstopno izstopnim mestom (primerno za pristanek čolnov do 5m dolžine). Uredi naj se čim več dostopov v neposredno bližino vodne površine. Ključnega pomena je peš dostop iz Ljubljanske ceste, ki se navezuje na Jelovškovo ulico in seveda dostop iz Cankarjevega trga. Na območju se uredi polnilno postajo za plovila na električni pogon in podvodno splavno klančino (drčo) za premostitev brzc pod mostom.

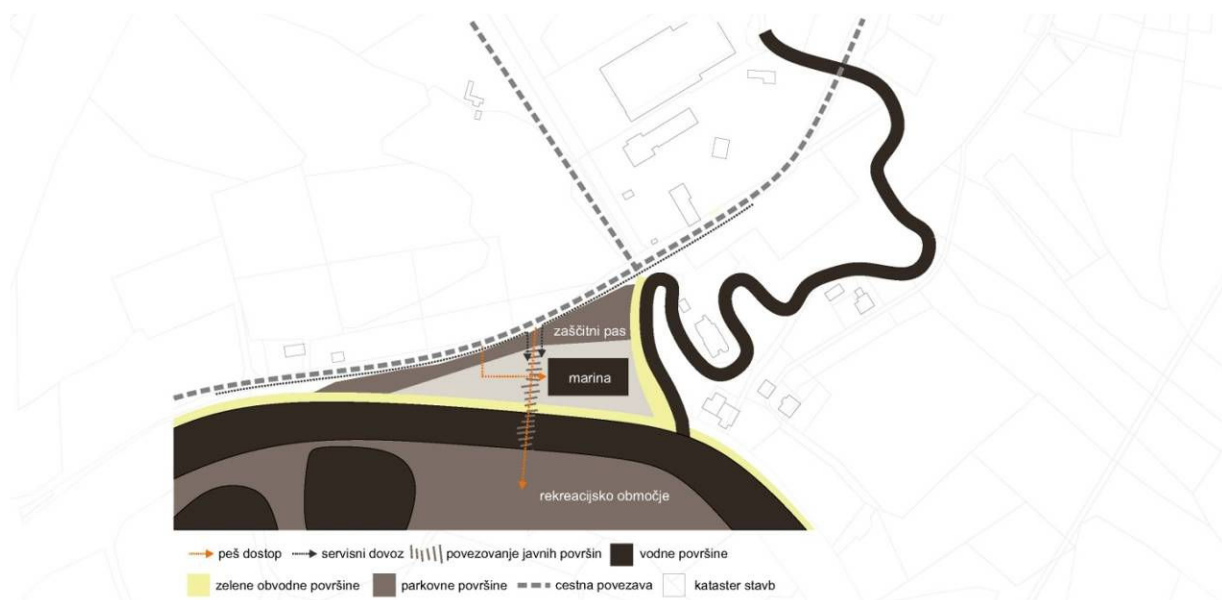
5. Mokrice na Vrhniki

Na tej lokaciji je predvideno vstopno izstopno mesto, primerno za pristanek čolnov do 5m dolžine, splavna klančina in polnilna postaja za plovila na električni pogon. Dostop je urejen po cesti Pot na Tojnice in se navezuje na predvideno marino v coni vzhodno od lokacije. Predvidena je nova premostitev za pešce, kolesarje in motorni promet, ki bo lokacijo navezala na rekreacijsko cono ob bajerjih. Na območju se zagotovi manjše parkirišče. Območje je trenutno vizualno degradirano, kar je treba izboljšati z novimi ureditvami, zasaditvami in prenovo površin. V največji možni meri se ohranja obstoječo obvodno vegetacijo.

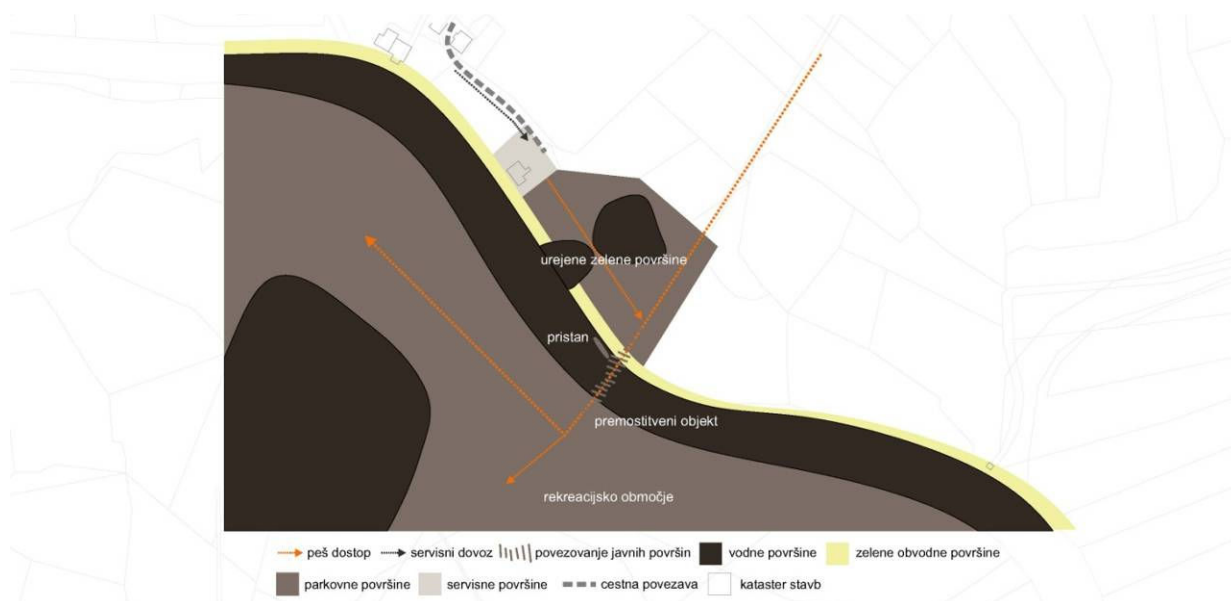
6. območje proizvodno-obrtne cone Tojnice

Na območje zapuščenih objektov industrijske cone se na levi breg umesti marina s pripadajočo infrastrukturo (splavna klančina, polnilna postaja za plovila na električni pogon). Ob marini se umestijo servisne površine marine, objekt za potrebe marine (sanitarije, hangar za popravilo plovil, suhi vezi, klubski prostori) in parkirni prostori. Celotno območje se napaja iz ceste Pot na Tojnice. Tu se oblikuje vstopna točka. Območje marine se z zeleno vizualno bariero loči od ostalih vsebin industrijske cone (čistilna naprava, smetišče) in vizualno ter programsko veže na Ljubljanico in naprej na rekreacijsko območje na drugi strani Ljubljanice (območje opuščenega glinokopa). Prehod na drugo stran Ljubljanice se lahko zagotovi s peš brvjo, ki se nadaljuje v peš osi od vstopne točke. Ob Ljubljanici in njenem pritoku se v največjem možnem obsegu ohranja obstoječa obvodna vegetacija. Med marino in Ljubljanico se oblikuje parkovna površina. Uporablja se avtohtona drevnina.

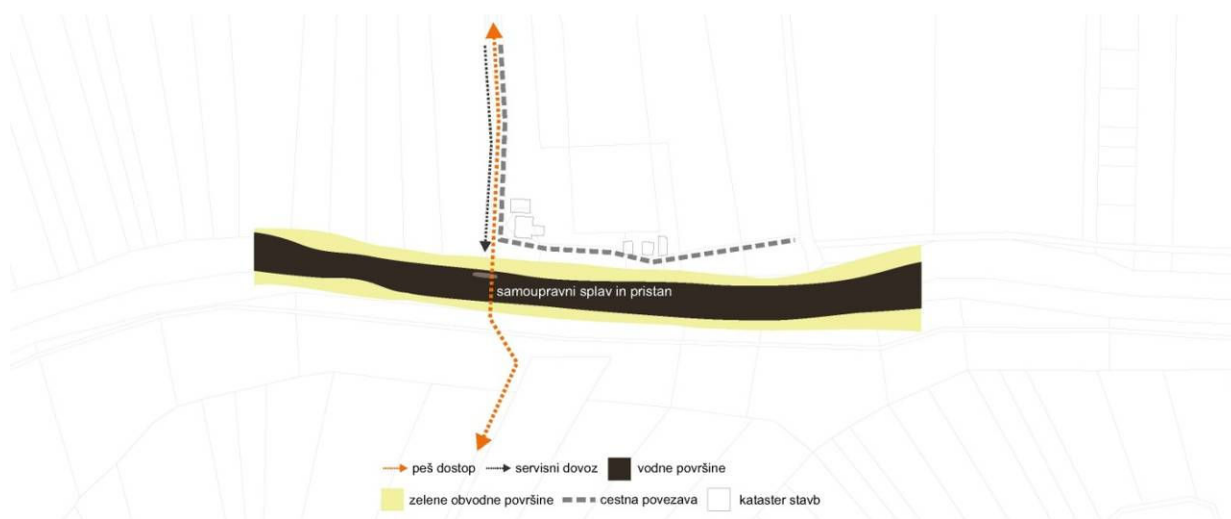
7. RD Vrhnika in premostitveni objekt

Na širšem območju Ribiškega doma se z elementi zelenega sistema programsko navezujejo Ribiški dom, bajer ob ribiškem domu, območje Ljubljanice ter območje rekreacijskih površin na mestu opuščenih glinokopov, ki se na območje navezujejo s saniranim in za pešce in kolesarje prilagojenim premostitvenim objektom. Območje se napaja po cesti, ki vodi k ribiškem domu, kjer se izkorišča obstoječe parkirne površine. Peš dostop pa se umešča še preko odprtega prostora v osi premostitvenega objekta. Celotno območje med ribiškim domom in glinokopnim mostom se parkovno uredi. Ob glinokopnem mostu se umesti vstopno-izstopno mesto – odprt splav s sanitarijami.

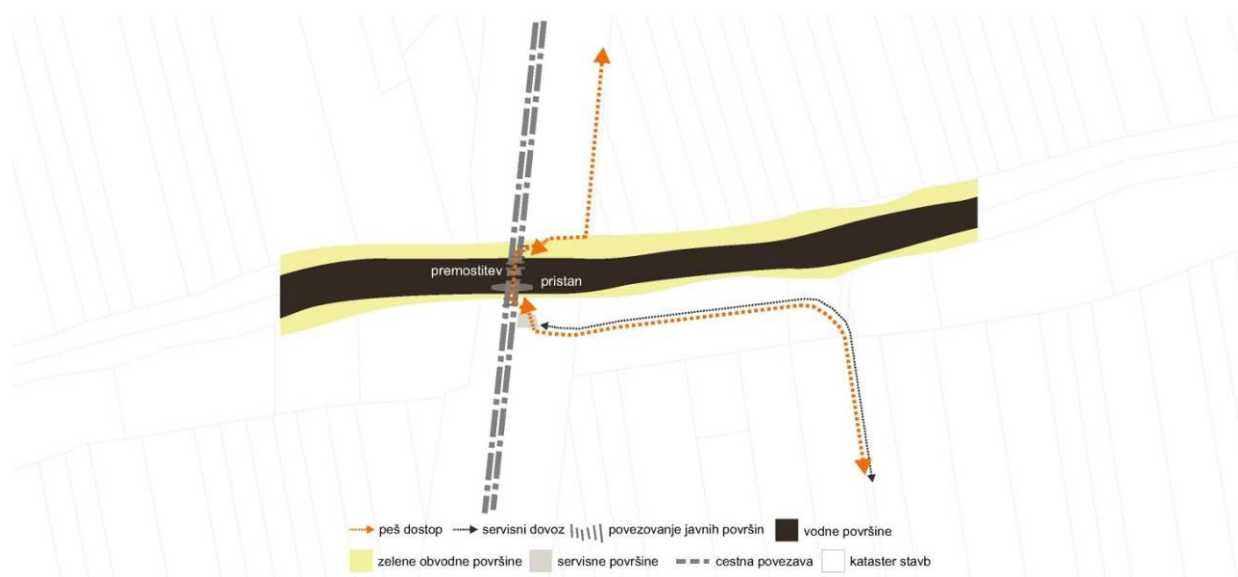
8. samotna kmetija v Bevkah

Lokacija je ključnega pomena predvsem zaradi pomembne kolesarske povezave in navezave na učno pot Bevke. Zagotovi se prehajanje kolesarjev in pešcev s samoupravnim javnim splavom (odprt splav z javnimi sanitarijami), ki istočasno predstavlja tudi vstopno izstopno mesto. Peš in kolesarski dostop je na levem bregu urejen po obstoječi cesti do kmetije in na desnem bregu po kolovozu. S tem je točka dobro navezana na muzej Bistra, učno pot Bevke ter naselje Bevke in Blatna Brezovica, hkrati pa omogoča povezanost Barja. Na lokaciji se zagotovi tudi polnilno postajo za plovila na električni pogon. V največji možni meri je treba ohraniti obstoječo obvodno vegetacijo. Ravno tako je treba pridobiti potrebna soglasja z lastniki zemljišč.

9. železniški most v Kamniku pod Krimom

Pod obstoječ železniški most se umesti premostitveni objekt za peš in kolesarski promet. Dostop do objekta se uredi po obstoječem kolovozu na desnem bregu, kjer se zagotovi tudi servisni dovoz. Na levem bregu je treba urediti novo peš povezavo, ki bo navezana na naselje Notranje Gorice. Ob desni breg se umesti vstopno izstopno mesto, odprt splav z javnimi sanitarijami. Za zagotavljanje varne plovbe je treba odstraniti v dno reke zabite kole. V največji možni meri je treba ohraniti obstoječo obvodno vegetacijo.

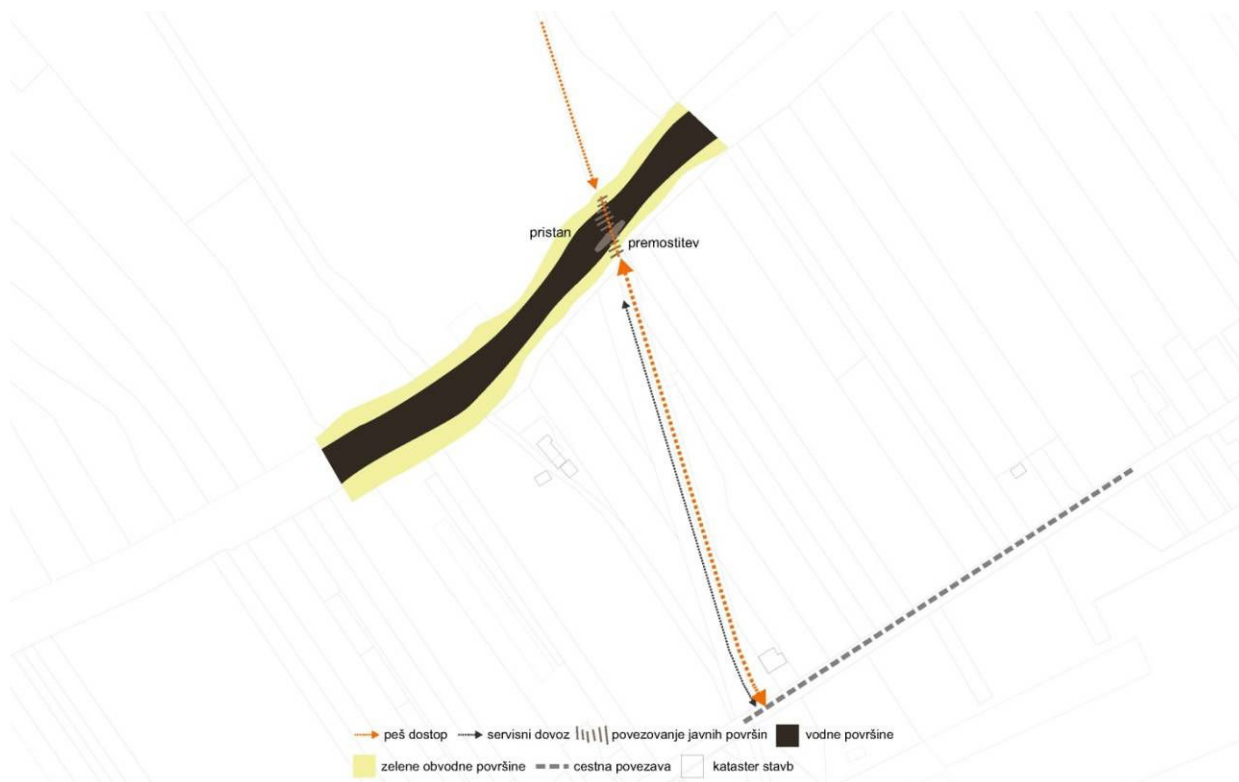
10. Marina Podpeč

Na območju se zagotovi manjše pristanišče v obliki mandrača. Peš dostop je urejen po že obstoječi povezavi do obstoječega centra iz ceste Podpeč – Notranje Gorice. Z novim peš dostopom je smiselno navezati center Podpeči s premostitvijo preko vodotoka na novo programsko jedro ob pristanišču. Ob desnem bregu Ljubljanice v neposredni bližini pristanišča se umesti vstopno izstopno mesto, ki je s peš dostopom navezano na že obstoječo pot. Pristanišče obdaja parkovna površina s piknik prostori in otroškim igriščem ter je neposredno navezana na športno rekreacijske površine novega centra (obstoječ piknik prostor). Na tem območju se zagotovi tudi možnost parkiranja. Servisni dovozi so možni iz treh različnih smeri, in sicer iz smeri centra, po obstoječem dovozu, ki je sicer neprimeren za večje število uporabnikov ter iz smeri vzletišča po obstoječem kolovozu. Ob Ljubljani in njenem pritoku se v največjem možnem obsegu ohranja obstoječa obvodna vegetacija. Uporablja se avtohtona drevnina.

11. vodovodni most v Lipah

Prilagoditev mostu za potrebe pešcev in kolesarjev je ključnega pomena za povezanost Barja na tem območju. Peš dostop je urejen po obstoječih kolovozih na obeh straneh. Na desnem bregu pa je že urejen tudi servisni dovoz za potrebe vodovoda. Na lokacijo se lahko umesti tudi vstopno izstopno mesto s polnilno postajo za plovila na električni pogon. Ohranja se obstoječo obvodno vegetacijo.

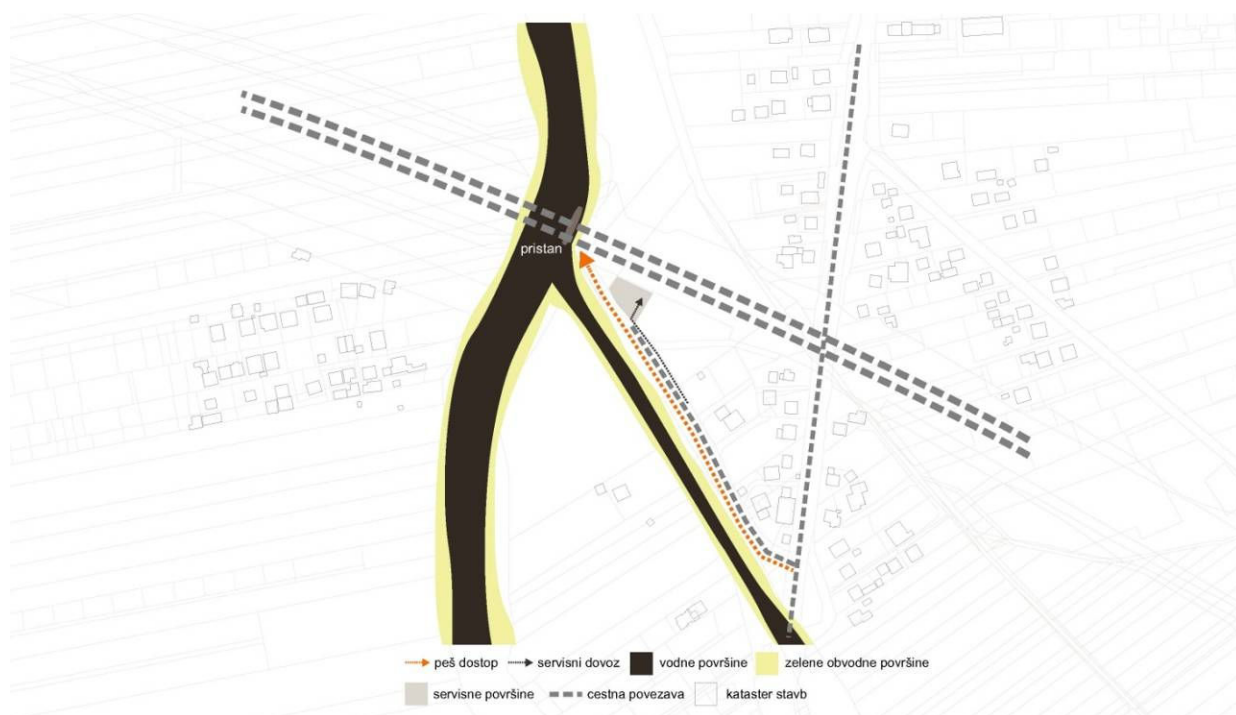
12. cerkev Sv. Mihaela v Črni vasi

Na lokacijo, ki je pomembna zaradi kulturnega spomenika-cerkve sv. Mihaela, se ob desni breg umesti vstopno izstopno mesto (nadkrit splav z javnimi sanitarijami, info točko in barom). Peš dostop je treba urediti s ceste Črna vas ob cerkvi. Vstopno izstopno mesto bo z novo peš povezavo dobro navezано tudi na javni potniški promet, saj se ob cerkvi nahaja postajališče Ljubljanskega potniškega prometa. V največji možni meri se ohranja obstoječo obvodno vegetacijo. Pešpot, ki naj bo peščena, se umesti na rob parcele ob melioracijski jarek.

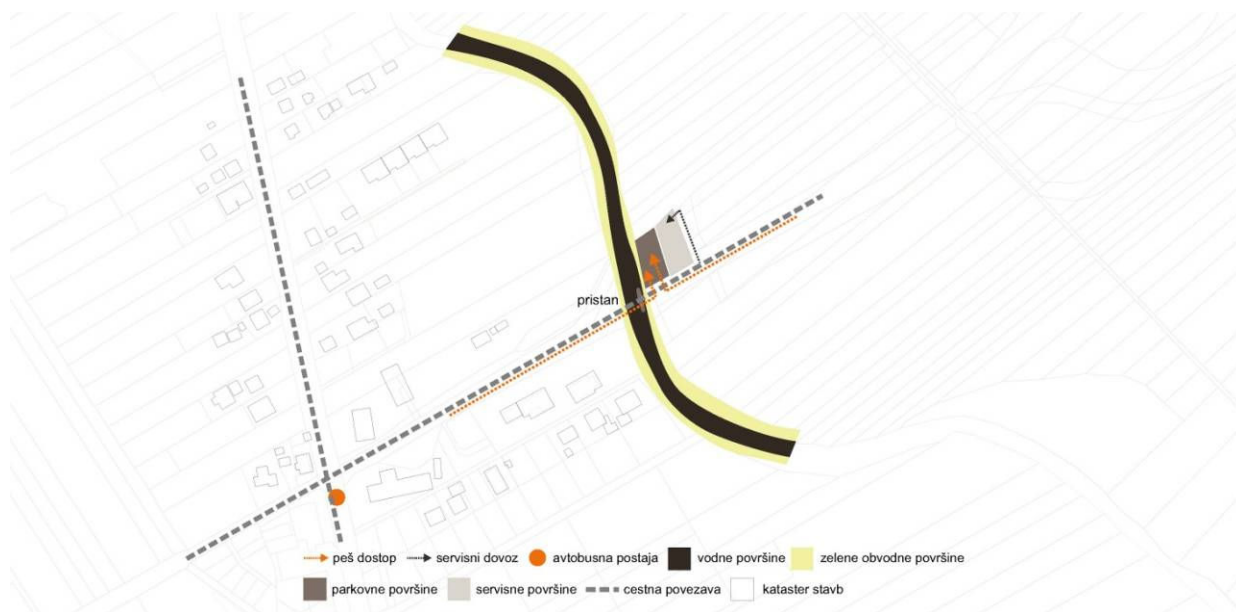
13. sotočje Ljubljance in Ižice

Pod avtocestni most, ob desni breg, se umesti vstopno izstopno mesto s polnilno postajo za plovila na električni pogon. Peš dostop in servisni dovoz je urejen iz Ižanske ceste po obstoječi povezavi. Na že deloma utrjenem zemljišču ob avtocesti se uredi manjše parkirišče.

14. Ižica pri mostu na Peruzzijevi ulici

Ob desnem bregu pod mostom se umesti vstopno izstopno mesto, primerno za pristanek čolnov do 5m dolžine. Peš dostop in servisni dovoz je urejen iz Peruzzijeve ulice. Na območju se uredi parkirne prostore in parkovna površina, ki se navezuje na Ižico. Ob vodotoku se v največjem možnem obsegu ohranja obstoječa obvodna vegetacija. Uporablja se avtohtona drevnina.

9.4. UKREPI, POTREBNI ZA VARNO PLOVBO PO REKI

Ljubljanica je plovbi izjemno naklonjena reka. Od Vrhnike do Ljubljane ima ob običajnem pretoku manj kot meter padca, zaradi česar je počasna. Od Špice gorvodno dno Ljubljanice sestavljajo meljaste in glinene strukture, kar pomeni, da gre za mehko dno. Zato ni niti teoretične možnosti, da bi katerokoli plovilo trčilo v čer ali oster predmet ali nasedlo na sipinah. Na vsej poti od Cankarjevega trga na Vrhniki do Ljubljane ima Ljubljanica celo ob minimalnem vodostaju primerno globino za plovbo. Nevarnejša za plovbo je le takrat, kadar se njen pretok izjemno poveča. Pri pretoku približno 120 m³/s (merilno mesto Moste) zaporničar Hidrotehnika odpre vse štiri table zapornic (po dve na Ambroževem trgu in v Gruberjevem prekopu) in takrat je pri plovbi potrebna velika previdnost.

Struga Ljubljanice je v začetnem delu od izvira do Cankarjevega trga oz. mostu na Sternenovi ulici na Vrhniki plitva in ne omogoča plovbe večjim plovilom, razen kanujev in manjših čolnov na vesla.

9.4.1. Signalizacija in velikost plovil

Za promet s plovili na Ljubljanici sta z varnostnega vidika problematični le dve točki: Tromostovje in zapornica na Ambroževem trgu.

Oba loka pod srednjim mostom Tromostovja imata enak razpon (na najožjem delu 14,5 m), vendar je levi lok presekan s koritom Ljubljanice, ki je bilo zgrajeno kasneje. Razdalja med zidom korita in srednjim stebrom je na najožjem delu le 7,4 m, zato pod levim lokom plujejo le manjši čolni, nikakor pa ne čolni za gospodarski namen z dolžino daljšo od 5 m. Zato večina prometa poteka pod desnim lokom, ki pa zaradi dimenzij ne omogoča varnega srečevanja plovil. To narekuje **potrebo po prepovedi srečevanja plovil pod Tromostovjem**, pri čemer bi morala vsa plovila že pod Ribjim trgom pluti ob desnem robu korita, prednost pa morajo imeti plovila, ki plujejo dolvodno, kar je mednarodno veljavno pravilo po kodeksu CEVNI (The **Code Européen des Voies de la Navigation Intérieure** –Evropski kodeks za plovbo po notranjih vodah).

Zapornice na Ambroževem trgu so locirane pod vodo. Ob plovbi dolvodno proti njim iz nižjega čolna niti ni moč videti ali slutiti večmeterske stopnice za zapornico. Padec preko zapornic bi bil lahko usoden. **Na to nevarnost bi bilo treba čolnarje vidno opozoriti.**

Po izgradnji pristanišča v Gruberjevem prekopu bo z varnostnega vidika problematična še ožina med pristaniškim pontonom in desnim bregom Gruberjevega prekopa. Gruberjev prekop je širok 24 m, ponton pa bo po podrobnejšem prostorskem načrtu širok 6 m. Ob plovilih, vzdolžno privezanih k pontonu, ki so široka do 5 m, bo od desnega brega do trupa privezanih čolnov ostalo največ 13 m, kar **narekuje največjo dovoljeno dolžino čolnov 10 m.**

Rečna signalizacija v Sloveniji ni posebej predpisana. Vse evropske države (z izjemo Rusije, Ukrajine in Moldove) za rečno signalizacijo uporabljajo oznake, ki jih predpisuje **Code Européen des Voies de la Navigation Intérieure (CEVNI)** – evropski kodeks za celinske plovne poti, ki pa ga Slovenija še ni ratificirala. Posredno je v slovenski pravni red prevzet s Pravilnikom za označevanje vodnega območja v Savskem bazenu, ki ga je leta 2007 sprejela Savska komisija.

Glede na zapisano predlagamo:

- dopolnitev Odloka o določitvi plovbnega režima Mestne občine Ljubljana z določbami o prednosti plovila, ki pluje s tokom v odnosu do plovila, ki pluje proti toku, o signalizaciji v

skladu s CEVNI, o pooblastilih za določanje lokacije tabel in o obvezni upočasnitvi ob srečanju nasproti plujočih plovil;

- postavitve naslednjih tabel (ki so po CEVNI lahko postavljene pravokotno na plovno pot ali vzporedno s plovno potjo):

- **B 2 (b)** - Pod Ribjim trgom: pluj po tisti strani kanala, ki ga kaže puščica,

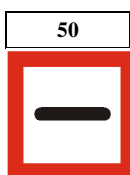
- **A 2** – Pod Ribjim trgom: prepovedano prehitevanje

- **A 4** - Pod Petkovškovim nabrežjem pred Tromostovjem (gledano gorvodno): prepovedano srečevanje z nasproti prihajajočimi plovili

- **B 5** - Na Šentpeterskem mostu: obvezno se ustavi po 50 m

Dimenzije tabel so predpisane s Pravilnikom za označevanje vodnega območja v Savskem bazenu.

9.4.2. Širina in globina plovne poti

V globini cca 2,0 m je širina Ljubljanice pri pretokih do 20 m³/s sledeča (Batelino, 2006):

Od Črne vasi do vtoka Iške je ca 24 do 30 m.

Od vtoka Iške do Podpeči je ca 18 do 24 m.

Od Podpeči do vtoka Borovniščice je širina ca 15 do 24 m.

Od vtoka Borovniščice do Vrhlike je širina ca 10 do 18 m.

Izračun potrebne širine plovne poti mora upoštevati (Hrast, 2007):

- manevriranje plovil
- hidrodinamične interakcije med dvema ploviloma, ki se srečujeta
- vpliv vetrov in toka

- vpliv na erozijo bregov
- vpliv navigacijskih oznak in pilotov

Pas, potreben za vodenje plovila

To je širina, ki dopušča odstopanja od plovne smeri, ki jih povzročata zibanje in vijuganje plovila. Širina pasu potrebnega za vodenje plovila mora biti izračunana za največje od pogosto pričakovanih tipov plovil. V nekaterih primerih plovna pot omogoča nekaterim tipom plovil dvosmerno plovo, drugim pa le plovo v eni smeri. Pogostost plovice določenih tipov plovil nam služi za določitev potrebne širine.

Pri načrtovanju pasu, potrebnega za vodenje plovila, je treba ugotoviti glavne plovne značilnosti ciljnega plovila. V preglednici so prikazane privzete vrednosti za koeficiente, ki ponazarjajo vodljivost plovil in s tem določajo tudi potrebno širino plovne poti. Prikazani so glavni tipi plovil njihovi koeficienti in s tem širina pasu, ki je potrebna za vodenje plovila.

Tabela 1: Vodljivost plovil in širina pasu za vodenje plovila

	Vodljivost	Koeficient vodljivosti	Širina pasu za vodenje plovila
Bojna plovila, tovarne ladje	odlična	1.3	1.3 B
Tankerji, nove kovinske ladje, tovarne ladje	dobra	1.5	1.5 B
Stare kovinske ladje, stara in okvarjena plovila	slaba	1.8	1.8 B

B = Širina ciljnega plovila (Guidelines for the Safe Design of Commercial Shipping Channels)

Vodljivost čolna, ki je tehnično brezhiben v skladu z Zakonom o plovi po celinskih vodah je najmanj dobra. Pas potreben za vodljivost plovila tako znaša 1.5 B, kar v primeru plovil s širino 5 m pomeni 7,5 metra v širino, v primeru plovil s širino 2 m pa je to 3 m.

Pas hidrodinamičnega vpliva

Ob srečanju dveh plovil prihaja do interakcijskih sil med njima, vendar je ta pas pri čolnih z ravnim dnom zanemarljiv.

Vpliv toka in vetrov

Sile vetra imajo na plovila dva učinka. Povzročajo bočni zamik in vrtilni moment. Prvega izničimo z zamikom smeri plovice, drugega pa z dodajanjem ali odvzemanjem krmila. To povzročata vijuganje plovila, zato potrebujemo razširitev plovne poti. Stopnja s katero veter vpliva na plovilo je odvisna od smeri delovanja vetra na plovilo, razmerja med hitrostjo vetra in hitrostjo plovila ter od stopnje obremenitve plovila.

Vetrovi navadno ne predstavljajo nevarnosti do 10 kratne hitrosti plovila. Če znaša maksimalna hitrost plovila po Ljubljani 8 km/h, potem vetrovi do hitrosti 80 km/h nimajo večjega vpliva na varnost plovice.

Vpliv toka je večji in pomembnejši. Po Guidelines for the Safe Design of Commercial Shipping Channels je treba pri močnem toku (več od 1,5 vozla, kar je pribl. 3 km/h oz. 0,85 m/s) načrtovati

dotatne 0,7 B širine plovne poti pri odličnem upravljanju in dodatno 1,0 B širino pri dobrem upravljanju. To v primeru Ljubljanice pomeni od 8,5 m do 10 m.

Kot vidimo je hitrost toka najbolj omejujoč faktor pri širini plovne poti, saj za plovbo v močnem toku potrebujemo širok pas, ki je namenjen vodenju plovila.

Širina plovne poti za plovbo po Ljubljanici mora tako znašati od 8,5 m do 10 m. Čeprav je plovilo lahko široko le 5 m je treba zaradi različnih okoljskih dejavnikov in varnosti plovbe načrtovati širši plovni pas, ki pa v naravi ne predstavlja težave vse od Vrhnike do Ljubljane. Zato dodatno poglobljanje ali širitev struge za plovbo ni potrebna.

Oddaljenost od brežine

Ko se plovilo premika, se voda premika od premca proti krmi ob trupu in zapolnjuje nastalo praznino za krmo. Pritiski, ki jih povzročajo bočni tok, so izenačeni, ko plovilo pluje na odprtem ali pa po simetrali kanala. Ko se plovilo giblje vzporedno z brežino, vendar izven simetrale kanala sile niso v ravnotežju in prihaja do zasukov plovila. Zasuk pa povzroča moment, ki se producira s pomočjo valov, ki nastajajo med trupom plovila in bližnjim bregom. Gladina vode za valom, ki poteka proti bližnjemu bregu je nižja kot gladina vode na strani proti sredini kanala, to povzroča efekt siljenja krme proti bližnjemu bregu. Ta efekt imenujemo tudi sesanje k bregu in vpliv se večja direktno z oddaljenostjo plovbe plovila od sredinske črte kanala.

Jakost vpliva sesanja brega je povezana z vplivom različnih faktorjev:

- Oddaljenost plovila od brega – teorija in eksperimenti so pokazali, da se jakost vpliva sesanja brega večja z kvadratom oddaljenosti od brega.
- Jakost vpliva sesanja k bregu se večja z manjšanjem globine vode in povečevanjem hitrosti plovbe.

Zato mora plovba potekati čim bolj po namišljeni osi vodotoka, saj se s tem izničuje vpliv sesanja k eni od brežin. Ob srečevanju dveh plovil se mora zmanjšati hitrost plovbe, saj se z večanjem hitrosti večajo tudi učinki vpliva drugega plovila in vplivi brega na smer plovbe.

Dodatna širina zaradi pripomočkov za navigacijo

Pripomočki za navigacijo na Ljubljanici niso predvideni.

Omenjeni podatki (Batelino, 2006) kažejo, da za plovila z ugrezom do 0,6 m nikjer vse do Vrhnike ni potrebna poglobitev struge.

Potrebna globina plovne poti je izračunana po formuli:

Potrebna globina plovne poti = ugrez ciljnega plovila + poves + dodaten ugrez + dodatek zaradi izpostavljenosti + dodatek zaradi sestave dna

Glede na dejavnike, ki vplivajo na globino plovne poti, je treba upoštevati še:

- vpliv tokov
- vpliv vodostajev na plovni poti in v vodnih telesih, ki se povezani s plovno potjo
- vpliv na okolje
- omejujoče globine

Statični ugrez ciljnega plovila

Na Ljubljanici nam določa ugrez plovila Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici, ki predpisuje največji statični ugrez plovila 0,6 m, za plovbo na območju Vrhnik in v Ižici pa predlagamo največji statični ugrez plovila 0,3 m.

Poves

Poves je definiran kot vzdolžno nagibanje plovila ali razlika med ugrezom premca in krme. Nadzira se ga pri natovarjanju. Po navadi se ob normalni hitrosti plovbe poves pričinja pri premcu. Ta poves izničujemo s pravilnim natovarjanjem in razporedom tovora. Normalni poves za plovila je 0,25 m na 100 m dolžine plovila. Pri čolnih za prevoz potnikov je pomembna razporeditev sedišč. Glede na določena razmerja bi poves pri 10 m dolgem čolnu znašal le 2,5 cm, pri 5 m dolgem čolnu pa 1,3 cm.

Dodatno povečan ugrez

Do dodatno povečanega ugreza prihaja kot posledica gibanja plovila skozi vodo. Gre za hidravlični pojav, ko izpodrinjena voda veča hitrost od ladijskem trupu ter povzroča lokalno znižanje nivoja gladine, ter s tem globlji ugrez plovila. Dodatno povečan ugrez je lahko različen na premcu in na krmi. To je odvisno od oblike trupa in drugih fizičnih dejavnikov. Po 3. Eryuzluvi enačbi, ki je sicer primernejša za širše reke, dodatno povečan ugrez plovila na Ljubljanici za čolne dolge do 10 m znaša 5 cm.

Dodatna globina zaradi izpostavljenosti

Dodatna globina zaradi izpostavljenosti mora upoštevati premike plavin, zibanje ladje in valovanje zaradi vpliva lokalnih razmer. Temeljiti pa mora na razpoložljivih podatkih o lokalni klimi in ladijskem prometu. Poglobitev mora biti izbrana tako, da zmanjša čase zamud glede na ekonomske učinke.

Tabela 2: Dodatna globina glede na izpostavljenost (Guidelines for the Safe Design of Commercial Shipping Channels)

Izpostavljenost	Poglobitev
neizpostavljeno	0.0 m
srednje izpostavljeno	0.15 m
zelo izpostavljeno	0.30 m

Izpostavljenost bi bila na Ljubljanici lahko problem predvsem na delih, kjer se plovna pot zoži na samo poglobljeni del struge. Taki odseki so predvsem na območju gorvodno od iztoka Borovnišičice v Ljubljanico. Predpostavljamo srednjo izpostavljenost (0.15) m.

Dodatek, ki ga zahteva sestava dna

To je po definiciji minimalna varnostna razdalja med gredljem plovila in načrtovanim nivojem dna kanala. Ta dodatek je namenjen zgolj preprečevanju trkov trupa z dnom. Vrednost je funkcija narave dna, plovnih lastnosti plovila in namena plovne poti. Tabela prikazuje vrednosti, ki so funkcija sestave dna.

Tabela 3: Dodatna globina glede na sestavo dna (Guidelines for the Safe Design of Commercial Shipping Channels)

Sestava dna	Poglobitev
Mehko dno	0.25 m
Srednje trdo (pesek)	0.60 m
Trdo dno(skala)	0.90 m

Dno Ljubljanice je od Špice gorvodno iz meljastih in glinenih struktur. Mehko dno ne predstavlja velikih nevarnosti za poškodbe. Varnostna poglobitev za takšna dna znaša 0,25 m.

Kadar statični ugrez plovila znaša 0.6 m, moramo torej za varno plovo po Ljubljanici zagotoviti še dodatnih 0.475 m globine (skupaj do 1,1 m) zaradi vseh varnostnih dodatkov pri čolnih dolgih do 10 m, pri čolnih dolgih do 5 m s pol manjšim dovoljenim ugrezom pa skupaj do 0,7 m globine. Glede na predlagane dovoljene dimenzije čolnov – od Ljubljane do ribiškega doma v Sinji gorici 10 m in od tod do Maroltovega izvira ter na Ižici 5 m, je globina Ljubljanice povsod ustrezna. Zadostne globine ne omogoča edinole brzica pod mostom na Cankarjevem trgu na Vrhniki, zaradi česar je v predlogu uredbe predvidena dovoljena plova čolnov od Maroltovega izvira do točke pred mostom na Cankarjevem trgu in od točke za mostom dolvodno do ribiškega doma v Sinji gorici.

9.4.3. Vertikalni odmik mostu

Vertikalni odmik mostu je razdalja od vodne površine do najnižje točke mostne konstrukcije. Upoštevan je vodni nivo, ki je presežen samo v 2% časa izvajanja plovo na reki. Razdalja med vrhom plovila in najnižjim delom mostne konstrukcije je odvisna od plovni lastnosti plovila. Na Ljubljanici sta omejujoča faktorja višina cestnega mostu v Podpeči, ki se dviga približno 3.6 m nad vodno gladino pri pretoku 57 m³/s. Drug omejujoč dejavnik je prečkanje vodovodne cevi pri pritoku Iške. Spodnji rob konstrukcije nosilca cevi je bil pri pretoku 57 m³/s približno 3.2 m nad vodno gladino. Plovila morajo biti prilagojena odmikom ovir in zato bi **smela biti največja višina praznega plovila nad vodno gladino 3 m**. Ta višina zagotavlja plovo pod vsemi mostovi na predvideni plovni poti (Hrast, 2007).

9.4.4. Krivine

Pri načrtovanju krivin moramo upoštevati:

- radij zavoja, ki se odraža iz sposobnosti zavijanja plovila
- povečanje širine plovne poti zaradi pričakovanih težav
- prehodno območje iz ravnine v razširjeno krivino
- pravilna izbira razmerij

Radij krivine mora biti načrtovan za plovilo, ki ima najslabše sposobnosti manevriranja in bo uporabljalo plovni kanal.

Tabela 4: Potreben radij v odvisnosti od kota zavoja za plovilo z najslabšo sposobnostjo manevriranja pri hitrosti 10 vozlov (16 km/h) (Guidelines for the Safe Design of Commercial Shipping Channels)

Kot zavoja	Radij zavoja
Manj ko 25°	3 L
25° - 35°	5 L
35° - 55°	8 L
Več kot 55°	10 L

L = dolžina ciljnega plovila

Krivine z radijem več kot 10 L so privzete kot majhne krivine in plovba skozi nje poteka enako kot po ravninskih odsekih. Tabela predpostavlja najbolj okorna plovila. To so plovila z motorjem v krmi in pogonsko osjo. Takih že sedaj na Ljubljani ne uporablja nihče, zato v praksi tudi ni težav s krivinami, pa tudi hitrost na Ljubljani je omejena na 8 km/h (5 vozlov). Vseh 28 trenutno registriranih čolnov na Ljubljani uporablja izvenkrmni motor.

Na Ljubljani so štirje zavoji z radiji manjšimi od 10 dolžin ciljnega plovila (100 m): dvojni S ovinek za vtokom Borovniščice ter ovinek pod mostom v Podpeči imajo radij okrog 60 m, ovinek pri Tromostovju pa okrog 70 m. Ker je tudi teoretično nemogoče te krivine v naravi izravnati, je treba obstoječo prakso le nadgraditi s predpisi in dovoliti le plovbo čolnov z večjo gibljivostjo oziroma sposobnostjo manevriranja, npr. z izvenkrmnim motorjem. Seveda to velja le za plovila dolga do 10 m.

Boljše sposobnosti manevriranja nimajo le izvenkrmni motorji temveč lahko izboljšamo manevrirne sposobnosti tudi pri čolnih s fiksno osjo, kakršnih trenutno na Ljubljani sicer ni.

V osnovi razlikujemo izvenkrmne in notranje motorje. Izvenkrmni motorji imajo v enem ohišju vse potrebne elemente za pogon plovila. Motor, menjalnik, pogonsko gred in propeler. Upravljanje s plovilom dosežemo s premikanjem celega motorja. Pri notranjih motorjih bi lahko ločili tri glavne načine pogona. Prvi je pogon preko gredi, ki gre skozi trup plovila in na koncu katere je propeler. Ta način pogosto imenujemo pogon s fiksno osjo in ima najslabše sposobnosti manevriranja. Drugi način je uporaba posebnega sklopa, ki se imenuje pogonska noga. Ta je pritrjen na krmo plovila in s posebnim spojem povezan z motorjem, ki mora biti zato postavljen tik pred krmo. Noga se obrača podobno kot pri izvenkrmnem motorju. Pogon imenujemo Z pogon. Izvedba, posebej izumljena za jadnice, je S pogon. Noga, ki je ni moč obračati, je pritrjena na trup plovila in s posebnim spojem povezana z ladijskim motorjem. Tretji glavni način prenosa je z vodnim curkom ali tako imenovani jet pogon. Pri tem pogonu na plovilu ni propelerja, temveč ustvarjamo vodni curek s pomočjo posebne črpalke, ki jo poganja motor.

9.4.5. Varnostna lovilna jeklenica

Nekoč je bila za čolnarje, ki so prevažali težke tovore kamenja iz Podpeči ali opeke iz Sinje Gorice največja nevarnost močan tok, ki bi jih odnesel v Gruberjev prekop, tako da bi treščili v zapornico. Zaradi tega so preko reke napeljali močno jeklenico, na čolnih pa so imeli kavlje na drogovih, s pomočjo katerih so se ujeli na jeklenico in se preusmerili v Ljubljano. Ta jeklenica je bila v uporabi do leta 1955. Na desnem bregu Ljubljanice je bila pripeta na lesen drog, ki še danes stoji nasproti veslaškega kluba Ljubljana, na levem bregu pa je bila jeklenica vpeta na mestu za današnjim kajak-kanu klubom Levi breg.

Medijsko odmeven dogodek 21. 9. 2012, ko sta ladji s potniki odpovedala oba motorja in jo je polno turistov nekontrolirano nosilo proti zapornicam v Gruberjevem prekopu, je pokazal na potrebo po ustrezni preventivi za tovrstne primere, ki se lahko kadarkoli ponovijo. Krmar ladje se je tega dne ustavil šele s pomočjo sidra, ki ga je vrgel z ladje. Pri prehitro deročem toku pa bi se povsem lahko zgodilo, da bi se sidro ne zataknilo v dno. V Grubarjevem prekopu bi lahko treščili v zapornico. Pod Ambroževim trgom pa bi lahko padli prek zapornice, kar bi bilo še veliko huje.

Zato predlagamo ponovno uvedbo varnostnih jeklenic na Ljubljani in v Gruberjevem prekopu. Napeti naj bi bili na višini pribl. 3,50 m nad vodo pri običajnem vodostaju oz. na pribl. 230,00 m nadmorske višine. Sama jeklenica bi morala biti vpeta na vsaki strani bregu z vzmetmi in nameščena pod kotom 20 stopinj glede na smer toka reke Ljubljanice (to omogoča prislon plovila ob obalo). Lokacija jeklenice nad Ljubljano bi morala biti pod Šentpeterskim mostom, lokacija nad Grubarjevim prekopom pa pod brvjo, ki povezuje Hrdeckega in Roško ulico, v izteku Streliške ulice.

Varnostna jeklenica bi bila torej namenjena za prisilno ustavitev plovila, ki se približuje zapornicam in nima možnosti manevra. Posledično bi morala biti plovila, vsaj za gospodarski namen (prevoz oseb) opremljena s 1,5 – 2 m dolgo palico oziroma drogom, ki ima na enem koncu kavelj z zaponko (karabinom) za lovljenje varnostne jeklenice nad reko, na drugi strani pa bi bil z jeklenico in vzmetjo pritrjen na plovilo. Posledično v besedilu predloga uredbe predlagamo tovrstno obvezno opremo plovil za gospodarski namen z ustreznim prehodnim obdobjem (2 leti), da bi Mestna občina Ljubljana lahko v tem času poskrbela za namestitev varnostnih jeklenic.

9.4.6. Rečna kapitanija

Pristojnosti Uprave RS za pomorstvo, povezane s plovbo po reki so brez pravega odmeva na terenu. Tudi popolna odsotnost inšpekcijskega nadzora prispeva h kaotičnemu stanju na reki. Zato bi bilo treba pristojnosti in odgovornost približati Ljubljani. To je mogoče na dva načina: z organiziranjem rečne kapitanije ali z organiziranjem izpostave Uprave RS za pomorstvo v Ljubljani.

Pristojnosti, ki bi se morale približati Ljubljani so povezane z nadzorom nad varnostjo plovbe, nad izvajanjem reda v pristaniščih, izdajanjem dovoljenj za obratovanje pristanišč, strokovnim nadzorom nad rednim vzdrževanjem objektov za varnost plovbe in plovnih poti, nad rednim vzdrževanjem pristaniške infrastrukture, namenjene za javni promet, nad rednim zbiranjem odpadkov s plovil in ugotavljanje sposobnosti čolnov dolžine do 12 metrov za plovbo so take.

Ustanovitev ljubljanske oziroma medobčinske rečne kapitanije bi zahtevala spremembi Pomorskega zakonika in Zakona o plovbi po celinskih vodah, ki sta predstavljeni v poglavju, ki obravnava predlog spremembe zakonodaje in lokalnih predpisov.

Ker pa je morda nerealno pričakovati hitro spremembo zakonodaje, bi v prvi fazi zadoščala že ustrežna organizacijska sprememba Uprave RS za pomorstvo. Uprava za pomorstvo ima poleg sedeža v Kopru še dve izpostavi v pomorskih pristaniščih: v Izoli in Piranu. Že sedaj bi bilo primerno, da bi imela vsaj eno izpostavo tudi za rečna pristanišča (Ljubljana, Maribor, Ptuj, Bled, Most na Soči, Novo mesto). Po zgraditvi pristanišča v Grubarjevem prekopu bo ta potreba še večja. Predlagamo torej organizacijo izpostave Uprave RS za pomorstvo v Ljubljani, ki bi bila pristojna za vsa rečna pristanišča in za rečno plovbo.

9.5. OCENA VREDNOSTI REALIZACIJE

V nadaljevanju so navedene ocene vrednosti realizacije, ki jih je možno podati že v tej fazi projekta.

Objekti

1.	Maroltov izvir:	135.800,00 EUR
2.	Kotnikova domačija:	110.00,00 EUR
3.	Športni park Vrhnika:	175.000,00 EUR
4.	Cankarjev trg:	437.832,00 EUR
5.	Mokrice:	520.690,00 EUR
6.	Tojnice:	1.850.000,00 EUR
7.	Sinja Gorica:	145.000,00 EUR
8.	Kmetija v Bevkah:	930.000,00 EUR
9.	Most Kamnik pod Krimom:	145.600,00 EUR
10.	Podpeč:	1.070.00,00 EUR
11.	Črna vas:	169.000,00 EUR
12.	Sv. Mihael Črna vas:	870.000,00 EUR
13.	Ižica pri Peruzzijski:	210.000,00 EUR
14.	Sotočje Ljubljanice in Ižice:	146.000,00 EUR
15.	Izliv Prošče:	295.000,00 EUR
16.	Livada:	2.890.000,00 EUR

Zgoraj naveden ocene so brez DDV-ja. V oceni niso upoštevani stroški, potrebni za pridobitev soglasij, dovoljenj za zapore, nadomestila za uporabo zemljišč, ureditev dostopnih poti za izvedbo ipd.

Signalizacija

Signalizacija ob plovni poti bi predvidoma stala ca. 1000 EUR (štiri table po ca 100 EUR in montaža).

Vzpostavitev službe rečne kapitanije

Delo Uprave RS za pomorstvo se financira iz državnega proračuna. Ocenjujemo, da bi za delo izpostave Uprave RS za pomorstvo v Ljubljani zadoščal vodja izpostave ter dva pristaniška nadzornika-svetovalca, ki bi jih lahko tja premestili iz sedeža in obstoječih izpostav. V Kopru, Izoli in Piranu je v Upravi RS za pomorstvo namreč sedaj zaposlenih okrog 40 delavcev, večinoma pristaniških nadzornikov-svetovalcev. Delovanje pisarne pa bi zahtevalo dodatna sredstva za materialne stroške (okrog 20.000 EUR letno).

Rečna kapitanija za Ljubljanico, organizirana pod okriljem občin ob plovni poti, bi se morala financirati iz občinskih sredstev. Ocenjujemo, da bi v takem primeru rečna kapitanija morala zaposlovati najmanj vodjo, enega pristaniškega nadzornika-svetovalca in najmanj enega administratorja. Če bi bil organ samostojen, bi bil predstojnik verjetno uvrščen nekje med 47. in 52. plačnim razredom, kar predstavlja osnovo v višini pribl. 3.500 EUR bruto. Za pristaniškega nadzornika (verjetno 38. plačni razred) bi bila bruto plača okrog 2.400 EUR mesečno, za administrativnega sodelavca (19. plačni razred) pa okrog 1.150 EUR mesečno. K temu je treba dodati še najem prostorov (npr. 3x15 m², torej pribl. 50 m² x 13 EUR/m² je 650 EUR mesečno) ter materialni stroški 1.000 EUR mesečno. Skupaj bi torej tak organ z na novo zaposlenimi v minimalnem obsegu stal najmanj okrog 104.000 EUR letno.

Spremljanje stanja erozije bregov

Spremljanje stanja erozije bregov je ocenjena na 5-10.000 EUR/leto.

Spremljanje stanja ptic

Spremljanje stanja ptic je ocenjena na 20-25.000 EUR/leto.

Monitoring obsega:

- natančno kartiranje gnezdišč ptic (predvsem za malega ponirka, zelenonogo tukalico in vodomca),
- opredelitev gnezditvenega statusa kvakača in malega martinca na Ljubljani (ali sta vrsti gnezdilki, kolikšna je njuna gnezditvena populacija in kje so gnezdišča),
- izdelava etogramov (opis reagiranja ptic) in ugotavljanje gnezditvenega uspeha v predelih, kjer je dovoljena plovba, za vse pomembne vrste gnezdilc,
- opredelitev višine valov, ki nimajo škodljivega vpliva na gnezda, in temu primerna prilagoditev hitrosti, oblike in velikosti plovil.

Izvedba ultrazvočnega 3D snemanja

Izvedba ultrazvočnega 3D snemanja (multi beam) rečnega korita od Vrhnike do Ljubljane (hidrologija in hidravlika nista za plovbo tako pomembni, kot oblika dna) je ocenjena na 40 – 50.000 EUR (enkratna vrednost).

10. VPLIV PLOVBE NA VODNI IN OBVODNI EKOSISTEM

Plovba, zlasti z motornimi plovili, predstavlja motnjo v vodnem in obvodnem okolju, predvsem zaradi emisij hrupa (ter v manjši meri onesnažil), valovanja, turbulenc in gibanja samega. Posledice so plašenje živali, uničevanje vodnega rastlinja, erozija bregov in resuspenzija sedimenta.

Vpliv na ribe se kaže predvsem v plašenju, ki je obratno sorazmerno z dimenzijami vodnega telesa in ima lahko negativne posledice na ribje populacije zlasti v obdobju drsti. Vpliv valovanja ima lahko negativen vpliv na zgodnje razvojne stadije osebkov nekaterih vrst, ki si iščejo zatočišče tik ob obali, nenadni valovi pa jih lahko poškodujejo, vržejo na kopno ali pa jim z valovanjem povzročena kalnost poškoduje dihala.

Podobne negativne učinke valovanja lahko pričakujemo pri drugih vodnih vretenčarjih (predvsem dvoživkah) in nekaterih nevretenčarjih.

Negativnim vplivom plovbe na ribe se izognemo s prepovedjo plovbe na območju drstišč v času drsti, z uporabo ustreznih plovil in z omejitvijo pogonske moči ter hitrosti (Asplund, 2000).

Vpliv plovbe na ptice je lahko neposreden ali posreden. Neposreden vpliv se odraža kot plašenje ptic zaradi prisotnosti čolnov in ljudi. Večji vpliv zaradi plašenja lahko pričakujemo v času gnezdenja, ker se ptice zaradi varovanja mladičev ne morejo umakniti ali pozimi, ko ptice zaradi pomanjkanja hrane varčujejo z energijo. Večji vpliv je tudi v primeru pogostih motenj, ki povzročajo pogoste vsiljene premike ptic. Plovba lahko vpliva na ptice tudi posredno, in sicer zaradi povečanega valovanja, ki lahko vpliva na stabilnost gnezd ali na obrežje, ki lahko postane za življenje ptic neprimerna. Posreden vpliv predstavlja tudi vpliv na količino in dostopnost hrane (zaradi kaljenja, vpliva na ribe,...). Ocenjeno je, da bo potencialni ladijski promet, ne glede na obliko, imel večji vpliv na vrste, ki so bolj neposredno vezane na vodo. Na Ljubljani so bile kot posebej občutljive ocenjene vrste mali ponirek, zelenonoga tukalica in vodomec (Tome, 2012).

Vpliv plovbe na vodne rastline je lahko neposreden (poškodbe rastlin predvsem z motorji) ali posreden (vpliv na uspešnost rasti rastlin zaradi povečane kalnosti vode). Ocenjujemo, da bo vpliv plovbe na makrofite majhen in ne bo bistveno vplival na združbe makrofitov v Ljubljani.

11. PREDLOG SPREMEMB ZAKONODAJE IN LOKALNIH PREDPISOV

Glede na vse predloge, omejitve in potrebne omilitvene ukrepe, zapisane v predhodnih poglavjih, predlagamo spremembo državnih in lokalnih predpisov, kot sledi v nadaljevanju. Bistvo predlogov je naslednje:

- vsi čolni na motorni pogon, ki se uporabljajo na Ljubljani in na delu Ižice morajo:
 - biti registrirani v vpisniku plovil na celinskih vodah pri upravni enoti Ljubljana ali Vrhnika,
 - morajo imeti ravno dno (za ravno se šteje vodoravno dno ali dno v obliki črke V z razponom najmanj 170 stopinj v zadnji tretjini dolžine čolna na krmnem delu),
 - smejo meriti v višino od gladine navzgor brez obtežitve le 3 m,
 - smejo uporabljati le tak način pogona, ki omogoča veliko gibljivost,
 - smejo biti dolgi do 10 m, če se uporabljajo za gospodarski ali javni namen in le do 5 m, če se uporabljajo za osebni namen,
 - imeti čolni za javni namen motor na elektriko ali motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW (ob tem je predpostavljena smiselna uporaba tega določila, potrebna moč + varnostna rezerva), čoln za osebni namen pa motor na elektriko, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,
 - morajo uporabljati le električni pogon, če se uporabljajo za osebni namen – prehodni rok za prilagoditev je pet let po sprejetju uredbe,
 - za izvajanje ribiško-gojitvenih in lovsko-gojitvenih načrtov ter za spremljevalne čolne pri veslaških treningih in regatah je dovoljena uporaba motorja do 3 kW (na električni pogon oziroma izjemoma motor z notranjim izgorevanjem, ki ima certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi, ki urejajo emisije hrupa in snovi v okolje iz motorjev, namenjenih pogonu plovil).
- prepovedana je uporaba sider;
- čoln za gospodarski namen mora imeti kot sestavni del opreme na jeklenico pritrjen drog, dolg 2 m, ki ima na drugem koncu kavelj z zaponko (karabinom) za lovljenje varnostne jeklenice nad reko;
- Ljubljana od Maroltovega izvira do Cankarjevega trga in od Cankarjevega trga do ribiškega doma pri Sinji gorici je vse leto plovna za čolne na vesla in za čolne za osebni namen z električnim motorjem z močjo do 1 kW, za čolne na motorni pogon z dolžino do 5 m pa v času od 15.6. do 15.10.;
- Ljubljana od ribiškega doma pri Sinji gorici do kmetije v Bevkah (pri Kaminu) je vse leto plovna le za čolne na vesla in za čolne za osebni namen z električnim motorjem z močjo do 1 kW, za čolne na motorni pogon pa pogon do 5 m dolžine pa med 15.4. in 15.10. če je vožnja čolna za gospodarski ali osebni namen predhodno pisno odobril javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, pri čemer lahko odobri skupno največ pet voženj za gospodarski namen na dan. V obdobju med 15. 4. in 15. 6. lahko odobri do dve vožnji za gospodarski namen na dan, praviloma le ob petkih, sobotah, nedeljah in državnih praznikih.
- Ljubljana od kmetije v Bevkah (pri Kaminu) do Podpeči je vse leto plovna za čolne na vesla in za čolne za osebni namen z električnim motorjem z močjo do 1 kW, za čolne na motorni pogon do 5 m dolžine pa le, če je vožnja čolna za gospodarski ali osebni namen predhodno pisno odobril javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, ki lahko odobri največ eno vožnjo na dan, če čoln izvaja plovbo v sklopu javne prireditve ali če je plovba namenjena raziskovalnemu delu.

- Ljubljanica od Podpeči do vtoka Farjevca je vse leto plovna za čolne na vesla in za čolne za osebni namen z električnim motorjem z močjo do 1 kW, za čolne na motorni pogon pa od 15.4. do 15.10, če je vožnja čolna za gospodarski ali osebni namen predhodno pisno odobril javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, pri čemer lahko odobri skupno največ pet voženj za gospodarski namen na dan. V obdobju med 15.4. in 15. 6 lahko odobri vožnje praviloma le ob petkih, sobotah, nedeljah in državnih praznikih.
- Ljubljanica od vtoka Farjevca do zapornic na Ambroževem trgu in v Gruberjevem prekopu je plovna za čolne na vesla in na motorni pogon vse leto;
- plovba je na območju izven krajinskega parka Ljubljansko barje dovoljena od 6h do 24h, na območju znotraj njega pa od sončevega vzhoda do sončevega zahoda; izjema je mestni odsek Ljubljanice na Vrhniki;
- občine ob plovni poti so dolžne zagotoviti okoljski monitoring vplivov valovanja na erozijo brežin in na ptice – gnezdilce, uredba pa se lahko spremeni tudi, če bodo ugotovljeni negativni trendi zaradi vpliva na drstišča rib;
- ustanovi se medobčinsko organizirana rečna kapitanija ali pa Uprava RS za pomorstvo organizira novo izpostavo za celinske vode v Ljubljani.

V javni obravnavi se je pojavilo vprašanje, kako omejevati število čolnov za gospodarski namen oz. za prevoz turistov. Ker gre za prosto gospodarsko dejavnost, omejevanje brez posebnih zakonskih okvirov niti ni mogoče. Omejitev pa samo po sebi predstavlja dimenzija pristanišč. Pristanišče v Gruberjevem prekopu bo omogočilo privez pribl. 16 čolnom, dolgim 10 m. Nekaj dodatnih priveznih mest je pri veslaškem klubu, ki je za enkrat edino pristanišče z vodnim dovoljenjem na Ljubljani. Že ta privezna mesta ne zadoščajo za vse čolne za gospodarski namen, ki so na Ljubljani registrirani trenutno. Morebitna dodatna privezna mesta bodo še v pristanišču v Podpeči in v marini na Livadi. Zato posebnih zakonskih sprememb nismo predvideli.

Druga pobuda z javne obravnave, ki bi zahtevala posebne zakonske rešitve, je vezana na nadzor nad plovbnim režimom. Ta za enkrat res ne deluje. Rešitev pa ni v zakonskih spremembah, ampak v izvajanju obstoječe zakonodaje. Za nadzor nad uredbo o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljani so pristojni inšpektorji za vode, ki pa nikoli niso izvedli nobenega nadzora. Za nadzor nad plutjem izven plovbnega območja in s plovili, ki ne ustrezajo predpisom je pristojen inšpektor za celinske vode, ki je nadzor sicer že izvajal, a nikoli izdal nobene odločbe. Za nadzor nad izvajanjem odloka o določitvi plovbnega režima je pristojen organ MOL za nadzor, ki lahko kaznuje z globo vse lastnike neregistriranih čolnov ter čolnov, ki so privezani k obali na mestih, kjer to ni dovoljeno.

11.1. PREDLOG SPREMEMB ZAKONODAJE

11.1.1. Sprememba Pomorskega zakonika in Zakona o plovbi po celinskih vodah, potrebna za ustanovitev medobčinsko organizirane rečne kapitanije

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah pomorskega zakonika:

1. člen

V 26. členu pomorskega zakonika (UL RS št. 120/06) se na koncu besedila doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena je za naloge iz druge, četrte, šeste in dvanajste alineje prvega odstavka tega člena pristojna rečna kapitanija za področje dela celinskih voda, ki jo lahko skupaj ustanovijo lokalne skupnosti na območju katerih se nahaja del celinskih voda, po katerem je dovoljena plovba s plovili na motorni pogon.

Obrazložitev:

S predlagano določbo bi nekatera pooblastila Uprave RS za pomorstvo za območje dela celinske vode prešla na rečno kapitanijo. To so pooblastila, povezana z nadzorom nad varnostjo plovbe, nad izvajanjem reda v pristaniščih in preostalih delih teritorialnega morja in notranjih morskih voda; izdajanjem dovoljenj za obratovanje pristanišč; strokovnim nadzorom nad rednim vzdrževanjem objektov za varnost plovbe in plovnih poti, nad rednim vzdrževanjem pristaniške infrastrukture, namenjene za javni promet ter nad rednim zbiranjem odpadkov s plovil; ugotavljanje sposobnosti čolnov dolžine do 12 metrov za plovbo.

Člen, ki se spreminja:

26. člen

Uprava Republike Slovenije za pomorstvo je pristojna za:

- posamezne naloge v zvezi z razvojem pristaniške infrastrukture, ki je v lasti Republike Slovenije;
- nadzor nad varnostjo plovbe, nad izvajanjem reda v pristaniščih in preostalih delih teritorialnega morja in notranjih morskih voda;
- organiziranje radijske službe bedenja ter službe spremljanja ter nadzora plovbe;
- izdajanje dovoljenj za obratovanje pristanišč;
- urejanje pomorskega prometa;
- strokovni nadzor nad rednim vzdrževanjem objektov za varnost plovbe in plovnih poti, nad rednim vzdrževanjem pristaniške infrastrukture, namenjene za javni promet ter nad rednim zbiranjem odpadkov s plovil;
- izdajanje soglasij za gradnjo in obnovo objektov na obali ali v morju z vidika varnosti plovbe;
- izdajanje dovoljenj za vodne prireditve in druge aktivnosti na vodi v območju pristanišča;
- izdajanje pilotskih izkaznic in vodenje registra pilotov;

- odrejanje obvezne pilotaže ter obvezne vleke plovil in določanje potrebnega števila vlačilcev za izvajanje vleke, gašenje in reševanje;
- izdajanje dovoljenj ladjam za poskusno vožnjo;
- ugotavljanje sposobnosti čolnov dolžine do 12 metrov za plovbo;
- ugotavljanje usposobljenosti oseb za upravljanje čolnov in izdajanje ustreznih listin, izvajanje strokovnih izpitov in izdajanje pooblastil ter izdajanje pomorskih knjižic in vodenje evidenc o izdanih listinah;
- izdajanje dovoljenj za stalni privez, sidranje ali položitev plavajoče naprave na morsko dno, izdajanje dovoljenj za dviganje potopljenih stvari;
- sprejemanje zapisnika o rojstvu, smrti in sprejeti izjavi poslednje volje, ki jih sestavi poveljnik ladje;
- vodenje ladijskega registra in vodenje vpisnika morskih čolnov ter potrjevanje ladijskih knjig;
- izdajanje dovoljenj za prosti promet z obalo in izdajanje dovoljenj za odhod ladje;
- pobiranje pristojbine za uporabo objektov za varnost plovbe.

Evidence iz devete in trinajste alineje prejšnjega odstavka, razen evidence o pomorskih knjižicah, obsegajo naslednje podatke: osebno ime, datum in kraj rojstva, državljanstvo, stalno oziroma začasno prebivališče, številko in datum vloge, datum izpita, uspeh in ocene dosežene na izpitu, datum izdaje in serijsko številko listine. Evidenca o izdanih pomorskih knjižicah obsega naslednje podatke: osebno ime, datum in kraj rojstva, državljanstvo, spol, višino ter barvo las in oči, stalno oziroma začasno prebivališče, datum izdaje in serijsko številko listine.

Evidence iz prejšnjega odstavka se hranijo trajno, razen podatkov iz evidence o pomorskih knjižicah, ki se hranijo pet let po prenehanju veljavnosti pomorske knjižice. Pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta osebe ni razvidna.

Za izvajanje pristojnosti iz prvega odstavka tega člena ima Uprava Republike Slovenije za pomorstvo pravico do vpogleda v Centralni register prebivalstva in v zbirke podatkov v upravljanju javnega sektorja za pridobitev naslednjih podatkov: osebno ime, EMŠO, kraj rojstva, državljanstvo, prebivališče, zaposlitev, šolska izobrazba in vozniško dovoljenje.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o plovbi po celinskih vodah

1. člen

V zakonu o plovbi po celinskih vodah (UL RS št. 30/02) se v 10. členu na koncu besedila za besedami »Uprava RS za pomorstvo« doda besede: »ali rečna kapitanija«.

Obrazložitev:

Člen bi rečni kapitaniji dal pooblastilo za izdajanje soglasij za gradnjo ali obnovo objektov, ki lahko vplivajo na varnost plovbe, na obali ali v vodi.

2. člen

V 22. členu se za besedami »Uprava RS za pomorstvo« doda vejica in besedi: »rečna kapitanija«

Obrazložitev:

Člen bi rečni kapitaniji dal pooblastilo za ugotavljanje sposobnosti za plovbo čolnov z dolžino do 12 metrov.

3. člen

V 34. členu se na koncu prvega odstavka doda besedilo »ali organ samoupravne lokalne skupnosti, pristojen za nadzor«.

Obrazložitev:

Člen bi občinski inšpekcijski službi dal pooblastilo za odreditev dviga potopljene stvari.

4. člen

V 35. členu se v prvem odstavku za besedami »po celinskih vodah« doda vejica in besedi: »inšpektor pri rečni kapitaniji«.

Obrazložitev:

Člen bi poleg inšpektorja za vode pri ministrstvu dal inšpekcijsko pooblastilo tudi rečni kapitaniji.

Členi, ki se spreminjajo:

10. člen

(gradnja ali obnova objektov)

Za gradnjo ali obnovo objektov, ki lahko vplivajo na varnost plovbe, na obali ali v vodi, je treba soglasje z vidika pogojev za varnost plovbe, ki ga izda Uprava Republike Slovenije za pomorstvo.

22. člen

(ugotavljanje sposobnosti čolna za plovbo)

Sposobnost čolna za plovbo se ugotovi z osnovnim, rednim ali izrednim pregledom, ki ga za čolne do 12 metrov dolžine opravi Uprava Republike Slovenije za pomorstvo ali klasifikacijski zavod, ki je polnopravni član Mednarodnega združenja klasifikacijskih zavodov, za čolne nad 12 metrov dolžine pa klasifikacijski zavod, ki je polnopravni član Mednarodnega združenja klasifikacijskih zavodov ali drug klasifikacijski zavod, ki ga na podlagi zbiranja ponudb pooblasti minister.

Na podlagi zapisnika o pregledu izda upravna enota na območju katere se čoln nahaja in uporablja oziroma kjer je čoln vpisan, dovoljenje za plovbo, ki se vpiše v vpisni list.

34. člen

(zavezanec za dvig)

Potopljeno stvar mora dvigniti oseba, ki je njen lastnik, v roku in pod pogoji, ki jih določi pristojni organ lokalne skupnosti. Dvig potopljene stvari lahko odredi tudi inšpektor iz prvega odstavka 35. člena tega zakona.

Če lastnik ne odstrani potopljene stvari, jo lahko na njegove stroške odstrani pristojni organ lokalne skupnosti sam ali po usposobljeni organizaciji.

Lokalna skupnost mora ukrepati po prejšnjem odstavku tega člena, kadar lastnik ni znan, ali ne odstrani potopljene stvari, potopljena stvar pa predstavlja neposredno nevarnost za človeško življenje, plovbo ali okolje.

35. člen

(pristojnost za izvajanje nadzorstva)

Nadzorstvo nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, opravlja inšpektor za plovbo po celinskih vodah (v nadaljnjem besedilu: inšpektor) pri ministru, pristojnem za plovbo po celinskih vodah in policija, nad vojaškimi plovili pa inšpekcijski organ, pristojen za obrambo.

Inšpektor je lahko oseba, ki ima najmanj visoko strokovno izobrazbo.

Inšpektor samostojno opravlja zadeve inšpekcijskega nadzora, izdaja odločbe in sklepe v upravnem postopku in odreja druge ukrepe, za katere je pooblaščen.

Inšpektor ima službeno izkaznico, ki jo izda minister. Obrazec službene izkaznice predpiše minister.

11.1.2. Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici in Ižici

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(1) Ta uredba določa odseke reke Ljubljanice in Ižice, kjer je dovoljena uporaba plovil na motorni pogon, stalni privez plavajočih naprav, vrsto motorjev za pogon plovil in omejitve pri plovbi s plovili na motorni pogon.

(2) Uredba velja za vodno telo reke Ljubljanice od Maroltovega izvira do izliva v Savo in za Grubarjev prekop v Ljubljani ter za vodno telo reke Ižice od njenega izvira do izliva v Ljubljanico.

2. člen

Pojmi po tej uredbi imajo naslednji pomen:

1. efektivna moč motorja je moč, ki je izražena v kW in izmerjena v skladu s predpisi, ki urejajo ugotavljanje skladnosti motorjev z zahtevami o emisijah snovi ali hrupa v okolje;

2. koordinate so gorvodne in dolvodne koordinatne točke dela vodnega telesa, prevzete iz državnega koordinatnega sistema (v Gauss – Krügerjevi projekciji), odčitane v temeljnih topografskih načrtih Republike Slovenije v merilu 1:5000;

3. motor z notranjim zgorevanjem je motor na kompresijski vžig, ki deluje po načelu samovžiga zaradi kompresije mešanice zraka in goriva, ali motor na prisilni vžig, ki deluje po načelu prisilnega vžiga z električno iskro;

4. uporaba plovil na motorni pogon je vsaka uporaba plovil na motorni pogon zaradi prevoza tovora in potnikov, vožnja s plovili na motorni pogon zaradi lova, ribištva, rekreacije ali izvajanja drugih dejavnosti, ter vsako zadrževanje plovil na motorni pogon na vodnem telesu reke, vodnem

zemljišču, priobalnem zemljišču ali vodnih objektih, ne glede na to ali gre za grajeno vodno javno dobro ali ne, zaradi izdelave, vzdrževanja, skladiščenja plovil na motorni pogon ali drugih razlogov.

5. stalni privez plavajočih naprav je privez plavajoče naprave, registrirane skladno s predpisi, ki urejajo plovbo po celinskih vodah.

6. ravno dno je dno, ki je vsaj v zadnji tretjini dolžine plovila na krmnem delu vodoravno ali ima obliko črke V z razponom najmanj 170 stopinj.

3. člen

(1) Plovba s plovili na motorni pogon je na rekah Ljubljanici in Ižici prepovedana, razen za:

- izvajanje ribiško-gojitvenih in lovsko-gojitvenih načrtov ter za spremljevalne čolne pri veslaških treningih in regatah, če:

- dolžina plovila ne presega 5 metrov,
- plovilo poganja motor na elektriko ali na notranje izgorevanje, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,
- hitrost plovila ne presega 5 km/h
- je plovilo vpisano v vpisnik čolnov pri upravni enoti Ljubljana ali Vrhnika,
- ima ravno dno,
- ima dobre manevrirne lastnosti in
- pogonski motor izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi.

In za osebni namen, če:

- dolžina plovila ne presega 5 metrov,
- plovilo poganja motor na elektriko katerega efektivna moč ne presega 1 kW,
- hitrost plovila ne presega 5 km/h
- je plovilo vpisano v vpisnik čolnov pri upravni enoti Ljubljana ali Vrhnika,
- ima ravno dno,
- ima dobre manevrirne lastnosti in
- pogonski motor izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi.

4. člen

(1) Ne glede na določbe prejšnjega člena, je plovba s plovili na motorni pogon dovoljena za plovila, vpisana v vpisnik čolnov celinske plovbe pri Upravni enoti Ljubljana ali Vrhnika, pod pogoji, določenimi v tem členu.

(2) Od 1. 1. do 31. 12. je dovoljena plovba čolnov na motorni pogon, na odseku reke Ljubljanice **od vtoka Farjevca z gorvodnima koordinatama odseka $y=461600$ in $x=96700$ do zapornice na Ambroževem trgu z dolvodnima koordinatama odseka $y=463080$ in $x=100795$ ter po Gruberjevem prekopu** če:

- dolžina čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 10 metrov, za osebni namen pa ne presega 5 metrov,
- širina čolna ne presega 5 metrov, ugrez trupa plovila pa ne presega 0,6 metra,

– čoln za gospodarski namen ima na jeklenico pritrjen drog, dolg 2 m, ki ima na drugem koncu kavelj z zaponko (karabinom) za lovljenje varnostne jeklenice nad reko,

– čoln za gospodarski ali javni namen poganja motor **na elektriko ali motor** z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW, čoln za osebni namen pa motor na elektriko, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,

– hitrost čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 8 km/h, hitrost čolna za osebni namen pa ne presega 5 km/h,

– ima čoln ravno dno,

– višina čolna brez obremenitve nad vodno gladino ne presega 3 metre,

– ima dobre manevrirne lastnosti,

– pogonski motor z notranjim zgorevanjem izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi, ki urejajo emisije hrupa in snovi v okolje iz motorjev, namenjenih pogonu plovil,

– lastnik ali upravljevec čolna, ki ga poganja motor z notranjim zgorevanjem, izkaže, da pogonski motor plovila ustreza bistvenim zahtevam v zvezi z emisijami izpušnih plinov pogonskih motorjev in v zvezi z emisijami hrupa pogonskih motorjev iz Priloge 1 Pravilnika o rekreacijskih plovilih (Uradni list RS, št. 42/05 in 17/11-ZTZPUS-1).

(3) Od 15. 4. do 15. 10. je dovoljena plovba čolnov na motorni pogon, na odseku reke Ljubljanice **od Podpeči z gorvodnima koordinatama odseka $y=454520$ in $x=92290$ do vtoka Farjevca z gorvodnima koordinatama odseka $y=461600$ in $x=96700$,**

če:

– dolžina čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 10 metrov, za osebni namen pa ne presega 5 metrov,

– širina čolna ne presega 5 metrov, ugrez trupa plovila pa ne presega 0,60 metra,

– čoln za gospodarski ali javni namen poganja motor **na elektriko ali motor** z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW, čoln za osebni namen pa motor na elektriko, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,

– hitrost čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 8 km/h, hitrost čolna za osebni namen pa ne presega 5 km/h,

– ima čoln ravno dno,

– višina čolna brez obremenitve nad vodno gladino ne presega 3 metre,

– ima dobre manevrirne lastnosti,

– pogonski motor z notranjim zgorevanjem izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi, ki urejajo emisije hrupa in snovi v okolje iz motorjev, namenjenih pogonu plovil,

– lastnik ali upravljavalec čolna, ki ga poganja motor z notranjim zgorevanjem, izkaže, da pogonski motor plovila ustreza bistvenim zahtevam v zvezi z emisijami izpušnih plinov pogonskih motorjev in v zvezi z emisijami hrupa pogonskih motorjev iz Priloge 1 Pravilnika o rekreacijskih plovilih (Uradni list RS, št. 42/05 in 17/11-ZTZPUS-1),

– je vožnjo čolna za gospodarski ali osebni namen predhodno pisno odobril javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, pri čemer lahko odobri skupno največ pet voženj za gospodarski namen na dan. V obdobju med 15.4. in 15. 6 lahko odobri vožnje praviloma le ob petkih, sobotah, nedeljah in državnih praznikih.

(4) Od 15. 6. do 15. 10. je dovoljena plovba čolnov na motorni pogon na odseku Ljubljanice **od kmetije v Bevkah z gorvodnima koordinatama odseka $y=450770$, $x=91420$ do Podpeči z gorvodnima koordinatama odseka $y=454520$ in $x=92290$** , če:

– dolžina čolna ne presega 5 metrov, širina plovila ne presega 2 metra, ugrez trupa plovila pa ne presega 30 centimetrov.

– višina čolna brez obremenitve nad vodno gladino ne presega 3 metre,

– čoln za gospodarski ali javni namen poganja motor na elektriko ali motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW, čoln za osebni namen pa motor na elektriko, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,

– hitrost čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 8 km/h, hitrost čolna za osebni namen pa ne presega 5 km/h,

– ima čoln ravno dno,

– ima dobre manevrirne lastnosti,

– je vožnjo čolna za gospodarski ali osebni namen predhodno pisno odobril javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, ki lahko odobri največ eno vožnjo na dan, če čoln izvaja plovbo v sklopu javne prireditve ali če je plovba namenjena raziskovalnemu delu.

(5) Od 15.4. do 15.10. je dovoljena plovba čolnov na motorni pogon, na odseku Ljubljanice **od ribiškega doma v Sinji gorici z gorvodnima koordinatama odseka $y=447325$, $x=92030$ do obvodne kmetije v Bevkah z gorvodnima koordinatama odseka $y=450770$, $x=91420$** ,

če:

– dolžina čolna ne presega 5 metrov, širina plovila ne presega 2 metra, ugrez trupa plovila pa ne presega 30 centimetrov.

– čoln za gospodarski ali javni namen poganja motor na elektriko ali motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW, čoln za osebni namen pa motor na elektriko, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,

– hitrost čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 8 km/h, hitrost čolna za osebni namen pa ne presega 5 km/h,

– višina čolna brez obremenitve nad vodno gladino ne presega 3 metre,

– ima dobre manevrirne lastnosti.

– ima čoln ravno dno,

– je vožnjo čolna za gospodarski ali osebni namen predhodno pisno odobril javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, pri čemer lahko odobri skupno največ pet voženj za gospodarski namen na dan. V obdobju med 15. 4. in 15. 6. lahko odobri do dve vožnji za gospodarski namen na dan, praviloma le ob petkih, sobotah, nedeljah in državnih praznikih.

(6) Od 15.6. do 15.10. je dovoljena plovba čolnov na motorni pogon, na odseku Ljubljanice od točke pod mostom na Cankarjevem trgu na Vrhniki z gorvodnima koordinatama odseka $y=446120$, $x=91637$ do ribiškega doma v Sinji gorici z gorvodnima koordinatama odseka $y=447325$, $x=92030$ ter od Maroltovega izvira na Vrhniki z gorvodnima koordinatama odseka $y=446020$, $x=90190$ do točke nad mostom na Cankarjevem trgu na Vrhniki z gorvodnima koordinatama odseka $y=446109$, $x=91571$,

če:

– dolžina čolna ne presega 5 metrov, širina plovila ne presega 2 metra, ugrez trupa plovila pa ne presega 30 centimetrov.

– čoln za gospodarski ali javni namen poganja motor na električno ali motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW, čoln za osebni namen pa motor na električno, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,

– hitrost čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 8 km/h, hitrost čolna za osebni namen pa ne presega 5 km/h,

– ima čoln ravno dno,

– višina čolna brez obremenitve nad vodno gladino ne presega 3 metre in

– ima dobre manevrirne lastnosti.

(7) Od 15.6. do 15.10. je dovoljena plovba čolnov na motorni pogon, na odseku Ižice od mostu na Peruzzijevi ulici z gorvodnima koordinatama odseka $y=462835$, $x=96940$ do izliva v Ljubljani

če:

– dolžina čolna ne presega 5 metrov, širina plovila ne presega 2 metra, ugrez trupa plovila pa ne presega 30 centimetrov,

– čoln za gospodarski ali javni namen poganja motor na električno ali motor z notranjim zgorevanjem, katerega efektivna moč ne presega 55 kW, čoln za osebni namen pa motor na električno, katerega efektivna moč ne presega 3 kW,

– hitrost čolna za gospodarski ali javni namen ne presega 8 km/h, hitrost čolna za osebni namen pa ne presega 5 km/h,

– ima čoln ravno dno,

- višina čolna brez obremenitve nad vodno gladino ne presega 3 metrov,
- ima dobre manevrirne lastnosti,
- pogonski motor z notranjim zgorevanjem izhaja iz proizvodnje, za katero je izdan certifikat o tipski odobritvi v skladu s predpisi, ki urejajo emisije hrupa in snovi v okolje iz motorjev, namenjenih pogonu plovil.

(8) Plovba iz drugega do vključno sedmega odstavka tega člena je na območju Gruberjevega prekopa in na območju Ljubljanice od Maroltovega izvira na Verdu do ribiškega doma v Sinji gorici ter od avtocestnega mostu po vtoku Ižice do Ambroževega mostu v Ljubljani dovoljena od 6h do 24h, na vseh drugih območjih znotraj krajinskega parka Ljubljansko barje pa od sončevega vzhoda do sončevega zahoda.

(9) Prepovedano je prevažati na plovilih snovi ali predmete, ki bi lahko povzročili onesnaženje vode, vzdrževati plovila z uporabo snovi ali na način, ki lahko onesnaži vode ter ravnati na način, ki bi lahko negativno vplival na hidrološko ali hidromorfološko stanje vodotoka.

(10) Prepovedano je na plovilih uporabljati zvočnike in izvajati živo glasbo.

(11) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov tega člena je potrebno pri plovbi po Ljubljanici in Ižici na območju krajinskega parka Ljubljansko barje upoštevati tudi omejitve na podlagi Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08).

(12) Omejitve v času plovbe in številu plovil je možno spreminjati na podlagi rezultatov raziskav (monitoring) vpliva na ptice in vodne organizme.

5. člen

Krajinski park Ljubljansko barje lahko za izdano dovoljenje za plovbo čolnov za gospodarski namen zaračuna nadomestilo za vstop na zavarovano območje v višini do 20 EUR, za izdano dovoljenje za čoln za osebni namen pa do 5 EUR. Plovba plovil za izvajanje ribiško-gojitvenih in lovsko-gojitvenih načrtov ter za spremljevalne čolne pri veslaških treningih in regatah je brezplačna.

6. člen

Stalni privez plavajočih naprav je dovoljen na Ljubljanici na območju naselij Ljubljana in Podpeč na mestih, ki jih za to določi lokalna skupnost. Plavajoče naprave ne smejo biti širše od 5 m.

7. člen

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb te uredbe izvajajo inšpektorji, pristojni za vode.

8. člen

S to uredbo določeni odsek, dovoljen za plovbo, obdobje dovoljene plovbe, pogoji za plovbo ter zahteve glede tehničnih značilnosti plovil na motorni pogon se lahko spremenijo, če se iz pregleda stanja ribolovnih virov po uveljavitvi te uredbe ugotovi, da so opazni negativni trendi na drstiščih rib.

II. KAZENSKE DOLOČBE

9. člen

Če po reki Ljubljanici ali Ižici izvaja vožnjo s plovili na motorni pogon v nasprotju z določbami 4. člena te uredbe, se za prekršek kaznuje:

- pravna oseba z globo od 4.000 evrov do 125.000 evrov,
- samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost z globo od 2.000 evrov do 4.000 evrov,
- tudi odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti z globo 600 evrov, in
- posameznik z globo od 400 evrov do 1.200 evrov.

III. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

10. člen

(1) Lastniki obstoječih plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici in Ižici za osebni in gospodarski namen ter lastniki obstoječih plavajočih naprav morajo prilagoditi svoja plovila na motorni pogon in motorje za njihov pogon določbam 4. člena te uredbe najkasneje v dveh letih po uveljavitvi te uredbe.

(2) Lastniki obstoječih plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici in Ižici za osebni namen ter lastniki obstoječih plavajočih naprav morajo prilagoditi svoja plovila na motorni pogon in motorje za njihov pogon določbam 4. člena te uredbe najkasneje v petih letih po uveljavitvi te uredbe.

(3) Če lastnik obstoječega plovila na motorni pogon na reki Ljubljanici ali Ižici ne more ali ne namerava prilagoditi plovila določbam te uredbe, ga mora najkasneje do datuma iz prejšnjega odstavka tega člena odstraniti iz vodnega telesa reke Ljubljanice ali Ižice ali iz območja njenih vodnih ali priobalnih zemljišč ali iz vodnih objektov na teh rekah.

11. člen

Občine, čez območja katerih poteka plovna pot, so dolžne v dveh letih od uveljavitve te uredbe zagotoviti skupen celostni načrt monitoringa skladno s predhodno pripravljenim in na Agenciji RS za okolje potrjenim programom okoljskega monitoringa, ki mora obsegati vsaj:

- monitoring erozije brežin zaradi valovanja, povzročenega z motornimi plovili, na odsekih kjer poteka plovba in tam, kjer ne, in
- monitoring ptic - gnezdik na odsekih kjer je plovba dovoljena, omejena in prepovedana.

12. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Uredba o uporabi plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici (Uradni list RS, št. 84/04 (104/04-popr.) in 44/07).

13. člen

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

11.2. PREDLOG SPREMENB LOKALNIH PREDPISOV

Predlog novega odloka o določitvi plovbnega režima (MOL)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(1)S tem odlokom se na območju Mestne občine Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) določi plovbni režim zaradi varnosti plovbe ob izvajanju turističnih, športnih in rekreacijskih aktivnosti oziroma dejavnosti ter pospeševanja njihovega razvoja.

(2)Plovbni režim iz prejšnjega odstavka tega člena obsega:

- določitev plovbnega območja in orisni prikaz območja, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer,
- določitev skrbnika plovbnega območja,
- določitev vrste plovil in njihovega pogona,
- določitev in označitev pristanišča ter vstopno izstopnih mest glede na vrsto plovbe,
- določitev upravljavca pristanišča oziroma vstopno izstopnega mesta,
- prikaz območja kopalnih voda,
- določitev časa, v katerem je dovoljena plovba,
- prepoved plovbe zaradi specifičnosti območja, neprimerne časa ali nevarnih razmer,
- druge pogoje, ki zagotavljajo varstvo človekovega življenja in okolja.

(3)Pojmi uporabljeni v tem odloku imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja plovbo po celinskih vodah, in drugih predpisih.

II. PLOVBNO OBMOČJE

2. člen

(1)Plovbno območje celinskih voda na območju MOL, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, obsega reki Savo in Ljubljanico ter Gruberjev prekop in reko Ižico (v nadaljnjem besedilu: plovbno območje).

(2)Plovba na plovbnem območju je dovoljena z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer, za katere se uporabniki plovbnega območja morajo pozanimati pri pristojnih službah iz tega odloka in drugih službah, ki skladno z zakonodajo skrbijo za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč.

(3)Orisni prikaz plovbnega območja je v prilogi, ki je sestavni del tega odloka.

III. SKRBNIK PLOVBNEGA OBMOČJA

3. člen

(1)Skrbnik plovbnega območja je organ mestne uprave MOL, pristojen za gospodarske javne službe (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ), ki skrbi za varnost plovbe na plovbnem območju skladno s 15. členom Zakona o plovbi po celinskih vodah (Uradni list RS, št. 30/02 in 110/02-ZGO-1).

IV. VRSTE PLOVIL IN NJIHOV POGON

4. člen

- (1) Na plovbnem območju lahko plujejo športni veslaški čolni za športne in rekreacijske namene.
- (2) Plovbo veslaških čolnov lahko občina zaradi naravovarstvenih omejitev ob izredno nizkih vodostajih začasno prepove.
- (3) Na delu plovbnega območja in sicer na reki Ljubljanici in Ižici lahko plujejo plovila za prevoz oseb in blaga v skladu s pogoji in omejitvami iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici in Ižici.

5. člen

- (1) Na delu plovbnega območja iz zadnjega odstavka 4. člena tega odloka so lahko privezane plavajoče naprave, ki so vpisane v vpisniku plavajočih naprav.
- (2) Mesto postavitve plavajoče naprave iz prejšnjega odstavka tega člena določi organ mestne uprave, pristojen za urbanizem.

6. člen

- (1) Na plovbnem območju je za bivanje in prenočevanje prepovedano uporabljati plovila ali plavajoče naprave.

V. PRISTANIŠČA, VSTOPNO IZSTOPNA MESTA, POLNILNE POSTAJE ZA PLOVILA NA ELEKTRIČNI POGON IN DVIGALA

7. člen

- (1) Lokacija pristanišča za plovno območje iz drugega odstavka 4. člena tega odloka je na Gruberjevem prekopu na območju Špice. Pot do pristanišča mora biti zgrajena skladno s slovenskim nacionalnim standardom SIST DIN 14090, ki omogoča reševanje na vodi in iz nje.
- (2) Lokacije vstopno izstopnih mest na reki Ljubljanici so: pri Ambroževem trgu, pri Žitni brvi, pri Mesarskem mostu, pri Ribjem trgu, pri Gerberjevem stopnišču, pri Dvornem trgu, na Cankarjevem nabrežju, na Bregu pri Novem trgu, na Gallusovem nabrežju pod Stiškim dvorcem in pod Trančo, ob celotnem Trnovskem pristanu, v osi ulice Privoz, pri veslaškem klubu Ljubljana, pred domom Ribiške družine Barje, pri Livadi, ob izlivu Prošce, na sotočju Ižice in Ljubljanice, pri cerkvi Sv. Mihaela v Črni vasi, ob sotočju Farjevca in Ljubljanice in pri vodovodnem mostu v Črni vasi (desni breg). Lokaciji vstopno izstopnih mest na Gruberjevem prekopu sta pri brvi pri Akademijah in pri Špici. Lokacija vstopno izstopnega mesta na Ižici je pri Peruzzijevi ulici.
- (3) Lokacije polnilnih postaj za plovila na električni pogon so: ob vodovodnem mostu v Črni vasi, na sotočju Ljubljanice in Ižice, pri izlivu Prošce, na Livadi, pri ribiški družini Barje, pri veslaškem klubu Ljubljana, pod Prulskim mostom.
- (4) Lokacija polnilne postaje za plovila na električni pogon v Gruberjevem prekopu je v pristanišču.

(5) Lokacija polnilne postaje za plovila na električni pogon na Ižici je pri Peruzzijski ulici.

(6) Lokacija dvigal za dvig plovil na Ljubljani je pri Livadi, v Gruberjevem prekopu pa pod Karlovškim mostom.

8. člen

(1) Dovoljenje za uporabo priveza v pristanišču za dobo enega leta izda pristojni organ le za plovilo za javni prevoz oseb in blaga, če dolžina plovila ne presega 10 metrov, ima ravno dno in ima dovoljenje za plovbo. Izda se lahko le toliko dovoljenj, kot je privezov v pristanišču.

(2) Dovoljenje za privez ali položitev plavajoče naprave na vodno dno iz 5. člena tega odloka izda pristojni organ za dobo do enega leta na podlagi lokacije, ki jo določi organ mestne uprave, pristojen za urbanizem.

(3) Za dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena se plača pristojbina, ki jo določi Mestni svet MOL s sklepom.

9. člen

(1) Ribiške organizacije ne plačujejo pristojbine za en (1) privez za plovilo, s katerim se opravlja gojitev in varstvo rib. Javna gasilska služba MOL ne plačuje pristojbine za največ dva (2) priveza za plovila, s katerima se opravlja naloga reševanja na vodi in iz nje.

10. člen

(1) Za športne veslaške čolne ni privezov in se jih mora po končani plovbi umakniti na obalo.

VI. UPRAVLJAVEC PRISTANIŠČA IN VSTOPNO IZSTOPNIH MEST

11. člen

(1) Upravljavec pristanišča in vstopno izstopnih mest je Javno podjetje Ljubljanska parkirišča in tržnice, d.o.o., (v nadaljevanju: upravljavec), ki izvaja izbirno gospodarsko javno službo upravljanja s pristanišči in vstopno izstopnimi mesti (v nadaljevanju: javna služba). Javna služba obsega naslednje storitve:

- vzdrževanje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- čiščenje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- vzdrževanje privezov za plavajoče naprave,
- skrb za pravilno privezovanje plovil skladno z dovoljenji za uporabo priveza v pristanišču,
- druge naloge v zvezi z izvajanjem javne službe.

(2) Upravljavec mora opravljati javno službo skladno z letnim programom izvajanja javne službe, ki ga pripravi do konca junija tekočega leta za naslednje leto. Program izvajanja javne službe je osnova za pripravo proračuna MOL za naslednje leto. Program izvajanja javne službe mora vsebovati:

- obseg storitev,
- cene storitev,
- višino sredstev za opravljanje javne službe.

(3) Javna služba se financira iz proračuna MOL na podlagi letnega programa izvajanja javne službe, ki ga sprejme upravljavec po predhodnem soglasju Mestnega sveta MOL.

(4)Upravljavec mora zagotoviti pogoje, ki omogočajo varno vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb in blaga ter varen privez plovil skladno z zakonom in drugimi predpisi.

(5)Upravljavec določi pogoje in način koriščenja storitev javne službe iz tega člena.

(6)Dolžnost upravljavca je, da na območju pristanišča in vstopno izstopnih mest odstrani vse odpadke oziroma predmete, ki ogrožajo ali lahko ogrozijo varnost plovbe.

VII. ČAS, V KATEREM JE DOVOLJENA PLOVBA IN PREDNOST PRI PLOVBI

12. člen

(1) Plovba s plovili za prevoz oseb in blaga je na območju Gruberjevega prekopa in Ljubljanice od avtocestnega mostu do zapornice na Ambroževem trgu dovoljena od **6. do 24. ure**, na območju od avtocestnega mostu do meje z občino Brezovica pa **od sončevega vzhoda do sončevega zahoda**.

(2) Vadba s športnimi veslaškimi čolni je dovoljena od prvega marca do enaintridesetega oktobra med 6. in 21. uro in od prvega novembra do zadnjega februarja med 8. in 19. uro.

13. člen

(1)Zadrževanje na plovilih po 24. uri je prepovedano.

(2)Prireditve na plovbnem območju izven časa iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena, so dovoljene na podlagi dovoljenja pristojnega organa.

(3)V času prireditve na plovbnem območju, ki ga določi pristojni organ, ni dovoljena plovba drugim plovilom.

14. člen

(1)Časovne omejitve za plovbo ne veljajo za plovila, s katerimi ribiške organizacije izvajajo gojitev in varstvo rib, in za plovila, s katerimi se opravlja naloge reševanja na vodi in iz nje.

15. člen

(1)Plovbo za vse ali za posamezne vrste plovil lahko prepove pristojni organ na lastno pobudo ali na predlog upravljavca, vzdrževalca vodotoka ali ribiške organizacije zaradi vzdrževanja priobalnega zemljišča, vzdrževanja vodotoka, nizkega ali visokega vodostaja ter iz drugih utemeljenih razlogov.

(2)Začetek in konec začasne prepovedi plovbe se objavi v dnevnem časopisu na stroške predlagatelja oziroma v primeru višje sile na stroške pristojnega organa.

16. člen

(1)Pri plovbi ima vedno prednost čoln na vesla pred plovilom na motorni pogon. Pri srečevanju ima vedno prednost plovilo, ki pluje po toku navzdol pred plovilom, ki pluje po toku navzgor. Signalizacija je vedno postavljena tako, da so rdeče oznake pri plovbi proti toku na levi strani, zelene pa na desni strani.

VIII. PREPOVEDI PLOVBE

17. člen

(1) Na območju plovbnega režima je prepovedano vsako dejanje, ki je v nasprotju s predpisi s področja varovanja naravne in kulturne dediščine, ki bi ogrožalo varnost ljudi ali plovil, onesnažilo vode, obale in obrežja, oziroma s katerim bi se poškodovalo obalo in obrežje ter objekte, ki služijo za varnost plovbe, kakor tudi dejanje, ki je v nasprotju s predpisanim redom na vstopno izstopnih mestih in drugih infrastrukturnih objektih.

(2) V tem smislu je prepovedano zlasti:

- sidranje;
- ovirati plovbo ali dostop do privezov;
- pristati izven določenih mest, razen v nujnih primerih;
- pluti izven plovbnega območja, dovoljenega časa, v vremenskih in drugih razmerah, ki ne omogočajo varne plovbe;
- pluti s plovili, ki niso določena v 4. členu tega odloka ali drugače ne ustrezajo predpisom;
- pluti v območjih, določenih za kopanje in plavanje;
- sidrati, privezovati ali puščati plovila na mestih, kjer to ni dovoljeno;
- čistiti, barvati (npr. uporaba zaščitnih premazov proti algam) ali strgati plovila na način, ki lahko onesnaži vode;
- odmetavati trde in tekoče odpadke in druge predmete v vodo;
- premeščati, zamenjevati, odstranjevati ali poškodovati objekte za označevanje plovbe in druge infrastrukturne objekte;
- prevažati na plovilih snovi ali predmete, ki bi lahko povzročili onesnaženje vode;
- vodno smučanje in vlečenje drugih plovil, razen v primeru okvare;
- upravljati plovila ali imeti na plovilu druge potnike v takšnem psihofizičnem stanju, ki ne omogoča varne plovbe.

(3) Na delu plovnega območja iz tretjega odstavka 4. člena tega odloka je prepovedano:

- vleči plovila, razen pokvarjenega plovila,
- vodno smučanje.

IX. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE VARSTVA ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA IN OKOLJA

18. člen

(1) S plovili je prepovedano prevažanje ali uporaba takšnih tehničnih sredstev in snovi, ki bi v primeru njegove potopitve povzročilo onesnaženje vode in priobalnega zemljišča.

X. NADZOR

19. člen

(1) Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka, za katere je v primeru njihove kršitve po tem odloku predpisana globa, opravlja organ Mestne uprave MOL, pristojen za nadzor.

XI. KAZENSKÉ DOLOČBE

20. člen

(1) Z globo 3.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 13. členom,
- ravna v nasprotju s 17. členom.

(2) Z globo 5.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom tega člena, če se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo.

(3) Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba pravne osebe.

(4) Z globo 2.000 evrov se kaznuje za prekršek samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 13. členom,
- ravna v nasprotju s 17. členom.

21. člen

Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek posameznik, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 13. členom,
- ravna v nasprotju s 17. členom.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

22. člen

(1) Pristanišče oziroma vstopno izstopna mesta mora MOL zgraditi in urediti najkasneje v roku treh (3) let od uveljavitve tega odloka.

(2) Do izgradnje objektov iz prejšnjega odstavka tega člena, plovila, ki izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovbi na reki Ljubljanici, lahko uporabljajo obstoječe začasne priveze za plovila. Za uporabo začasnih privezov se plačuje pristojbina.

23. člen

(1) Pristojbino iz tretjega odstavka 8. člena določi Mestni svet MOL v enem (1) mesecu po uveljavitvi tega odloka.

(2) Po uveljavitvi sklepa iz prejšnjega odstavka tega člena pristojni organ začne izdajati dovoljenja za priveze na obstoječih začasnih privezih in dovoljenja iz drugega odstavka 8. člena tega odloka.

24. člen

(1) Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati Odlok o določitvi plovbnega režima (Uradni list RS, št. 53/06 in 72/08).

25. člen

(1) Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

ODLOK o določitvi plovbnega režima (Vrhnika)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(1) S tem odlokom se na območju občine Vrhnika (v nadaljnjem besedilu: občina) določi plovni režim zaradi varnosti plovbe ob izvajanju turističnih, športnih in rekreacijskih aktivnosti oziroma dejavnosti ter pospeševanja njihovega razvoja.

(2) Plovni režim iz prejšnjega odstavka tega člena obsega:

- določitev plovbnega območja in orisni prikaz območja, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer,
- določitev skrbnika plovbnega območja,
- določitev vrste plovil in njihovega pogona,
- določitev in označitev pristanišča ter vstopno izstopnih mest glede na vrsto plovbe,
- določitev upravljavca pristanišča oziroma vstopno izstopnega mesta,
- prikaz območja kopalnih voda,
- določitev časa, v katerem je dovoljena plovba,
- prepoved plovbe zaradi specifičnosti območja, neprimernega časa ali nevarnih razmer,
- druge pogoje, ki zagotavljajo varstvo človekovega življenja in okolja.

(3) Pojmi uporabljeni v tem odloku imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja plovbo po celinskih vodah, in drugih predpisih.

II. PLOVBNO OBMOČJE

2. člen

(1) Plovno območje celinskih voda na območju Vrhnike, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, obsega reko Ljubljanico od Maroltovega izvira do meje z občinama Borovnica in Brezovica (v nadaljnjem besedilu: plovno območje).

(2) Plovba na plovbnem območju je dovoljena z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer, za katere se uporabniki plovbnega območja morajo pozanimati pri pristojnih službah iz tega odloka in drugih službah, ki skladno z zakonodajo skrbijo za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč.

(3) Orisni prikaz plovbnega območja je v prilogi, ki je sestavni del tega odloka.

III. SKRBNIK PLOVBNEGA OBMOČJA

3. člen

(1) Skrbnik plovbnega območja je organ občine, pristojen za gospodarske javne službe (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ), ki skrbi za varnost plovbe na plovbnem območju skladno s 15. členom Zakona o plovbi po celinskih vodah (Uradni list RS, št. 30/02 in 110/02-ZGO-1).

IV. VRSTE PLOVIL IN NJIHOV POGON

4. člen

(1) Na plovbnem območju lahko plujejo športni veslaški čolni za športne in rekreacijske namene.

(2) Plovbo veslaških čolnov lahko občina zaradi naravovarstvenih omejitev ob izredno nizkih vodostajih začasno prepove.

(3) Na plovbnem območju lahko plujejo plovila na motorni pogon za prevoz oseb in blaga, če izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici.

5. člen

(1) Na plovbnem območju je za bivanje in prenočevanje prepovedano uporabljati plovila ali plavajoče naprave.

V. PRISTANIŠČA TER VSTOPNO IZSTOPNA MESTA

6. člen

(1) Lokacija pristanišča za plovno območje iz tretjega odstavka 4. člena tega odloka je pri obrtni coni v Tojnicah na levem bregu, lokacija čolnarne pa je v Maroltovem izviru. Pot do pristanišča mora biti zgrajena skladno s slovenskim nacionalnim standardom SIST DIN 14090, ki omogoča reševanje na vodi in iz nje.

(2) Lokacije vstopno izstopnih mest na reki Ljubljanici so: v Maroltovem izviru, pri Kotnikovi domačiji na desnem bregu, pri Športnem parku na levem bregu, pod Cankarjevim trgom na levem bregu, pri avtocestnem mostu na levem bregu, pri obrtni coni Tojnice na levem bregu, pri ribiškem domu v Sinji gorici in pri kmetiji v Bevkah na levem bregu.

(3) Lokacije polnilnih postaj za polnjenje plovil na električni pogon so: pod Cankarjevim trgom na levem bregu, pri avtocestnem mostu na levem bregu, pri obrtni coni Tojnice na levem bregu, pri ribiškem domu v Sinji gorici in pri kmetiji v Bevkah.

7. člen

(1) Dovoljenje za uporabo priveza v pristanišču za dobo enega leta izda pristojni organ le za plovilo za javni prevoz oseb in blaga, če dolžina plovila ne presega 5 metrov, ima ravno dno in ima dovoljenje za plovbo. Izda se lahko le toliko dovoljenj, kot je privezov v pristanišču.

(2) Dovoljenje za privez ali položitev plavajoče naprave na vodno dno iz 5. člena tega odloka izda pristojni organ za dobo do enega leta na podlagi lokacije, ki jo določi organ občinske uprave, pristojen za urbanizem.

(3) Za dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena se plača pristojbina, ki jo določi občinski svet s sklepom.

8. člen

(1) Ribiške organizacije ne plačujejo pristojbine za en (1) privez za plovilo, s katerim se opravlja gojitev in varstvo rib. Javna gasilska služba ne plačuje pristojbine za en (1) privez za plovilo, s katerim se opravlja naloga reševanja na vodi in iz nje.

9. člen

(1) Za športne veslaške čolne ni privezov in se jih mora po končani plovbi umakniti na obalo.

VI. UPRAVLJAVEC PRISTANIŠČA IN VSTOPNO IZSTOPNIH MEST

10. člen

(1) Upravljavec pristanišča in vstopno izstopnih mest je, (v nadaljevanju: upravljavec), ki izvaja izbirno gospodarsko javno službo upravljanja s pristanišči in vstopno izstopnimi mesti (v nadaljevanju: javna služba). Javna služba obsega naslednje storitve:

- vzdrževanje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- čiščenje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- vzdrževanje privezov za plavajoče naprave,
- skrb za pravilno privezovanje plovil skladno z dovoljenji za uporabo priveza v pristanišču,
- druge naloge v zvezi z izvajanjem javne službe.

(2) Upravljavec mora opravljati javno službo skladno z letnim programom izvajanja javne službe, ki ga pripravi do konca junija tekočega leta za naslednje leto. Program izvajanja javne službe je osnova za pripravo proračuna občine za naslednje leto. Program izvajanja javne službe mora vsebovati:

- obseg storitev,
- cene storitev,
- višino sredstev za opravljanje javne službe.

(3) Javna služba se financira iz proračuna občine na podlagi letnega programa izvajanja javne službe, ki ga sprejme upravljavec po predhodnem soglasju občinskega sveta. Upravljavec mora zagotoviti pogoje, ki omogočajo varno vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb in blaga ter varen privez plovil skladno z zakonom in drugimi predpisi.

(4) Upravljavec določi pogoje in način koriščenja storitev javne službe iz tega člena.

(5) Dolžnost upravljavca je, da na območju pristanišča in vstopno izstopnih mest odstrani vse odpadke oziroma predmete, ki ogrožajo ali lahko ogrozijo varnost plovbe.

VII. ČAS, V KATEREM JE DOVOLJENA PLOVBA

11. člen

(1) Plovba s plovili za prevoz oseb in blaga je na območju od Maroltovega izvira do ribiškega doma pri Sinji gorici dovoljena od 6. do 24. ure, na območju dolvodno od ribiškega doma pri Sinji gorici z gorvodnima koordinatama odseka $y=447325$, $x=92030$ pa od sončevega vzhoda do sončevega zahoda.

(2) Vadba s športnimi veslaškimi čolni je dovoljena od prvega marca do enaintridesetega oktobra med 6. in 21. uro in od prvega novembra do zadnjega februarja med 8. in 19. uro.

12. člen

(1) Zadrževanje na plovilih po 24. uri je prepovedano.

(2) Prireditve na plovbnem območju izven časa iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena, so dovoljene na podlagi dovoljenja pristojnega organa.

(3) V času prireditve na plovbnem območju, ki ga določi pristojni organ, ni dovoljena plovba drugim plovilom.

13. člen

(1) Časovne omejitve za plovbo ne veljajo za plovila, s katerimi ribiške organizacije izvajajo gojitev in varstvo rib, in za plovila, s katerimi se opravlja naloge reševanja na vodi in iz nje.

14. člen

(1) Plovbo za vse ali za posamezne vrste plovil lahko prepove pristojni organ na lastno pobudo ali na predlog upravljavca, vzdrževalca vodotoka ali ribiške organizacije zaradi vzdrževanja priobalnega zemljišča, vzdrževanja vodotoka, nizkega ali visokega vodostaja ter iz drugih utemeljenih razlogov.

(2) Začetek in konec začasne prepovedi plovbe se objavi v dnevnem časopisu na stroške predlagatelja oziroma v primeru višje sile na stroške pristojnega organa.

15. člen

(1) Pri plovbi ima vedno prednost čoln na vesla pred plovilom na motorni pogon. Pri srečevanju ima vedno prednost plovilo, ki pluje po toku navzdol pred plovilom, ki pluje po toku navzgor. Signalizacija je vedno postavljena tako, da so rdeče oznake pri plovbi proti toku na levi strani, zelene pa na desni strani.

VIII. PREPOVEDI PLOVBE

16. člen

(1) Na območju plovbnega režima je prepovedano vsako dejanje, ki je v nasprotju s predpisi s področja varovanja naravne in kulturne dediščine, ki bi ogrožalo varnost ljudi ali plovil, onesnažilo vode, obale in obrežja, oziroma s katerim bi se poškodovalo obalo in obrežje ter objekte, ki služijo

za varnost plovbe, kakor tudi dejanje, ki je v nasprotju s predpisanim redom na vstopno izstopnih mestih in drugih infrastrukturnih objektih.

(2) V tem smislu je prepovedano zlasti:

- sidranje;
- ovirati plovbo ali dostop do privezov;
- pristati izven določenih mest, razen v nujnih primerih;
- pluti izven plovbnega območja, dovoljenega časa, v vremenskih in drugih razmerah, ki ne omogočajo varne plovbe;
- pluti s plovili, ki niso določena v 4. členu tega odloka ali drugače ne ustrezajo predpisom;
- pluti v območjih, določenih za kopanje in plavanje;
- sidrati, privezovati ali puščati plovila na mestih, kjer to ni dovoljeno;
- čistiti, barvati (npr. uporaba zaščitnih premazov proti algam) ali strgati plovila na način, ki lahko onesnaži vode;
- odmetavati trde in tekoče odpadke in druge predmete v vodo;
- premeščati, zamenjevati, odstranjevati ali poškodovati objekte za označevanje plovbe in druge infrastrukturne objekte;
- prevažati na plovilih snovi ali predmete, ki bi lahko povzročili onesnaženje vode;
- vodno smučanje in vlečenje drugih plovil, razen v primeru okvare;
- upravljati plovila ali imeti na plovilu druge potnike v takšnem psihofizičnem stanju, ki ne omogoča varne plovbe.

(3) Na delu plovnega območja iz drugega odstavka 4. člena tega odloka je prepovedano:

- vleči plovila, razen pokvarjenega plovila,
- vodno smučanje.

IX. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE VARSTVA ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA IN OKOLJA

18. člen

(1) S plovili je prepovedano prevažanje ali uporaba takšnih tehničnih sredstev in snovi, ki bi v primeru njegove potopitve povzročilo onesnaženje vode in priobalnega zemljišča.

X. NADZOR

19. člen

(2) Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka, za katere je v primeru njihove kršitve po tem odloku predpisana globa, opravlja organ občine, pristojen za nadzor.

XI. KAZENSKÉ DOLOČBE

20. člen

(1) Z globo 3.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju z 11. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom
- ravna v nasprotju s 17. členom.

(2) Z globo 5.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom tega člena, če se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo.

(3) Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba pravne osebe.

(4) Z globo 2.000 evrov se kaznuje za prekršek samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju z 11. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom
- ravna v nasprotju s 17. členom.

21. člen

(1) Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek posameznik, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 5. členom.
- ravna v nasprotju z 11. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 16. členom.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

22. člen

(1) Pristanišče oziroma vstopno izstopna mesta mora občina zgraditi in urediti najkasneje v roku treh (3) let od uveljavitve tega odloka.

(2) Do izgradnje objektov iz prejšnjega odstavka tega člena, plovila, ki izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na reki Ljubljanici, lahko uporabljajo obstoječečasne priveze za plovila. Za uporabo začasnih privezov se plačuje pristojbina.

23. člen

(1) Pristojbino iz tretjega odstavka 8. člena določi občina v treh mesecih po uveljavitvi tega odloka. Po uveljavitvi sklepa iz prejšnjega odstavka tega člena pristojni organ začne izdajati dovoljenja za priveze na obstoječih začasnih privezih in dovoljenja iz drugega odstavka 8. člena tega odloka.

24. člen

(1) Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

ODLOK o določitvi plovbnega režima (Borovnica)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(1) S tem odlokom se na območju občine Borovnica (v nadaljnjem besedilu: občina) določi plovbni režim zaradi varnosti plovbe ob izvajanju turističnih, športnih in rekreacijskih aktivnosti oziroma dejavnosti ter pospeševanja njihovega razvoja.

(2) Plovbni režim iz prejšnjega odstavka tega člena obsega:

- določitev plovbnega območja in orisni prikaz območja, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer,
- določitev skrbnika plovbnega območja,
- določitev vrste plovil in njihovega pogona,
- določitev in označitev pristanišča ter vstopno izstopnih mest glede na vrsto plovbe,
- določitev upravljavca pristanišča oziroma vstopno izstopnega mesta,
- prikaz območja kopalnih voda,
- določitev časa, v katerem je dovoljena plovba,
- prepoved plovbe zaradi specifičnosti območja, neprimerne časa ali nevarnih razmer,
- druge pogoje, ki zagotavljajo varstvo človekovega življenja in okolja.

(3) Pojmi uporabljeni v tem odloku imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja plovbo po celinskih vodah, in drugih predpisih.

II. PLOVBNO OBMOČJE

2. člen

(1) Plovbno območje celinskih voda na območju Borovnice, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, obsega reko Ljubljanico in območje zadnjih 20 metrov Borovniščice pred izlivom v Ljubljanico (v nadaljnjem besedilu: plovbno območje).

(2) Plovba na plovbnem območju je dovoljena z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer, za katere se uporabniki plovbnega območja morajo pozanimati pri pristojnih službah iz tega odloka in drugih službah, ki skladno z zakonodajo skrbijo za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč.

(3) Orisni prikaz plovbnega območja je v prilogi, ki je sestavni del tega odloka.

III. SKRBNIK PLOVBNEGA OBMOČJA

3. člen

(1) Skrbnik plovbnega območja je organ občine, pristojen za gospodarske javne službe (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ), ki skrbi za varnost plovbe na plovbnem območju skladno s 15. členom Zakona o plovbi po celinskih vodah (Uradni list RS, št. 30/02 in 110/02-ZGO-1).

IV. VRSTE PLOVIL IN NJIHOV POGON

4. člen

(1) Na plovbnem območju lahko plujejo športni veslaški čolni za športne in rekreacijske namene.
(2) Plovbo veslaških čolnov lahko občina zaradi naravovarstvenih omejitev ob izredno nizkih vodostajih začasno prepove.

(3) Na delu plovbnega območja in sicer na reki Ljubljanici od meje z občino Vrhnika do meje z občino Brezovica lahko plujejo plovila na motorni pogon za prevoz oseb in blaga, če izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici.

5. člen

(1) Na plovbnem območju je za bivanje in prenočevanje prepovedano uporabljati plovila ali plavajoče naprave.

V. ČAS, V KATEREM JE DOVOLJENA PLOVBA

6. člen

(1) Plovba s plovili za prevoz oseb in blaga je dovoljena od sončevega vzhoda do sončevega zahoda.

(2) Vadba s športnimi veslaškimi čolni je dovoljena od prvega marca do enaintridesetega oktobra med 6. in 21. uro in od prvega novembra do zadnjega februarja med 8. in 19. uro.

7. člen

(1) Zadrževanje na plovilih po 24. uri je prepovedano.

(2) Prireditve na plovbnem območju izven časa iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena, so dovoljene na podlagi dovoljenja pristojnega organa.

(3) V času prireditve na plovbnem območju, ki ga določi pristojni organ, ni dovoljena plovba drugim plovilom.

8. člen

(1) Časovne omejitve za plovbo ne veljajo za plovila, s katerimi ribiške organizacije izvajajo gojitev in varstvo rib, in za plovila, s katerimi se opravlja naloge reševanja na vodi in iz nje.

9. člen

(1) Plovbo za vse ali za posamezne vrste plovil lahko prepove pristojni organ na lastno pobudo ali na predlog upravljavca, vzdrževalca vodotoka ali ribiške organizacije zaradi vzdrževanja priobalnega zemljišča, vzdrževanja vodotoka, nizkega ali visokega vodostaja ter iz drugih utemeljenih razlogov.

(2) Začetek in konec začasne prepovedi plovbe se objavi v dnevnem časopisu na stroške predlagatelja oziroma v primeru višje sile na stroške pristojnega organa.

10. člen

(1) Pri plovbi ima vedno prednost čoln na vesla pred plovilom na motorni pogon. Pri srečevanju ima vedno prednost plovilo, ki pluje po toku navzdol pred plovilom, ki pluje po toku navzgor.

Signalizacija je vedno postavljena tako, da so rdeče oznake pri plovbi proti toku na levi strani, zelene pa na desni strani.

VI. PREPOVEDI PLOVBE

11. člen

(1) Na območju plovbnega režima je prepovedano vsako dejanje, ki je v nasprotju s predpisi s področja varovanja naravne in kulturne dediščine, ki bi ogrožalo varnost ljudi ali plovil, onesnažilo vode, obale in obrežja, oziroma s katerim bi se poškodovalo obalo in obrežje ter objekte, ki služijo za varnost plovbe, kakor tudi dejanje, ki je v nasprotju s predpisanim redom na vstopno izstopnih mestih in drugih infrastrukturnih objektih.

(2) V tem smislu je prepovedano zlasti:

- sidranje;
 - ovirati plovbo ali dostop do privezov;
 - pristati izven določenih mest, razen v nujnih primerih;
 - pluti izven plovbnega območja, dovoljenega časa, v vremenskih in drugih razmerah, ki ne omogočajo varne plovbe;
 - pluti s plovili, ki niso določena v 4. členu tega odloka ali drugače ne ustrezajo predpisom;
 - pluti v območjih, določenih za kopanje in plavanje;
 - sidrati, privezovati ali puščati plovila na mestih, kjer to ni dovoljeno;
 - čistiti, barvati (npr. uporaba zaščitnih premazov proti algam) ali strgati plovila na način, ki lahko onesnaži vode;
 - odmetavati trde in tekoče odpadke in druge predmete v vodo;
 - premeščati, zamenjevati, odstranjevati ali poškodovati objekte za označevanje plovbe in druge infrastrukturne objekte;
 - prevažati na plovilih snovi ali predmete, ki bi lahko povzročili onesnaženje vode;
 - vodno smučanje in vlečenje drugih plovil, razen v primeru okvare;
 - upravljati plovila ali imeti na plovilu druge potnike v takšnem psihofizičnem stanju, ki ne omogoča varne plovbe.
- (3) Na delu plovnega območja iz drugega odstavka 4. člena tega odloka je prepovedano:
- vleči plovila, razen pokvarjenega plovila,
 - vodno smučanje.

VII. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE VARSTVA ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA IN OKOLJA

12. člen

(1)S plovili je prepovedano prevažanje ali uporaba takšnih tehničnih sredstev in snovi, ki bi v primeru njegove potopitve povzročilo onesnaženje vode in priobalnega zemljišča.

VIII. NADZOR

13. člen

(2)Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka, za katere je v primeru njihove kršitve po tem odloku predpisana globa, opravlja organ občine, pristojen za nadzor.

X. KAZENSKE DOLOČBE

14. člen

(1)Z globo 3.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju z 11. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom
- ravna v nasprotju s 17. členom.

(2)Z globo 5.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom tega člena, če se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo.

(3)Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba pravne osebe.

(4)Z globo 2.000 evrov se kaznuje za prekršek samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,
- ravna v nasprotju s 7. členom
- ravna v nasprotju z 11. členom.

15. člen

(1)Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek posameznik, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,
- ravna v nasprotju s 7. členom
- ravna v nasprotju z 11. členom.

XI. KONČNA DOLOČBA

16. člen

(1)Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

ODLOK o določitvi plovbnega režima (Brezovica)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(1) S tem odlokom se na območju občine Brezovica (v nadaljnjem besedilu: občina) določi plovbni režim zaradi varnosti plovbe ob izvajanju turističnih, športnih in rekreacijskih aktivnosti oziroma dejavnosti ter pospeševanja njihovega razvoja.

(2) Plovbni režim iz prejšnjega odstavka tega člena obsega:

- določitev plovbnega območja in orisni prikaz območja, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer,
- določitev skrbnika plovbnega območja,
- določitev vrste plovil in njihovega pogona,
- določitev in označitev pristanišča ter vstopno izstopnih mest glede na vrsto plovbe,
- določitev upravljavca pristanišča oziroma vstopno izstopnega mesta,
- prikaz območja kopalnih voda,
- določitev časa, v katerem je dovoljena plovba,
- prepoved plovbe zaradi specifičnosti območja, neprimerne časa ali nevarnih razmer,
- druge pogoje, ki zagotavljajo varstvo človekovega življenja in okolja.

(3) Pojmi uporabljeni v tem odloku imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja plovbo po celinskih vodah, in drugih predpisih.

II. PLOVBNO OBMOČJE

2. člen

(1) Plovbno območje celinskih voda na območju Brezovice, kjer je dovoljena plovba za gospodarske, turistične, športne in rekreacijske namene, obsega reko Ljubljanico (v nadaljnjem besedilu: plovbno območje).

(2) Plovba na plovbnem območju je dovoljena z upoštevanjem nevarnosti naraslih voda in drugih izjemnih razmer, za katere se uporabniki plovbnega območja morajo pozanimati pri pristojnih službah iz tega odloka in drugih službah, ki skladno z zakonodajo skrbijo za vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč.

(3) Orisni prikaz plovbnega območja je v prilogi, ki je sestavni del tega odloka.

III. SKRBNIK PLOVBNEGA OBMOČJA

3. člen

(1) Skrbnik plovbnega območja je organ občine, pristojen za gospodarske javne službe (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ), ki skrbi za varnost plovbe na plovbnem območju skladno s 15. členom Zakona o plovbi po celinskih vodah (Uradni list RS, št. 30/02 in 110/02-ZGO-1).

IV. VRSTE PLOVIL IN NJIHOV POGON

4. člen

- (1) Na plovbnem območju lahko plujejo športni veslaški čolni za športne in rekreacijske namene.
- (2) Plovbo veslaških čolnov lahko občina zaradi naravovarstvenih omejitev ob izredno nizkih vodostajih začasno prepove.
- (3) Na delu plovbnega območja in sicer na reki Ljubljanici od meje z občino Vrhnika in Borovnica do meje z mestno občino Ljubljana lahko plujejo plovila na motorni pogon za prevoz oseb in blaga, če izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na motorni pogon na reki Ljubljanici.

5. člen

- (1) Na delu plovbnega območja iz zadnjega odstavka 4. člena tega odloka so lahko privezane plavajoče naprave, ki so vpisane v vpisniku plavajočih naprav.
- (2) Mesto postavitve plavajoče naprave iz prejšnjega odstavka tega člena določi organ občinske uprave, pristojen za urbanizem.

6. člen

- (1) Na plovbnem območju je za bivanje in prenočevanje prepovedano uporabljati plovila ali plavajoče naprave.

V. PRISTANIŠČA TER VSTOPNO IZSTOPNA MESTA

7. člen

- (1) Lokacija pristanišča za plovno območje iz drugega odstavka 4. člena tega odloka je Pot do pristanišča mora biti zgrajena skladno s slovenskim nacionalnim standardom SIST DIN 14090, ki omogoča reševanje na vodi in iz nje.
- (2) Lokacije vstopno izstopnih mest na reki Ljubljanici so:

8. člen

- (1) Dovoljenje za uporabo priveza v pristanišču za dobo enega leta izda pristojni organ le za plovilo za javni prevoz oseb in blaga, če dolžina plovila ne presega 5 metrov, ima ravno dno in ima dovoljenje za plovbo. Izda se lahko le toliko dovoljenj, kot je privezov v pristanišču.
- (2) Dovoljenje za privez, usidranje ali položitev plavajoče naprave na vodno dno iz 5. člena tega odloka izda pristojni organ za dobo do enega leta na podlagi lokacije, ki jo določi organ občinske uprave, pristojen za urbanizem.
- (3) Za dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena se plača pristojbina, ki jo določi občinski svet s sklepom.

9. člen

- (1) Ribiške organizacije ne plačujejo pristojbine za en (1) privez za plovilo, s katerim se opravlja gojitev in varstvo rib. Javna gasilska služba ne plačuje pristojbine za en (1) privez za plovilo, s katerim se opravlja naloga reševanja na vodi in iz nje.

10. člen

(1) Za športne veslaške čolne ni privezov in se jih mora po končani plovbi umakniti na obalo.

VI. UPRAVLJAVEC PRISTANIŠČA IN VSTOPNO IZSTOPNIH MEST

11. člen

(1) Upravljavec pristanišča in vstopno izstopnih mest je, (v nadaljevanju: upravljavec), ki izvaja izbirno gospodarsko javno službo upravljanja s pristanišči in vstopno izstopnimi mesti (v nadaljevanju: javna služba). Javna služba obsega naslednje storitve:

- vzdrževanje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- čiščenje pristanišča in vstopno izstopnih mest,
- vzdrževanje privezov za plavajoče naprave,
- skrb za pravilno privezovanje plovil skladno z dovoljenji za uporabo priveza v pristanišču,
- druge naloge v zvezi z izvajanjem javne službe.

(2) Upravljavec mora opravljati javno službo skladno z letnim programom izvajanja javne službe, ki ga pripravi do konca junija tekočega leta za naslednje leto. Program izvajanja javne službe je osnova za pripravo proračuna občine za naslednje leto. Program izvajanja javne službe mora vsebovati:

- obseg storitev,
- cene storitev,
- višino sredstev za opravljanje javne službe.

(3) Javna služba se financira iz proračuna občine na podlagi letnega programa izvajanja javne službe, ki ga sprejme upravljavec po predhodnem soglasju občinskega sveta. Upravljavec mora zagotoviti pogoje, ki omogočajo varno vplutje in izplutje plovil, vkrcanje in izkrcanje oseb in blaga ter varen privez plovil skladno z zakonom in drugimi predpisi.

(4) Upravljavec določi pogoje in način koriščenja storitev javne službe iz tega člena.

(5) Dolžnost upravljavca je, da na območju pristanišča in vstopno izstopnih mest odstrani vse odpadke oziroma predmete, ki ogrožajo ali lahko ogrozijo varnost plovbe.

VII. ČAS, V KATEREM JE DOVOLJENA PLOVBA

12. člen

(1) Plovba s plovili za prevoz oseb in blaga je dovoljena od sončevega vzhoda do sončevega zahoda.

(2) Vadba s športnimi veslaškimi čolni je dovoljena od prvega marca do enaintridesetega oktobra med 6. in 21. uro in od prvega novembra do zadnjega februarja med 8. in 19. uro.

13. člen

(1) Zadrževanje na plovilih po 24. uri je prepovedano.

(2) Prireditve na plovbnem območju izven časa iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena, so dovoljene na podlagi dovoljenja pristojnega organa.

(3) V času prireditve na plovbnem območju, ki ga določi pristojni organ, ni dovoljena plovba drugim plovilom.

14. člen

(1) Časovne omejitve za plovbo ne veljajo za plovila, s katerimi ribiške organizacije izvajajo gojitev in varstvo rib, in za plovila, s katerimi se opravlja naloge reševanja na vodi in iz nje.

15. člen

(1) Plovbo za vse ali za posamezne vrste plovil lahko prepove pristojni organ na lastno pobudo ali na predlog upravljavca, vzdrževalca vodotoka ali ribiške organizacije zaradi vzdrževanja priobalnega zemljišča, vzdrževanja vodotoka, nizkega ali visokega vodostaja ter iz drugih utemeljenih razlogov.

(2) Začetek in konec začasne prepovedi plovbe se objavi v dnevnem časopisu na stroške predlagatelja oziroma v primeru višje sile na stroške pristojnega organa.

16. člen

(1) Pri plovbi ima vedno prednost čoln na vesla pred plovilom na motorni pogon. Pri srečevanju ima vedno prednost plovilo, ki pluje po toku navzdol pred plovilom, ki pluje po toku navzgor. Signalizacija je vedno postavljena tako, da so rdeče oznake pri plovbi proti toku na levi strani, zelene pa na desni strani.

VIII. PREPOVEDI PLOVBE

17. člen

(1) Na območju plovbnega režima je prepovedano vsako dejanje, ki je v nasprotju s predpisi s področja varovanja naravne in kulturne dediščine, ki bi ogrožalo varnost ljudi ali plovil, onesnažilo vode, obale in obrežja, oziroma s katerim bi se poškodovalo obalo in obrežje ter objekte, ki služijo za varnost plovbe, kakor tudi dejanje, ki je v nasprotju s predpisanim redom na vstopno izstopnih mestih in drugih infrastrukturnih objektih.

(2) V tem smislu je prepovedano zlasti:

- sidranje;
- ovirati plovbo ali dostop do privezov;
- pristati izven določenih mest, razen v nujnih primerih;
- pluti izven plovbnega območja, dovoljenega časa, v vremenskih in drugih razmerah, ki ne omogočajo varne plovbe;
- pluti s plovili, ki niso določena v 4. členu tega odloka ali drugače ne ustrezajo predpisom;
- pluti v območjih, določenih za kopanje in plavanje;
- sidrati, privezovati ali puščati plovila na mestih, kjer to ni dovoljeno;
- čistiti, barvati (npr. uporaba zaščitnih premazov proti algam) ali strgati plovila na način, ki lahko onesnaži vode;
- odmetavati trde in tekoče odpadke in druge predmete v vodo;

- premeščati, zamenjevati, odstranjevati ali poškodovati objekte za označevanje plovbe in druge infrastrukturne objekte;
- prevažati na plovilih snovi ali predmete, ki bi lahko povzročili onesnaženje vode;
- vodno smučanje in vlečenje drugih plovil, razen v primeru okvare;
- upravljati plovila ali imeti na plovilu druge potnike v takšnem psihofizičnem stanju, ki ne omogoča varne plovbe.

(3) Na delu plovnega območja iz drugega odstavka 4. člena tega odloka je prepovedano:

- vleči plovila, razen pokvarjenega plovila,
- vodno smučanje.

IX. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE VARSTVA ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA IN OKOLJA

18. člen

(1) S plovili je prepovedano prevažanje ali uporaba takšnih tehničnih sredstev in snovi, ki bi v primeru njegove potopitve povzročilo onesnaženje vode in priobalnega zemljišča.

X. NADZOR

19. člen

(1) Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka, za katere je v primeru njihove kršitve po tem odloku predpisana globa, opravlja organ občine, pristojen za nadzor.

XI. KAZENSKÉ DOLOČBE

20. člen

(1) Z globo 3.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,
- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 13. členom,
- ravna v nasprotju s 17. členom.

(2) Z globo 5.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom tega člena, če se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo.

(3) Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba pravne osebe.

(4) Z globo 2.000 evrov se kaznuje za prekršek samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom,

- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 13. členom,
- ravna v nasprotju s 17. členom.

21. člen

(1) Z globo 1.000 evrov se kaznuje za prekršek posameznik, če:

- ravna v nasprotju s 5. členom,
- ravna v nasprotju s 6. členom.
- ravna v nasprotju z 12. členom,
- ravna v nasprotju s 13. členom,
- ravna v nasprotju s 17. členom.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

22. člen

(1) Pristanišče oziroma vstopno izstopna mesta mora občina zgraditi in urediti najkasneje v roku treh (3) let od uveljavitve tega odloka.

(2) Do izgradnje objektov iz prejšnjega odstavka tega člena, plovila, ki izpolnjujejo pogoje iz uredbe, ki ureja uporabo plovil na reki Ljubljanici, lahko uporabljajo obstoječečasne priveze za plovila. Za uporabo začasnih privezov se plačuje pristojbina.

23. člen

(1) Pristojbino iz tretjega odstavka 8. člena določi občina v treh mesecih po uveljavitvi tega odloka.

(2) Po uveljavitvi sklepa iz prejšnjega odstavka tega člena pristojni organ začne izdajati dovoljenja za priveze na obstoječih začasnih privezih in dovoljenja iz drugega odstavka 8. člena tega odloka.

24. člen

(1) Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

12. VIRI IN LITERATURA

- AB (arhitektov bilten), reka in mesto, št. 79/80 (1985): Ljubljana, arhitektov bilten
- Acrocephalus: Rezultati januarskega štetja vodnih ptic v Sloveniji (več števil)
- Adie D. W., 1977. *Marinas: a working guide to their development and design*: London, The Architectural Press.
- Andrič, M., Klimatske spremembe in barjansko rastlinstvo koncem pleistocena in v holocenu, 20-23. V: *Ljubljanica – kulturna dediščina reke*. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Atlas okolja (<http://gis.arso.gov.si/atlasokolja>), ARSO, april 2012.
- Babij, V., Bačič, T., Čušin, B., Dakskobler, I., Frajman, B., Jogan, N., Kaligarič, M., Praprotnik, N., Seliškar, A., Surina, B., Škornik, S., Vreš, B. 2003. *Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: rastline (Pteridophyta in Spermatophyta)*. Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano.
- Battelino, L. 2005. *Proučitev vodnih ureditev na območju Špice*. Strokovne podlage. Ljubljana, Inštitut za vode Republike Slovenije.
- Battelino, L. 2006. *Strokovne podlage za določitev plovnega območja na reki Ljubljanici*. Strokovne podlage za pripravo uredbe. Ljubljana, Inštitut za vode Republike Slovenije.
- Bavec, U., Horvat, J. 1996. *Vrhnika, Gradišče 5: uvodno poročilo o arheoloških izkopavanjih*. Vrhnški razgledi 1. Tiskano.
- Bensa B. 2009, *Priprava strokovnih podlag urejanja javnega prometa v regiji*, Končno poročilo, Ljubljana, Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije
- Bertok M., Budihna N., Povž M., 2003. *Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Ribe, piškurji, raki deseteronožci (končno poročilo)*. Naročnik: MOPE, ARSO, Ljubljana. Zavod za ribištvo Slovenije, Ljubljana.
- Bitenc, P. in T. Knific, *Barbarski vojščaki na Ljubljanici*, 119-122. V: *Ljubljanica – kulturna dediščina reke*. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Bizjak B., 2007. *Pristani na Ljubljanici*. Naročnik: OGJSP MOL.
- Bole, J. 1985. *Podzemeljski vodni polži kažejo na razvoj porečja Ljubljanice*. Proteus 48-1. Ljubljana. Tiskano.
- Bole, J. 1992. *Ljubljanica. Mehkužci*. Enciklopedija Slovenije 6. Ljubljana. Tiskano.
- Božič L., 2003. *Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlog posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji*. DOPPS, Monografija DOPPS št. 2, Ljubljana.
- Bregant, T., Harej, Z., Šašel, J. 1990: *Ig, Arheologija*. V: *Enciklopedija Slovenije 4: Hac-Kare*. Tiskano.
- Celovita kolesarska strategija mesta Ljubljane, 2010, Civitas, Regionalni center za okolje, Slovenija, in Mestna občina Ljubljana
- Ciglič, R. 2005. *Direktiva o prostoživečih pticah (Natura 2000) na območju Ljubljanskega barja*. Ljubljansko barje, Geografsko-raziskovalni tabor 9. Ljubljana. Tiskano.
- Civilna iniciativa nadaljuje prizadevanja za preventivne protipoplavne ukrepe - Črna vas, 2012, IO Črna vas in Lipe (21. feb. 2012), <http://www.crnavas.si/poplave/protipoplavni-ukrepi/civilnainiciativanadaljujeprizadevanjazapreventivneprotipoplavneukrepe-crnavas> (2. april 2012)
- Culiberg, M. 1992. *Ljubljansko barje - Vegetacija*. Enciklopedija Slovenije 6. Ljubljana. Tiskano.
- Čelik T., 2004. *Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura - metulji*, končno poročilo. ZRC SAZU. September 2004.

- Čelik T., Vreš B. & Seliškar A., 2009. Ocena stanja populacij in habitatov ter predlog monitoringa za ogrožene vrste barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*), močvirski tulipan (*Fritillaria meleagris*) in Loeselova grezovka (*Liparis loeselii*) na Ljubljanskem barju. Končno poročilo. ZRC SAZU. November 2009.
- Čelik, T., Verovnik, R., Gomboc, S., Lasan, M. 2005: Natura 2000 v Sloveniji, Metulji (Lepidoptera). Založba ZRC, ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano.
- Čelik, T., Verovnik, R., Rebeušek, F., Gomboc, S., Lasan, M. 2004: Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: metulji (Lepidoptera). Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano in elektronsko.
- Čelik, T., Vreš, B., Seliškar, A. 2008. Ocena stanja populacij in habitatov ter predlog monitoringa za ogrožene vrste barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*), močvirski tulipan (*Fritillaria meleagris*) in Loeselova grezovka (*Liparis loeselli*) na Ljubljanskem barju. 1. letno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano in elektronsko.
- Čelik, T., Vreš, B., Seliškar, A. 2009. Ocena stanja populacij in habitatov ter predlog monitoringa za ogrožene vrste barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*), močvirski tulipan (*Fritillaria meleagris*) in Loeselova grezovka (*Liparis loeselli*) na Ljubljanskem barju. Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano in elektronsko.
- Čušin B. in sod., 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Rastline. Naročnik: MOPE, ARSO, Ljubljana. Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana.
- Društvo arhitektov Slovenije, 1996. List – glasilo Društva arhitektov Ljubljana: Ljubljana, Društvo arhitektov.
- Državni prostorski načrt za zagotavljanje poplavne varnosti jugozahodnega dela Ljubljane in naselij v občini Dobrova – Polhov Gradec, Osnutek državnega prostorskega načrta – povzetek za javnost, 2011, LUZ
- Dular, A., Ljubljanica v starih knjigah, 168-171. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Erjavec D. in sod., 2009. Monitoring zavarovanih negozdnih habitatnih tipov v Mestni občini Ljubljana (končno poročilo). Naročnik: Mestna občina Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore (CKFF), Miklavž na Dravskem polju.
- Erjavec D. in sod., 2009. Monitoring zavarovanih negozdnih habitatnih tipov v Mestni občini Ljubljana (končno poročilo). Naročnik: Mestna občina Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore (CKFF), Miklavž na Dravskem polju.
- Fazarinc R., 2010. Poplave v Sloveniji septembra 2010, Zagotavljanje poplavne varnosti jugozahodnega dela Ljubljane, <http://mvd20.com/LETO2010/R5.pdf>
- Fromont F., 2003. Glenn Murcutt: buildings + projekts 1962 – 2003: London, Thames & Hudson.
- Gabrovšek K. in sod., 2007. Strokovne podlage za ustanovitev Krajinskega parka Ljubljansko barje. Naročnik: Ministrstvo RS za okolje in prostor. Zavod RS za varstvo narave, OE Ljubljana, Ljubljana.
- Gabrovšek K., Juran V., 2007. Strokovne podlage za ustanovitev KP Ljubljansko barje, ZRSVN OE Ljubljana. September 2007.
- Gabrovšek K., Zavod republike Slovenije za varstvo narave, 2007, Strokovne podlage za ustanovitev Krajinskega parka Ljubljansko barje, Ljubljana
- Gabrovšek, K., Stojan Dular M. 2004: Da bo Ljubljansko barje živelo. Zavod RS za varstvo narave. Ljubljana. Tiskano.
- Gaspari, A., Keltski bojevniki na Ljubljanici, 68-73. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009

- Gaspari, A., Ljubljana v prazgodovini, 36-41. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Gaspari, A., Rimska regulacija Ljubljane in osuševanje Barja, 104-106. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Gaspari, A., s sodelovanjem M. Eriča, Minimalni standardi podvodnih arheoloških raziskav : izhodišča in smernice. Ministrstvo za kulturo, Ljubljana, 2010.
- Gaspari, A., Tovarna ladja sredozemske šivane konstrukcije iz Lip, 107-109. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Gaspari, A., Zalog pri Verdu. Lovski tabor iz srednje kamene dobe, 42-47. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Gaspari, A., Zgodovina pridobivanja najdb in arheoloških raziskav Ljubljane, 24-29. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Geister I., 1995. Ljubljansko barje: Ljubljana, Tehniška založba Slovenije.
- Geršak G., Fatur M., 2008. Veslaški klub Ljubljana 1908 – 2008: Ljubljana, Veslaški klub Ljubljana.
- Gogala, A., Trilar, T., Božič, I., Kryštufek, B., Mlinar, C., Praprotnik, N., Šere, D., Tome, S., Tome, D., Čelik, T., Grobelnik, V., Pirnat, A., Pobješaj, K., Seliškar, A., Verovnik, R., Bedjanič, M., Gregori, J., Lešnik, A., Mihelič, T. 2008: Narava Slovenije, Ljubljansko barje in Iška. I. ponatis. Ljubljana. Tiskano.
- Govedič M., Vamberger M., Sopotnik M., Cipot M., Lešnik A., Šalamun A. & Pobješaj K., 2009. Inventarizacija močvirske sklednice, hribskega urha in velikega pupka na Ljubljanskem barju. Končno poročilo. CKFF, Miklavž na Dravskem polju.
- Gremo na pot, Rekreatijski portal Ljubljanske urbane regije, Mestna občina Ljubljana, <http://www.gremonapot.si/>, april 2012
- Gruden M., 2004. Projekt ureditve Ljubljane. KA2.
- Hacin, J., Čop, J., Seliškar, A., Koron, D., Sinkovič, T., Rozman, L., Matajč, I. 2000: Strokovne podlage in priporočila za trajnostni razvoj kmetijstva ob ohranjanju biotske raznovrstnosti na Ljubljanskem barju. Poročilo za raziskovalno leto 1999/2000. Oddelek za živilstvo in Oddelek za agronomijo, Biotehniška fakulteta. Ljubljana. Tiskano.
- Harmel M., Praprotnik Č., Šimec R., Šolc U., 2004. Zasnova mreže kolesarskih povezav v Ljubljanski urbani regiji
- Hidravlična modelna raziskava (HMR) jezu in nove zapornice na Ljubljani pri Ambroževem trgu (poročilo): Hidroinštitut, Javni raziskovalni zavod - Inštitut za hidravlične raziskave, junij 2003
- HMZ RS. Površinski vodotoki in vodna bilanca Slovenije, Ljubljana 1998
- Hönigsfeld A. M., Gregorc T., Nekrep I., Mohar P., Torkar G., 2009. Inventarizacija vidre (*Lutra lutra*) in drugih večjih vodnih sesalcev na Ljubljanskem barju in z njim povezanih vodnih ekosistemih. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Ljubljana.
- Hönigsfeld Adamič M. in sod., 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Vidra (*Lutra lutra*) (končno poročilo). Naročnik: MOPE, ARSO, Ljubljana. Lutra, Ljubljana.
- Horvat, J., Nauportus – naselje na začetku transportne poti po Ljubljani, 89-94. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Hozjan M., Meteljak M., 2010, Hidrološko hidravlična presoja vodnega režima osrednjega dela občine Brezovica, strokovne podlage, Urbikom, Logatec
- Hrast, V. 2007. Ureditev plovbe na Ljubljani, Diplomatska naloga – UNI. Ljubljana, UL, FG
- <http://kolesarji.org/category/ljubljana/>

- Istenič, J., Emona – rimsko trgovsko središče ob Ljubljani, 94-99. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Istenič, J., Ljubljana – rimska trgovska in prometna pot, 74-80. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Istenič, J., Ljubljana in rimska vojska, 81-85. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Istenič, J., Uvod. 9-11. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Ivanc M., Bertok M., Jenič A., Štrukelj L., Gajšek T. 2010. Načrt za izvajanje ribiškega upravljanja v notranjsko-ljubljanskem ribiškem območju za obdobje 2011-2016. Zavod za ribištvo RS.
- Javni anonimni natečaj za ureditev prostora Ljubljane in Gruberjevega prekopa - Elab.12 + Elab. 6: Lj., 2004, enakovredni nagradi (A): El.12 - Stropnik, Bizjak; (B): El.6 - Gerkšič D.+M.
- Jez na Ljubljani pri Ambroževem trgu - idejni projekt (nova zasnova hidromehanske opreme): Hytep, št.proj: HMO-1609-014, dec. 2002 (elaborat)
- Jez na Ljubljani pri Ambroževem trgu - Nova zasnova hidromehanske opreme (PGD-Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja): Hytep, okt. 2003
- Jogan N. in sod., 2004. Habitatni tipi Slovenije HTS 2004, Agencija Republike Slovenije za okolje.
- Kladnik D., 1991. Ljubljanske metamorfoze: Ljubljana, Luxuria
- Knific, T., Ljubljana po naselitvi Slovanov, 123-127. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Korošec B., 1991. Ljubljana skozi stoletja, Mesto na načrtih, projektih in v stvarnosti: Ljubljana, Založba Mladinska knjiga.
- Kosi, M., Ljubljana v srednjem veku, 128-132. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Kosi, M., Plovba po Ljubljani v srednjem veku, 133-136. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Kotarac M., 1999. Kartiranje habitatnih tipov na Ljubljanskem barju (poročilo). Naročnik: Mestna občina Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore (CKFF), Miklavž na Dravskem polju.
- Krajinski park Ljubljansko barje, <http://www.ljubljanskobarje.si/>, april 2012
- Krofel M., Cafuta V., Planinc G., Sopotnik M., Šalamun A., Tome S., Vamberger M., Žagar A., 2009. Razširjenost plazilcev v Sloveniji: pregled podatkov, zbranih do leta 2009. Natura Sloveniae 11(2): 61-99. Ljubljana.
- Lebar P. 2009. Plovba na reki Ljubljani v kontekstu varovanja Natura 2000. Diplomsko naloga, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, junij 2009. Ljubljana.
- Lebar P. 2009: Plovba na reki Ljubljani v kontekstu varovanja Natura 2000. Diplomsko delo, BF.
- Leskovar I. in sod., 2002. Kartiranje in naravovarstveno vrednotenje habitatnih tipov mestne občine Ljubljana (poročilo). Naročnik: Mestna občina Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore (CKFF), Miklavž na Dravskem polju.
- Ljubljansko barje, LUZ, Ljubljana
- Lovrenčak, F., Orožen Adamič, M. 2001: Ljubljansko barje. Slovenija, pokrajine in ljudje. Ljubljana. Tiskano.
- Marinček M.B., Fujs Z., 2011, Poplavna študija za območje občine Vrhnika

- Marušič J., 2001. 70 let Kajak-kanu kluba Ljubljana 1931 – 2001: Ljubljana, Kajak kanu klub Ljubljana.
- Marušič J., Jančič M., 1998, Krajine predalpske regije, Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor RS, Urad RS za prostorsko planiranje
- Miličič, V., Perpar, A., Kramarič, F., Udovč, A. 2011. Analiza stanja kmetijstva na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje. Končno poročilo. Naročnik: Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Katedra za agrometeorologijo, urejanje kmetijskega prostora, ekonomiko ter razvoj podeželja, Ljubljana
- Mlakar S., 2010. Idejni načrt za marino z veslaškim klubom in hotelom na območju Livade v Ljubljani. Diplomski naloga.
- Nabergoj, T. in M. Žargi, Ljubljanica od novega veka do zdaj: narava in kultura neke reke, 145-150. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Nabergoj, T., Čas meščana, čas trgovca, 142-144. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Nabergoj, T., Ljubljanica in njen dolgi srednji vek, 53-57. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Nabergoj, T., Orožje in bojna oprema iz dobe vitezov in najemnikov, 137-141. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Naravovarstveni atlas, <http://www.naravovarstveni-atlas.si/>, marec 2012.
- Novak M., 2009, Analiza stanja za opredelitev problematike in potencialov za razvoj in trženje trajnostnega turizma v Krajinskem parku Ljubljansko barje, ALOHAS, Trajnostne rešitve v turizmu, Ljubljana
- Novak M., 2009, Strategija trajnostnega razvoja in trženja Krajinskega parka Ljubljansko barje kot turistične destinacije
- Novak M., 2009, Strategija trajnostnega razvoja in trženja Krajinskega parka Ljubljansko barje kot turistične destinacije 2011 – 2015, ALOHAS, Trajnostne rešitve v turizmu, Ljubljana
- Novak M., 2011, Strategija razvoja in trženja turizma za regijo Osrednja Slovenija 2012-2016, ALOHAS, Trajnostne rešitve v turizmu, Ljubljana
- Novi prostorski akti mestne občine Ljubljana, 2009, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za urejanje prostora, <https://urbanizem.ljubljana.si/index2/SPN.htm>
- O Ljubljani. 2009. Mestna občina Ljubljana, <http://www.ljubljana.si/si/ljubljana> (6. april 2012)
- Občina Brezovica, <http://www.brezovica.si/>, april 2012
- Občina Vrhnika, <http://www.vrhnika.si/>, april 2012
- Pirnat, A. 1998. Favna in ekologija kačjih pastirjev (Odonata) Ljubljanskega barja. Diplomski naloga, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana. Tiskano.
- Pivk, O., Arhivski viri o Ljubljanici od 16. do 18. stoletja, 151-153. V: Ljubljanica – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Plovna pot Ljubljanica - Gruberjev prekop - Ljubljanica: Ocena možnosti realizacije: Vodnogospodarski inštitut, d.o.o., sept. 1999
- Pobljšaj, K. in Lešnik A., 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Dvoživke (Amphibia) (končno poročilo). Naročnik: MOPE, ARSO, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju.
- Pogačnik A., 1999. Urbanistično planiranje, univerzitetni učbenik: Ljubljana, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.
- Polak S., Bračko F., 2000. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. DOPPS, Monografija DOPPS št. 1, Ljubljana.

- Pregled ukrepov za povečanje poplavne varnosti v mestni občini Ljubljana, 2011, MOL, Strokovna komisija za pripravo protipoplavnih ukrepov
- Preizkus ureditve splavnice za turistične ladje ob ohranitvi arhitekture in ambienta Plečnikovih zapornic: FA- Fakulteta za arhitekturo - seminar M. Ocvirka, febr. 2000
- Pristani na Ljubljani (načrti ureditve ograde M 1:50): Fakulteta za arhitekturo; nov. 2004.
- Program upravljanja območij Natura 2000 2007 – 2013: operativni program (MOP 2007)
- Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije 2007 – 2013, 2007, Ljubljana, Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije
- Rozman B. in sod., 2003. Uskladitev tipologije habitatnih tipov celotnega območja načrtovanega KP Ljubljansko barje. Naročnik: Mestna občina Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore (CKFF), Miklavž na Dravskem polju.
- Satler B., Ljubič J., Tivadar T., Petronijevič L., Bonifer M., 2002. Jez na Ljubljani pri Ambroževem trgu. Idejni projekt. Nova zasnova hidromehanske opreme. Tehnična specifikacija. Ljubljana. Naročnik: MOL
- Seliškar, A. 2000. Travišča in ostala negozdna vegetacija zahodnega dela Ljubljanskega barja - stanje in perspektive. Vrhniški razgledi 3. Vrhnika. Tiskano
- Seliškar, A. 2004. *Liparis loeselii* (L.) L.C. Rich. - Loeselova grezovka. Natura 2000 v Sloveniji, Rastline. Založba ZRC, ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano.
- Simoneti M., 2007. Sodelovanje in pomoč pri oblikovanju strokovnih izhodišč za pripravo o krajinskem parku Ljubljansko barje, LUZ, Ljubljana
- Simoneti M., 2008. Pot, največja načrtovana zelena površina v Ljubljani: Ljubljana, Trajekt – zavod za prostorsko kulturo.
- Slapnik R., 2009. Vzpostavitev monitoringa izbranih ciljnih vrst mehkužcev (Zaključno poročilo). Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana.
- Slapnik, R. 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: mehkužci (Mollusca). Urgentno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana. Tiskano in elektronsko.
- Sovinc A in Tekavčič R. 1983: Prispevek k poznavanju ptis s področja reke Ljubljanice s predlogom za zavarovanje. *Acrocephalus* (4) 16
- Sovinc A. 1992: Iz ornitološke kronike. *Acrocephalus* (13) 50
- Sovinc A. 1993: Iz ornitološke kronike. *Acrocephalus* (14) 58-59
- Strokovne podlage za pripravo regionalnega prostorskega načrta Ljubljanske urbane regije, <http://rralur-prostor.uirs.si/Dogodki/Delavnice/Javnedelavnice/tabid/109/language/sl-SI/Default.aspx>, april 2012
- Šašel Kos, M. 2009. Ljubljana in mit o Argonavtih. V: Ljubljana: kulturna Dediščina reke. Tiskano.
- Šašel Kos, M. 2009. Ljubljana v antičnih virih. V: Ljubljana: kulturna Dediščina reke. Tiskano.
- Šašel Kos, M., Ljubljana in mit o Argonavtih, 110-113. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Šašel Kos, M., Ljubljana v antičnih virih, 86-88. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Šimec R., 2004, Zasnova regionalne mreže pešpoti v Ljubljanski urbani regiji, Končno poročilo, Ljubljana, Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije
- Šinkovec, I. in B. Zupanc, Koliščarji na Ljubljanskem barju. Krajinski park Ljubljansko barje, Notranje Gorice, junij 2011
- Tome D, Sovinc A. in Trontelj P. 2005: Ptice Ljubljanskega barja. DOPPS Monografija Št. 3.

- Tome D., maj 2012. Plovba po Ljubljanici – ptice. Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana. Naročnik: Aquarius d.o.o. Ljubljana
- Tome S., 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Močvirna sklednica (*Emys orbicularis*).
- Toškan, B., Živalstvo v obdobju koliščarjev, 53-57. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Trampuž Orel, N., Najstarejši kovinski izdelki iz Ljubljanice – arheometalurški pregled, 58-67. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Turk P., 2009. Ljubljana, kulturna dediščina reke: Ljubljana, Narodni muzej Slovenije.
- Urbanc-Berčič O. in sod. Ocena ekološkega stanja reke Ljubljanice (makrofiti, ribe). Slovenski vodar št. 19-20, Celje. December 2008.
- Val: revija za navtiko in turizem, november 2002
- Velušček, A., Barjanska kolišča in sočasne najdbe iz Ljubljanice, 48-52. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Verbič, T., in A. Horvat, Geologija Ljubljanskega barja. 13-19. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- www.4.bp.blogspot.com, april 2012
- www.architechgallery.com, april 2012
- www.arhitektmagazin.si, april 2012
- www.arhivo.com, april 2012
- www.bertrandgoldberg.org, april 2012
- www.dedi.si/dediscina/327-arheoloske-najdbe-iz-ljubljanice, maj 2012
- www.dedi.si/dediscina/82-bakrenodobni-voz-z-ljubljanskega-barja, maj 2012
- www.edinphoto.org.uk, april 2012
- www.enota.si, april 2012
- www.felicitytravel.eu, april 2012
- www.hotel.mons.si, april 2012
- www.koliscar.si/aktualno/prazgodovinska-kolisca-okoli-alp-uvrscena-na-seznam-svetovne-dediscine/, maj 2012
- www.lacatonvassal.com, april 2012
- www.ljubljana.si, april 2012
- www.picasaweb.google.com, april 2012
- www.ppmol.org, april 2012
- www.rdbarje.si, april 2012
- Začasne upravljaljske smernice za Krajinski park Ljubljansko barje, 2011, KP Ljubljansko barje
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2007. Strokovna izhodišča varstva kulturne dediščine za Krajinski park Ljubljansko barje, Ljubljana.
- Žargi, M., Regulacija Ljubljanice, 163-168. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009
- Žargi, M., Valvasorjeva Ljubljana, 154-158. V: Ljubljana – kulturna dediščina reke. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2009